

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMMISSION DES RELATIONS EXTERIEURES

COMMISSIE VOOR BUITENLANDSE
BETREKKINGEN

Mardi

29-06-2021

Après-midi

Dinsdag

29-06-2021

Namiddag

N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	Parti Socialiste
VB	Vlaams Belang
MR	Mouvement réformateur
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	Partij van de Arbeid – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	Open Vlaamse Liberalen en Democraten
Vooruit	Vooruit
cdH	centre démocrate Humaniste
DéFI	Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications :		Afkortingen bij de nummering van de publicaties :	
DOC 55 0000/000	Document parlementaire de la 55 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 55 0000/000	Parlementair stuk van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (op beigeleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes :	Bestellingen :
Place de la Nation 2	Natieplein 2
1008 Bruxelles	1008 Brussel
Tél. : 02/ 549 81 60	Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be	www.dekamer.be
e-mail : publications@lachambre.be	e-mail : publicaties@dekamer.be

SOMMAIRE

Bélarus: débat d'actualité et questions jointes de	1
- Samuel Cogolati à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le soutien de la transition démocratique au Bélarus" (55017744C)	1
- Michel De Maegd à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le déroutage d'un avion de ligne par la Biélorussie" (55018096C)	1
- Anneleen Van Bossuyt à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'arrestation de l'opposant biélorusse Protassevitch" (55018155C)	1
- Marianne Verhaert à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le détournement d'un avion Ryanair et les sanctions contre la Biélorussie" (55018332C)	1
- Vicky Reynaert à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La Biélorussie" (55018567C)	1
- Ellen Samyn à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La Biélorussie" (55018612C)	1
- Michel De Maegd à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le camp d'Okrestina en Biélorussie" (55018707C)	1
- Els Van Hoof à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La Biélorussie" (55018930C)	1
- François De Smet à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le détournement de l'avion Ryanair par Minsk" (55018936C)	1
Orateurs: Anneleen Van Bossuyt, Marianne Verhaert, Vicky Reynaert, Ellen Samyn, François De Smet, Michel De Maegd, Sophie Wilmès, vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales	
L'Espagne: débat d'actualité et questions jointes de	14
- Sander Loones à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'entrevue de la ministre avec son homologue espagnole, Mme González Laya" (55018527C)	14
- Michel De Maegd à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le mémorandum d'entente avec l'Espagne" (55018529C)	14
- Anneleen Van Bossuyt à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La visite de la ministre en Espagne" (55018538C)	14
- Christophe Lacroix à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La visite de la ministre des Affaires étrangères à Madrid" (55018593C)	14

INHOUD

Wit-Rusland: actualiteitsdebat en toegevoegde vragen van	1
- Samuel Cogolati aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De ondersteuning van de democratische transitie in Belarus" (55017744C)	1
- Michel De Maegd aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het afleiden van een lijnvliegtuig door Wit-Rusland" (55018096C)	1
- Anneleen Van Bossuyt aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De aanhouding van de Wit-Russische opposant Protasevitsj" (55018155C)	1
- Marianne Verhaert aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De kaping van een Ryanairvliegtuig en de sancties tegen Wit-Rusland" (55018332C)	1
- Vicky Reynaert aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Wit-Rusland" (55018567C)	1
- Ellen Samyn aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Wit-Rusland" (55018612C)	1
- Michel De Maegd aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het gevangenenkamp Okrestina in Wit-Rusland" (55018707C)	1
- Els Van Hoof aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Wit-Rusland" (55018930C)	2
- François De Smet aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het afleiden van het Ryanairvliegtuig door Wit-Rusland" (55018936C)	2
Sprekers: Anneleen Van Bossuyt, Marianne Verhaert, Vicky Reynaert, Ellen Samyn, François De Smet, Michel De Maegd, Sophie Wilmès, vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen	
Spanje: actualiteitsdebat en toegevoegde vragen van	14
- Sander Loones aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het onderhoud van de minister met haar Spaanse collega, mevrouw González Laya" (55018527C)	14
- Michel De Maegd aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het memorandum of understanding met Spanje" (55018529C)	14
- Anneleen Van Bossuyt aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het bezoek van de minister aan Spanje" (55018538C)	14
- Christophe Lacroix aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het bezoek van de minister van Buitenlandse Zaken aan Madrid" (55018593C)	14

- Ellen Samyn à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'entrevue avec la ministre des Affaires étrangères espagnole, le 3 juin" (55018599C)	15	- Ellen Samyn aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het onderhoud met de Spaanse minister van Buitenlandse Zaken op 3 juni" (55018599C)	14
- Vicky Reynaert à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La visite de la ministre en Espagne" (55018822C)	15	- Vicky Reynaert aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het bezoek van de minister in Spanje" (55018822C)	14
Orateurs: Sander Loones, Michel De Maegd, Anneleen Van Bossuyt, Christophe Lacroix, Ellen Samyn, Vicky Reynaert, Sophie Wilmès , vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales		Sprekers: Sander Loones, Michel De Maegd, Anneleen Van Bossuyt, Christophe Lacroix, Ellen Samyn, Vicky Reynaert, Sophie Wilmès , vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen	
Hongrie, violation de l'Etat de droit: débat d'actualité et questions jointes de	24	Hongarije, rechtsstaatschending: actualiteitsdebat en toegevoegde vragen van	24
- Anneleen Van Bossuyt à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les violations de l'Etat de droit par des États membres de l'UE" (55018539C)	24	- Anneleen Van Bossuyt aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Rechtsstaatsschendingen door EU-lidstaten" (55018539C)	24
- Christophe Lacroix à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La loi visant à interdire la "promotion" de l'homosexualité en Hongrie" (55019038C)	24	- Christophe Lacroix aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De wet om de 'promotie' van homoseksualiteit in Hongarije te verbieden" (55019038C)	24
- Wouter Vermeersch à Vincent Van Peteghem (VPM Finances) sur "Le Cadre financier pluriannuel (CFP) et le mécanisme de l'État de droit" (55019107C)	24	- Wouter Vermeersch aan Vincent Van Peteghem (VEM Financiën) over "Het meerjarig financieel kader (MFK) en het rechtsstaatmechanisme" (55019107C)	24
- Anneleen Van Bossuyt à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les auditions de la Pologne et de la Hongrie" (55019279C)	24	- Anneleen Van Bossuyt aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De hoorzittingen met Polen en Hongarije" (55019279C)	24
- Katrin Jadin à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La loi interdisant la promotion de l'homosexualité en Hongrie" (55019298C)	24	- Katrin Jadin aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De Hongaarse wet die 'het promoten' van homoseksualiteit verbiedt" (55019298C)	24
- Anneleen Van Bossuyt à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La loi hongroise sur les LGBTI" (55019337C)	24	- Anneleen Van Bossuyt aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De Hongaarse antiholebiwet" (55019337C)	24
- Vicky Reynaert à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La loi hongroise anti-LGBTQI" (55019364C)	24	- Vicky Reynaert aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De Hongaarse anti-lgbtqi-wet" (55019364C)	24
- Christophe Lacroix à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'action devant les Cours européennes de Justice et des droits de l'homme contre la Hongrie" (55019435C)	24	- Christophe Lacroix aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De actie tegen Hongarije bij het HvJ-EU en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens" (55019435C)	24
- Michel De Maegd à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La loi homophobe en Hongrie" (55019445C)	24	- Michel De Maegd aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De homofobe wet in Hongarije" (55019445C)	24
- Sophie Rohonyi à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les actions de la Belgique à l'encontre de la loi hongroise discriminante à l'égard des LGBTQIA++" (55019451C)	25	- Sophie Rohonyi aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De stappen die België onderneemt tegen de voor lhbtqia++'en discriminerende Hongaarse wet" (55019451C)	24
Orateurs: Anneleen Van Bossuyt, Christophe Lacroix, Wouter Vermeersch, Katrin Jadin, Vicky Reynaert, Sophie Rohonyi, Michel De Maegd, Sophie Wilmès , vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales		Sprekers: Anneleen Van Bossuyt, Christophe Lacroix, Wouter Vermeersch, Katrin Jadin, Vicky Reynaert, Sophie Rohonyi, Michel De Maegd, Sophie Wilmès , vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen	

Question de Ellen Samyn à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les négociations sous l'égide de l'ONU entre Chypriotes grecs et turcs à Genève du 27 au 29 avril" (55016963C)	37	Vraag van Ellen Samyn aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De VN-gesprekken tussen Turks- en Grieks-Cyprus op de Genève-top van 27 tot 29 april" (55016963C)	37
<i>Orateurs:</i> Ellen Samyn, Sophie Wilmès , vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales		<i>Sprekers:</i> Ellen Samyn, Sophie Wilmès , vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen	
Questions jointes de	39	Samengevoegde vragen van	39
- Christophe Lacroix à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La suspension des droits de la Syrie en raison de l'utilisation présumée d'armes chimiques" (55017016C)	39	- Christophe Lacroix aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De opschorting van een aantal rechten van Syrië wegens het vermeende gebruik van chemische wapens" (55017016C)	39
- Katrin Jadin à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le rapprochement entre les pays arabes et la Syrie" (55017689C)	39	- Katrin Jadin aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De toenadering tussen de Arabische landen en Syrië" (55017689C)	39
- Katrin Jadin à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La réélection de Bachar Al-Assad" (55018400C)	39	- Katrin Jadin aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De herverkiezing van Bashar al-Assad" (55018400C)	39
- Samuel Cogolati à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'élection de la Syrie au Conseil exécutif de l'OMS" (55018569C)	39	- Samuel Cogolati aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De verkiezing van Syrië in de Uitvoerende Raad van de WHO" (55018569C)	39
<i>Orateurs:</i> Christophe Lacroix, Katrin Jadin, Sophie Wilmès , vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales		<i>Sprekers:</i> Christophe Lacroix, Katrin Jadin, Sophie Wilmès , vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen	
Questions jointes de	43	Samengevoegde vragen van	43
- Christophe Lacroix à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les tensions entre l'UE et la Russie" (55017017C)	43	- Christophe Lacroix aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De spanningen tussen de EU en Rusland" (55017017C)	43
- Katrin Jadin à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La liste des pays inamicaux de la Russie" (55017690C)	43	- Katrin Jadin aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De Russische lijst van niet-bevriende landen" (55017690C)	43
- Katrin Jadin à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La présence massive des Russes en Arctique" (55017938C)	43	- Katrin Jadin aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De massale Russische aanwezigheid op de Noordpool" (55017938C)	43
<i>Orateurs:</i> Christophe Lacroix, Katrin Jadin, Sophie Wilmès , vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales		<i>Sprekers:</i> Christophe Lacroix, Katrin Jadin, Sophie Wilmès , vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen	
Question de Sander Loones à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'organisation des cabinets en vue du suivi de la réforme de l'État" (55017036C)	46	Vraag van Sander Loones aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De kabinetsorganisatie met het oog op de opvolging van de staatshervorming" (55017036C)	46
<i>Orateurs:</i> Sander Loones, Sophie Wilmès , vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales		<i>Sprekers:</i> Sander Loones, Sophie Wilmès , vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen	

Questions jointes de	47	Samengevoegde vragen van	47
- Samuel Cogolati à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le rôle de la diplomatie dans l'implantation d'Alibaba à Liège Airport" (55017064C)	47	- Samuel Cogolati aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De rol van de diplomatie in de vestiging van Alibaba op Liège Airport" (55017064C)	48
- Annick Ponthier à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'implantation du hub logistique d'Ali Baba à l'aéroport de Liège" (55018099C)	47	- Annick Ponthier aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De implementatie van de logistieke hub van Alibaba in de luchthaven van Luik" (55018099C)	48
<i>Orateurs: Annick Ponthier, Sophie Wilmès, vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales</i>		<i>Sprekers: Annick Ponthier, Sophie Wilmès, vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen</i>	
Questions jointes de	50	Samengevoegde vragen van	50
- Tim Vandemput à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le déploiement du certificat Covid-19 européen" (55017094C)	50	- Tim Vandemput aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De uitrol van het EU COVID-19-certificaat" (55017094C)	50
- Anneleen Van Bossuyt à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le certificat européen Covid-19" (55017131C)	50	- Anneleen Van Bossuyt aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het Europese COVID-19-certificaat" (55017131C)	50
<i>Orateurs: Anneleen Van Bossuyt, Sophie Wilmès, vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales</i>		<i>Sprekers: Anneleen Van Bossuyt, Sophie Wilmès, vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen</i>	
Questions jointes de	52	Samengevoegde vragen van	52
- Ellen Samyn à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La menace adressée aux États-Unis par l'Iran sur la chaîne de télévision publique iranienne" (55017394C)	52	- Ellen Samyn aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De bedreiging van de Verenigde Staten door Iran op de Iraanse staatstelevisie" (55017394C)	52
- Malik Ben Achour à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'accord-cadre de coopération stratégique signé entre l'Iran et la Chine" (55018842C)	52	- Malik Ben Achour aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het raamakkoord voor strategische samenwerking tussen Iran en China" (55018842C)	52
- Ellen Samyn à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Behnam Mahjoubi et la violation des droits de l'homme en Iran" (55018666C)	52	- Ellen Samyn aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Behnam Mahjoubi en de schending van de mensenrechten in Iran" (55018666C)	52
- Ellen Samyn à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'état d'avancement des négociations relatives à l'accord nucléaire avec l'Iran" (55019100C)	52	- Ellen Samyn aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De stand van zaken m.b.t. de onderhandelingen over het nucleair akkoord met Iran" (55019100C)	52
<i>Orateurs: Ellen Samyn, Malik Ben Achour, Sophie Wilmès, vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales</i>		<i>Sprekers: Ellen Samyn, Malik Ben Achour, Sophie Wilmès, vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen</i>	
Questions jointes de	58	Samengevoegde vragen van	58
- Ellen Samyn à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les tensions concernant la pêche entre le Royaume-Uni et la France" (55017446C)	58	- Ellen Samyn aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De spanningen over visserij tussen het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk" (55017446C)	58
- Sander Loones à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le rôle de la pêche flamande dans les tensions entre la France et le Royaume-Uni" (55017517C)	58	- Sander Loones aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De rol van de Vlaamse visserij in de spanningen tussen Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk" (55017517C)	58
- Simon Moutquin à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'accès aux	58	- Simon Moutquin aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De	58

zones de pêche britanniques" (55019448C)

Orateurs: **Ellen Samyn, Sander Loones, Simon Moutquin, Sophie Wilmès**, vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales

toegang tot de Britse visgronden" (55019448C)

Sprekers: **Ellen Samyn, Sander Loones, Simon Moutquin, Sophie Wilmès**, vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen

Questions jointes de

- Steven De Vuyst à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'Examen périodique universel relatif à la Belgique" (55017468C)

- Georges Dallemagne à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les recommandations faites à la Belgique lors de son troisième Examen Périodique Universel" (55017931C)

- Sophie Rohonyi à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La consultation de la société civile concernant le suivi des recommandations relatives à l'EPU" (55019438C)

Orateurs: **Georges Dallemagne, Sophie Rohonyi, Sophie Wilmès**, vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales

Samengevoegde vragen van

- Steven De Vuyst aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De Universal Periodic Review van België" (55017468C)

- Georges Dallemagne aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De aanbevelingen aan het adres van België bij de derde universele periodieke doorlichting" (55017931C)

- Sophie Rohonyi aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De raadpleging van het maatschappelijke middenveld inzake de follow-up van de UPR-aanbevelingen" (55019438C)

Sprekers: **Georges Dallemagne, Sophie Rohonyi, Sophie Wilmès**, vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen

Questions jointes de

- Samuel Cogolati à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les prisonniers de guerre arméniens" (55017603C)

- Michel De Maegd à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'incursion azérie en Arménie" (55017730C)

- Michel De Maegd à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La capture de nouveaux soldats arméniens par l'Azerbaïdjan" (55018232C)

- Michel De Maegd à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'évolution de la situation en Arménie" (55018816C)

- Els Van Hoof à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les prisonniers de guerre arméniens" (55019420C)

Orateurs: **Michel De Maegd, Els Van Hoof, Sophie Wilmès**, vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales

Samengevoegde vragen van

- Samuel Cogolati aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De Armeense krijgsgevangenen" (55017603C)

- Michel De Maegd aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De Azerbeïdjaanse inval in Armenië" (55017730C)

- Michel De Maegd aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het opnieuw gevangenmaken van Armeense soldaten door Azerbeïdjan" (55018232C)

- Michel De Maegd aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De evolutie van de situatie in Armenië" (55018816C)

- Els Van Hoof aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De Armeense krijgsgevangenen" (55019420C)

Sprekers: **Michel De Maegd, Els Van Hoof, Sophie Wilmès**, vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen

Question de Katrin Jadin à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les bains de sang en Afghanistan" (55017693C)

Orateurs: **Katrin Jadin**

Vraag van Katrin Jadin aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De bloedbaden in Afghanistan" (55017693C)

Sprekers: **Katrin Jadin**

Question de Ellen Samyn à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La profanation et la destruction d'une église chalcédonienne dans l'est de la Turquie"

Vraag van Ellen Samyn aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De vernieling en ontheiliging van een Chalcedonische kerk in het oosten van Turkije" (55017829C)

(55017829C)

Orateurs: Ellen Samyn, Sophie Wilmès, vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales

Sprekers: Ellen Samyn, Sophie Wilmès, vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen

Questions jointes de 73
 - Séverine de Laveleye à Sophie Wilmès (VPM 73
 Affaires étrangères et européennes) sur "Les brevets sur les vaccins contre le Covid-19" (55018029C)
 - Anneleen Van Bossuyt à Sophie Wilmès (VPM 73
 Affaires étrangères et européennes) sur "La levée des brevets" (55018843C)
 - Steven De Vuyst à Sophie Wilmès (VPM Affaires 73
 étrangères et européennes) sur "La levée des brevets sur les vaccins contre le coronavirus" (55018887C)
 - Sophie Rohonyi à Sophie Wilmès (VPM Affaires 73
 étrangères et européennes) sur "La levée des brevets des vaccins pour lutter contre le Covid-19" (55019442C)

Orateurs: Séverine de Laveleye, Sophie Rohonyi, Sophie Wilmès, vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales

Samengevoegde vragen van 73
 - Séverine de Laveleye aan Sophie Wilmès (VEM 73
 Buitenlandse en Europese Zaken) over "De patenten op de coronavaccins" (55018029C)
 - Anneleen Van Bossuyt aan Sophie Wilmès 73
 (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het openstellen van de patenten" (55018843C)
 - Steven De Vuyst aan Sophie Wilmès (VEM 73
 Buitenlandse en Europese Zaken) over "De opheffing van de patenten op de vaccins tegen het coronavirus" (55018887C)
 - Sophie Rohonyi aan Sophie Wilmès (VEM 73
 Buitenlandse en Europese Zaken) over "De opheffing van de patenten op de vaccins in de strijd tegen COVID-19" (55019442C)

Sprekers: Séverine de Laveleye, Sophie Rohonyi, Sophie Wilmès, vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen

Questions jointes de 78
 - Katrin Jadin à Sophie Wilmès (VPM Affaires 78
 étrangères et européennes) sur "Le nouveau putsch militaire au Mali" (55018173C)
 - Anneleen Van Bossuyt à Sophie Wilmès (VPM 78
 Affaires étrangères et européennes) sur "La situation au Mali" (55018280C)

Orateurs: Katrin Jadin, Sophie Wilmès, vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales

Samengevoegde vragen van 78
 - Katrin Jadin aan Sophie Wilmès (VEM 78
 Buitenlandse en Europese Zaken) over "De nieuwe militaire putsch in Mali" (55018173C)
 - Anneleen Van Bossuyt aan Sophie Wilmès 78
 (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De situatie in Mali" (55018280C)

Sprekers: Katrin Jadin, Sophie Wilmès, vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen

Question de Ellen Samyn à Sophie Wilmès (VPM 80
 Affaires étrangères et européennes) sur "Les persécutions subies par les chrétiens au Nigeria" (55018219C)

Orateurs: Ellen Samyn, Sophie Wilmès, vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales

Vraag van Ellen Samyn aan Sophie Wilmès (VEM 80
 Buitenlandse en Europese Zaken) over "Christenenvervolgingen in Nigeria" (55018219C)

Sprekers: Ellen Samyn, Sophie Wilmès, vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen

Question de Ben Segers à Sophie Wilmès (VPM 82
 Affaires étrangères et européennes) sur "L'espionnage par des consuls soudanais sur le territoire néerlandais" (55018492C)

Orateurs: Ben Segers, Sophie Wilmès, vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales

Vraag van Ben Segers aan Sophie Wilmès (VEM 82
 Buitenlandse en Europese Zaken) over "De spionage door Sudanese consuls op het Nederlandse grondgebied" (55018492C)

Sprekers: Ben Segers, Sophie Wilmès, vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen

Question de Ellen Samyn à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les récents pourparlers entre la Grèce et la Turquie" (55018488C)	83	Vraag van Ellen Samyn aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De recente gesprekken tussen Griekenland en Turkije" (55018488C)	83
<i>Orateurs:</i> Ellen Samyn, Sophie Wilmès , vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales		<i>Sprekers:</i> Ellen Samyn, Sophie Wilmès , vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen	
Questions jointes de	85	Samengevoegde vragen van	85
- Katrin Jadin à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'interdiction des robots tueurs" (55018544C)	85	- Katrin Jadin aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het verbod op killerrobots" (55018544C)	85
- Kris Verduyckt à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'interdiction des robots tueurs" (55018809C)	85	- Kris Verduyckt aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het verbod op killerrobots" (55018809C)	85
<i>Orateurs:</i> Katrin Jadin, Sophie Wilmès , vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales		<i>Sprekers:</i> Katrin Jadin, Sophie Wilmès , vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen	
Question de Ellen Samyn à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'augmentation des "plaasmoorde" ou assassinats systématiques de fermiers" (55018645C)	87	Vraag van Ellen Samyn aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De stijging van 'plaasmoorde' of systematische moorden op boeren" (55018645C)	87
<i>Orateurs:</i> Ellen Samyn, Sophie Wilmès , vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales		<i>Sprekers:</i> Ellen Samyn, Sophie Wilmès , vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen	
Questions jointes de	89	Samengevoegde vragen van	89
- Michel De Maegd à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La mission belge dans le camp de Roj" (55018768C)	89	- Michel De Maegd aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De Belgische missie in het kamp Al-Roj" (55018768C)	89
- Malik Ben Achour à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le rapatriement d'enfants de djihadistes et de leur mère" (55018798C)	89	- Malik Ben Achour aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De repatriëring van kinderen van jihadisten en hun moeder" (55018798C)	89
- Peter De Roover à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le rapatriement de femmes et d'enfants liés à l'EI" (55018884C)	89	- Peter De Roover aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De repatriëring van IS-vrouwen en -kinderen" (55018884C)	89
<i>Orateurs:</i> Malik Ben Achour, Peter De Roover , président du groupe N-VA, Sophie Wilmès , vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales		<i>Sprekers:</i> Malik Ben Achour, Peter De Roover , voorzitter van de N-VA-fractie, Sophie Wilmès , vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen	
Questions jointes de	92	Samengevoegde vragen van	92
- Anneleen Van Bossuyt à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les sanctions des États-Unis à l'égard de la Bulgarie" (55018786C)	92	- Anneleen Van Bossuyt aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De VS-sancties tegen Bulgarije" (55018786C)	92
- Jan Briers à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La corruption et des entreprises bulgares" (55018944C)	92	- Jan Briers aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Corruptie en Bulgaarse bedrijven" (55018944C)	92
<i>Orateurs:</i> Jan Briers, Sophie Wilmès , vice-		<i>Sprekers:</i> Jan Briers, Sophie Wilmès , vice-	

première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales

eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen

Question de Malik Ben Achour à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La corruption au Liban" (55018801C)	94	Vraag van Malik Ben Achour aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De corruptie in Libanon" (55018801C)	94
<i>Orateurs:</i> Malik Ben Achour, Sophie Wilmès , vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales		<i>Sprekers:</i> Malik Ben Achour, Sophie Wilmès , vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen	
Question de Els Van Hoof à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Paul Rusesabagina" (55018928C)	97	Vraag van Els Van Hoof aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Paul Rusesabagina" (55018928C)	97
<i>Orateurs:</i> Els Van Hoof, Sophie Wilmès , vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales		<i>Sprekers:</i> Els Van Hoof, Sophie Wilmès , vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen	
Question de Els Van Hoof à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'Est du Congo" (55018931C)	99	Vraag van Els Van Hoof aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Oost-Congo" (55018931C)	99
<i>Orateurs:</i> Els Van Hoof, Sophie Wilmès , vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales		<i>Sprekers:</i> Els Van Hoof, Sophie Wilmès , vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen	
Question de Malik Ben Achour à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le processus électoral péruvien" (55019093C)	102	Vraag van Malik Ben Achour aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het verkiezingsproces in Peru" (55019093C)	102
<i>Orateurs:</i> Malik Ben Achour, Sophie Wilmès , vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales		<i>Sprekers:</i> Malik Ben Achour, Sophie Wilmès , vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen	
Question de Malik Ben Achour à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La situation en Haïti" (55019095C)	103	Vraag van Malik Ben Achour aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De situatie in Haïti" (55019095C)	103
<i>Orateurs:</i> Malik Ben Achour, Sophie Wilmès , vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales		<i>Sprekers:</i> Malik Ben Achour, Sophie Wilmès , vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen	
Questions jointes de	105	Samengevoegde vragen van	106
- Christophe Lacroix à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les pensions des anciens collaborateurs militaires belges" (55019101C)	105	- Christophe Lacroix aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De pensioenen van de voormalige Belgische militaire collaborateurs" (55019101C)	106
- Anja Vanrobaeys à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La situation en ce qui concerne les pensions du régime nazi" (55019273C)	105	- Anja Vanrobaeys aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De stand van zaken m.b.t. de nazipensioenen" (55019273C)	106
- Sophie Rohonyi à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les pensions octroyées par l'Allemagne aux Belges ayant collaboré avec le régime nazi" (55019436C)	105	- Sophie Rohonyi aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De door Duitsland aan Belgische gewezen collaborateurs van het naziregime toegekende pensioenen"	106

<i>Orateurs:</i> Anja Vanrobaeys, Sophie Rohonyi, Sophie Wilmès, vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales		(55019436C)	<i>Sprekers:</i> Anja Vanrobaeys, Sophie Rohonyi, Sophie Wilmès, vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen
Question de Peter De Roover à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La menace chinoise proférée envers la Belgique" (55019138C)	109	Vraag van Peter De Roover aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het Chinese dreigement aan het adres van België" (55019138C)	109
<i>Orateurs:</i> Peter De Roover, président du groupe N-VA, Sophie Wilmès, vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales		<i>Sprekers:</i> Peter De Roover, voorzitter van de N-VA-fractie, Sophie Wilmès, vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen	
Questions jointes de	111	Samengevoegde vragen van	111
- Peter De Roover à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'affaire Daumerie" (55019256C)	111	- Peter De Roover aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De zaak-Daumerie" (55019256C)	111
- Ellen Samyn à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La situation d'un entrepreneur de Dilbeek à Dubaï" (55019301C)	111	- Ellen Samyn aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De situatie van een Dilbeekse ondernemer in Dubai" (55019301C)	111
<i>Orateurs:</i> Peter De Roover, président du groupe N-VA, Ellen Samyn, Sophie Wilmès, vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales		<i>Sprekers:</i> Peter De Roover, voorzitter van de N-VA-fractie, Ellen Samyn, Sophie Wilmès, vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen	
Questions jointes de	114	Samengevoegde vragen van	114
- Kattrin Jadin à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'update du pacte migratoire avec la Turquie" (55019297C)	114	- Kattrin Jadin aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het updaten van het met Turkije gesloten migratiepact" (55019297C)	114
- Ellen Samyn à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La situation aux frontières de la Grèce" (55019316C)	114	- Ellen Samyn aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De situatie aan de Griekse grenzen" (55019316C)	114
<i>Orateurs:</i> Ellen Samyn, Sophie Wilmès, vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales		<i>Sprekers:</i> Ellen Samyn, Sophie Wilmès, vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen	
Question de Vicky Reynaert à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le Myanmar" (55019378C)	117	Vraag van Vicky Reynaert aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Myanmar" (55019378C)	117
<i>Orateurs:</i> Vicky Reynaert, Sophie Wilmès, vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales		<i>Sprekers:</i> Vicky Reynaert, Sophie Wilmès, vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen	
Question de Anja Vanrobaeys à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La ratification de la Convention 190 de l'OIT" (55019384C)	119	Vraag van Anja Vanrobaeys aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De ratificatie van het IAO-Verdrag nr. 190" (55019384C)	119
<i>Orateurs:</i> Anja Vanrobaeys, Sophie Wilmès, vice-première ministre et ministre des Affaires		<i>Sprekers:</i> Anja Vanrobaeys, Sophie Wilmès, vice-eersteminister en minister van	

étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales

Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen

Question de Malik Ben Achour à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La base de données de l'ONU des entreprises actives dans les colonies israéliennes" (55019421C)

121

Orateurs: **Malik Ben Achour, Sophie Wilmès**, vice-première ministre et ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales

Vraag van Malik Ben Achour aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De VN-database van bedrijven die zakendoen in de Israëlische nederzettingen" (55019421C)

121

Sprekers: **Malik Ben Achour, Sophie Wilmès**, vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen

COMMISSION DES RELATIONS EXTERIEURES

COMMISSIE VOOR BUITENLANDSE BETREKKINGEN

du

van

MARDI 29 JUIN 2021

DINSDAG 29 JUNI 2021

Après-midi

Namiddag

La réunion publique de commission est ouverte à 14 h 22 et présidée par M. Michel De Maegd.
De openbare commissievergadering wordt geopend om 14.22 uur en voorgezeten door de heer Michel De Maegd.

Les textes figurant en italique dans le Compte rendu intégral n'ont pas été prononcés et sont la reproduction exacte des textes déposés par les auteurs.

De teksten die in cursief zijn opgenomen in het Integraal Verslag werden niet uitgesproken en steunen uitsluitend op de tekst die de spreker heeft ingediend.

01 **Bélarus: débat d'actualité et questions jointes de**

- Samuel Cogolati à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le soutien de la transition démocratique au Bélarus" (55017744C)
- Michel De Maegd à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le déroutage d'un avion de ligne par la Biélorussie" (55018096C)
- Anneleen Van Bossuyt à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'arrestation de l'opposant biélorusse Protassevitch" (55018155C)
- Marianne Verhaert à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le détournement d'un avion Ryanair et les sanctions contre la Biélorussie" (55018332C)
- Vicky Reynaert à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La Biélorussie" (55018567C)
- Ellen Samyn à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La Biélorussie" (55018612C)
- Michel De Maegd à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le camp d'Okrestina en Biélorussie" (55018707C)
- Els Van Hoof à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La Biélorussie" (55018930C)
- François De Smet à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le détournement de l'avion Ryanair par Minsk" (55018936C)

01 **Wit-Rusland: actualiteitsdebat en toegevoegde vragen van**

- Samuel Cogolati aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De ondersteuning van de democratische transitie in Belarus" (55017744C)
- Michel De Maegd aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het afleiden van een lijnvliegtuig door Wit-Rusland" (55018096C)
- Anneleen Van Bossuyt aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De aanhouding van de Wit-Russische opposant Protasevitsj" (55018155C)
- Marianne Verhaert aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De kaping van een Ryanairvliegtuig en de sancties tegen Wit-Rusland" (55018332C)
- Vicky Reynaert aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Wit-Rusland" (55018567C)
- Ellen Samyn aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Wit-Rusland" (55018612C)
- Michel De Maegd aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het gevangenenkamp Okrestina in Wit-Rusland" (55018707C)
- Els Van Hoof aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Wit-Rusland"

(55018930C)

- François De Smet aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het afleiden van het Ryanairvliegtuig door Wit-Rusland" (55018936C)

01.01 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de ingediende vraag is intussen wat gedateerd. De vraag werd gesteld naar aanleiding van het voorval waarbij een vliegtuig met vliegroute tussen twee Europese steden werd verplicht om te landen op de luchthaven van Minsk om op die manier een Wit-Russische opposant aan te houden. Er kwamen veroordelingen vanuit heel de wereld, zowel vanuit Europa als van de Amerikaanse president Biden. Een eerste reeks sancties werd reeds uitgesproken tegen Wit-Rusland. Ik heb hierover nog extra vragen.

Ten eerste, hebt u zelf rechtstreeks contact opgenomen met de Wit-Russische ambassadeur? Mijn eerste vraag is dus die naar bilaterale contacten.

Ten tweede, zullen er nog andere sancties dan die eerste reeks volgen? Het is vooral belangrijk om de Wit-Russische bevolking daarmee niet te treffen. Dat is altijd een moeilijk evenwicht bij het uitspreken van sancties. Naar ik heb begrepen, zijn heel wat bedrijven wel in handen van mensen uit de Wit-Russische regering. Zo wordt eerder de regering getroffen dan de bevolking. Zijn er nog sancties op til?

Luchtvaartmaatschappijen uit de Europese Unie werden ertoe opgeroepen niet meer over Wit-Rusland te vliegen. Zijn deze bepalingen van dwingende aard? Hoe kunnen ze afgedwongen worden? Wat zijn de gevolgen daarvan voor het luchtverkeer?

Nog in verband met het luchtverkeer. Er is een verbod voor Wit-Russische luchtvaartmaatschappijen om door het Europese luchtruim te vliegen en de toegang tot Europese luchthavens wordt hun ontzegd. Wat is de impact hiervan op de luchthaven van Charleroi?

01.02 Marianne Verhaert (Open Vld): Mevrouw de minister, op 23 mei 2021 werd op bevel van de Wit-Russische dictator Loekasjenko een Ryanair-vlucht van Athene naar Vilnius door een Wit-Russisch gevechtstoestel onderschept. Het burgervliegtuig werd verplicht zijn koers aan te passen en naar Minsk te vliegen om oppositiekopstuk Roman Protasevitsj en Sofia Sapega te arresteren. De man riskeert de doodstraf in Wit-Rusland.

De VN hebben garanties over de veiligheid van Protasevitsj en Sapega en een onafhankelijk onderzoek gevraagd. De beelden die door de Wit-Russische staatstelevisie werden vrijgegeven, zijn niet geruststellend. De gedwongen bekentenissen van zware misdrijven zijn dan ook volstrekt ongeldig.

Tal van wereldleiders en organisaties hebben hun onmiddellijke vrijlating geëist. Ook de Europese Raad heeft daags na de gebeurtenis sancties tegen het Wit-Russische regime afgekondigd. De minister van Buitenlandse Zaken van Duitsland, Heiko Maas, heeft echter ook met een spiraal van sancties gedreigd indien Wit-Rusland de gevangenen niet vrijlaat. Hij heeft aangekondigd dat een nieuwe reeks gerichte sancties tegen personen en bedrijven die dicht bij het regime van Loekasjenko staan, slechts het begin zou zijn van een

01.01 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Il y a quelque temps, un avion assurant la liaison entre deux villes européennes a été contraint d'atterrir à l'aéroport de Minsk pour permettre aux autorités biélorusses d'arrêter un opposant voyageant à son bord.

La ministre a-t-elle contacté l'ambassadeur du Bélarus à ce sujet? Des sanctions sévères seront-elles infligées, en évitant de trop toucher la population du Bélarus? Les compagnies aériennes de l'Union européenne ont-elles été priées entre-temps de ne plus survoler le Bélarus? Ou une réelle interdiction a-t-elle été édictée à cet égard? Le survol de l'espace aérien européen est temporairement interdit aux compagnies aériennes biélorusses. Quelle est l'incidence de cette interdiction sur les activités de l'aéroport de Charleroi?

01.02 Marianne Verhaert (Open Vld): Le 23 mai, sur ordre du dictateur Loukachenko, un avion de combat biélorusse a intercepté un vol Ryanair assurant la liaison entre Athènes et Vilnius afin de pouvoir appréhender Roman Protassevitch et Sofia Sapega, deux figures marquantes de l'opposition.

La ministre pourrait-elle commenter les conclusions du Conseil européen sur cet incident? Pourquoi celui-ci a-t-il été dissocié de l'analyse stratégique des relations entre l'UE et le Bélarus? Quelles pourraient être les sanctions internationales et européennes contre le Bélarus pour intensifier la pression sur le régime? La ministre partage-t-elle

economisch en financieel optreden tegen het regime als het niet van koers verandert.

Hierover heb ik enkele vragen, mevrouw de minister.

Kunt u een toelichting geven over de conclusies van de Europese Raad? Waarom werd er besloten om de kaping door het Wit-Russische regime los te trekken van de strategische analyse van de relaties tussen de EU en Rusland?

Welke internationale sancties kunnen worden genomen tegen Wit-Rusland?

Welke Europese sancties zijn nog mogelijk om de druk op het Wit-Russisch regime te verhogen? Volgt u het standpunt van uw Duitse collega? Zult u in de Raad pleiten voor een verstrenging van de sancties indien Protasevitsj en Sapega niet worden vrijgelaten?

Werd de gebeurtenis ook in de NAVO besproken? Zo ja, wat heeft de NAVO beslist?

Hoe loopt het onderzoek naar de kaping? Werd dat onderzoek reeds opgestart?

Hebt u de ambassadeur van Wit-Rusland ontboden? Welke boodschap hebt u meegegeven?

01.03 Vicky Reynaert (Vooruit): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de collega's hebben de situatie al geschetst, dus die zal ik niet herhalen.

Mijn ingediende vragen zijn grotendeels achterhaald, aangezien er ondertussen op Europees niveau al actie is ondernomen. Ik zal mij daarom beperken tot de vragen die nog relevant zijn omtrent deze kwestie, aanvullend op de vragen van de collega's.

Mevrouw de minister, kan België – in het licht van de situatie die zich afspeelt – zijn diplomatieke inzet en bescherming ten aanzien van mensenrechtenverdedigers in Wit-Rusland vergroten? Welke opties ziet u daarvoor?

De Raad Buitenlandse Zaken heeft de optie van economische sancties besproken en de Europese Raad heeft die bekrachtigd. Kunt u de exacte draagwijdte meer toelichten?

President Loekasjenko overleeft alleen dankzij actieve steun vanuit Rusland, wat ook blijkt uit het feit dat enkele van zijn belangrijkste staatsbedrijven ondersteund worden door bepaalde oligarchen. Experts zijn het er eigenlijk over eens dat Wit-Rusland niet kan worden aangepakt zonder een standpunt in te nemen ten aanzien van Rusland in deze kwestie. Wat is het standpunt van België daaromtrent?

Le **président**: Merci, madame Reynaert. Pourriez-vous vérifier la connexion de votre micro? Il complique en effet le travail des interprètes? Ce serait gentil pour la suite de cette réunion.

01.04 Ellen Samyn (VB): Mevrouw de minister, ik verwijs naar de ingediende vraag.

l'avis de son collègue allemand, partisan de sanctions extrêmement dures? La question a-t-elle également déjà été abordée au sein de l'OTAN? Quel a été le message délivré par la ministre à l'ambassadeur du Bélarus en Belgique?

01.03 Vicky Reynaert (Vooruit): La Belgique peut-elle encore accroître son engagement diplomatique en faveur des défenseurs des droits humains en Biélorussie? Le Conseil des Affaires étrangères a convenu de sanctions économiques et le Conseil européen les a déjà confirmées.

La ministre peut-elle en préciser la portée? Les experts s'accordent à dire que le problème de la Biélorussie ne peut être traité sans prendre également position à l'égard de la Russie en la matière. Que pense la ministre de cette analyse?

01.04 Ellen Samyn (VB): *Quelle est la situation en matière de*

Vorige week kondigde de Verenigde Staten aan dat het samen met de Europese Unie werkt aan extra sancties tegen Wit-Rusland nadat de Wit-Russische autoriteiten een passagiersvliegtuig op weg naar Vilnius had omgeleid en politiek tegenstander Roman Protasevitsj aan boord had gearresteerd.

De Europese Unie legt momenteel de laatste hand aan sanctiemaatregelen die de toegang tot het luchtruim van de EU-lidstaten ontzegt aan alle vliegtuigen die door een Wit-Russische luchtvaartmaatschappij worden uitgebaat. De federale regering besliste om deze maatregelen uit te voeren.

Graag verneem ik van de minister:

Kan u een stand van zaken geven over de situatie van Roman Protasevitsj en diens vriendin?

Heeft u reeds een overleg gehad met de ambassadeur van Wit-Rusland over deze situatie?

Zullen er nog bijkomende sancties getroffen worden door België en bij uitbreiding de Europese Unie?

Hoeveel Belgen verblijven er momenteel in Wit-Rusland? Is hun situatie 100% veilig en hoe wordt hun veiligheid gegarandeerd?

Le **président**: C'est à vous, cher François!

01.05 François De Smet (DéFI): Madame la ministre, mes collègues ayant déjà rappelé les faits, nous ne nous étendrons pas dessus. Nous sommes en présence d'un acte de piraterie aérienne. Je n'ai pas d'autres mots. Cet acte est d'autant plus inacceptable qu'il vise un vol entre deux pays de l'Union européenne et que son but était de kidnapper un opposant politique biélorusse.

Bien entendu, toutes ces questions sont un peu datées, puisque des sanctions ont été décidées depuis lors. Néanmoins, j'observe que les ONG internationales et l'Union européenne parlent d'une même voix dans ce dossier qui fait donc absolument consensus. La présidente de la Commission européenne, Mme von der Leyen, a qualifié l'incident de totalement inacceptable et a déclaré que toute violation des règles de transport aérien international doit entraîner des conséquences. Suivant les résolutions du Conseil européen des 24 et 25 mai dernier, plusieurs sanctions économiques et une liste noire de personnes et entités ont été élaborées à l'encontre du régime biélorusse.

Dans l'attente des résultats de l'enquête de l'Organisation de l'aviation civile internationale (OACI), il est clair qu'une position ferme et déterminée doit être maintenue par les démocraties du monde entier.

Madame la ministre, depuis l'entrée en vigueur des sanctions, avez-vous pris contact avec l'ambassade du Bélarus? Des discussions au sujet d'une potentielle libération de Roman Protasevich sont-elles envisageables? Quelles garanties pouvons-nous obtenir quant au traitement du jeune journaliste par les autorités biélorusses? Une de mes collègues a indiqué que la vidéo dans laquelle il apparaît est

sécurité au Bélarus et quelles ont été les sanctions infligées à la suite de l'arrestation de Roman Protasevitch à bord d'un avion détourné par les autorités biélorusses?

01.05 François De Smet (DéFI): Het gaat hier over een vliegtuigkaping, die des te onaanvaardbaarder is omdat het de bedoeling was een Wit-Russische politieke tegenstander te ontvoeren. Internationale ngo's en de EU zijn eenstemmig in hun houding tegenover deze zaak. Overeenkomstig de resoluties van de Europese Raad werden er economische sancties opgelegd en werd er een zwarte lijst opgesteld van Wit-Russische personen en entiteiten.

Hebt u contact gehad met de Wit-Russische ambassade? Kan er over de vrijlating van Roman Protasevitsj gepraat worden? Welke garanties kunnen we krijgen over de manier waarop de jonge journalist behandeld wordt? Moet er geen beroep gedaan worden op VN-instanties om druk uit te oefenen op het Wit-Russische regime? Moeten we het Oostelijk Partnerschap, waarin Wit-Rusland economische

plutôt alarmante quant à sa condition physique.

Dans l'attente des résultats de l'enquête de l'OACI, ne devrions-nous pas faire appel aux instances onusiennes pour faire pression sur le régime biélorusse?

Enfin, en ce qui concerne les nouvelles sanctions européennes à l'encontre du régime, ne devrions-nous pas remettre en cause le partenariat oriental dans lequel la Biélorussie partage des intérêts économiques avec l'Union, dans le but de lui forcer la main afin d'obtenir la libération de M. Roman Protasevich?

01.06 Michel De Maegd (MR): *Madame la ministre, le 23 mai dernier, un avion de ligne reliant Athènes à Vilnius a été dérouté par la Biélorussie. Intercepté par un avion de chasse, le Boeing a été forcé de se poser à Minsk, où des policiers ont interpellé un militant de l'opposition qui se trouvait à bord.*

La compagnie aérienne a indiqué que c'est la sécurité aérienne de Minsk qui a contacté l'équipage sur une menace potentielle, provoquant le déroutage du vol. Le président biélorusse Alexandre Loukachenko a donné l'ordre personnellement à un chasseur MiG-29 d'intercepter l'avion après cette alerte, comme l'a confirmé son service de presse.

Cet événement est bien sûr totalement inacceptable. Jamais dans l'histoire un dictateur ne s'était permis cela.

Les dirigeants européens ont unanimement condamné cet acte et appelé les autorités biélorusses à laisser repartir sans délai l'ensemble des passagers. Vous avez-vous-même rapidement réagit, réclamant des clarifications immédiates.

Madame la ministre, face à un tel acte, les conséquences doivent être rapides et sans aucune ambiguïté. Elles doivent donner un message ferme non seulement au pouvoir biélorusse, mais également à l'ensemble des dictatures dans le monde.

- 1. Pouvez-vous nous faire un point sur les derniers éléments dont vous disposez quant à cet événement?*
- 2. Quelles discussions ont-elles eu lieu depuis lors au niveau européen? Des décisions de sanctions ont-elles déjà été prises? Si oui, de quel ordre? Estimez-vous qu'elles soient suffisantes?*
- 3. Quel message la Belgique entend-t-elle faire passer suite à cet acte?*

Madame la Ministre, le détournement d'un avion européen par la Biélorussie nous a rappelé à tous la terrible situation que vivent les opposants au régime dans ce pays.

La plupart d'entre eux sont détenus au sein du centre d'Okrestina, tristement célèbre pour les tortures infligées aux prisonniers. Ils y sont enfermés sans avocats, sans visites, après des procès parfois sans audience.

L'opposante Svetlana Tikhanovskaïa, en déplacement à Varsovie, a réclamé que le régime autorise une surveillance des institutions internationales dans les prisons afin de veiller aux conditions de

belangen deelt met de EU, niet ter discussie stellen?

01.06 Michel De Maegd (MR): *Op 23 mei heeft de Wit-Russische luchtverkeersleiding contact opgenomen met een lijnvliegtuig dat op weg was naar Vilnius, omdat er sprake zou zijn van een potentiële dreiging en werd het vliegtuig door een jachtvliegtuig afgeleid naar Minsk, waar politieagenten een dissident die zich aan boord bevond, aanhielden. Het was president Loekasjenko zelf die opdracht gegeven had tot de arrestatie.*

Over welke informatie beschikt u in verband met dat incident? Welke Europese besprekingen worden er hierover gevoerd? Werden er sancties uitgevaardigd? Zo ja, van welke aard? Volstaan die sancties? Wat is de boodschap van België?

Door die kaping werden we met onze neus op de feiten gedrukt wat betreft de situatie van de opposanten van het Wit-Russische regime die in het Okrestina-detentiecentrum vastzitten, waar ze gefolterd worden, opgesloten zitten zonder dat ze een advocaat kunnen raadplegen, soms na processen zonder terechtzitting. De activiste Svetlana Tichanovskaja heeft gevangenis-toezicht door internationale instellingen geëist, evenals economische sancties tegen de machthebbers.

Over welke informatie beschikt u in verband met de behandeling van de personen die in het Okrestina-detentiecentrum en in de Wit-Russische gevangenen

détention. Elle demande également à la communauté internationale de mettre la pression sur le pouvoir en place en prenant des sanctions économiques.

Quelles sont les informations dont vous disposez au sujet des traitements infligés dans ce camp d'Okrestina et, de manière plus large, dans les prisons biélorusses?

Des pressions spécifiques sur cet aspect sont-elles menées par l'Union européenne et/ou la communauté internationale?

L'Union européenne avait annoncé, il y a quelques semaines, que des sanctions économiques suivraient les sanctions en matière de survol de territoire. Où en est-on? Dans quel délai ces décisions seront-elles prises?

vastgehouden worden? Wordt er in dat opzicht druk uitgeoefend door de Europese Unie en/of de internationale gemeenschap? Wat is de stand van zaken met betrekking tot de door de Europese Unie aangekondigde sancties? Wanneer zullen ze uitgevaardigd worden?

01.07 Minister **Sophie Wilmès**: Mijnheer de voorzitter, collega's, op zondag 23 mei werd een Ryanairvlucht tussen Athene en Vilnius naar Minsk omgeleid wegens de vermeende aanwezigheid van een bom aan boord. Een Belarussisch gevechtsvliegtuig begeleidde de civiele Ryanairvlucht tot aan de landing in Minsk. Activist Roman Protasevitsj en zijn Russische vriendin Sofia Sapega werden van het vliegtuig gehaald en gearresteerd. Roman Protasevitsj is 26 jaar en speelde een actieve rol als redacteur bij het persorgaan Nexta. In die functie heeft hij zich ontpopt tot een zeer uitgesproken criticus van het Loekasjenkoregime. Al in 2017 kwam hij in het vizier van de Belarussische autoriteit. Hij staat in zijn land op een terreurlijst en wordt er ook vervolgd voor drie protestgerelateerde zogezegde misdaden. Zijn partner Sofia Sapega is eveneens actief tegen het Loekasjenkoregime via haar blog op het sociale medium Telegram.

01.07 **Sophie Wilmès**, ministre: Les événements survenus dans le cadre de l'arrestation de Roman Protassevitch et de son amie russe Sofia Sapega sont connus. En tant que rédacteur de l'organe de presse *Nexta*, il se montrait particulièrement critique à l'égard du régime de Loukachenko. Il figure sur une liste de terroristes dans son pays et y est poursuivi pour trois "délits" liés à des actions de protestation. Sa partenaire milite également activement contre le régime, par le biais de son blogue sur Telegram.

Immédiatement après le réacheminement forcé de l'avion, l'Union européenne a publié une déclaration condamnant les actions du Bélarus et demandé la libération immédiate de Roman Protassevitch et Sofia Sapega. L'Union européenne a également demandé une enquête internationale afin de déterminer si les règles de l'aviation internationale ont été violées.

De EU heeft het optreden van Wit-Rusland veroordeeld, om een internationaal onderzoek gevraagd en de onmiddellijke vrijlating van Roman Protasevitsj en Sofia Sapega geëist.

Lors du Conseil européen qui a suivi les 24 et 25 mai, les chefs d'État et de gouvernement de l'Union européenne ont qualifié l'atterrissage forcé de l'avion de Ryanair d'acte sans précédent. Ils ont appelé les autorités du Bélarus à libérer immédiatement M. Protassevitch et Mme Sapega. Ils ont également demandé qu'une enquête internationale soit lancée par l'OACI et ont décidé que des sanctions supplémentaires devraient être imposées à des individus et à des entités, y compris des entités économiques. Ils ont également demandé aux compagnies aériennes de l'Union européenne de cesser de survoler le Bélarus et aux États membres d'interdire aux compagnies aériennes biélorusses de survoler leur espace aérien et d'atterrir dans les aéroports de l'Union européenne.

Tijdens de Europese Raad van 24 en 25 mei hebben de staats-hoofden en regeringsleiders die gedwongen landing als een ongehoorde daad bestempeld, om de vrijlating van de heer Protasevitsj en mevrouw Sapega verzocht, een onderzoek door de ICAO geëist en aanvullende sancties tegen Wit-Russische personen en entiteiten geadviseerd. Ze hebben de lidstaten gevraagd Wit-Russische luchtvaartmaatschappijen de toegang tot hun luchtruim te ontfangen en te verbieden op hun luchthavens te landen en hebben de Europese luchtvaart-

Le 4 juin, les actions juridiques nécessaires à l'interdiction des vols de l'Union européenne à destination du Bélarus ont été menées à bien. L'interdiction de vols de l'Union européenne est officiellement rentrée en vigueur le 5 juin et concerne également la Belgique. Les avions et les compagnies aériennes du Bélarus ne peuvent plus décoller de

l'Union européenne, y atterrir ou la survoler.

En ce qui concerne spécifiquement notre pays, j'ajoute que le 27 mai, la compagnie aérienne biélorusse Belavia avait déjà volontairement suspendu tous ses vols entre Minsk et Bruxelles-Sud, et ce jusqu'au 30 octobre 2021. Dans l'autre sens, l'Agence européenne de la sécurité aérienne (AESA) a demandé le 2 juin aux États membres de l'Union européenne de ne plus utiliser l'espace aérien du Bélarus pour des questions de sécurité.

Le Conseil européen des 24 et 25 juin s'est à nouveau penché sur la question du Bélarus. Dans ses conclusions, le Conseil réitère son appel à la libération de tous les prisonniers politiques, dont Roman Protassevitch et sa compagne. Je note qu'on a appris le 25 juin le transfert en résidence surveillée de Roman Protassevitch et de Sofia Sapega.

Wat de traditionele sancties betreft, overloop ik eerst de sanctiepakketten die al van kracht waren. Die drie pakketten werden afgekondigd op 2 oktober, 6 november en 17 december 2020. Ze hebben betrekking op belangrijke politici en regeringsleden, inclusief president Loekasjenko zelf, topambtenaren, rechters, leidinggevend van de strafrechtelijke autoriteiten, prominente figuren uit het bedrijfsleven en aan het regime gelinkte bedrijven. De beperkende maatregelen omvatten een reisverbod, een bevrozing van tegoeden en een verbod om economische middelen ter beschikking te stellen. In totaal stonden al 88 personen en 7 entiteiten op de sanctielijst van de EU. Ze worden verantwoordelijk geacht voor de onderdrukking en de intimidatie van vreedzame demonstranten, oppositieleiden en journalisten na de verkiezingen van augustus 2020.

Een vierde sanctiepakket werd tijdens de Raad Buitenlandse Zaken van 21 juni aangenomen. Het betreft 78 individuen en 8 entiteiten. Dat pakket heeft tot doel de druk op te voeren op het Loekasjenkoregime en tot een gedragsverandering aan te zetten, namelijk de stopzetting van de repressie, de dialoog aangaan met de oppositie, de organisatie van democratische verkiezingen en de vrijlating van politieke gevangenen en burgers die zonder proces worden vastgehouden. Het concentreert zich vooral op vertegenwoordigers van het rechterlijke apparaat, op leden van de directe entourage van Loekasjenko, op bevriende zakenmensen en op leidinggevend van belangrijke economische entiteiten en van het veiligheidsapparaat. In dat pakket werden ook zeven individuen en één entiteit gesanctioneerd naar aanleiding van het incident met de Ryanairvlucht en ter uitvoering van de conclusie van de Europese Raad van 24 en 25 mei. Het gaat in de eerste plaats om de personen die betrokken waren bij de gedwongen landing en arrestatie.

Daarnaast werden er op 24 juni 2021 sectorale economische sancties ingesteld. Het gaat om een verregaande maatregel, die de EU slechts

maatschappijen ertoe opgeroepen niet langer over Wit-Rusland te vliegen, zoals ook het Europees Agentschap voor de veiligheid van de luchtvaart (EASA) op 2 juni aanbevolen heeft. Het officiële verbod op Europese vluchten is op 5 juni in kracht getreden. Op 27 mei had Belavia reeds vrijwillig haar vluchten tussen Minsk en Charleroi tot 30 oktober 2021 opgeschort.

De Europese Raad van 24 en 25 juni heeft opnieuw tot de vrijlating van alle politieke gevangenen opgeroepen. Op 25 juni werden Protasevitsj en Sapega onder huisarrest geplaatst.

Entre octobre et décembre 2020, des sanctions avaient déjà visé 88 personnes et 7 entités pour leur rôle dans la répression et les intimidations qui ont suivi les élections d'août 2020. Les restrictions ciblent de hauts responsables politiques et gouvernementaux, des personnalités de premier plan de la fonction publique, du monde judiciaire et du monde économique, ainsi que des entreprises liées au régime. Elles consistent en une interdiction de voyage, un gel des avoirs et une interdiction de mise à disposition de moyens économiques.

En juin, une quatrième série de sanctions a été adoptée contre 78 particuliers et 8 entités, et notamment aussi contre 7 personnes et 1 entité à la suite du récent incident. L'objectif consiste à accroître la pression sur le régime et à l'inciter à changer de comportement. En juin, des sanctions économiques sectorielles radicales et exceptionnelles ont encore été édictées. L'accès aux marchés des capitaux de l'Union européenne a également été restreint.

Pour la Belgique, les sanctions ne constituent pas une fin en soi,

zelden neemt. Hij slaat op de handel in technologie rond monitoring van internet- en telefooncommunicatie, aardolieproducten, kaliumchloride en tabaksproducten. Ook de toegang tot de kapitaalmarkten van de EU wordt ingeperkt.

De omvangrijke nieuwe sancties zijn een zeer sterk signaal aan het Loekasjenkoregime. De snelle aanvaarding ervan is een bevestiging van de unanieme EU-afkeuring van de recente gebeurtenissen. Bovendien worden er, zoals gezegd, nog verdere sancties voorbereid.

De Belgische benadering is dat sancties geen doel op zich kunnen zijn, maar gericht moeten zijn op een gedragsverandering van het regime. Bovendien is het belangrijk dat de sancties de gewone bevolking zo weinig mogelijk schade toebrengen.

Sur le plan bilatéral également, notre pays a réagi rapidement et fermement aux événements du 23 mai. Je me suis exprimée sur le sujet dès le jour même et l'ambassadeur du Bélarus a été convoqué à mon cabinet le lendemain des faits. Les messages suivants ont été relayés avec insistance: dérouter et faire atterrir un avion en vue d'arrêter un opposant politique constituent des actions inacceptables outre le fait qu'elles suscitent des questions de sécurité aérienne. Par ailleurs, il a été demandé que Roman Protassevitch et sa compagne soient immédiatement libérés.

Pour la Belgique, ces derniers développements illustrent l'oppression du régime à l'encontre de l'opposition démocratique et les nombreuses violations des droits humains qui ont cours au Bélarus. La Belgique reste mobilisée pour suivre la situation dans les fora internationaux dont l'OSCE. Les autorités biélorusses ont été une nouvelle fois enjointes à trouver une solution démocratique à la crise actuelle, à engager le dialogue avec l'opposition et à organiser des élections libres et transparentes.

Dans sa réponse, l'ambassadeur du Bélarus a indiqué que son gouvernement était prêt à soutenir une éventuelle enquête internationale mais il a souligné que Roman Protassevitch était, selon lui, un criminel aux yeux de la loi biélorusse. L'ambassadeur a regretté les sanctions déjà en place.

Le Conseil de l'OTAN a également publié une déclaration mettant clairement en cause le régime de Loukachenko et condamnant l'atterrissage forcé dans les termes les plus forts possible. Pour sa part, l'OTAN a exigé la libération immédiate de Protassevitch et de tous les autres prisonniers politiques, l'interdiction du survol de l'espace aérien biélorusse par les compagnies aériennes des alliés de l'OTAN et l'interdiction pour les compagnies aériennes biélorusses d'entrer dans les aéroports des pays membres de l'OTAN. L'accès au quartier général de l'OTAN aux ressortissants biélorusses a été restreint. Une révision du partenariat de l'Alliance avec Minsk est en cours d'évaluation.

mais doivent être axées sur un changement d'attitude. Il importe, par ailleurs, d'en limiter au maximum l'impact sur la population ordinaire.

De dag na de feiten werd de ambassadeur van Wit-Rusland op mijn kabinet ontboden. Er werd hem te kennen gegeven dat het, afgezien van de issues op het vlak van de veiligheid van het luchtverkeer, onaanvaardbaar is dat een vliegtuig afgeleid wordt om een politieke opposant aan te houden. Ik heb er eveneens op aangedrongen dat Roman Protasevitsj en zijn partner onmiddellijk in vrijheid gesteld zouden worden.

Deze gebeurtenissen tonen aan hoe de oppositie de kop ingedrukt wordt en zijn een voorbeeld van de talloze mensenrechtenschendingen in Wit-Rusland. België staat klaar om de situatie op de voet te volgen, met name in de schoot van de OVSE. De Wit-Russische overheid wordt verzocht de dialoog met de oppositie aan te gaan en vrije verkiezingen te organiseren.

De ambassadeur heeft verduidelijkt dat zijn regering bereid was om een internationaal onderzoek te ondersteunen, maar heeft onderstreept dat Roman Protasevitsj op grond van de Wit-Russische wetgeving als een misdadiger beschouwd wordt. De Noord-Atlantische Raad heeft het regime van Loekasjenko aan de kaak gesteld en de gedwongen landing veroordeeld.

De NAVO heeft de vrijlating van Protasevitsj en de andere politieke gevangenen geëist, evenals een

Ik zal het nu hebben over de algemene politieke situatie in Belarus en over de Belgische en Europese sanctie.

Vanaf de vervalste verkiezingen op 9 augustus 2020 heeft de Europese Unie opgetreden tegen de grootschalige repressie tegen de burgerbevolking. De EU legde meerdere verklaringen af, er werden sanctie ingesteld en de democratische legitimiteit van Loekasjenko werd niet langer erkend. Er is weinig hoop op een snelle politieke oplossing. De huidige *chairperson-in-office* van de OVSE uit Zweden is evenwel nog steeds bereid om te bemiddelen, zelfs al werd het aanbod nooit aanvaard en heeft het ook geen steun van Rusland.

Oppositieleidster Svetlana Tichanovskaja lanceerde herhaaldelijke oproepen aan het adres van het regime om een dialoog aan te gaan om een uitweg te vinden uit de politieke crisis, wat ons land ten volle steunt. Bij wijze van antwoord verklaarde het regime dat de oppositieleidster nu als lid van een terroristische beweging wordt beschouwd en als dusdanig zal worden vervolgd. Ik heb mevrouw Tichanovskaja rechtstreeks kunnen spreken tijdens een bilaterale ontmoeting en ook toen zij op 21 juni de Raad Buitenlandse Zaken bijwoonde. We hebben gesproken over het delicate evenwicht dat moet worden gevonden tussen sancties die het regime hard treffen en de noodzaak om de bevolking zo veel mogelijk te ontzien. Ik heb onze steun aan het Belarussische volk bevestigd.

De situatie in Belarus blijft verslechteren. Loekasjenko zet de intimidatie- en repressieve praktijken verder. Nieuwe wetten laten de veiligheidsdienst toe om burgers met nog meer willekeur en geweld te arresteren. De mensenrechtenschendingen door het regime zijn talloos. De steun aan de civiele maatschappij en de bevolking door middel van noodhulp moet worden geïntensifieerd om de repressie te kunnen doorstaan. Ook economische steun die de bevolking en niet het regime ten goede komt, moet worden voortgezet. In al deze domeinen werden er de afgelopen maanden concrete stappen gezet.

Le 11 décembre 2020, la Commission européenne a adopté un programme d'aide de 24 millions d'euros, qui s'appelle "EU for Belarus", et qui bénéficie directement à la population biélorusse, en particulier à la société civile, aux jeunes, aux petites et moyennes entreprises. Ce programme vient s'ajouter aux 3,7 millions d'euros d'aide d'urgence de l'Union européenne mobilisés en 2020 pour les victimes de la répression et pour les médias indépendants après les élections présidentielles d'août 2020.

Le 28 mai, l'Union européenne a publié un plan global de soutien économique à un futur Bélarus économique. Ce plan, dont le montant

verbod voor de NAVO-bondgenoten om over Wit-Rusland te vliegen en een verbod voor de Wit-Russische luchtvaartmaatschappijen om de luchthavens van de NAVO-lidstaten aan te doen. Het partnership van de NAVO met Wit-Rusland wordt momenteel herzien.

Après les élections du 9 août 2020, l'Union européenne a réagi face à la répression à l'encontre de la population civile, tant au moyen de sanctions qu'en ne reconnaissant plus la légitimité d'Alexandre Loukachenko. Bien qu'il y ait peu d'espoir de trouver une solution, l'OSCE est toujours disposée à jouer un rôle de médiateur. Cette proposition n'a cependant jamais été acceptée et ne bénéficie pas du soutien de la Russie.

Notre pays soutient l'appel de la cheffe de file de l'opposition, Mme Svetlana Tikhanovskaïa – avec qui je me suis entretenue à l'occasion du Conseil des affaires étrangères du 21 juin –, à engager le dialogue. Elle est à présent considérée par le régime comme une membre d'un mouvement terroriste.

Entre-temps, la situation en Biélorussie continue de s'aggraver. De nouvelles lois permettent d'arrêter des citoyens de manière encore plus arbitraire. Notre soutien à la population par voie d'aide d'urgence doit être intensifié. Cela vaut également pour le soutien économique dès lors qu'il profite à la population et non au régime.

Op 11 december 2020 heeft de Europese Commissie het steunprogramma EU for Belarus goedgekeurd. Het omvat een bedrag van 24 miljoen euro en komt het maatschappelijke middenveld, de jongeren en de kmo's ten goede. Het komt boven op de 3,7 miljoen euro aan dringende steun die in 2020 werd uitgetrokken voor de slachtoffers

total atteint 3 milliards d'euros, reflète la volonté de l'Union européenne de soutenir la population biélorusse à court, moyen et long terme.

Une fois la transition démocratique lancée, l'Union européenne activera un train de mesures qui allie subventions et prêts pour attirer des investissements publics et étrangers. L'objectif est d'aider le pays à stabiliser son économie, réformer ses institutions, accroître la résilience de son économie et de son tissu social afin de libérer son potentiel de croissance économique et stimuler la création d'emplois.

Comme vous pouvez le constater, la priorité est de cibler nos actions sur le soutien à la population. Dans ce cadre, il importe de maintenir à minima le Partenariat oriental de l'Union européenne avec le Bélarus, qui prévoit notamment des mesures en matière de délivrance de visas. Malheureusement, le régime Loukachenko a annoncé, ce lundi, qu'il suspendait sa participation au Partenariat oriental en réaction à l'adoption des sanctions sectorielles. L'ambassadeur biélorusse auprès de l'Union européenne a également été rappelé pour des "consultations". Comme vous le voyez, ce dossier est encore en pleine évolution.

Sur le plan politique, la Belgique est particulièrement mobilisée dans différentes enceintes internationales. Notre pays est l'un des 17 États à avoir invoqué le mécanisme de Moscou au sein de l'OSCE. Le rapport de ce mécanisme documente de manière exhaustive les violations des droits humains et la fraude électorale qui ont eu lieu dans le cadre des élections d'août 2020. Il contient une série de recommandations à l'attention du gouvernement biélorusse.

Il confirme, sur la base de témoignages personnels et de documents, la falsification des élections, les violations massives et systématiques des droits humains et les abus commis par les forces de sécurité et par le régime Loukachenko.

Il y est question de violences excessives, de torture, de mauvais traitements, y compris de viols, dans un climat d'impunité totale. Depuis août 2020, plus de 2 000 plaintes ont été déposées pour tortures ou autres peines ou traitements inhumains ou dégradants lors de gardes à vue ou pendant la détention. Le nombre de poursuites judiciaires à l'encontre d'opposants politiques, de défenseurs des droits humains ou de simples manifestants indignés avoisine les 900, tandis que le nombre de personnes détenues arbitrairement pour des motifs politiques ne cesse d'augmenter.

Aucune enquête officielle n'a été ouverte sur les violations des droits humains commises par les forces de l'ordre au Bélarus. Lancée fin mars, la plate-forme International Accountability Platform for Belarus s'inscrit dans la continuité du mécanisme de Moscou et des recommandations à la communauté internationale. Cette plate-forme soutenue par un grand nombre de pays, dont la Belgique, recueillera de la documentation qui pourra servir à toute procédure judiciaire nationale et internationale. Il est important de souligner la complémentarité de cette plate-forme avec le mandat du Haut-Commissariat des Nations Unies aux droits de l'homme.

van de repressie en de onafhankelijke media. Op 28 mei heeft de EU een globaal plan voor economische steun voor een bedrag van 3 miljard kenbaar gemaakt. Wanneer de democratische transitie op gang zal komen, zullen er maatregelen worden geactiveerd met een mix van subsidies en leningen om overheidsinvesteringen en buitenlandse investeringen aan te trekken. Het is de bedoeling om het land te helpen zijn economie te stabiliseren, zijn instellingen te hervormen en zijn veerkracht te vergroten om zijn economisch groeipotentieel te ontwikkelen en de jobcreatie te stimuleren.

Aangezien men zich prioritair toespitst op acties ter ondersteuning van de bevolking zou het oosters partnerschap van de EU met Wit-Rusland, dat voorziet in maatregelen voor de afgifte van visa behouden moeten blijven, maar het regime van Loekasjenko heeft maandag aangekondigd dat het zijn deelname daaraan opschort als reactie op de sectorale sancties. De ambassadeur van Wit-Rusland bij de EU werd teruggeroepen voor overleg.

Op politiek vlak onderneemt België actie in de internationale gremia. Wij zijn een van de 17 landen die in de OVSE het zogenaamde Moskou-mechanisme in werking hebben gesteld. Dat mechanisme, waarbij de mensenrechtenschendingen en de verkiezingsfraude van augustus 2020 worden gedocumenteerd, bevat aanbevelingen voor de Wit-Russische regering. Het bevestigt, gestaafd met getuigenissen en documenten, de vervalsing van de verkiezingen, de mensenrechtenschendingen en de misbruiken door het regime.

Sinds augustus 2020 werden er meer dan 2.000 klachten ingediend wegens foltering of onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing tijdens

de in verzekeringstelling of de detentie. Het aantal mensen die willekeurig vastgehouden worden om politieke redenen blijft stijgen. Er werd geen officieel onderzoek ingesteld naar de mensenrechtenschendingen door de Wit-Russische ordediensten.

Via het International Accountability Platform for Belarus wordt informatie verzameld die gebruikt zal kunnen worden in het kader van toekomstige nationale of internationale gerechtelijke procedures.

België nam ook actief deel aan de bijeenkomsten van de VN-Veiligheidsraad over de situatie van Belarus in september 2020 en aan de bijeenkomst over mediavrijheid in Belarus in januari 2021. Tijdens de septembersessie van de VN-Mensenrechtenraad vond op initiatief van de EU een debat plaats over de mensenrechtensituatie in Belarus. In dit kader publiceerde de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten in september 2020 een mondelinge tussentijdse update van de mensenrechtensituatie in Belarus.

België legde tijdens beide debatten een nationale verklaring af om de noodzaak te benadrukken van een onafhankelijk, transparant en onpartijdig internationaal onderzoek naar de beschuldigingen van foltering en andere ernstige mensenrechtenschendingen. In november 2020 vond bovendien binnen de Mensenrechtenraad de derde Universal Periodic Review van Belarus plaats. België formuleerde aanbevelingen over de afschaffing van de doodstraf, het vrijlaten en rehabiliteren van alle politieke gevangenen en het respect voor de uitoefening van het recht op vrije meningsuiting en vreedzame bijeenkomst.

Wat de rol van Rusland in deze crisis betreft, de Russische regering heeft zich volledig achter Loekasjenko geschaard. Het regime wordt op economisch en financieel vlak steeds afhankelijker van Rusland, dat er geen enkel belang bij heeft om Loekasjenko tot matiging aan te zetten. President Poetin verklaarde reeds in het najaar van 2020 dat Rusland verplichtingen heeft tegenover Belarus in het kader van het Unieverdrag tussen beide landen. Na hun ontmoeting in Sotsji op 21 mei, waarover trouwens weinig details uitlekten, kreeg Belarus de derde schijf van 500 miljoen Amerikaanse dollar van een gecombineerde staatslening van in totaal 1,5 miljard dollar. Het Kremlin zegt deze lening toe om de bestaande schuld van Belarus aan Rusland aan te zuiveren en om andere bilaterale leningen te herfinancieren.

De relatie tussen Poetin en Loekasjenko kon nooit als uitstekend worden bestempeld. Het valt niet uit te sluiten dat Rusland tegelijk discreet een vettingproces aan het voeren is om pro-Russische kandidaten achter de hand te houden die Loekasjenko zouden kunnen vervangen. Belarus is voor de Russen namelijk belangrijk als militair ankerpunt aan de grenzen met NAVO-landen. Dat zal dit najaar zichtbaar zijn als de gezamenlijke militaire oefening Zapad 2021 plaatsvindt op het grondgebied van Belarus. Voor Moskou is het

La Belgique se mobilise activement dans ce dossier lors des réunions du Conseil de sécurité de l'ONU. Nous réclamons une enquête internationale indépendante sur les accusations de tortures et d'autres violations des droits humains. Nous exigeons l'abolition de la peine de mort, la libération, ainsi que la réhabilitation de tous les prisonniers politiques et le respect de la liberté d'expression.

Alexandre Loukachenko bénéficie toujours du soutien sans faille de la Russie. La dépendance du régime à l'égard de ce pays ne cesse de croître, car celui-ci lui accorde une aide financière sous la forme d'importants prêts d'État.

En réalité, les relations entre les présidents Poutine et Loukachenko n'ont jamais été très bonnes. Il n'est pas exclu que, compte tenu de l'importance stratégique et militaire du Bélarus, la Russie manœuvre discrètement au remplacement du président actuel par un candidat favorable à la Russie. Un exercice militaire commun est programmé pour cet automne au Bélarus. Moscou considère que ce conflit s'inscrit dans une plus large confrontation avec l'Occident. C'est pourquoi nous continuons à œuvrer à une désescalade et à des relations stables avec la Russie.

Il reste actuellement 38 Belges au

conflict in Belarus een onderdeel van de grotere confrontatie met het Westen, vandaar dat België net als de NAVO- en EU-partners oproept tot een de-escalatie en een stabiele en voorspelbare relatie met Rusland.

Er verblijven momenteel nog 38 Belgen in Belarus. Een meerderheid onder hen bezit de dubbele nationaliteit. Ze zijn allen gespaard gebleven van de repressie. Momenteel verblijven er ook nog een aantal Belgische reizigers in het land. Burgers die niet deelnemen aan politieke manifestaties, stellen zich niet bloot aan het verhoogde risico op onveiligheid. Momenteel zijn er vanwege onze Belgen geen klachten over veiligheidsincidenten.

Pour ce qui concerne la question de M. Cogolati relative à l'accueil des réfugiés biélorusses en Belgique, je l'invite à l'adresser au secrétaire d'État à l'Asile et à la Migration, M. Sammy Mahdi.

Voilà, chers collègues, ce que je pouvais dire en réponse à toutes vos questions pertinentes.

01.08 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Mevrouw de minister, u gaf inderdaad een zeer volledig antwoord, waarvoor hartelijk dank. Uit alles wat u hebt gezegd en opgesomd, blijkt meer dan duidelijk dat er in Wit-Rusland ernstige mensenrechtenschendingen plaatsvinden en dat er van een rechtsstaat allerm minst sprake kan zijn. Bij de eventuele afkondiging van bijkomende sancties, waarover u ook hebt gesproken vind ik het heel belangrijk dat de bevolking gespaard wordt, aangezien die al meer dan genoeg slachtoffer is van het heersend regime. De inwoners moeten niet nog eens gestraft worden voor het regime waaronder zij moeten leven.

Inzake de rol van Rusland blijkt uit uw antwoord hoe moeilijk en ingewikkeld de situatie eigenlijk is. Het behoud van een dialoog met Rusland is ergens wel belangrijk, maar eerlijk gezegd vind ik dat de omstandigheden dat alsmaar moeilijker maken. In een gesprek hoorde ik iemand opmerken dat de contacten met Rusland niet meer *dialogues* genoemd kunnen worden, maar slechts *talks*. Dat lijkt mij wel een goede weergave van de manier waarop nu met Rusland wordt omgegaan en misschien moet worden omgegaan.

Dat Rusland een steeds grotere rol speelt, betekent niet noodzakelijk dat Loekasjenko wordt gesteund. In het kader van de verkiezingen zien wij dat ook een eigen, een andere pro-Russische kandidaat naar voren wordt geschoven. Ook op vlak van migratie zien wij trouwens dat Rusland misbruik begint te maken van zijn rol in de regio aldaar.

Ik denk dat wij er allen, om heel veel verschillende redenen, belang bij hebben om de situatie van heel nabij op te volgen. Uit uw antwoord blijkt ook heel duidelijk dat u dat doet, waarvoor dank.

01.09 Marianne Verhaert (Open Vld): Mevrouw de minister, ik dank u voor het zeer uitgebreide antwoord. Het is wel duidelijk dat Wit-Rusland de rode lijn zwaar overschreden heeft, het was echt een daad van agressie van een derde staat. Geen enkele reactie of veroordeling kan voor ons streng genoeg zijn.

Deze gebeurtenis moet ook duidelijk maken dat het wel degelijk noodzakelijk is om werk te maken van een sterk Europees

Bélarus, qui ont, pour la plupart, la double nationalité. Aucun d'entre eux n'a été victime de la répression.

Mijnheer Cogolati, ik stel voor dat u uw vraag over de Wit-Russische vluchtelingen aan de staatssecretaris voor Asiel en Migratie richt.

01.08 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Il ressort très clairement de cette réponse que la Biélorussie n'est pas un État de droit, loin s'en faut. Si des sanctions sont instaurées, je trouve très important qu'elles ne touchent pas la population. Celle-ci a déjà suffisamment à endurer sous ce régime. Même si je conçois qu'il est important de maintenir le dialogue avec la Russie, j'ai de plus en plus de mal à l'accepter. Le fait que la Russie joue un rôle grandissant ne signifie toutefois pas que Loukachenko bénéficie également de son soutien. Un autre candidat pro-russe est en effet mis en avant aux élections. Manifestement, la Russie abuse également de son rôle dans la région sur le plan de la migration.

01.09 Marianne Verhaert (Open Vld): Le Bélarus a franchi la ligne rouge: il s'agit clairement d'une agression commise par un État tiers. Nous estimons, dès lors, que notre réaction ne sera jamais assez ferme. Nous devons impérativement œuvrer à une

buitenlands beleid. Loekasjenko waant zich immers immuun voor de gevolgen van zijn misdaden en we kunnen en mogen dat niet aanvaarden. Ook de burgers van Wit-Rusland hebben de Europese Unie nodig.

De afgekondigde sancties vormen een zeer duidelijk signaal en er worden nog bijkomende sancties bepaald, wat uitermate belangrijk is. We moeten de druk blijven opvoeren en ik hoorde in uw antwoord dat dit ook zal gebeuren. De geloofwaardigheid en de veiligheid van de EU staan hier op het spel. Ik dank u voor de sterke opvolging van dit probleem.

01.10 Vicky Reynaert (Vooruit): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord.

Een autoritaire aanpak eindigt nooit bij de grenzen van een autoritair regime. Vroeg of laat raken de onderdrukking en instabiliteit die dergelijke regimes kenmerken ook ons en dat is net wat in dit specifieke geval is gebeurd met de kaping van dat vliegtuig. Dat toont aan dat wij ook niet veilig zijn, als de mensenrechtensituatie in Wit-Rusland niet fundamenteel verbetert. Veiligheid is niet duurzaam zonder vrijheid en onderdrukking houdt niet op aan de grenzen.

Le **président**: Madame Reynaert, l'écho est si important, que les interprètes ne parviennent pas à vous comprendre. Vous serait-il possible de changer d'endroit afin que le son soit meilleur?

01.11 Vicky Reynaert (Vooruit): Is het probleem nu opgelost?

Le **président**: Non, les interprètes ne vous entendent pas mieux et ne parviennent donc pas à effectuer leur travail. Je vous propose de clore ici votre réplique et d'essayer de trouver un endroit plus propice pour la suite de la commission.

01.12 Vicky Reynaert (Vooruit): Ik ga een andere kamer opzoeken, maar als ik nog even mag wil ik toch nog even terugkomen op Rusland. Zoals de minister duidelijk geschetst heeft, is de situatie in Rusland en de verwevenheid van de relaties een belangrijk aandachtspunt. Ik heb ook de conclusies van de Europese Raad van 24-25 juni 2021 gelezen. Daarin staat dat de Europese Raad aan de Europese Commissie en ook aan de Hoge Vertegenwoordiger vraagt om na te denken over respectieve maatregelen ten aanzien van Rusland zelf. Ik denk dat het daarnaast ook belangrijk is dat de belangrijkste staatsbedrijven van Loekasjenko fundamenteel ondersteund worden door Russische oligarchen die hun tegoeden hier in de EU geparkeerd hebben en hier af en toe verblijven. Het zou een duidelijk signaal zijn, mochten zij ook op de licentielijst terechtkomen.

01.13 Ellen Samyn (VB): Mevrouw de minister, het is goed te vernemen dat alle Belgen die in Wit-Rusland verblijven, gespaard zijn gebleven van de repressie. Met de EU-sancties is er een signaal gegeven ten aanzien van Loekasjenko dat het huidige beleid, waarbij politieke tegenstanders onderdrukt worden en de mensenrechten niet worden gerespecteerd, niet verder door de beugel kan. Als tegenreactie werd onder andere de Wit-Russische ambassadeur teruggeroepen uit Brussel en schort Wit-Rusland ook zijn deelname

politique étrangère européenne forte car, pour l'heure, Loukachenko se croit intouchable. Les sanctions actuelles constituent un signal clair et d'autres suivront. Il y va de la crédibilité et de la sécurité de l'UE.

01.10 Vicky Reynaert (Vooruit): Si la situation des droits humains ne s'améliore pas au Bélarus, notre sécurité n'est pas garantie non plus. La répression ne s'arrête, en effet, pas aux frontières du pays.

01.12 Vicky Reynaert (Vooruit): Dans les conclusions du dernier Conseil européen, la Commission européenne et le Haut Représentant de l'UE sont invités à réfléchir également à de possibles mesures contre la Russie. Il est de notoriété publique que les principales entreprises d'État de Loukachenko sont soutenues par des oligarques russes qui ont mis leurs avoirs à l'abri dans l'UE et y séjournent régulièrement. L'ajout de leur nom à la liste des activités soumises à licence aurait le mérite d'être un signal clair.

01.13 Ellen Samyn (VB): Il est rassurant d'entendre que tous les Belges qui séjournent en Biélorussie ont échappé à la répression. En prenant des sanctions, l'Union européenne émet un signal indiquant que la politique d'Alexandre Loukachenko

aan het Oostelijk Partnerschap van de EU op. Het wordt nog een lange weg met ongetwijfeld escalaties en spanningen, maar er moet alles aan worden gedaan opdat het Wit-Russische volk opnieuw het recht krijgt op eerlijke en vrije verkiezingen waarbij het zelf zijn president kan kiezen.

n'est plus tolérée. En guise de contre-attaque, l'ambassadeur biélorusse en poste à Bruxelles a été rappelé et la Biélorussie suspend sa participation au Partenariat oriental de l'Union européenne.

Il reste encore un long chemin à parcourir, mais nous devons tout mettre en œuvre pour conférer au peuple biélorusse le droit de choisir lui-même son président lors d'élections équitables.

01.14 François De Smet (DéFI): Madame la ministre, je vous remercie pour votre réponse à la fois longue, circonstanciée et détaillée. J'apprécie particulièrement que vous n'ayez pas éludé la question de la Russie et de son influence sur la Biélorussie et de son rôle dans les agissements de M. Loukachenko. Je pense qu'il faut absolument continuer à suivre ce dossier et à ne pas se reposer sur la tentation du fait accompli sur laquelle joue évidemment M. Loukachenko: après tout, il ne s'agit que d'un ou de plusieurs individus, nous allons peut-être les oublier. Non, il s'agit de ne pas les oublier et de ne pas oublier l'acte de piraterie aérienne et cet enlèvement qui a été commis sur le territoire aérien européen. Je vous remercie d'avance pour votre suivi de cette question importante.

01.14 François De Smet (DéFI): Ik stel het op prijs dat u de rol van Rusland en de Russische invloed op Wit-Rusland niet versluiert. We mogen niet vergeten dat er een vliegtuig gekaapt werd in het Europese luchtruim. Ik dank u dat u de zaak blijft opvolgen.

01.15 Michel De Maegd (MR): Madame la ministre, pour ma part, j'estime que tout a été dit par les collègues. Je vous remercie pour votre action proactive et énergique de manière multilatérale dans ce dossier biélorusse.

01.15 Michel De Maegd (MR): Ik dank u voor uw krachtdadige en proactieve optreden in dit dossier.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

02 Spanje: actualiteitsdebat en toegevoegde vragen van

- Sander Loones aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het onderhoud van de minister met haar Spaanse collega, mevrouw González Laya" (55018527C)
- Michel De Maegd aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het memorandum of understanding met Spanje" (55018529C)
- Anneleen Van Bossuyt aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het bezoek van de minister aan Spanje" (55018538C)
- Christophe Lacroix aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het bezoek van de minister van Buitenlandse Zaken aan Madrid" (55018593C)
- Ellen Samyn aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het onderhoud met de Spaanse minister van Buitenlandse Zaken op 3 juni" (55018599C)
- Vicky Reynaert aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het bezoek van de minister in Spanje" (55018822C)

02 L'Espagne: débat d'actualité et questions jointes de

- Sander Loones à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'entrevue de la ministre avec son homologue espagnole, Mme González Laya" (55018527C)
- Michel De Maegd à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le mémorandum d'entente avec l'Espagne" (55018529C)
- Anneleen Van Bossuyt à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La visite de la ministre en Espagne" (55018538C)
- Christophe Lacroix à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La visite de la ministre des Affaires étrangères à Madrid" (55018593C)

- Ellen Samyn à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'entrevue avec la ministre des Affaires étrangères espagnole, le 3 juin" (55018599C)
- Vicky Reynaert à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La visite de la ministre en Espagne" (55018822C)

02.01 Sander Loones (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, inzake Spanje en in het bijzonder de Catalaanse kwestie was u op 2 juni 2021 in Madrid, waar u een aantal ontmoetingen had, onder andere met de voorzitter van het Spaanse Lagerhuis of Parlement en ook met uw collega-minister van Buitenlandse Zaken. Er is een memorandum of understanding getekend, om, zoals wij in de pers lezen, de politieke dialoog en de bilaterale relaties tussen België en Spanje te versterken.

Ik had daarover graag een aantal vragen gesteld aan u.

Ten eerste, in alle communicatie werd nauwgezet geformuleerd dat het specifiek ging over de relaties tussen België en Spanje, maar dat het niet zozeer of niet ging over wat precies in Catalonië is gebeurd, niet over president Puigdemont die nog altijd hier bij ons op ons grondgebied verblijft en dus ook niet over de Catalaanse kwestie.

Er was een persconferentie gepland met u en de Spaanse minister van Buitenlandse Zaken, maar die werd opeens geannuleerd. Een en ander leek nogal toevallig samen te vallen met het feit dat het Hof van Justitie net op diezelfde dag een standpunt had ingenomen, namelijk dat de Catalaanse bannelingen die in het Europees Parlement zetelen, hun immuniteit moeten terugkrijgen.

Het is dus wat vreemd. Enerzijds is er de communicatie dat de Catalaanse kwestie niet aan bod is gekomen. Anderzijds gebeurt er iets rond de Catalaanse bannelingen en wordt een persconferentie stopgezet. Mijn eerste vraag is dus wat er juist van aan is. Is er al dan niet over Catalonië gesproken?

Intussen is een en ander veranderd. Catalaanse politieke gevangenen hebben gratie gekregen maar geen amnestie. Meent u dat zulks de dialoog tussen Catalonië en Madrid zal versterken? Wordt het niet hoog tijd dat de Europese Commissie actie onderneemt om te zorgen dat de betrokkenen aan tafel gaan zitten en dat onder gelijken met elkaar wordt gesproken?

Sinds 2018 laat Spanje de diplomatieke vertegenwoordiging van Vlaanderen niet meer toe.

De Vlaamse diplomatieke vertegenwoordiging is gewoon niet meer welkom in Spanje. Ik ga ervan uit dat u, als u de relaties tussen België en Spanje wilt verbeteren, ook dat ter sprake heeft gebracht en dat dit in de toekomst zal wijzigen. Is dat het geval? Is de Vlaamse diplomatieke vertegenwoordiging opnieuw welkom of niet?

Ik wil u oproepen om niet naïef te zijn. De befaamde Catalaanse econoom Mas-Colell wordt bedreigd door het Spaanse Rekenhof, dat al zijn vermogen van hem wil afnemen. 33 Nobelprijswinnaars nemen het voor hem op. De voormalige vertegenwoordigster van Catalonië in Frankrijk is overleden. Zij werd ook bedreigd. Men wilde haar ook een dwangsom opleggen. Nu stelde ik net vanmiddag vast dat men haar dochter zal aanspreken om de dwangsom te betalen. De dochter

02.01 Sander Loones (N-VA): Le 2 juin 2021, la ministre a rencontré son homologue espagnole, la ministre González, à Madrid. Un protocole d'entente a été signé pour renforcer le dialogue politique et les relations bilatérales entre la Belgique et l'Espagne. Il a été indiqué très précisément dans toutes les communications que la question catalane n'avait rien à voir avec ce protocole. Or, une conférence de presse pourtant annoncée a soudainement et non fortuitement été annulée le jour même où la Cour de justice a jugé que les exilés catalans devaient recouvrer leur immunité au Parlement européen. La question de la Catalogne a-t-elle ou non été évoquée lors de cette entrevue?

Entre temps, les prisonniers politiques catalans ont été graciés, mais pas amnistiés. Cela renforcera-t-il le dialogue entre la Catalogne et Madrid ou la Commission européenne devra-t-elle malgré tout intervenir?

L'Espagne va-t-elle réadmettre la représentation diplomatique de la Flandre, qui n'est plus reconnue depuis 2018?

J'espère que la ministre voit clair dans cette inquisition espagnole insensée dont les exemples sont innombrables.

moet dus een dwangsom betalen voor haar moeder, die overleden is. Dat is de dolgedraaide Spaanse inquisitie. Mevrouw de minister, ik hoop dat u daar niet blind voor blijft en hier ook zeer actief mee aan de slag gaat.

Le **président**: Merci, monsieur Loones, pour votre question. Essayez de respecter tant que faire se peut le temps de parole, parce que nous avons un agenda très chargé.

02.02 Michel De Maegd (MR): *Madame la ministre, le 2 juin dernier, vous réalisiez l'un de vos premiers voyages à l'étranger en votre qualité de ministre des Affaires étrangères, COVID oblige. Vous vous êtes rendue en Espagne, où vous vous êtes entretenue avec votre homologue, Arancha Gonzalez Laya.*

À cette occasion, vous avez signé un mémorandum d'entente destiné à renforcer le dialogue politique et les relations bilatérales entre nos deux pays. On se rappelle, en effet, que le sujet catalan et l'arrivée sur notre sol de Carles Puigdemont avait quelque peu tendu nos relations. Il est donc positif que les volontés soient tournées vers l'avenir et se veulent optimistes.

Madame la ministre, pouvez-vous nous indiquer concrètement sur quoi débouchera ce mémorandum? Des engagements ont-ils déjà été pris dans le chef espagnol et dans le chef belge? Quel suivi lui sera-t-il accordé?

Enfin, qu'en est-il des échanges que vous avez pu avoir sur la question catalane?

02.03 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik trek mijn vraag in. Alles is immers perfect verwoord door collega Loones.

02.04 Christophe Lacroix (PS): *Madame la ministre, la première semaine de juin, vous vous êtes rendue à Madrid, pour votre première 'vraie' visite officielle depuis que vous êtes Ministre des Affaires étrangères de ce Gouvernement.*

D'après nos informations, vous avez longuement rencontré votre homologue espagnole des Affaires étrangères Arancha González Laya et avez signé, avec elle, un «mémorandum d'entente» (MoU) destiné à «renforcer le dialogue politique et les relations bilatérales entre la Belgique et l'Espagne». Mémorandum qui permettrait de remettre les choses à plat avec le Gouvernement espagnol suite aux tensions engendrées entre les deux pays sur le dossier catalan.

- Pourriez-vous nous en dire plus sur le programme de votre mission et le contenu dudit «mémorandum d'entente»?

- Quels ont été les autres sujets abordés avec l'Espagne et quels sont les dossiers bilatéraux sur lesquels nous allons travailler ensemble?

02.05 Ellen Samyn (VB): Mijnheer de voorzitter, ik verwijs naar mijn schriftelijk ingediende vraag.

02.02 Michel De Maegd (MR): *Op 2 juni had u in Spanje een ontmoeting met uw ambtgenote, Arancha González Laya. U hebt er een memorandum of understanding ondertekend ter bevordering van de politieke dialoog en de bilaterale betrekkingen. Aangezien onze betrekkingen onder spanning stonden door de Catalaanse kwestie en de aankomst van de heer Puigdemont op ons grondgebied, is het een goede zaak dat men nu naar de toekomst kijkt.*

Wat zal dat memorandum opleveren? Werden er verbintenissen aangegaan en hoe zullen deze verder opgevolgd worden? Hoe zit het met de gesprekken over de Catalaanse kwestie?

02.03 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Je retire ma question. M. Loones a déjà tout dit.

02.04 Christophe Lacroix (PS): *U bent onlangs in Madrid geweest voor uw eerste echte officiële bezoek en u hebt er uw Spaanse ambtgenote ontmoet, met wie u een memorandum van overeenstemming hebt ondertekend dat ertoe strekt de politieke dialoog te intensiveren en de bilaterale betrekkingen tussen België en Spanje te versterken.*

Wat was het programma van uw missie en wat houdt het memorandum van overeenstemming in? Welke andere onderwerpen werden er besproken en rond welke bilaterale dossiers zullen we samenwerken?

02.05 Ellen Samyn (VB): *Quels étaient les thèmes à l'ordre du jour de votre rencontre avec votre*

Op 3 juni zou u een ontmoeting hebben gehad met uw Spaanse ambtsgenoot Gonzalez Laya, als één van uw eerste buitenlandse bezoeken sinds de opheffing van het reisverbod.

Tijdens dit overleg zou een Memorandum of Understanding zijn overeengekomen, ter verbetering van de politieke dialoog en bilaterale relaties tussen Brussel en Madrid. Die relaties waren immers bekoeld, omwille van de aanhoudende mensenrechtenschendingen in Spanje ten aanzien van politieke gevangenen, die betrokken waren bij de Catalaanse onafhankelijkheidsbeweging. In de nasleep hiervan is onafhankelijkheidsleider Carles Puigdemont naar België gevlucht, terwijl Spanje een internationaal aanhoudingsmandaat tegen hem heeft ingesteld.

Op 9 maart 2021 is op verzoek van Spanje de parlementaire onschendbaarheid die Puigdemont en een aantal andere Catalaanse nationalistische politici van vervolging beschermde, opgeheven door een meerderheid in het Europees Parlement. Zij zijn in beroep gegaan bij het Europees Hof van Justitie, maar een politieke gevangenschap hangt hen dus boven het hoofd. Op dit moment zitten reeds 9 Catalaanse politieke gevangenen vast in Spanje.

Welke onderwerpen stonden op de agenda van uw ontmoeting met Spaans minister van Buitenlandse Zaken, Gonzalez Laya?

Welke punten staan in het Memorandum of Understanding dat u bent overeengekomen tijdens dit overleg? Welke zaken waren van belang voor Spanje en waar hebben wij concessies gedaan en vice versa? Welke zijn de gedeelde belangen en waar bent u dus punten van samenwerking overeengekomen?

Hebt u aan dit Memorandum of Understanding de aanhoudende mensenrechtenschending van het politieke gevangenschap van Catalaanse onafhankelijkheidspolitici gekoppeld? Heeft u ter zake enige concessie afgedwongen, meer bepaald inzake de vrijlating van deze Catalaanse politieke gevangenen?

Heeft u duidelijk gemaakt dat België Puigdemont onder geen beding zal uitleveren aan Spanje? Zo ja, wat was de reactie van uw ambtsgenoot. Zo neen, waarom niet?

Hoe staat u tegenover een mogelijk onderzoek door de Europese Commissie ten aanzien van rechtsstaatschendingen in Spanje, ten aanzien van politieke gevangenen, gezien de Commissie nu aan procedures werkt om aan onderzoek te doen omtrent schendingen van de rechtsstaat?

02.06 Vicky Reynaert (Vooruit): Mijnheer de voorzitter, hopelijk is de klank nu beter.

Mevrouw de minister, in aanvulling bij de vragen die de heer Loones al gesteld heeft, wil ik u het volgende vragen.

Op de agenda stonden naast de ondertekening van het memorandum of understanding nog andere vragen over de Catalaanse kwestie, maar ook over het Mercosur-akkoord en over het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie 2023-2024.

collègue espagnole? Quels sont les points explicitement inclus dans le protocole d'accord? La violation persistante des droits humains constituée par la détention politique d'indépendantistes catalans y a-t-elle été couplée?

La ministre a-t-elle clairement indiqué que le gouvernement belge n'expulsera pas M. Puigdemont? Que pense la ministre d'une éventuelle enquête de la Commission européenne sur les violations de l'État de droit en Espagne?

02.06 Vicky Reynaert (Vooruit): Quels sont les termes du protocole d'accord? La ministre a-t-elle insisté sur le fait qu'une éventuelle extradition des responsables politiques catalans sera décidée par la justice belge? À quelle date le délégué de l'exécutif flamand retrouvera-t-il son statut diplomatique? Quelle est la

Wat staat er in het memorandum of understanding?

Hebt u benadrukt dat het Belgische gerecht in alle onafhankelijkheid zal beslissen over het wel of niet uitleveren aan Spanje van de Catalaanse politici die in België verblijven en tegen wie een aanhoudingsbevel uitgevaardigd is?

Wanneer krijgt de Belgische diplomaat, zijnde de algemeen afgevaardigde van de Vlaamse regering, zijn diplomatiek statuut terug dat in 2018 werd ingetrokken?

Wat is het standpunt van België inzake het Mercosur-akkoord? Wat was uw boodschap aan Spanje inzake dit akkoord?

Met het oog op het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie willen België en Spanje de prioriteiten en de belangen op elkaar afstemmen. Wat zijn de prioriteiten en belangen die België en Spanje gezamenlijk zullen verdedigen?

02.07 Minister **Sophie Wilmès**: Mijnheer de voorzitter, dames en heren Kamerleden, allereerst wil ik dit bezoek in de juiste context plaatsen. Op bilateraal niveau zijn de betrekkingen tussen Spanje en België heel goed ontwikkeld. Deze betrekkingen dateren niet van gisteren en gaan veel verder dan de bilaterale contacten op politiek niveau. Zo zijn er belangrijke economische banden, een voortdurende uitwisseling tussen onze bevolkingen en culturele en educatieve banden.

Op Europees niveau gaan wij naar een samenwerking in het kader van de voorbereiding van het voorzitterschap van de Europese Unie in 2023 en 2024 met het trio dat Spanje, België en Hongarije zullen vormen. Meer in het algemeen zijn de standpunten van België en Spanje vaak gelijklopend en verdedigen zij eenzelfde standpunt over de versterking van het multilateralisme op het internationale toneel.

C'est dans ce contexte que j'ai décidé de me rendre en Espagne. Il me semble opportun de donner maintenant un nouvel élan à nos relations bilatérales. Ma rencontre avec mon homologue espagnol a été l'occasion d'aborder de façon approfondie des questions d'actualité, à la fois bilatérales, européennes, internationales.

Au niveau bilatéral, nous avons discuté de la manière de renforcer nos relations par le biais du Memorandum of understanding (MoU) que nous avons signé. Nous avons également échangé sur les réponses que nos deux pays apportent à la pandémie. Par ailleurs, j'ai proposé que l'Espagne soit le pays invité pour une prochaine édition du festival Europalia.

Au niveau européen, nous avons, comme indiqué, échangé sur les préparations de nos présidences respectives du Conseil de l'UE, sur lesquelles nous travaillerons en trio. Nous avons aussi abordé la politique commerciale de l'UE, notamment envers le Mercosur. J'ai rappelé la position belge sur ce dossier. Nous avons également discuté d'un nouveau pacte Asile et Migration.

Ensuite, nous avons évoqué un certain nombre de questions internationales d'actualité sur la situation au Moyen-Orient. L'Espagne

position de la Belgique sur l'accord du Mercosur? Dans la perspective de la présidence du Conseil de l'UE, quels seront les intérêts et les priorités défendus conjointement par les deux pays?

02.07 **Sophie Wilmès**, ministre: La Belgique entretient de longue date d'excellentes relations avec l'Espagne. Avec l'Espagne et la Hongrie, nous préparons ensemble la présidence de l'UE en 2023 et 2024. Les positions belge et espagnole se rejoignent souvent et les deux pays sont favorables à un renforcement du multilatéralisme.

Ik heb dus beslist om naar Spanje te reizen.

Wij hebben er gesproken over een versterking van onze bilaterale relaties via het MoU en van gedachten gewisseld over onze antwoorden op de pandemie. Ik heb voorgesteld om Spanje uit te nodigen voor een volgend Europaliafestival.

Wij hebben onze respectieve voorzitterschappen van de Raad van de EU voorbereid en het handelsbeleid van de EU besproken. Ik heb herinnerd aan het Belgische standpunt over de Mercosur en wij hebben het ook gehad over een nieuw asiel- en migratiepact.

et la Belgique partagent une volonté de promouvoir activement les conditions qui rendent une solution de paix possible. Au sujet du Sahara occidental, j'ai rappelé l'importance de la médiation sous l'égide des Nations Unies. Enfin, nous avons préparé le prochain sommet de l'OTAN et discuté des initiatives de désarmement.

En ce qui concerne la question catalane, qui semble mobiliser certains d'entre vous, et que j'ai effectivement pu aborder à Madrid, je vous rappelle que mes propos au sein de cette commission, le 4 mai dernier, relèvent d'un positionnement factuel et non politique.

Spanje is een rechtsstaat waartegen geen procedure loopt op basis van artikel 7 van het Verdrag betreffende de Europese Unie. Ik heb er ook op gewezen dat het op grond van het beginsel van de scheiding der machten niet aan mij is om commentaar te leveren op lopende gerechtelijke procedures. Wij hebben in Madrid dus niet gesproken over een specifieke rechtszaak, noch over de heer Puigdemont, noch over andere specifieke gevallen.

België respecteert de beslissingen van de Spaanse rechtbanken en verwacht hetzelfde respect voor zijn eigen beslissingen in het kader van een goede bilaterale justitiële samenwerking. De Catalaanse kwestie is voor ons een intern Spaans probleem, dat in het kader van de Spaanse grondwet moet worden opgelost. In Madrid heb ik trouwens herhaaldelijk gewezen op het belang van dialoog.

Mes interlocuteurs espagnols m'ont informée de certaines initiatives qui s'inscrivent précisément dans une approche de dialogue, par exemple l'annonce d'une réunion prochaine entre le premier ministre Pedro Sanchez et le président régional catalan Pere Aragonès.

Le gouvernement espagnol envisage également une révision du Code pénal en ce qui concerne la sédition, ce qui pourrait avoir pour conséquence une réduction des peines d'emprisonnement liées à ce type d'infraction.

Je relève enfin que le gouvernement espagnol a formellement pardonné neuf personnalités catalanes emprisonnées pour leur implication dans l'organisation du référendum.

Vous aviez également une question sur le contenu du Memorandum of Understanding signé lors de ma visite. L'objectif de ce MoU est de créer une nouvelle dynamique dans les relations bilatérales entre la Belgique et l'Espagne. Cela prendra la forme de consultations politiques et administratives régulières, notamment de réunions ministérielles bilatérales et de réunions entre hauts fonctionnaires, afin de développer et d'approfondir la coopération au niveau bilatéral, européen et multilatéral.

Wij hebben beide ons streven naar een mogelijke vrede in het Midden-Oosten herhaald. Ik heb gewezen op het belang van bemiddeling door de VN voor de westelijke Sahara. Ten slotte hebben we de komende NAVO-top voorbereid en over ontwapening gediscussieerd.

Ik heb de Catalaanse kwestie in Madrid aangekaart. Mijn verklaringen daarover op 4 mei kaderden in een feitelijke en niet-politieke stellingname.

Aucune procédure fondée sur l'article 7 du traité sur l'Union européenne n'est en cours contre l'Espagne. Eu égard à la séparation des pouvoirs, il ne m'appartient pas de faire des commentaires au sujet de procédures judiciaires. À Madrid, nous n'avons discuté d'aucun procès spécifique ni de M. Carles Puigdemont. Nous respectons les décisions des tribunaux espagnols et attendons un même respect envers nos décisions judiciaires. La question catalane est un problème relevant des affaires internes de l'Espagne.

Mijn Spaanse gesprekspartners hebben me geïnformeerd over hun initiatieven om de dialoog aan te gaan, onder meer door de aankondiging van een vergadering tussen premier Sánchez en de Catalaanse president. De Spaanse regering overweegt ook het Spaanse strafwetboek te herzien met betrekking tot opruiing, wat ertoe zou leiden dat de uitgesproken straffen verminderd zouden worden.

De Spaanse regering heeft ook gratie verleend aan negen Catalaanse leiders die gevangen zaten wegens hun betrokkenheid bij de organisatie van het referendum.

Het memorandum van overeenstemming dat tijdens mijn bezoek werd ondertekend strekt ertoe een

Je voudrais aussi attirer votre attention sur le fait que le SPF Affaires étrangères a signé des protocoles d'accord et de consultation politique avec de nombreux pays. C'était récemment le cas de l'Italie, par exemple.

Il y a aussi eu des questions intéressantes sur la conférence de presse. Il n'y a pas eu de conférence de presse. Il ne faut pas aller chercher des explications bizarres un peu partout. Il n'y a pas eu de conférence de presse tout simplement parce que l'Espagne ne l'a pas souhaité pour des questions de politique interne qui, d'après les informations que j'ai reçues, n'ont absolument rien à voir avec la question catalane.

Mevrouw Van Bossuyt, mijnheer Loones, u hebt mij gevraagd naar de kwestie van de vertegenwoordiging van Vlaanderen in Spanje, althans in de schriftelijke tekst van uw ingediende vragen, niet in uw mondeling gestelde vragen. Die kwestie is niet besproken. Er was geen verzoek van de Vlaamse regering om in die zin tussen te komen. De bedoelingen van de Spaanse autoriteit in dit verband zijn ons dus niet bekend.

Een van de vragen van mevrouw Van Bossuyt betreft de stand van zaken van de zogenaamde artikel 7-procedure inzake de rechtsstaat in Polen en Hongarije. De Raad Algemene Zaken heeft die voor het laatst behandeld in september 2020. De Benelux-landen spraken toen met één stem om hun bezorgdheid te herhalen over het gebrek aan positieve ontwikkelingen in de twee lidstaten. Doordat er geen fysieke vergaderingen kunnen worden gehouden, zijn er geen hoorzittingen meer gehouden na december 2019, toen Hongarije werd ondervraagd over zijn inspanningen om de rechtsstaat te versterken. Het Portugese voorzitterschap plant een hoorzitting met Hongarije en Polen. Wij hebben ook al veel vernomen via de media. De vragen van een mogelijk onderzoek door de Europese Commissie ten aanzien van rechtsstaatschendingen in Spanje zijn echter niet aan de orde.

Over Mercosur kan ik inderdaad bevestigen dat ik dit thema met mijn Spaanse ambtgenoot heb kunnen bespreken. In het algemeen, en niet verrassend, is Spanje voorstander van een snelle sluiting van een Mercosur-overeenkomst, die afgezien van het commerciële aspect en de voordelen van interne markttoegang voor onze Europese ondernemingen vanuit Madrid ook wordt gezien als een overeenkomst die geopolitiek zeer belangrijk is. Mijn ambtgenoot, die net terug was van een reis naar Latijns-Amerika, waar zij Brazilië, Paraguay en Ecuador bezocht, heeft mij met name verteld dat zij zich zorgen maakt over de toenemende invloed van sommige van onze handelsconcurrenten in die regio. Daarom is het volgens haar belangrijk dat Europa de Mercosur-overeenkomst zo snel mogelijk goedkeurt, anders zouden wij invloed en marktaandeel in de regio kunnen verliezen ten voordele van andere spelers.

Ik heb het standpunt van België over dit akkoord herhaald, in lijn met wat ik al meermaals heb meegedeeld in dit Parlement. Ik heb dus onder meer benadrukt dat de overeenkomst in haar huidige vorm niet op onze steun kan rekenen en dat België zich nog steeds ernstige zorgen maakt over de sociale en milieunormen die erin zijn

bilaterale dynamiek tot stand te brengen in de vorm van regelmatig politiek en administratief overleg, waardoor de bilaterale en Europese samenwerking verder wordt uitgebouwd.

De FOD Buitenlandse Zaken heeft protocolakkoorden inzake overleg ondertekend met verschillende landen, waaronder Italië. Dat er op vraag van Spanje geen pers-conferentie belegd werd, houdt geen verband met de Catalaanse kwestie.

La question de la représentation de la Flandre en Espagne n'a pas été évoquée. Nous n'avons reçu aucune demande dans ce sens de l'exécutif flamand.

La procédure de l'article 7 concernant la Pologne et la Hongrie a été traitée pour la dernière fois lors du Conseil Affaires générales en septembre 2020. En raison de l'impossibilité d'organiser ensuite des réunions physiques, il a été impossible de programmer des auditions avec les pays précités concernant leurs actions pour consolider l'État de droit. La présidence portugaise prévoit de nouveau des auditions. L'ouverture d'une enquête par la Commission européenne sur de possibles violations de l'État de droit en Espagne n'est pas à l'ordre du jour.

J'ai discuté de l'Accord avec le Mercosur avec ma collègue espagnole. Eu égard à son intérêt géopolitique, l'Espagne souhaite conclure rapidement cet accord. La ministre espagnole a exprimé ses préoccupations à propos de l'influence grandissante de nos concurrents commerciaux en Amérique latine. La Belgique ne peut cependant pas adhérer à cet accord dans sa formulation actuelle. Nous nous inquiétons à propos des normes sociales, environnementales et de l'effet cumulatif des concessions commerciales pour nos secteurs

opgenomen alsook over het cumulatieve effect van de handelsconcessie op onze gevoelige sectoren, waaronder de landbouw. Tot slot heb ik benadrukt dat het aanvullende protocol waaraan de commissie werkt naar onze mening dezelfde status moet hebben als de overeenkomst zelf en ervoor moet zorgen dat de sociale en milieunormen bindend en afdwingbaar zijn.

Mevrouw Reynaert, wij hadden ook de gelegenheid om kort van gedachten te wisselen over de voorbereiding van ons voorzitterschapstrio van de Raad van de EU in 2023-2024, met naast onze twee landen ook Hongarije. Het is nog te vroeg om in detail te bespreken welke prioritaire punten in ons gemeenschappelijke programma zullen staan, maar het is duidelijk dat wij de intentie delen om ons volledig ten dienste van de Raad te stellen om vooruitgang te boeken met de verschillende legislatieve dossiers die behandeld worden op het ogenblik dat wij het voorzitterschap overnemen. Wij hebben afgesproken elkaar regelmatig op de hoogte te houden van onze voorbereidingen en binnen een jaar verder te werken om een gemeenschappelijke agenda van het trio te formaliseren. Ik heb ook benadrukt dat ons voorzitterschap bijzonder zal zijn in die zin dat het aan het einde van de Europese legislatuur komt, wat ons de gelegenheid kan bieden om als trio een bredere denkoefening te houden om al bepaalde tendensen of prioriteiten voor de volgende Europese legislatuur vast te stellen. Vanuit dit oogpunt zullen wij de werkzaamheden van de conferentie over de toekomst van Europa die, naar ik hoop, ook denkpluizen zal opleveren op de voet volgen.

02.08 Sander Loones (N-VA): Mevrouw de minister, u weet het misschien niet, maar op het moment dat u in Spanje was, hadden wij hier een commissie voor Europese Aangelegenheden met de premier. Daar heb ik hem zelf de vragen gesteld over Spanje en de samenwerkingsovereenkomst die zou worden gesloten. De premier was er heel duidelijk in. Hij liet toch minstens verstaan dat er toch wel wat vragen kunnen worden gesteld bij de staat van de rechtsstaat. We hebben trouwens de recente verklaringen van de premier gezien naar aanleiding van Hongarije. Daarin zegt hij dat de Europese Unie geen geldautomaat is, maar een unie van waarden. We zijn meer dan enkel centen, we zijn ook een unie van waarden.

Het valt mij telkens op dat dat punt gemaakt wordt ten opzichte van een aantal landen, maar niet tegenover Spanje. Wat me vandaag vooral is opgevallen, is hoe u de term rechtsstaat definieert. Dat vind ik behoorlijk choquerend. Eigenlijk hebt u vandaag gezegd dat het in orde is als er geen artikel 7-procedure loopt tegen een lidstaat. Dan betreft het een rechtsstaat.

Mevrouw de minister, ik wil u eraan herinneren dat er een econoom is die geruïneerd dreigt te worden door de Spaanse staat. Hij wordt verdedigd door 33 winnaars van de Nobelprijs voor economie. De vertegenwoordigster van de Catalaanse ambassade in Frankrijk zou worden geruïneerd, maar ze is intussen overleden. Nu gaat men haar dochter vervolgen, zoals ik al zei in mijn vraagstelling.

U zegt dat u niet op de hoogte bent van de Vlaamse vertegenwoordiging in Spanje. Het spijt me, maar het is uw job om daarvan op de hoogte te zijn en om daarover te praten wanneer u in Spanje bent. Over het feit dat de Vlaamse politieke vertegenwoordiger gesanctioneerd wordt door Spanje, moet u tussenkomen, dat is uw

sensibles, tels que celui de l'agriculture. Nous considérons que le protocole additionnel actuellement rédigé par la Commission doit être contraignant.

Nous avons aussi évoqué brièvement la présidence européenne 2023-2024, mais il est encore trop tôt pour en définir dès à présent les priorités. Nous entendons fixer le programme commun dans un an. Dès lors que la présidence belge intervient à la fin du mandat de la Commission actuelle, nous pourrions également fixer des tendances et des priorités pour la législature qui suivra.

02.08 Sander Loones (N-VA): Le premier ministre a laissé entendre, en commission des Affaires européennes de la Chambre, que des questions pouvaient être posées concernant la situation de l'État de droit en Espagne. S'agissant du problème hongrois, il a encore déclaré récemment que l'Europe n'est pas un distributeur de billets, mais un ensemble de valeurs. J'ai été particulièrement frappé, aujourd'hui, par la définition du terme État de droit donnée par la ministre Wilmès: si aucune procédure fondée sur l'article 7 n'est en cours, tout est en ordre.

La ministre affirme ne pas avoir connaissance de la question de la représentation flamande en Espagne. Sa fonction suppose pourtant qu'elle en ait connaissance et qu'elle discute avec l'Espagne de la non-acceptation par ce pays d'une représentation diplomatique flamande.

taak en uw rol. Laat de Europese Unie effectief een Unie van waarden zijn en niet enkel een geldautomaat, maar dan voor alle Europese lidstaten, dus ook voor Spanje.

02.09 Minister **Sophie Wilmès**: Mijnheer Loones, ik heb veel appreciatie voor mensen die met passie doen wat ze doen. Wat ik minder apprecieer is uw intentieproces. Ik heb u een gedetailleerd antwoord gegeven over wat we hebben gedaan. In het verslag zult u kunnen nalezen wat ik heb gezegd en niet hoe u het hebt begrepen, want dat zijn twee verschillende zaken. Het is ook een kwestie van respect om geen woorden in mijn mond te leggen die ik niet heb gezegd.

U had het ook over mijn job. Wat ik doe zal zeker niet perfect zijn, maar het is alleszins beter dan u het laat uitschijnen, maar dat is is normaal in uw rol als lid van de oppositie.

Als ik een dergelijke reis onderneem, nemen wij altijd contact op met de verschillende deelstaten om te weten of er vragen zijn. Hier was dat niet het geval.

Ik heb hiermee uw vragen volledig beantwoord.

02.10 **Sander Loones** (N-VA): Mevrouw de minister, ik heb niet de gewoonte om woorden in iemands mond te leggen. Laat ons er inderdaad het verslag op nalezen. Ik meen echter dat u hebt gezegd: "Er is geen artikel 7-procedure tegen Spanje en dit land is daardoor een rechtsstaat."

02.11 Minister **Sophie Wilmès**: Neen, dat is niet wat ik precies heb gezegd. U zult dat in het verslag kunnen nalezen.

Entre une cause et un effet, ce n'est pas tout à fait la même chose en français ou en néerlandais. Vous allez lire le rapport, c'est factuel.

Het is factueel, er is geen artikel 7, dat is één punt. Het is factueel, Spanje is volgens ons een rechtsstaat.

02.12 **Sander Loones** (N-VA): Mevrouw de minister, is Spanje volgens u een rechtsstaat of is het dat niet? U zegt ja en u verwijst naar het feit dat de artikel 7-procedure niet geldt.

De essentie is dat de geloofwaardigheid van de hele Europese Unie wordt ondergraven. Wij stellen geen orde op zaken en beoordelen niet alle Europese lidstaten op dezelfde manier en dat zorgt ervoor dat mensen revolteren tegen de Europese Unie. Daardoor verliezen wij onze geloofwaardigheid. Wanneer de hoge vertegenwoordiger Borrell in Moskou op bezoek is, wordt hij uitgelachen omdat hij zelf geen orde op zaken kan stellen in de Europese Unie, omdat hij zelf een Spanjaard is en de zaken niet benoemt zoals zij benoemd zouden moeten worden. De Europese Unie is een unie van waarden en zou dat moeten zijn voor alles, voor iedereen en voor elke lidstaat.

02.09 **Sophie Wilmès**, ministre: Je n'apprécie guère qu'on me fasse un procès d'intention. Ne pas m'attribuer des propos que je n'ai jamais tenus est une question de respect. Lors de chaque déplacement, nous prenons contact avec les entités fédérées pour nous enquérir de questions éventuelles et il n'y en avait pas.

02.10 **Sander Loones** (N-VA): La ministre n'a-t-elle pas déclaré que, dès lors qu'une procédure article 7 n'a pas été activée, l'Espagne est un État de droit?

02.11 **Sophie Wilmès**, ministre: Ce n'est pas ce que j'ai dit! M. Loones aura tout loisir de le vérifier à la lecture du compte rendu.

Het is geen kwestie van oorzaak en gevolg, en dat geldt zowel in het Frans als in het Nederlands.

Premier fait: aucune procédure article 7 n'a été ouverte. Deuxième fait: nous considérons que l'Espagne est un État de droit.

02.12 **Sander Loones** (N-VA): L'essentiel réside dans l'atteinte à la crédibilité de l'Union européenne. Les critères de jugement ne sont pas identiques pour tous les États membres. À Moscou, le Haut Représentant de l'UE, M. Borrell, a même été carrément ridiculisé parce que l'UE n'est même pas capable de régler ses différends.

02.13 Christophe Lacroix (PS): Madame la vice-première ministre, je vous remercie pour vos réponses. Je partage votre opinion sur le respect de l'État de droit en Espagne. On peut aujourd'hui constater que le gouvernement de Pedro Sánchez est en train de poursuivre la mission de réconciliation entre la Catalogne et l'Espagne au sens large. Cette mission se réalise dans l'esprit de la Constitution espagnole, forgée sur le principe de l'équilibre et qui a construit l'un des pays les plus décentralisés d'Europe, dans lequel les régions telles que la Catalogne ont le pouvoir de police de manière autonome. Même s'il y a toujours des choses à améliorer partout en Belgique ou en Espagne, il n'en reste pas moins vrai que le gouvernement actuel est sur la voie de la réconciliation et de la négociation avec la Catalogne, au contraire de son prédécesseur, le gouvernement de Rajoy, plutôt autoritaire et qui a brisé la résistance démocratique de certains Catalans.

Quant à la comparaison sur les valeurs entre l'Espagne, la Hongrie, la Pologne ou des États de cet acabit dirigés par une droite extrême, voire une extrême droite conservatrice, je la trouve totalement déplacée.

Je souligne avec plaisir et je conclus mon intervention, qu'il est toujours curieux de constater que la N-VA demande à l'État fédéral de défendre les intérêts de la Flandre à l'étranger, alors qu'eux-mêmes sont, semble-t-il, partisans du moins possible de fédéral dans l'autonomie qu'ils revendiquent pour la Flandre! Je vous remercie.

02.14 Ellen Samyn (VB): Mevrouw de minister, tijdens uw bezoek is er een brede waaier aan opmerkingen aan bod gekomen, maar u had op z'n minst ook als signaal de kwestie van de Catalaanse politieke gevangenen kunnen aanhalen. Ik ga nog even in op die Catalaanse kwestie. Onlangs werd aan negen Catalaanse politieke gevangenen in Spanje gratie verleend. Maar dat geldt niet voor Carlos Puigdemont. Bovendien bestaat er een wezenlijk verschil tussen gratie en amnestie. Bij gratie wordt een reeds uitgesproken straf kwijtgescholden, maar worden niet de vervolgingen stopgezet die nog hangende zijn. Het gaat dus enkel over mensen die al veroordeeld zijn. Puigdemont en de ministers in ballingschap in België zijn nog altijd niet veroordeeld. Zolang zij niet veroordeeld zijn, kunnen zij niet genieten van genade. Als Puigdemont naar Spanje zou terugkeren, zou hij opgesloten en veroordeeld worden en dan pas, als Madrid het wil, kan hij gratie krijgen. Spanje verleende enkel en alleen gratie omdat de kritiek door onder meer de Raad van Europa op hun mensenrechtenschendingen tegen de Catalanen aanzwelt. Door gratie te verlenen komen ze tegemoet aan die kritiek zonder gezichtsverlies te lijden. Amnestie gaat verder. En geef toe dat Spanje inderdaad te ver is gegaan in zijn vervolgingsbeleid.

Het is dus een gemiste kans, mevrouw de minister, dat u zelfs niet de moeite hebt genomen om de Catalaanse kwestie aan te kaarten. Nee, u kiest er simpelweg voor om de Catalaanse bladzijde om te slaan.

02.15 Vicky Reynaert (Vooruit): Mevrouw de minister, hartelijk dank voor uw antwoord. Er is ondertussen al veel gezegd over de Catalaanse kwestie. Ik zal mij beperken tot één punt. Ik denk wel dat het een goed signaal zou zijn dat er een signaal komt van Spanje en dat de algemeen afgevaardigde van de Vlaamse regering zijn

02.13 Christophe Lacroix (PS): Ik deel uw mening over de eerbiediging van de rechtsstaat in Spanje. De regering-Sánchez zet haar inspanningen voor een verzoening tussen Spanje en Catalonië voort met inachtneming van de Spaanse Grondwet, die tot stand gebracht werd op basis van het evenwichtsbeginsel en tot de uitbouw van een van de meest gedecentraliseerde landen van Europa geleid heeft. De vergelijkingen met Hongarije of Polen, waar er autoritaire regimes heersen, lijken me misplaatst.

Als er een partij is die de federale Staat vraagt om de belangen van Vlaanderen in het buitenland te verdedigen, is het de N-VA wel, terwijl die partij pleit voor minder bevoegdheden voor de federale Staat en voor meer autonomie.

02.14 Ellen Samyn (VB): Nous considérons que lors de sa visite, la ministre aurait dû aborder la question des prisonniers politiques catalans. Récemment, neuf d'entre eux ont été graciés, mais cette mesure n'a pas été étendue à Carles Puigdemont, toujours en exil. En graciant ces prisonniers politiques, l'Espagne répond aux critiques du Conseil de l'Europe mais il nous paraît que le gouvernement aurait dû accorder l'amnistie et reconnaître ainsi, au moins, que sa politique de poursuites était disproportionnée.

02.15 Vicky Reynaert (Vooruit): L'Espagne enverrait déjà un signal positif si elle octroyait de nouveau le statut diplomatique au représentant du gouvernement

diplomatiek statuut terugkrijgt, want hij is tenslotte wel een Belgische diplomaat. Een Belgische diplomaat die zijn statuut kwijtraakt met als directe aanleiding de uitspraken van parlementsleden, dat lijkt mij toch wel een brug te ver. Het zou een goed signaal zijn mocht dat diplomatiek statuut worden teruggegeven.

Wat het Mercosur-akkoord betreft, bedankt om daarin de Belgische positie te verdedigen. Ik begrijp dat Spanje en de Latijns-Amerikaanse landen heel wat druk ondervinden vanuit voornamelijk China, al hebt u dat land niet genoemd, dat ook handelsakkoorden wil afsluiten. Bedankt om heel duidelijk het standpunt mee te delen dat België het akkoord zoals dat nu voorligt, niet zal goedkeuren. Het is van belang om steeds de positie van bindende en afdwingbare arbeids- en sociale rechten en milieunormen te blijven verdedigen.

flamand. Nous remercions la ministre d'avoir défendu la position belge sur l'accord avec le Mercosur, malgré la pression exercée par la Chine, qui souhaite également conclure des accords commerciaux. Nous devons systématiquement inclure dans les accords des dispositions contraignantes relatives au respect des droits sociaux et du travail ainsi qu'aux normes environnementales.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

03 Hongarije, rechtsstaatschending: actualiteitsdebat en toegevoegde vragen van

- Anneleen Van Bossuyt aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Rechtsstaatsschendingen door EU-lidstaten" (55018539C)
- Christophe Lacroix aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De wet om de 'promotie' van homoseksualiteit in Hongarije te verbieden" (55019038C)
- Wouter Vermeersch aan Vincent Van Peteghem (VEM Financiën) over "Het meerjarig financieel kader (MFK) en het rechtsstaatmechanisme" (55019107C)
- Anneleen Van Bossuyt aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De hoorzittingen met Polen en Hongarije" (55019279C)
- Kattrin Jadin aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De Hongaarse wet die 'het promoten' van homoseksualiteit verbiedt" (55019298C)
- Anneleen Van Bossuyt aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De Hongaarse antiholebiwet" (55019337C)
- Vicky Reynaert aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De Hongaarse anti-lgbtqi-wet" (55019364C)
- Christophe Lacroix aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De actie tegen Hongarije bij het HvJ-EU en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens" (55019435C)
- Michel De Maegd aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De homofobe wet in Hongarije" (55019445C)
- Sophie Rohonyi aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De stappen die België onderneemt tegen de voor lhbtqia++'en discriminerende Hongaarse wet" (55019451C)

03 Hongrie, violation de l'Etat de droit: débat d'actualité et questions jointes de

- Anneleen Van Bossuyt à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les violations de l'État de droit par des États membres de l'UE" (55018539C)
- Christophe Lacroix à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La loi visant à interdire la "promotion" de l'homosexualité en Hongrie" (55019038C)
- Wouter Vermeersch à Vincent Van Peteghem (VPM Finances) sur "Le Cadre financier pluriannuel (CFP) et le mécanisme de l'État de droit" (55019107C)
- Anneleen Van Bossuyt à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les auditions de la Pologne et de la Hongrie" (55019279C)
- Kattrin Jadin à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La loi interdisant la promotion de l'homosexualité en Hongrie" (55019298C)
- Anneleen Van Bossuyt à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La loi hongroise sur les LGBTI" (55019337C)
- Vicky Reynaert à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La loi hongroise anti-LGBTQI" (55019364C)
- Christophe Lacroix à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'action devant les Cours européennes de Justice et des droits de l'homme contre la Hongrie" (55019435C)
- Michel De Maegd à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La loi homophobe en Hongrie" (55019445C)

- Sophie Rohonyi à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les actions de la Belgique à l'encontre de la loi hongroise discriminante à l'égard des LGBTQIA++" (55019451C)

03.01 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Mijnheer de voorzitter, om het een beetje vooruit te doen gaan, verwijs ik naar mijn schriftelijk ingediende vragen.

Premier De Croo trok eind vorig jaar hard van leer tegen Hongarije en Polen naar aanleiding van hun blokkering van het Europees meerjarig Financieel Kader en het corona herstellfonds. Binnen het akkoord over de meerjarenbegroting en het corona herstellfonds zouden aan de toekenning van EU-subsidies namelijk strenge eisen verbonden worden over handhaving van de rechtsstaat, een principe waar Hongarije en Polen zich tegen kantten en waardoor het gehele akkoord werd geblokkeerd.

Uiteindelijk werd er zoals steeds een compromis overeen gekomen waardoor de meerjarenbegroting en het corona-herstellfonds alsnog konden worden goedgekeurd en ingevoerd, maar het voorwaardelijkheidsprincipe voor EU-middelen bleef gehandhaafd: De Commissie kan aan de Raad voorstellen om de middelen voor een bepaalde lidstaat, t.g.v. rechtsstaatsschendingen, te schrappen maar het is dan aan de Raad om dit met gekwalificeerde meerderheid goed te keuren.

Het Europees parlement stuurt aan op de effectieve toepassing van het principe en op de opstart van procedures, vanuit de Europese Commissie, voor rechtsstaatsschendingen. Een groep Europarlementariërs zou de Commissie hiervoor tijd gegeven hebben tot 1 juni. Bij gebrek aan concrete actie tegen die deadline, zouden zij een rechtszaak tegen de Commissie starten bij het Europees Hof van Justitie.

Intussen blijkt dat de Commissie 'zou werken aan het voorbereiden van procedures inzake rechtsstaatsschendingen' maar het is duidelijk dat het nog een hele tijd zal duren eer deze procedures operationeel zijn.

Wat is de stand van zaken? Wanneer zal de Commissie effectief starten met het onderzoeken van rechtsstaatsschendingen in EU-lidstaten? Kan u toelichting geven bij het traject? Welke criteria zal de Commissie hanteren om een onderzoek te starten?

Wat is het standpunt van de regering over een mogelijk onderzoek van de Commissie t.a.v. Polen en Hongarije?

Wat is het standpunt van de regering over een mogelijk onderzoek van de Commissie t.a.v. Spanje voor de opsluiting van democratisch verkozen politici?

In de artikel 7(1)-procedure kan door de Raad, na goedkeuring van het Europees Parlement en met een meerderheid van vier vijfden van zijn leden, worden geconstateerd dat sprake is van een duidelijk gevaar voor ernstige schending van de Uniewaarden (artikel 2 VEU). Alvorens de Raad deze constatering kan doen, dient de betrokken lidstaat te worden gehoord.

Voor de vierde maal werd Polen gehoord in het kader van de in

03.01 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Après le blocage du budget pluriannuel européen et du Fonds de relance corona, un compromis a été trouvé l'année dernière permettant au Conseil européen de supprimer des fonds à un État membre ayant enfreint les principes de l'État de droit. Des procédures sont en cours d'élaboration mais il est clair que les travaux de préparation de la Commission européenne prendront un certain temps.

Quel est l'état actuel de la situation? Quelle est la position de notre gouvernement concernant une éventuelle enquête sur la Pologne, la Hongrie ou l'Espagne?

december 2017 door de Europese Commissie gestarte artikel 7-procedure. De Raad hoorde Hongarije voor de derde maal in het kader van de in september 2018 door het Europees Parlement begonnen artikel 7-procedure. In beide gevallen omdat de landen de Europese waarden stelselmatig met de voeten treden.

Hoe verliepen de hoorzittingen? Kan u deze toelichten? Wat was de uitkomst?

Wat was het standpunt van België tijdens deze bespreking en hoorzittingen?

24-25 juni vond een top van EU-regeringsleiders plaats waar de onlangs aangenomen Hongaarse antiholebiwet uitvoerig werd besproken. Deze verbiedt 'de promotie' van homoseksualiteit en het veranderen van geslacht. De discussies hierover zouden verhit verlopen zijn waarbij o.a. Nederlands premier Rutte Hongarije uiteindelijk uitdaagde om, als ze zich toch niet aan de waarden en normen van de Europese Unie wil houden, de EU dan maar te verlaten.

Het standpunt van België in deze is duidelijk, maar werd de Hongaarse ambassadeur in België hierover reeds op het matje geroepen? Kan u toelichting geven bij dit gesprek?

Steunt België actief de inbreukprocedure van de Europese Commissie tegen Hongarije? Kan u toelichting geven bij deze procedure? Wat is de tijdslijn?

Welke mogelijkheden ziet u nog om ervoor te zorgen dat Hongarije zich eindelijk schikt naar de waarden en normen van de EU en deze omstreden wet intrekt?

Steunt u de oproep van Nederland t.a.v. Hongarije om art. 50 in te roepen opdat Hongarije uit de EU zou stappen?

03.02 Christophe Lacroix (PS): Monsieur le président, madame la vice-première ministre, je vais résumer ma question en rappelant que nous avons déjà eu l'occasion d'échanger en séance plénière sur le sujet, et que j'ai également interpellé le premier ministre, voici quinze jours.

Je souhaiterais, aujourd'hui, obtenir une réponse plus claire de votre part aux questions suivantes. La Belgique est-elle prête à aller seule devant la Cour de justice de l'Union européenne si la Commission ne va pas jusque-là? Est-elle également prête à saisir, seule ou avec les seize autres États membres parties prenantes, la haute juridiction du Conseil de l'Europe, la Cour européenne des droits de l'homme à Strasbourg?

03.03 Wouter Vermeersch (VB): Mevrouw de minister, in tegenstelling tot een aantal andere collega's heb ik geen emotionele vragen over dit thema, maar eerder een technische vraag in het licht van het meerjarig financieel kader 2021-2027. Mijn vraag was dan ook gericht aan de minister van Financiën, maar werd verzonden naar deze commissie. De minister van Financiën is nochtans bevoegd voor de wetsontwerpen inzake van dat meerjarig financieel kader. Waarom deze technische begrotingsvraag naar deze commissie werd

03.02 Christophe Lacroix (PS): Is België bereid om de zaak zelf aanhangig te maken bij het Hof van Justitie van de Europese Unie als de Commissie dat niet doet? Is ons land bereid om alleen of samen met andere lidstaten naar het Europees Hof voor de Rechten van de Mens te trekken?

03.03 Wouter Vermeersch (VB): Ma question s'adresse en réalité au ministre des Finances. Je n'ai pas compris pourquoi cette question budgétaire purement technique a été renvoyée vers cette commission.

verzonden, is voor mij een raadsel, maar er zijn in dit Parlement wel meer zaken die ik niet begrijp.

Collega Lacroix heeft al verwezen naar de vraag aan de premier in de plenaire vergadering van twee weken geleden. De premier vond toen dat de Europese Commissie als een hoeder van de fundamentele rechten moest optreden door het rechtsstaatmechanisme te activeren. De Europese Commissie gaat daarmee niet akkoord. Volgens een woordvoerder van de Europese Commissie kan het rechtsstaatmechanisme of het conditionaliteitsmechanisme alleen worden ingeschakeld in geval van rechtsstatelijke ingrepen die de Europese begroting of de bescherming van de financiële belangen van de EU op directe wijze schaden. De Commissiewoordvoerder was heel duidelijk en zei dat de EU op deze basis geen connectie ziet tussen de Hongaarse wet en het conditionaliteitsmechanisme.

De Europese Commissie stelt dus dat het rechtstaatmechanisme alleen kan worden ingeschakeld in geval van rechtstatelijke ingrepen die de Europese begroting of de bescherming van de financiële belangen van de EU schaden en niet, zoals premier De Croo in de plenaire vergadering beweerde, in geval van een wet die door een lidstaat democratisch wordt gestemd in het nationale parlement.

Kunt u duidelijkheid scheppen rond de inzet van het rechtsstaatmechanisme, mevrouw de minister? Wie heeft hier gelijk, de premier of de Europese Commissie?

03.04 Kattrin Jadin (MR): *Madame la ministre, la Hongrie vient d'adopter une loi très controversée qui vise à interdire la promotion de l'homosexualité. La présidente de la Commission européenne vient d'annoncer qu'elle enverra une lettre au président hongrois pour lui faire part de ses préoccupations face à cette loi qui discrimine des personnes sur la base de leur orientation sexuelle. Quinze états-membres soutiennent à l'heure d'écrire ces lignes cette déclaration.*

En effet, la Commission a le pouvoir de déclencher des procédures d'infraction pour violation du droit de l'UE contre un pays, pouvant mener à une saisine de la Cour de justice européenne.

Cette loi a d'ailleurs créé la polémique lors de la Coupe d'Europe car différents pays ont voulu afficher des symboles dans les couleurs de l'arc-en-ciel afin de montrer leur soutien aux membres de la communauté homosexuelle.

Madame la ministre, mes questions à ce sujet sont les suivantes:

- *Que va finalement entreprendre l'Union européenne contre cette loi adoptée en Hongrie?*
- *Quelle action avez-vous entrepris au nom de la Belgique suite à cette polémique?*

03.05 Vicky Reynaert (Vooruit): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de collega's hebben al de context geschetst van de nieuwe anti-lgbtqi-wet die Hongarije invoerde.

Op het initiatief van de Benelux-landen, onder leiding van België, werd

Il y a deux semaines, le premier ministre a prôné l'activation par la Commission européenne du mécanisme relatif à la conditionnalité de l'État de droit. Selon un porte-parole de la Commission, ce mécanisme ne peut être enclenché qu'à la suite d'une intervention d'un État susceptible de léser le budget européen, mais pas à la suite de l'adoption démocratique d'une loi par le parlement national d'un État membre. Qui a raison?

03.04 Kattrin Jadin (MR): *De voorzitter van de Europese Commissie zal de Hongaarse president een brief schrijven om haar bezorgdheid te uiten over de omstreden wet die leidt tot discriminatie op grond van seksuele geaardheid. Vijftien lidstaten steunen die verklaring.*

De Commissie kan procedures in gang zetten waardoor de zaak bij het Europees Hof van Justitie aanhangig gemaakt kan worden.

De wet heeft een polemiek ontketend tijdens het EK voetbal: verschillende landen hebben regenboogvlaggen uitgehangen om de homogemeenschap te steunen.

Welke stappen zal de EU zetten tegen die Hongaarse wet? Wat hebt u ondernomen naar aanleiding van die polemiek?

03.05 Vicky Reynaert (Vooruit): Dix-sept États membres se sont déjà ralliés à la demande du Benelux visant à contester la loi hongroise anti-LGBTQI devant la

een brief gestuurd aan de Europese Commissie die vraagt dat de Commissie de wet zou aanvechten bij het Europese Hof van Justitie. Al 17 landen hebben zich hierbij aangesloten. Dat is een mooi en krachtig signaal, maar ondertussen worden op het niveau van de Raad en de Europese Raad geen verdere stappen gezet om sancties te nemen ten aanzien van de Hongaarse regering. De Europese Commissie heeft al een brief gericht aan de Hongaarse regering met haar bezwaren tegen de wetgeving. Dat is een eerste stap in de richting van een officiële ingebrekestelling.

Nederland, Frankrijk en Denemarken denken eraan om zelf een klacht in te dienen en dus een procedure te starten bij het Europees Hof Van Justitie. België is traditioneel altijd een voorvechter geweest van de rechten van lgbtqi. Zal België zich hierbij aansluiten?

Wat vindt u van de optie om de scope van de huidige artikel 7-procedure uit te breiden naar de lgbtqi-problematiek? Welke ruimte ziet u om de huidige lopende artikel 7-procedures te versterken? Die procedure kan enkel worden toegepast met unanimiteit. Denkt u dat het tijd is om die procedure aan te passen?

Wat vindt u van de houding van de Europese Commissie om te wachten met de toepassing van het rechtsstaatmechanisme tot de uitspraak van het Europese Hof van Justitie?

03.06 Sophie Rohonyi (DéFI): Madame la ministre, certaines des questions que je vous ai adressées en séance plénière jeudi dernier sont restées sans réponse.

Tout d'abord, il y a des leviers que nous avons au niveau national, à savoir la suspension de certains accords bilatéraux ou de relations officielles avec la Hongrie. La Belgique reste un partenaire commercial important pour la Hongrie, les investisseurs belges figurant parmi les dix premiers investisseurs étrangers sur le territoire hongrois, avec 300 entreprises d'investissement qui y sont implantées.

Je m'interroge aussi sur le recours en manquement qui pourrait être introduit par la Belgique en saisissant la Commission européenne pour avis, sans devoir attendre de position commune entre les États membres, mais aussi sur le soutien à apporter à la société civile hongroise.

Madame la ministre, la loi homophobe hongroise a-t-elle été discutée lors du Conseil européen de jeudi dernier? Quelles décisions en sont ressorties?

Où en est la procédure de l'article 7 du traité de l'Union européenne enclenchée en septembre 2018? Ne craignez-vous pas que le suivi de cette procédure soit mis à mal par la reprise par la Slovanie de la présidence de l'Union européenne le 1er juillet, sachant que le premier ministre Janez Jansa a pris soin de ne pas critiquer son allié Viktor Orban, estimant qu'il fallait éviter "de nouvelles divisions inutiles"?

Où en est la mise en œuvre de la conditionnalité des fonds européens au respect de l'État de droit comme prévu à l'article 6 du règlement du 16 décembre 2020?

Cour de justice de l'Union européenne.

La Belgique a-t-elle l'intention de se joindre aux Pays-Bas, à la France et au Danemark, qui entendent engager eux-mêmes une procédure? La procédure fondée sur l'article 7 peut-elle être étendue à la question des LGBTIQ? À l'heure actuelle, cette procédure requiert encore l'unanimité. Ne doit-elle pas être revue? Qu'en est-il de l'attitude de la Commission européenne, qui attend d'appliquer le mécanisme de protection de l'État de droit jusqu'à ce qu'une décision ait été rendue par la Cour de justice de l'Union européenne?

03.06 Sophie Rohonyi (DéFI): Op een aantal vragen die ik afgelopen donderdag in de plenaire vergadering gesteld heb, heb ik geen antwoord gekregen. We beschikken over hefboomen, zoals de opschorting van bilaterale akkoorden of officiële betrekkingen met Hongarije. België staat met 300 Belgische investeringsbedrijven in Hongarije in de top tien van de buitenlandse investeerders in dat land. België zou een beroep wegens niet-nakoming kunnen instellen door de Europese Commissie om advies te verzoeken, zonder te wachten tot er een gemeenschappelijk standpunt ingenomen wordt. Ik vraag me ook af welke steun er geboden kan worden aan de middenveldorganisaties.

Werd de Hongaarse antihomowet besproken op de bijeenkomst van de Europese Raad van afgelopen donderdag? Welke beslissingen werden er genomen? Wat is de stand van zaken met betrekking tot de procedure van artikel 7 van het EU-Verdrag, die in september 2018 gestart werd? Dreigt de opvolging ervan in het

Les États de l'Union européenne qui ont signé votre initiative entendent-ils intenter un recours en manquement contre la Hongrie devant la Cour de justice de l'Union européenne? Confirmez-vous que le Portugal rejoindra cette initiative dès le 1er juillet? Dès lors, ces 18 États membres pourront-ils saisir la Cour européenne des droits de l'homme, ce que permet l'article 33 de la convention européenne des droits de l'homme?

Vingt éminents professeurs d'université le rappellent d'ailleurs très justement, dans une toute récente carte blanche. Si la Commission n'agissait finalement pas d'elle-même, le gouvernement belge entend-il, comme le lui permet l'article 259 du traité sur le fonctionnement de l'Union européenne, saisir lui-même la Commission européenne pour avis, pour ensuite saisir la Cour de justice?

Où en est l'analyse de l'impact de la loi hongroise sur la libre circulation?

La suspension des relations officielles est-elle envisagée par les entités fédérées, comme l'a fait par exemple la Fédération Wallonie-Bruxelles avec la Pologne? Une concertation avec les entités fédérées est-elle prévue à cet égard? Les accords bilatéraux de la Fédération Wallonie-Bruxelles dans le domaine de l'enseignement de la langue française, de la culture ou encore de la recherche seront-ils par contre bien maintenus?

Vous avez également précisé jeudi dernier que les mécanismes de sanctions ne viseraient pas la population hongroise.

gedrang te komen wanneer Slovenië op 1 juli aanstaande het EU-voorzitterschap overneemt? De Sloveense premier Jansa heeft zijn bondgenoot Orbán niet bekritiseerd, omdat hij vond dat onnodige verdeeldheid voorkomen moest worden. Hoe ver staat het met de koppeling van de Europese fondsen aan de eerbiediging van de rechtsstaat, het zogenaamde conditionaliteitsmechanisme, waarin artikel 6 van de verordening van 16 december 2020 voorziet?

Zullen de EU-lidstaten die uw initiatief ondertekend hebben een beroep wegens niet-nakoming tegen Hongarije instellen voor het Hof van Justitie van de Europese Unie? Bevestigt u dat Portugal zich op 1 juli bij dat initiatief zal aansluiten? Zullen de 18 lidstaten de zaak bij het EHRM aanhangig maken, overeenkomstig artikel 33 van het EVRM?

Indien de Europese Commissie zelf geen initiatief neemt, zal de Belgische regering de Europese Commissie dan zelf om een advies vragen, om de zaak vervolgens bij het Hof van Justitie van de Europese Unie aanhangig te maken? Hoe staat het met de analyse van de gevolgen van de Hongaarse wet voor het vrij verkeer? Overwegen de deelgebieden om de officiële relaties op te schorten? Zullen de bilaterale akkoorden van de Franse Gemeenschap op het stuk van het onderwijs van de Franse taal, de cultuur of het onderzoek bestendig worden? Hoe is de regering van plan om het Hongaarse middenveld te ondersteunen?

Le **président**: Madame Rohonyi, pouvez-vous conclure, s'il vous plaît?

03.07 **Sophie Rohonyi** (DéFI): Par conséquent, outre les garde-fous qui sont contenus dans le droit européen, de quelle manière votre gouvernement entend-il concrètement soutenir la société civile hongroise?

Enfin, ce sera ma toute dernière question: quels leviers économiques

et commerciaux comptez-vous actionner?

03.08 Michel De Maegd (MR): *Madame la ministre, la semaine dernière, en séance plénière, vous nous rappelez à quel point la Belgique était fortement engagée dans la lutte contre toutes les discriminations, notamment celles fondées sur l'orientation sexuelle et l'identité de genre.*

Vous nous avez expliqué comment vous aviez initié une déclaration conjointe des ministres des Affaires européennes à l'égard de la Hongrie.

Vous nous annoncez, enfin, que le Premier ministre interviendrait sur ce sujet lors du Sommet européen qui se tenait parallèlement.

En effet, madame la ministre, la loi qui a été adoptée en Hongrie est particulièrement grave, vous avez déjà eu l'occasion de vous exprimer à son sujet.

Je voudrais aujourd'hui revenir sur les suites qui y ont été accordées lors du Sommet européen de la semaine dernière.

Vous nous le disiez, nous ne pouvons pas nous contenter de crier, même très fort, mais nous devons tout mettre en œuvre pour combattre cette loi.

Mes questions sont donc simples. Pouvez-vous nous donner la teneur des discussions sur ce sujet lors du Conseil européen de la semaine dernière? Pouvez-vous nous donner les positions en présence lors de ces débats? Des décisions ont-elles été prises à cette occasion? Concrètement, à l'heure actuelle, quels leviers peuvent-ils encore être activés pour lutter contre cette loi? Plusieurs pays, dont la France, envisagent d'entamer une procédure devant la Cour de Justice européenne. La Belgique envisage-t-elle de leur emboîter le pas? Enfin, avez-vous prévu de rencontrer l'ambassadeur de Hongrie en Belgique pour avoir une discussion avec lui sur ce sujet?

03.09 Sophie Wilmès, ministre: Monsieur le président, chers collègues, à mon sens, il a déjà été répondu en grande partie à ce propos en séance plénière la semaine dernière. Je saisis en tout cas l'occasion de vos questions pour vous assurer à nouveau de mon entière détermination quant à la défense de cette question fondamentale.

Comme vous le savez, le Parlement hongrois a adopté une loi stigmatisante et discriminante envers les personnes LGBTQI. Elle viole la liberté d'expression, ce qui est inacceptable. Les valeurs européennes sont le ciment de notre Union et nous n'acceptons pas une Union à la carte. Je l'ai déjà dit et je le répète.

À la suite de l'adoption de cette loi, le 15 juin dernier, j'ai directement initié l'élaboration d'une déclaration conjointe des pays du Benelux. Cette déclaration a, depuis lors, été cosignée par dix-sept États membres. Ce nombre pourrait encore évoluer dans les prochaines semaines.

Dans cette déclaration, les cosignataires appellent notamment la Commission à faire usage de tous les outils à sa disposition pour

03.08 Michel De Maegd (MR): *Tijdens de vorige plenaire vergadering hebt u ons herinnerd aan het commitment waarmee België de strijd aangaat tegen alle vormen van discriminatie, aan uw gezamenlijke verklaring met de ministers van Europese Zaken ten aanzien van Hongarije en aan de toespraak van de eerste minister over dit onderwerp tijdens de volgende Europese top.*

Wat was de strekking van de gesprekken en wat waren de standpunten tijdens de bijeenkomst van de Europese Raad? Werden er beslissingen genomen? Welke hefboomen kunnen er nog aangewend worden om de Hongaarse wet te bestrijden? Zal België zich aansluiten bij de landen die overwegen een procedure in te stellen bij het Europees Hof van Justitie? Zult u deze kwestie aankaarten bij de Hongaarse ambassadeur in België?

03.09 Minister Sophie Wilmès: De door Hongarije aangenomen wet discrimineert lhbtqi'ers en houdt een schending in van de vrijheid van meningsuiting. De gezamenlijke verklaring van de Benelux-landen werd door 17 lidstaten medeondertekend. Daarin wordt de Commissie ertoe opgeroepen alle instrumenten waarover ze beschikt in te zetten om de eerbiediging van het Europese recht af te dwingen, waaronder het eventuele adiëren van het Hof van Justitie van de Europese Unie.

assurer le plein respect du droit communautaire, y compris en saisissant la Cour de justice de l'Union européenne.

Ik heb op 23 juni ook persoonlijk een brief geschreven naar de voorzitter van de Europese Commissie om uiting te geven aan onze grote bezorgdheid over deze wet en om haar te verzekeren van de steun van België in de procedures die zullen worden ingeleid. De kwestie werd vorige week ook besproken in de Europese Raad, waar een grote meerderheid van de lidstaten, namelijk negentien, zich tegen de wet hebben uitgesproken. De voorzitter van de Commissie heeft de staatshoofden en de regeringsleiders bevestigd dat zij alle mogelijke rechtsmiddelen zal aanwenden indien Hongarije de betrokken bepaling niet wijzigt.

Concreet heeft de Europese Commissie de Hongaarse minister van Justitie reeds een aanmaningsbrief gestuurd, waarin duidelijk wordt gesteld dat sommige bepalingen van de wet, indien zij in werking zouden treden, in strijd zouden zijn met het Europees recht. Ik herhaal dat dat nog niet het geval is. De Commissie vraagt de Hongaarse minister om uitleg voor 30 juni en zal niet aarzelen om actie te ondernemen, mocht de wet in werking treden.

Ik sta volledig achter deze aanpak van de Commissie, die optreedt als hoedster van de verdragen. Ik ben van mening dat in dit stadium een parallelle procedure door de lidstaten niet aangewezen is. Het is evenwel duidelijk dat België en de *like-minded* andere landen deze zaak tot het einde willen doorzetten. Deze kwestie zal volgens ons uiteindelijk voor het Europees Hof van Justitie moeten worden gebracht.

Nous continuerons donc à mener ce combat sur cette question fondamentale dans les différents fora internationaux européens *ad hoc* et au moment opportun.

J'en viens maintenant à la question sur la procédure de "l'article 7" à l'égard de la Hongrie. Cette procédure lancée en 2018 par une résolution du Parlement européen couvre, entre autres sujets, la liberté d'expression et les droits des personnes issues des minorités. Il est donc déjà possible d'aborder la situation des personnes LGBTQI en Hongrie dans le cadre des auditions prévues par la procédure. C'est précisément ce que nous avons fait, avec mes collègues européens, durant plusieurs heures de débat, lors de la dernière audition de la Hongrie au Conseil Affaires générales du 22 juin dernier.

Il est vrai que la procédure de "l'article 7" est une lourde entreprise qui, par ses contraintes techniques, en termes de majorité requise, ne permet pas pour l'instant d'aboutir à des sanctions. La Belgique estime toutefois que cet exercice doit être maintenu aussi longtemps que les infractions à l'État de droit et aux valeurs de l'Union européenne se poursuivent. Un changement des règles de l'article 7 exigerait une modification des traités européens à l'unanimité, ce qui n'est donc pas une option réaliste pour le moment.

Le 23 juin, j'ai adressé personnellement une lettre à ce sujet à la présidente de la Commission européenne. Au Conseil européen, dix-neuf États membres se sont prononcés contre la loi. Si la Hongrie ne modifie pas les termes de celle-ci, la présidente activera toutes les voies de recours possibles. La Commission a déjà envoyé une mise en demeure au ministre hongrois de la Justice, soulignant que l'entrée en vigueur de cette loi serait contraire au droit européen. La présidente a invité le gouvernement hongrois à s'expliquer d'ici au 30 juin et elle a indiqué que des actions seront entreprises si la loi devait effectivement entrer en vigueur. Je souscris à la méthode européenne et je ne pense pas qu'une procédure parallèle menée par les États membres soit judicieuse à ce stade. La Belgique et les autres États membres qui se trouvent sur la même longueur d'onde estiment qu'il faudra finalement saisir la Cour de justice de l'Union européenne sur ce dossier.

Wij zullen deze strijd op de Europese en internationale fora voortzetten.

De procedure van artikel 7 heeft betrekking op de vrijheid van meningsuiting en de rechten van de minderheden. Op de Raad van 22 juni hebben we tijdens de hoorzitting met Hongarije uitvoerig over de situatie van lgbtqi's in dat land gesproken.

Gelet op de vereiste meerderheden zal die procedure niet tot sancties leiden. België is van oordeel dat die oefening gehandhaafd moet worden gedurende de gehele periode dat er inbreuken op de rechtsstaat en onze waarden gepleegd worden. Om artikel 7 te kunnen wijzigen zouden de Europese verdragen eenparig

aangepast moeten worden. Dat is momenteel niet realistisch.

U verwees ook naar de verklaringen van een lidstaat over artikel 50. Het is juist dat elke lidstaat van de Unie, overeenkomstig zijn grondwettelijke regels, kan besluiten om van dat artikel gebruik te maken en zich uit de Unie terug te trekken. Het is dus een keuze van de betrokken lidstaat. Persoonlijk ben ik ervan overtuigd dat dat niet de juiste weg is en dat wij, naast de noodzakelijke inbreukprocedure, vooral de dialoog met de Hongaarse regering moeten voortzetten om te trachten haar te overtuigen van de geldigheid van onze argumenten en tegelijk moeten duidelijk maken wat wij als een rode lijn beschouwen.

Gezien het belang van de kwestie heb ik er de voorkeur aan gegeven ze persoonlijk voor te leggen aan de Raad Buitenlandse Zaken in aanwezigheid van mijn Hongaarse collega, in plaats van de ambassadeur in België te ontbieden. De zaakgelastigde van de Hongaarse ambassade in Brussel heeft op 24 juni een schriftelijk betoog over de wet aan mijn kabinet voorgelegd. Bij die gelegenheid werd het standpunt van België herhaald.

On me pose aussi la question des mesures éventuellement à prendre par les entités fédérées. Je ne peux évidemment pas préjuger de celles-ci.

Il y a aussi la question des éventuels recours à des leviers économiques et commerciaux. *First things first*, comme je le disais ce matin pour un autre dossier. Il faut, à mon avis, que les procédures actuellement en cours puissent d'abord aboutir.

In antwoord op uw vragen met betrekking tot rechtsschendingen door EU-lidstaten en het conditionaliteitsmechanisme kan ik u het volgende meedelen. Nadat eind 2020 op de Europese Raad een compromis werd bereikt, kon de verordening die een conditionaliteitsmechanisme ter bescherming van de EU-begroting vaststelt, worden aangenomen. Het mechanisme trad in januari 2021 in werking.

In de conclusies van de Europese Raad is echter bepaald dat de Europese Commissie, in overleg met de lidstaten, richtsnoeren moet opstellen voor de wijze waarop zij de verordening zal uitvoeren. Indien een beroep tot nietigverklaring van de verordening wordt ingesteld, zoals Hongarije en Polen in maart 2021 hebben gedaan, zal de Europese Commissie de definitieve richtsnoeren voor de verordening pas voorleggen nadat het Hof van Justitie van de Europese Unie een uitspraak heeft gedaan over het beroep, zodat alle relevante elementen die uit de uitspraak naar voren komen, kunnen worden meegenomen.

De Europese Commissie werkt momenteel actief aan de richtsnoeren en heeft op 14 juni al een eerste ontwerp aan de lidstaten voorgelegd. Zij zal echter de uitkomst van het door Hongarije en Polen ingestelde beroep tot nietigverklaring moeten afwachten alvorens de definitieve

Les États membres peuvent décider de recourir à cet article pour quitter l'Union. Je pense que parallèlement aux procédures d'infraction nécessaires, nous devons tenter de convaincre le gouvernement hongrois de la validité de nos arguments et lui faire clairement comprendre où se trouve la limite à ne pas franchir.

Compte tenu de l'importance de la question, j'ai préféré l'aborder au Conseil en présence de mon homologue hongrois plutôt que de convoquer l'ambassadeur à Bruxelles. Le 24 juin, le chargé d'affaires de l'ambassade de Hongrie a soumis à mon cabinet un exposé écrit sur la loi. À cette occasion, la Belgique a rappelé sa position.

Ik kan niet vooruitlopen op de maatregelen die de deelgebieden zouden moeten nemen. Alvorens economische en commerciële hefboomen te activeren moeten we de resultaten van de lopende procedures afwachten.

Le mécanisme de conditionnalité est entré en vigueur en janvier 2021. La Commission européenne doit élaborer des lignes directrices, en concertation avec les États membres, pour l'exécution du règlement, mais ne soumettra ces lignes directrices qu'après que la Cour de justice se sera prononcée sur le recours en annulation qui a été intenté par la Hongrie et la Pologne en mars 2021. Néanmoins, les lignes directrices sont entre-temps préparées activement. La Hongrie et la Pologne allèguent qu'il n'existe aucun fondement juridique permettant de subordonner l'octroi de moyens au respect des principes de l'État de droit, estiment que le règlement porte atteinte aux compétences des

richtsnoeren voor de toepassing van de betrokken verordening voor te leggen en ze ten uitvoer te kunnen leggen.

De argumenten die Hongarije en Polen in hun hogere voorzieningen aanvoeren, zijn in hoofdzaak de volgende: het ontbreken van een rechtsgrondslag in de verdragen die de Europese Commissie in staat stelt de toekenning van middelen afhankelijk te stellen van de beginselen van de rechtsstaat, de verordening raakt aan de bevoegdheden van de lidstaten, een schending van de algemene beginselen van het Europees recht, voornamelijk rechtszekerheid, wegens het gebrek aan objectiviteit en duidelijkheid van de voorwaarden waaronder een beroep op het mechanisme kan worden gedaan, en een schending van artikel 7 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, aangezien de verordening een bijzondere toepassing van dat artikel vormt.

De tien EU-lidstaten waaronder België nemen deel aan de procedure voor het Europese Hof van Justitie ter ondersteuning van de Raad. Zowel het Parlement als de Raad hebben hun verweerschriften ingediend. Het Hof heeft het verzoek om een versnelde procedure toegewezen. Een uitspraak wordt verwacht in het najaar van 2021. Midden oktober vindt een hoorzitting plaats waar de lidstaten hun argumenten naar voren kunnen brengen. België heeft de aanname van dit mechanisme sterk gesteund en is vastbesloten om dit samen met de Raad en andere lidstaten voor het Hof te verdedigen.

Sur la question d'un recours devant la Cour européenne des droits de l'homme, il s'agit d'un organe chargé essentiellement des recours des justiciables. Des recours interétatiques sont effectivement possibles mais extrêmement rares et portent souvent sur des conflits ou des différends bilatéraux.

Au cas où cela ne serait pas clair, je répète que nous n'excluons rien. Ce qu'on exclut, c'est de laisser la situation flotter comme elle le fait actuellement, mais ce n'est pas le cas puisque la Commission européenne s'est emparée du dossier. Nous souhaitons laisser la Commission européenne aller au bout des procédures qu'elle jugera utile d'entamer, en fonction de quoi nous prendrons à nouveau attitude.

03.10 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Mevrouw de minister, dank u voor uw antwoord. Ik hoorde een heel andere toon dan bij uw antwoord op de vorige vraag. U sprak nu wel over rode lijnen en dat de Unie er geen is à la carte. Alleszins zou de gevangenneming van democratisch verkozen politici ook een rode lijn moeten zijn in de Europese Unie.

Liefde is liefde; we horen dat wel vaker dezer dagen, maar jammer genoeg geldt dat nog niet in elke lidstaat van de Europese Unie. Dat kunnen we alleen maar betreuren en we moeten inderdaad bekijken wat daaraan gedaan kan worden.

Ik ben het ermee eens dat we nu eerst de Europese Commissie haar rol moeten laten spelen. De Europese Commissie is immers de hoedster van de verdragen. Laten we kijken wat daaruit voortkomt. Alleen vrees ik, op grond van gesprekken met een aantal personen, dat het allemaal niet zo gemakkelijk zal zijn. We zien momenteel

États membres et invoquent une violation des principes généraux du droit européen, en particulier celui de la sécurité juridique, ainsi qu'une violation de l'article 7 du Traité sur l'Union européenne. La Belgique et neuf autres États membres prennent part à la procédure à l'appui du Conseil. Une décision est attendue en automne 2021. Une audition sera organisée à la mi-octobre, lors de laquelle les États membres pourront faire valoir leurs arguments.

Het is mogelijk om interstatelijke procedures aan te spannen voor het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, maar dat gebeurt uiterst zelden en vaak hebben ze betrekking op bilaterale conflicten.

We willen de Europese Commissie de tijd geven om procedures in te stellen en te volvoeren, en dan zullen we reageren in functie van het resultaat.

03.10 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): La ministre a parlé de "lignes rouges", mais nous estimons que l'arrestation de politiques démocratiquement élus devrait également constituer une ligne rouge pour l'UE.

Je suis d'accord pour dire que nous devons d'abord laisser la Commission jouer son rôle. La Cour de Justice devra néanmoins jouer un rôle central et examiner dans quelle mesure il est possible d'exploiter le traité sur l'Union européenne et la Charte des droits fondamentaux dans ce contexte. Cependant, ni l'un ni l'autre ne

vooral een centrale rol voor het Hof van Justitie in de lopende zaken. We hebben daar twee handvatten. Dat is artikel 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, dat de fundamentele rechten formuleert waarop de Unie gebaseerd is. Zoals collega Reynaert al opmerkte, staan de lgbtq-rechten daar weliswaar niet letterlijk in vermeld, maar we kunnen ze eventueel onder de mensenrechten plaatsen. Daarnaast is er het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, maar de toepassing ervan is evenmin evident als een lidstaat Unierecht ten uitvoer brengt. Ik ben dus heel benieuwd hoe het hof hiermee zal omspringen. Ik kijk uit naar het arrest.

Het verbaasde mij een beetje waarom u de Hongaarse ambassadeur nog niet ontboden hebt. In een eerder debat hadden we het over het incident met Wit-Rusland, waarvoor u de ambassadeur wel hebt gevraagd, zelfs al de dag nadat de feiten hadden plaatsgevonden.

De Hongaarse ambassadeur zat afgelopen zondag zelfs in *De Zevende Dag*. Ik zie dus niet in waarom hij niet op uw verzoek of uitnodiging zou ingaan. Het is toch ook wel belangrijk om de kwestie ook op bilateraal niveau aan te kaarten.

In tegenstelling tot collega's die misschien pleiten voor economische sancties, denk ik dat het heel absurd zou zijn dat we onze bedrijven en onze mensen zouden straffen wegens een ietwat absurde wetgeving die in andere landen van de Europese Unie wordt aangenomen.

We moeten mijns inziens nu de verdere stappen van de Europese Commissie en het Hof van Justitie afwachten om dan na te gaan wat wij nog kunnen ondernemen.

Le **président**: Chers collègues, je demande à chacun de vous de bien vouloir respecter le temps de parole car notre agenda est très chargé. La séance sera longue puisque Mme la vice-première ministre nous a fait savoir qu'elle pourrait répondre à vos questions jusqu'à 19 heures 30.

Quoi qu'il en soit, je souhaiterais que nous puissions avancer dans nos travaux.

03.11 **Christophe Lacroix** (PS): Monsieur le président, je vais donc essayer d'être bref.

Madame la vice-première ministre, je voudrais, tout d'abord, vous remercier pour la qualité de votre réponse.

J'ai bien compris que les recours interétatiques étaient extrêmement rares et concernaient des dossiers bilatéraux, ce qui ne semble pas être le cas ici.

Vous n'excluez rien, mais vous voulez donner la chance à la Commission européenne d'aller jusqu'au bout de ses ressources et de ses compétences en la matière. Je peux vous suivre. Il n'en reste cependant pas moins vrai que, si la Commission européenne tarde à prendre les décisions qui relèvent de sa compétence, vous devrez en tant que vice-première ministre en charge des Affaires européennes et des Affaires étrangères de la Belgique prendre, avec le premier ministre, l'initiative d'aller devant la Cour de justice de l'Union européenne au nom de la Belgique, saisir la Cour européenne des droits de l'homme et, peut-être, convaincre d'autres États membres de vous rejoindre. En effet, il s'agit d'être humains qui sont

semble constituer, selon moi, une base pour une condamnation.

Je suis néanmoins surprise que le ministre n'ait pas encore convoqué l'ambassadeur de Hongrie. Je ne vois pas pourquoi il ne répondrait pas favorablement à une invitation de sa part. Il est en effet important que la question soit abordée de manière bilatérale également.

Enfin, je trouverais absurde que les citoyens et les entreprises belges soient pénalisés par les sanctions économiques.

03.11 **Christophe Lacroix** (PS): Interstatelijke procedures zijn zeldzaam en hebben betrekking op bilaterale dossiers, wat hier niet het geval is. Zonder pistes uit te sluiten wilt u de Europese Commissie de kans geven om alles te doen wat binnen haar bevoegdheden ligt. Als een beslissing van de Commissie uitblijft, moet u op eigen initiatief en in naam van ons land naar het Hof van Justitie van de EU trekken, de zaak aanhangig maken bij het EHRM en andere landen overtuigen om zich bij daarbij aan te sluiten. Hier worden mensen gediscrimineerd. Op een bepaald moment moeten we de gebeurtenissen in Hongarije een halt toeroepen, zonder te wachten

en train de souffrir et d'être discriminés. Il n'est donc pas question d'un dossier abstrait. Je connais votre motivation sur le sujet. Mais, à un moment donné, il faudra que vous mettiez un stop à ce qui se passe en Hongrie, sans attendre un manque d'unanimité sur une décision qui pourrait être prise. En effet, je crains que des États comme la Pologne ou la Slovénie ne nous permettent pas d'aller jusqu'au bout dans cette affaire.

03.12 Wouter Vermeersch (VB): Mevrouw de minister, inhoudelijk zal ik niet reageren op het thema; dat laat ik over aan mijn collega's in de commissie hier. Voor mij betreft het alleszins een interne Hongaarse aangelegenheid.

Ik wil wel repliceren op het antwoord op mijn technische financiële vraag of de eerste minister dan wel de Europese Commissie gelijk had. Uit uw antwoord maak ik op dat uiteindelijk de Commissie gelijk had: het invoeren van het rechtsstaatmechanisme in het raam van het meerjarig financieel kader kan niet. Het was dus eigenlijk wat spierballengerol van de eerste minister in de plenaire vergadering. Momenteel worden blijkbaar andere wegen bewandeld, die mogelijks wel haalbaar zijn, bijvoorbeeld de procedure via het Europees Hof van Justitie of de artikel 7-procedure, waarvan akte.

03.13 Kattrin Jadin (MR): Madame la ministre, je vous remercie pour la qualité de vos réponses circonstanciées. Je conçois le raisonnement selon lequel la primeur de l'action doit être dévolue à la Commission européenne (CE). J'entends également votre fermeté de ne pas laisser cette loi hongroise sans conséquence si, d'aventure, la CE ne pouvait prendre les initiatives que nous espérons. J'entends également et je rejoins Mme Van Bossuyt quand elle explique que, de fait, les traités n'étaient pas parés à une telle situation. C'est grave! Je pense que de nombreuses interprétations permettant de faire considérer cette loi hongroise comme une violation des droits universels me sembleraient nécessaire. C'est une suggestion que l'on pourrait soumettre à nos collègues du Parlement européen. Nous resterons attentifs à ce dossier.

03.14 Vicky Reynaert (Vooruit): Mevrouw de minister, ik wil u eerst en vooral hartelijk danken voor uw heel duidelijke en zeer gedetailleerde antwoorden op al mijn vragen. Op één punt wil ik graag dieper ingaan, aansluitend op wat collega Lacroix gezegd heeft. De Europese Commissie is inderdaad gewoonlijk de hoedster van de verdragen. Als er een probleem is inzake het Europees recht, kijken we steeds eerst naar die Europese Commissie. Het is veelzeggend dat drie lidstaten het Verdragsartikel 259 wensen te activeren, indien dat nodig is.

Daarbij moet er wel een volledige procedure doorlopen worden. Als een lidstaat klacht wil neerleggen bij het Europees Hof van Justitie, moet het die voorleggen aan de Europese Commissie, die dan een met redenen omkleed advies over de klacht geeft. Het zou al een duidelijk signaal kunnen zijn dat, terwijl de procedure wordt opgestart, een groep lidstaten de Europese Commissie aankondigt een klacht te zullen indienen, als het niet vooruitgaat. Misschien kan daarover nagedacht worden, des te meer omdat dat ook al in andere lidstaten gebeurt.

op eensgezindheid. Ik vrees dat Polen of Slovenië niet zal toelaten dat we alle middelen inzetten.

03.12 Wouter Vermeersch (VB): Je ne souhaite pas m'exprimer sur le fond de ce problème, mais je persiste à considérer qu'il s'agit d'une affaire interne hongroise. Je retiens de votre réponse que la Commission européenne avait raison d'affirmer que le mécanisme relatif à la conditionnalité de l'État de droit ne peut pas être activé dans le cadre du cadre financier pluriannuel. En séance plénière, le premier ministre a apparemment surtout roulé des mécaniques.

03.13 Kattrin Jadin (MR): Ik begrijp dat men eerst in de richting van de Europese Commissie kijkt om actie te ondernemen, en ik hoor dat u vastberaden bent om iets te doen als de Europese Commissie niet de door ons verwachte initiatieven neemt. Het is van essentieel belang dat er duidelijk gemaakt wordt dat de Hongaarse wet in strijd is met de universele en fundamentele rechten.

03.14 Vicky Reynaert (Vooruit): La Commission européenne est traditionnellement la gardienne des traités, mais il est révélateur que dans ce cas, trois États membres sont prêts à activer un autre article du traité, à savoir l'article 259. Un État membre qui souhaite saisir la Cour de justice de l'Union européenne doit d'abord demander l'avis de la Commission. Lancer cette procédure serait un signal clair et indiquerait d'emblée que nous voulons que les choses progressent.

03.15 Sophie Rohonyi (DéFI): Madame la ministre, je vous remercie pour vos réponses. Je remercie aussi les collègues d'avoir été si nombreux à s'indigner de cette situation et à réclamer des actions fortes.

Contrairement à ce qui a été affirmé par certains de mes collègues, voici deux semaines, ce n'est pas seulement maintenant que le gouvernement Orban a franchi la ligne rouge avec cette loi homophobe. Il y a bien longtemps que le gouvernement Orban a franchi la ligne rouge, qu'il s'agisse d'atteintes aux droits des LGBT mais aussi à la liberté d'expression, d'association et à la liberté de la presse. Cela fait depuis 2011, depuis la modification de la Constitution hongroise, que ce gouvernement s'attaque aux droits des LGBT. Par conséquent, cette loi homophobe était inscrite dans les astres. C'est pour cela que nous vous avons à nouveau interpellée, madame la ministre. Nous avons besoin de garanties nous certifiant que, cette fois, le gouvernement Orban ne s'en tirera pas comme cela.

J'entends les leviers qui sont à notre disposition. Il est vrai qu'au niveau de l'Union européenne, nos actions sont plus ou moins limitées, nu fût-ce qu'avec l'article 7 du traité du fonctionnement de l'Union européenne, vu le nombre d'alliés dont M. Orban bénéficie au sein de l'Union européenne. Je pense à la Pologne mais aussi à la République tchèque, à la Slovaquie et à la Slovénie qui reprend la présidence de l'Union européenne. Je ne vous ai d'ailleurs pas entendue à ce sujet.

Il y a aussi les articles 3 et 4 du traité de l'Union sur le régime de conditionnalité des fonds européens qui se limitent à un risque pour les intérêts financiers et non démocratiques de l'Union européenne.

Et puis, il y a le levier judiciaire que je vous suggère d'activer sans plus tarder car je pense que c'est le levier le plus intéressant aujourd'hui pour nous. On sait effectivement tous très bien que M. Orban ne changera pas sa loi. Il y a la saisine de la Cour de justice de l'Union européenne. Au niveau de la Commission européenne comme de notre propre initiative, il ne faut vraiment pas avoir peur d'actionner ce levier-là.

Il y a un levier sur lequel je ne vous ai pas entendue alors que je vous avais posé la question, c'est la saisine de la Cour européenne des droits de l'homme. Cette piste est particulièrement intéressante car elle peut aboutir. La Cour européenne des droits de l'homme a condamné la Russie en 2017 pour une loi analogue.

Le président: Je vous demande de conclure.

03.16 Sophie Rohonyi (DéFI): La Cour européenne des droits de l'homme a condamné la Russie en 2017 pour une loi analogue à celle que la Hongrie vient de consacrer, estimant qu'elle encourageait précisément l'homophobie. Cette piste nous permettrait de rappeler avec force qu'il n'y a pas d'Europe à la carte mais bien une seule Europe, l'Europe des valeurs qui doivent être respectées pour entrer dans l'Union européenne mais aussi pour y rester.

03.15 Sophie Rohonyi (DéFI): Ik dank u voor uw antwoord en ik dank de collega's omdat ze verontwaardigd gereageerd hebben en om een krachtige reactie gevraagd hebben.

Sinds de wijziging van de Hongaarse Grondwet in 2011 overschrijdt de regering-Orbán de rode lijn door de lgbt-rechten, de vrijheid van meningsuiting, de vrijheid van vereniging en de persvrijheid te schenden. Wij interpelleren u om garanties te krijgen dat de regering-Orbán niet vrijuit zal gaan.

Op Europees niveau zijn onze acties beperkt aangezien de heer Orbán in de Europese Unie een aantal bondgenoten heeft. Er zijn ook nog de artikelen 3 en 4 van het Verdrag betreffende de Europese Unie over het stelsel van voorwaardelijkheid van de Europese fondsen die tot een financieel belang beperkt blijven en dus niet de democratische belangen betreffen.

De gerechtelijke hefboom is volgens ons het interessantst. Wij willen dat u onverwijld de aanhangigmaking bij het Hof van Justitie van de Europese Unie activeert.

03.16 Sophie Rohonyi (DéFI): U hebt geen antwoord gegeven op de vraag over het adiëren van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, dat Rusland in 2017 veroordeeld heeft voor een vergelijkbare wet. Dit zou een signaal zijn dat men bepaalde waarden moet eerbiedigen als men lid van de Europese Unie wil

zijn én blijven.

Le **président**: Madame Rohonyi, je vous remercie de veiller à rester dans les temps impartis. Vous avez dépassé votre temps de parole de près d'une minute et nous sommes nombreux à poser des questions.

03.17 Michel De Maegd (MR): Madame la ministre, la loi adoptée en Hongrie est en effet particulièrement grave, et vous avez eu l'occasion de vous exprimer sur cette question en plénière la semaine dernière. Vous nous rappeliez à quel point la Belgique était fortement engagée dans la lutte contre toutes les discriminations, notamment celle fondée sur l'orientation sexuelle et l'identité de genre.

Vous nous avez répété ici comment vous aviez entamé l'élaboration d'une déclaration conjointe des ministres des Affaires étrangères à l'égard de la Hongrie, déclaration d'ailleurs suivie par 17 États membres de l'Union européenne. Je suis, je vous l'avoue, particulièrement fier que notre pays, par votre entremise, ait pu ainsi être à l'origine d'une telle initiative. Je pense comme vous que les valeurs qui fondent l'Union européenne ne sont pas négociables à la carte. Dans le ciel bleu de la liberté et de la tolérance, les couleurs de l'arc-en-ciel ont en effet leur place, et faire briller les libertés, nos libertés, les libertés de tous et de toutes, est un travail de chaque jour, un travail de longue haleine.

La situation nous le montre en Europe, elle est contrastée et chaque jour, nous devons remettre l'ouvrage sur le métier, s'il le faut, à terme, en saisissant la Cour de justice de l'Union européenne, mais je sais que je peux vous faire confiance pour faire avancer cette cause.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

04 Vraag van Ellen Samyn aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De VN-gesprekken tussen Turks- en Grieks-Cyprus op de Genève-top van 27 tot 29 april" (55016963C)

04 Question de Ellen Samyn à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les négociations sous l'égide de l'ONU entre Chypriotes grecs et turcs à Genève du 27 au 29 avril" (55016963C)

04.01 Ellen Samyn (VB): Ik verwijs naar de ingediende vraag.

Mevrouw de minister, het eiland Cyprus is bestuurlijk in tweeën gedeeld na de inval en bezetting van het noordelijke deel door Turkije, in 1974. Turks-Cyprus wordt enkel als Staat erkend door Turkije, terwijl Grieks-Cyprus een internationaal erkende VN- en EU-lidstaat vormt. Deze week, van 27 tot 29 april, vindt een VN-top plaats in Genève tussen de Turkse Republiek van Noord-Cyprus en Grieks-Cyprus. De buitenlandministers van de drie bemiddelende "guarantor powers", Griekenland, het Verenigd Koninkrijk en Turkije, zullen aan de onderhandelingen deelnemen. Op de geplande top zal de president van Turks-Cyprus, Ersin Tatar, zijn door Turkije gesteunde tweestatenoplossing naar voren schuiven, hetgeen Grieks-Cyprus en het Verenigd Koninkrijk reeds geweigerd hebben. Een tweestatenoplossing zou immers betekenen dat de Grieks-Cyprioten de soevereiniteit verliezen over het noordelijk deel van Cyprus, zowat 36% van het grondgebied en dat de Turkse Republiek van Noord-Cyprus een onafhankelijke Staat wordt, allicht onder grote invloed van grote broer Turkije. Historisch gezien vormen de Turken een etnische minderheid op het eiland, dus deze tweestatenregeling zou een

03.17 Michel De Maegd (MR): De in Hongarije aangenomen wet is heel erg bedenkelijk, en in de plenaire vergadering sprak u over de strijd die België voert tegen discriminatie op grond van seksuele geaardheid. U lag aan de basis van een gezamenlijke verklaring van de ministers van Buitenlandse Zaken aan het adres van Hongarije. 17 lidstaten hebben die verklaring medeondertekend. Dat is iets om trots op te zijn.

Over de waarden van de Europese Unie wordt er niet onderhandeld. Als het moet, zal men de gang naar het Hof van Justitie van de Europese Unie moeten maken. Ik heb er het volste vertrouwen in dat u voor deze zaak zult blijven vechten en vooruitgang zult boeken.

04.01 Ellen Samyn (VB): *Fin avril, un sommet a réuni à Genève des représentants de la République turque de Chypre du Nord et de la partie chypriote grecque. Les pays médiateurs présents étaient la Turquie, le Royaume-Uni et la Grèce.*

La Belgique a-t-elle participé d'une quelconque manière à cette réunion, par le biais, par exemple, de contacts avec les ambassadeurs des pays présents autour de la table? Quelle est la position officielle de la Belgique sur la question chypriote? Quelle pourrait être, selon la ministre, l'évolution de ces discussions?

onlogische en voor Griekenland, het VK en Grieks-Cyprus onaanvaardbare uitkomst zijn.

1. Zal België op enige wijze deelnemen aan deze gesprekken, via contacten met de Griekse, Britse, Cypriotische of Turkse ambassadeurs bijvoorbeeld?

2. Hoe verhoudt België onder deze regering zich ten aanzien van de Cypriotische kwestie? Welke regeling geniet de voorkeur volgens u en/of deze regering?

3. De gesprekken over een federale staatsregeling voor Cyprus zijn steeds misgelopen. Turkije en Turks-Cyprus schuiven daarom een tweestatenoplossing naar voren, maar Griekenland, Grieks-Cyprus en het VK weigeren dit. Hoe ziet u de gesprekken evolueren in de toekomst?

04.02 Minister **Sophie Wilmès**: Van 27 tot 29 april werden in Genève onder auspiciën van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties informele besprekingen gehouden. De leiders van de Grieks-Cypriotische en Turks-Cypriotische gemeenschappen namen daaraan deel. Ook de ministers van Buitenlandse Zaken van de *Guarantor Powers*, namelijk Turkije, Griekenland en het Verenigd Koninkrijk, zaten mee rond de tafel. Het doel van de bijeenkomst bestond erin na te gaan in hoeverre aan de voorwaarden was voldaan om tot een formele hervatting van de onderhandelingen over de hereniging van het eiland te kunnen overgaan.

De Europese Unie, die in principe als waarnemer aan de onderhandelings tafel zit, was deze keer niet uitgenodigd. Turkije en de Turks-Cypriotische leiders hadden zich daartegen gekant. Zoals u in uw vraag opmerkt, hebben de Turks-Cyprioten en Turkije het voorbije jaar de parameters van de onderhandelingen unilateraal gewijzigd. De presidentsverkiezingen van oktober 2020 in Noord-Cyprus werden gewonnen door Ersin Tatar. In tegenstelling tot zijn voorganger is Ersin Tatar voorstander van onafhankelijkheid. Zijn tweestatenoplossing is in strijd met de resolutie van de VN-Veiligheidsraad met daarin gedefinieerde parameters in het kader van een "op te richten bizonale en bicommunautaire federatie met politieke gelijkheid van de twee gemeenschappen en met rechtspersoonlijkheid, soevereiniteit en één staatsburgerschap".

Het standpunt van België is dan ook dat de bestaande parameters van de onderhandelingen, die vervat zijn in de resolutie van de Veiligheidsraad, gerespecteerd moeten worden. Dat neemt niet weg dat de parameters kunnen worden gewijzigd, als beide partijen dat overeenkomen. Compromissen tussen Grieks- en Turks-Cyprioten zullen we altijd respecteren.

Na de bijeenkomst in Genève van 27 tot 29 april moest VN secretaris-generaal António Guterres vaststellen dat de standpunten van de twee partijen niet voldoende dicht bij elkaar liggen om tot een onmiddellijke formele hervatting van de onderhandelingen over de hereniging van het eiland te kunnen overgaan. Hij is van plan om over

04.02 **Sophie Wilmès**, ministre: Du 27 au 29 avril, des discussions informelles se sont tenues à Genève sous l'égide du secrétaire général des Nations Unies. Elles ont réuni les dirigeants des communautés gréco-chypriote et turco-chypriote et les ministres des Affaires étrangères des puissances dites garantes, à savoir la Turquie, la Grèce et le Royaume-Uni. L'objectif était d'évaluer la possibilité de reprendre formellement les négociations sur la réunification de l'île. L'UE n'était pas présente, puisque les leaders turco-chypriotes s'y étaient opposés.

La Turquie et les Chypriotes turcs ont modifié unilatéralement les paramètres au cours de l'année passée. Le nouveau président, Ersin Tatar, est favorable à l'indépendance. Sa solution à deux États est en contradiction avec la résolution du Conseil de sécurité des Nations Unies, qui est fondée sur une fédération bicommunautaire. La Belgique est d'avis que les paramètres de cette résolution doivent être maintenus, à moins que les deux parties ne conviennent ensemble d'une modification.

Comme les points de vue des deux parties sont trop éloignés pour une reprise formelle immédiate des négociations, le secrétaire général des Nations

enkele maanden een nieuwe ronde van informele gesprekken te organiseren.

Unies prévoit un nouveau cycle de discussions informelles dans quelques mois.

04.03 Ellen Samyn (VB): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord.

Een van de redenen waarom de gesprekken stroef verlopen, is het feit dat Turkije en Turks-Cyprus telkens de tweestatenoplossing naar voren schuiven. Vorig jaar nog tijdens een bezoek aan Turks-Cyprus heeft de Turkse president Erdogan openlijk harde taal gesproken aan het adres van Europa. Erdogan is niet van mening veranderd: hij wil twee onafhankelijke staten op Cyprus en sluit een hereniging dus uit. Tegelijk zei hij dat hij de diplomatieke spelletjes over de olie- en gasvoorraden in de oostelijke Middellandse Zee beu is. Dergelijke uitspraken zijn natuurlijk niet bevorderlijk voor de onderhandelingen en mogelijke gesprekken in de toekomst.

04.03 Ellen Samyn (VB): Les déclarations du président turc, M. Erdogan, au sujet de deux États indépendants et des "petits jeux" concernant les réserves de pétrole et de gaz en Méditerranée orientale ne sont en tout cas pas de nature à favoriser la réussite des négociations.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

05 Questions jointes de

- **Christophe Lacroix à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La suspension des droits de la Syrie en raison de l'utilisation présumée d'armes chimiques" (55017016C)**
- **Katrin Jadin à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le rapprochement entre les pays arabes et la Syrie" (55017689C)**
- **Katrin Jadin à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La réélection de Bachar Al-Assad" (55018400C)**
- **Samuel Cogolati à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'élection de la Syrie au Conseil exécutif de l'OMS" (55018569C)**

05 Samengevoegde vragen van

- **Christophe Lacroix aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De opschorting van een aantal rechten van Syrië wegens het vermeende gebruik van chemische wapens" (55017016C)**
- **Katrin Jadin aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De toenadering tussen de Arabische landen en Syrië" (55017689C)**
- **Katrin Jadin aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De herverkiezing van Bashar al-Assad" (55018400C)**
- **Samuel Cogolati aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De verkiezing van Syrië in de Uitvoerende Raad van de WHO" (55018569C)**

05.01 Christophe Lacroix (PS): Monsieur le président, madame la ministre, l'Organisation pour l'interdiction des armes chimiques (OIAC) avait publié l'année dernière une enquête attestant que le régime syrien avait utilisé en mars 2017 du sarin et du chlore à Latamné.

La pression est montée d'un cran ces dernières semaines après la publication d'un deuxième rapport de l'OIAC incriminant Damas, cette fois-ci pour une attaque au chlore dans la ville de Saraqeb en 2018. Damas n'aurait donné aucune suite aux demandes de l'OIAC de déclarer les armes utilisées et de révéler ses stocks.

Ce 21 avril, sur les 193 États membres de l'Organisation pour l'interdiction des armes chimiques, 87 pays ont voté en faveur de la suspension des droits de la Syrie pour son utilisation présumée d'armes chimiques, 15 pays ont voté contre, dont la Syrie, la Russie, la Chine et l'Iran et 34 se sont abstenus. La Syrie sera désormais privée du droit de vote à la Conférence annuelle des pays membres,

05.01 Christophe Lacroix (PS): De Organisatie voor het Verbod op Chemische Wapens (OPCW) heeft bevestigd dat het Syrische regime in maart 2017 sarin en chloor gebruikt heeft.

De organisatie heeft onlangs een tweede onderzoeksrapport gepubliceerd waarin het Syrische regime beschuldigd wordt van een gifaanval met chloor in 2018. Het regime zou niet geantwoord hebben op de verzoeken van de OPCW om de wapens die het heeft ingezet aan te geven.

Op 21 april hebben 87 lidstaten

ne sera plus éligible au conseil exécutif et ne pourra plus occuper aucun poste au sein de l'organisation.

Madame la ministre, la Belgique s'est-elle positionnée sur ce sujet? Si oui, comment? Les partenaires de l'OTAN ont-ils exprimé une position commune sur l'utilisation des armes chimiques par le régime syrien?

van de OPCW een motie goedgekeurd waarbij de rechten van Syrië in de organisatie opgeschort worden als sanctie voor het gebruik van chemische wapens. 15 landen, waaronder Syrië, Rusland, China en Iran, stemden tegen, 34 landen onthielden zich. Syrië heeft geen stemrecht meer en zal ook geen functies meer kunnen bekleden in de organisatie.

Heeft België een standpunt ingenomen? Zo ja, welk standpunt? Hebben de NAVO-partners een gezamenlijk standpunt ingenomen over het gebruik van chemische wapens door het Syrische regime?

05.02 Kattrin Jadin (MR): *Madame la ministre, après 10 ans de guerre civile en Syrie, la position du président Bachar Al-Assad ne semble plus tellement être remise en question, du moins au sein des pays arabes. La meilleure preuve est sans doute la reprise des relations diplomatiques de Damas avec presque tous les pays arabes. Ainsi, même les plus grands opposants du régime Assad tel que l'Arabie saoudite se sont déjà rendus en Syrie pour renouer les liens. Plusieurs pays ont également annoncé vouloir ouvrir leurs ambassades à Damas dans un futur proche.*

D'autres pays comme l'Égypte plaident ouvertement pour une normalisation des relations diplomatiques avec Damas. D'ailleurs, la Syrie pourrait prochainement retrouver sa place dans la Ligue des États arabes de laquelle elle a été exclue en 2011.

• Suivez-vous de près les rapprochements qui se font avec la Syrie?

• Pouvez-vous nous dire combien d'ambassades ont déjà été ré-ouvertes à Damas? Des pays occidentaux se trouvent parmi ceux qui ont rejoint la capitale syrienne?

• Quel est le sentiment de la coalition internationale face aux rapprochements constatés entre la Syrie et les pays arabes?

• Des contacts diplomatiques ont-ils eu lieu entre notre pays et la Syrie?

Madame la ministre, Bashar Al-Assad vient d'être réélue avec près de 95% des voix et l'emporte, sans surprise, largement face aux deux autres candidats qui se sont présentés à l'élection présidentielle dans ce pays touché par une guerre civile depuis plus de 10 ans.

Bien que la plupart du territoire est à nouveau sous le contrôle du régime autoritaire, la Syrie est pleinement touchée par une énorme crise économique. De nombreuses personnes souffrent de pauvreté et de faim. Le pays reste également encore très isolé au niveau internationale. De lourdes sanctions économiques touchent les dirigeants du régime syrien.

05.02 Kattrin Jadin (MR): *Na tien jaar van burgeroorlog in Syrië staat de positie van president Assad blijkbaar niet meer ter discussie, althans niet in de Arabische landen. Zelfs de grootste tegenstanders van dat regime, zoals Saudi-Arabië, halen de banden opnieuw aan. Andere landen, zoals bijvoorbeeld Egypte, pleiten voor een normalisering van de diplomatieke betrekkingen met Damascus. Syrië zou overigens binnenkort opnieuw tot de Arabische Liga kunnen toetreden.*

Volgt u die toenaderingen tot Syrië op de voet? Hoeveel ambassades werden er in Damascus opnieuw geopend? Zijn daar ambassades van Westerse landen bij? Wat is het standpunt van de internationale coalitie met betrekking tot die toenaderingen?

Bashar al-Assad werd onlangs met 95 % van de stemmen herverkozen, in een Syrië dat door een loodzware economische crisis getroffen wordt. Armoede en hongersnood vieren er hoogtij. Op het internationale niveau blijft het land zeer geïsoleerd. Er gelden zware economische sancties ten aanzien van de kopstukken van het Syrische regime.

Wat moeten we van die

- *Comment pouvons-nous juger ce résultat?*
- *Quelles conséquences auront les résultats en Syrie?*
- *Auront-ils des influences sur les pourparlers de paix?*
- *Et quelle est la position de l'Union européenne face à cette élection?*

verkiezingen denken? Wat zijn de gevolgen ervan voor Syrië? Zullen ze een impact op de vredesgesprekken hebben? Welk standpunt neemt de EU in?

Le **président**: M. Cogolati n'est pas présent. La parole est à Mme la ministre.

05.03 **Sophie Wilmès**, ministre: Monsieur le président, je n'ai pas entendu si M. Cogolati était présent.

Le **président**: Il est absent pour cause de maladie.

05.04 **Sophie Wilmès**, ministre: Monsieur le président, je verrai bien comment m'organiser.

Chers collègues, je vous remercie pour vos questions. Les élections présidentielles qui se sont déroulées en Syrie, fin mai, n'étaient pas légitimes car elles ne respectaient pas la résolution 2254 du Conseil de sécurité de l'ONU. Elles n'ont pas eu lieu dans le cadre d'un processus politique visant à mettre fin à un conflit, ni suivant les critères pour la tenue d'élections libres, justes et démocratiques. Le Haut Représentant pour la politique étrangère de l'Union européenne, M. Josep Borrell a clairement indiqué, dans une déclaration publique, que ces élections présidentielles n'étaient pas démocratiques car, entre autres, tous les Syriens, y compris les réfugiés et les personnes de la diaspora, n'ont pu y participer. La Belgique a soutenu publiquement la déclaration de M. Borrell.

Les relations diplomatiques normales avec la Syrie ne peuvent être rétablies qu'au terme d'un processus de réforme politique. À l'heure actuelle, un certain nombre d'ambassades, y compris celles des États membres de l'Union européenne, sont toujours opérationnelles à Damas. La Bulgarie, Chypre, la République tchèque, la Hongrie sont présentes en Syrie par le biais d'ambassades. Un autre groupe de pays a ouvert une ambassade avec du personnel local et effectue régulièrement des missions diplomatiques depuis Beyrouth. Nos principaux voisins, qu'il s'agisse de la France, des Pays-Bas ou de l'Allemagne, n'y ont, tout comme notre pays, plus de représentation diplomatique depuis la fermeture de nos ambassades au début du conflit en Syrie.

En outre, le nombre de pays arabes qui s'installent à Damas est en augmentation. Ce sont ces mêmes pays, comme l'Égypte ou les Émirats arabes unis, qui prônent une normalisation régionale avec des liens avec la Syrie, y compris au sein de la Ligue arabe.

Pour la Belgique, un processus de transition crédible aboutissant à un accord politique durable pourra conduire au renforcement de nos liens diplomatiques avec Damas. Cette condition n'est aujourd'hui pas remplie. Les contacts diplomatiques avec le régime syrien sont en ce moment limités au minimum et établis en cas de stricte nécessité.

Dans un nombre restreint de cas consulaires, le contact avec les autorités syriennes s'avère nécessaire pour le bon suivi des dossiers.

05.04 **Minister Sophie Wilmès**: De Syrische presidentsverkiezingen zijn onwettig, want ze houden een schending in van de resolutie 2254 van de VN-Veiligheidsraad. Ze zijn er niet op gericht om het conflict te doen ophouden en schenden de criteria voor het houden van vrije, eerlijke en democratische verkiezingen. België heeft de verklaring van de heer Borrell gesteund; hij stelde dat die verkiezingen ondemocratisch zijn omdat niet alle Syriërs, onder wie de vluchtelingen en die van de diaspora, er hebben kunnen aan deelnemen.

Pas na politieke hervormingen zullen de normale diplomatieke relaties met Syrië worden hervat. Sommige ambassades zijn nog altijd operationeel in Damascus, sommige landen hebben een ambassade geopend in Beiroet en voeren de diplomatieke opdrachten van daar uit. België, Frankrijk, Nederland en Duitsland hebben er sinds het begin van het conflict geen diplomatieke vertegenwoordiging meer. Meer en meer ambassades van Arabische landen vestigen zich in Damascus met het oog gericht op een regionale normalisatie, dankzij banden met Syrië, ook in de Arabische Liga.

België is van oordeel dat een geloofwaardig transitieproces dat leidt tot een duurzaam politiek akkoord onze diplomatieke

En tant qu'hôte des institutions européennes, la Belgique doit également entretenir un certain nombre de contacts administratifs avec la mission syrienne auprès de l'Union européenne. Par contre, il n'y a eu aucun contact politique avec les autorités syriennes depuis la fermeture des ambassades en 2012.

Notre pays a co-parrainé la décision suspendant les droits et privilèges de la Syrie, d'abord au sein du Conseil exécutif de l'OIAC dans lequel nous siégeons actuellement et au sein de la Conférence des États parties dont la Belgique est coprésidente. La Belgique a activement encouragé d'autres États à soutenir cette décision. Le large soutien avec lequel cette décision a été votée par les pays de l'UE et de l'OTAN mais aussi plus largement reflète la volonté de la communauté internationale de sanctionner la Syrie pour le non-respect de ses obligations en tant qu'État partie de la Convention sur l'interdiction des armes chimiques.

Notre action ne peut évidemment pas s'arrêter là. Il faut que les auteurs de ces crimes de guerre soient punis pour leurs actes. À cet effet, l'assemblée générale des Nations Unies a créé le mécanisme international impartial et indépendant de la Syrie. La Belgique est l'un des principaux contributeurs volontaires du IIIM à hauteur d'environ 1,6 million de dollars et elle a œuvré avec succès pour un financement par le budget ordinaire de l'ONU.

Je me réfère également à la récente tribune conjointe initiée par le ministre français des Affaires étrangères que j'ai cosignée avec 16 autres ministres. Dans celle-ci, nous condamnons fermement l'utilisation d'armes chimiques en Syrie. Nous nous opposons fortement à l'impunité et nous appelons à poursuivre les responsables de ces crimes graves.

banden zal versterken, maar die voorwaarde is vandaag niet vervuld. Onze contacten met het Syrische regime zijn beperkt tot hetgeen strikt noodzakelijk is.

België onderhoudt ook bepaalde administratieve contacten met de Syrische missie bij de EU. Sinds de sluiting van de ambassades in 2012 is er echter geen politiek contact meer geweest.

België heeft de beslissing tot schorsing van de rechten van Syrië bij de OPCW en de Conferentie van de Staten die partij zijn mee gesteund. De brede steun voor die beslissing door de EU en de NAVO weerspiegelt de bereidheid van de internationale gemeenschap om Syrië te bestraffen voor de niet-naleving van zijn verplichtingen inzake chemische wapens.

De daders van oorlogsmisdaden moeten worden gestraft. Daartoe heeft de Algemene Vergadering van de VN een onpartijdig en onafhankelijk mechanisme voor Syrië in het leven geroepen.

België is met een bedrag van 1.600.000 dollar een van de belangrijkste financiers van het IIIM en heeft met succes geijverd voor een gewone financiering via de VN-begroting.

In de gemeenschappelijke verklaring die ik samen met zestien ministers van Buitenlandse Zaken ondertekend heb, veroordelen we het gebruik van chemische wapens in Syrië, verzetten we ons tegen straffeloosheid en roepen we op tot de vervolging van de verantwoordelijken.

05.05 Christophe Lacroix (PS): Je remercie Mme la vice-première ministre pour sa réponse claire sur la position belge et sur celle défendue par l'OTAN.

05.06 Katrin Jadin (MR): Je fais de même.

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

06 Questions jointes de

- **Christophe Lacroix à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les tensions entre l'UE et la Russie" (55017017C)**

- **Katrin Jadin à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La liste des pays inamicaux de la Russie" (55017690C)**

- **Katrin Jadin à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La présence massive des Russes en Arctique" (55017938C)**

06 Samengevoegde vragen van

- **Christophe Lacroix aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De spanningen tussen de EU en Rusland" (55017017C)**

- **Katrin Jadin aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De Russische lijst van niet-bevriende landen" (55017690C)**

- **Katrin Jadin aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De massale Russische aanwezigheid op de Noordpool" (55017938C)**

06.01 Christophe Lacroix (PS): Monsieur le président, madame la vice-première ministre, ma question date du 23 avril 2021. Le 19 avril 2021, les ministres des Affaires étrangères de l'Union européenne ont débattu en visioconférence notamment au sujet de la Russie et se sont inquiétés de la dégradation de la relation avec Moscou. Le chef de la diplomatie de l'Union européenne, Josep Borrell aurait, à la sortie de la réunion, déploré que les relations avec la Russie ne cessent de se détériorer. Et, depuis le 23 avril 2021, je ne pense pas que le soleil soit revenu.

Le président français, Emmanuel Macron, aurait également annoncé une rupture dans la politique de dialogue avec le Kremlin. Il aurait déclaré qu'il est important de définir clairement des lignes rouges avec la Russie. Et ceci à propos d'Alexeï Navalny, de la situation en Ukraine mais aussi du Bélarus.

Madame la ministre, quelle position la Belgique a-t-elle portée au sujet de la Russie lors de la réunion des ministres des Affaires étrangères du 19 avril 2021? Comme ma question date un peu, pourriez-vous actualiser un peu vos réponses?

06.02 Katrin Jadin (MR): Monsieur le président, avec Christophe Lacroix, nous formons un binôme cet après-midi sur ces différents sujets. Mes questions portaient également sur cette fameuse liste de pays inamicaux de la Russie ainsi que sur la présence massive des Russes en Arctique.

Madame la ministre, la Russie menace plusieurs pays occidentaux d'être classé sur une liste de "pays inamicaux", ce qui aurait comme conséquence que les postes diplomatiques des pays classifiés ne pourraient plus signer de contrat de travail avec des personnes habitant en Russie. Les traducteurs, jardiniers, conducteurs et bien d'autres professions seraient les principaux concernés.

À l'heure actuelle, cette liste n'a pas encore été dévoilée mais il semblerait que certains pays-membres de l'Union européenne y figureront. D'après certains fonctionnaires européens, l'élaboration d'une telle liste serait illégitime et irait à l'encontre de la convention de Vienne qui régle les relations diplomatiques.

Madame la ministre, mes questions à ce sujet sont les suivantes.

06.01 Christophe Lacroix (PS): Op 19 april hebben de ministers van Buitenlandse Zaken van de EU via videoconferentie gedebatteerd over Rusland. De heer Borrell, het hoofd van de diplomatie, betreunde dat de betrekkingen alleen maar verslechteren. De Franse president Macron kondigde aan dat er gebroken zou worden met beleid van dialoog ten aanzien van het Kremlin en zei dat het belangrijk is om rode lijnen te trekken als het gaat over Aleksej Navalny, Oekraïne en Wit-Rusland.

Welk standpunt heeft ons land daarover ingenomen? Kunt u uw antwoord actualiseren, vermits mijn vraag dateert van 23 april?

06.02 Katrin Jadin (MR): *Rusland dreigt ermee westerse landen op een lijst van niet-bevriende staten op te nemen, waardoor de diplomatieke posten van die landen geen arbeids-overeenkomsten meer zouden kunnen ondertekenen met inwoners van Rusland. Het opmaken van een dergelijke lijst druist in tegen het Verdrag van Wenen.*

Zal België deel uitmaken van de niet-bevriende staten? Wat zal het standpunt van de Europese Unie zijn indien een van de EU-lidstaten op die lijst voorkomt? Hoe zit het met de illegaliteit van die lijst? Hoe kan deze illegitieme manier van

Craignez-vous que la Belgique fasse partie des pays inamicaux? Quelle sera la position de l'Union européenne si l'un de ses états-membres figure parmi cette liste de pays inamicaux? Quid de l'illégalité de ce classement? Quelle voie d'action est-il possible pour contester ce procédé illégitime?

Madame la ministre, récemment a eu lieu le Conseil de l'Arctique. Au préalable de ces deux journées de Conseil, la Russie via la voie de son ministre de l'Extérieur a déclaré que le territoire de l'Arctique leur appartenait et mettait en garde l'Occident contre ses ambitions. De son côté, les États-Unis ont appelé à éviter une militarisation de l'Arctique.

En effet, à la veille de cette réunion internationale, une hausse des activités militaires russes a pu être constatée dans la région stratégique. J'ose espérer que le récent Conseil a pu renforcer la coopération pacifique dans l'Arctique et non le contraire.

Madame la ministre, mes questions à ce sujet sont les suivantes. Que pouvez-vous nous dire sur l'issu du récent Conseil de l'Arctique? Quid des revendications russes, américaines et norvégiennes? Quelle est la position de l'OTAN face à la présence de plus en plus massive par les Russes en Arctique?

06.03 **Sophie Wilmès**, ministre: Chers collègues, la liste des incidents avec Moscou s'est considérablement allongée ces derniers mois. La Russie, tant en ce qui concerne ses développements internes qu'en ce qui concerne son action sur la scène internationale, a été au cœur de nos préoccupations lors des dernières réunions du Conseil des Affaires extérieures de l'Union européenne. Le Conseil européen s'est d'ailleurs penché sur cette question ces 24 et 25 juin. Il a confirmé l'approche actuelle de fermeté vis-à-vis de la Russie mais aussi d'engagement sélectif quand c'est dans l'intérêt de l'Union européenne.

Lors du Conseil des Affaires étrangères du 19 avril, les ministres ont discuté de deux dossiers en cours concernant la Russie. L'état de santé du leader de l'opposition Alexei Navalny a fait l'objet d'une déclaration commune appelant les autorités russes à lui donner un accès immédiat à des médecins ayant sa confiance. Les ministres européens ont également discuté de l'expulsion de 18 diplomates russes par la République tchèque à la suite de l'implication d'agents de renseignement militaire russes dans l'explosion d'un dépôt de munitions tchèque en 2014. Notre pays soutient les décisions prises par la République tchèque.

En ce qui concerne la liste des pays inamicaux de la Russie, Moscou a annoncé le 15 mai que la République tchèque et les États-Unis étaient repris sur cette liste. L'Union européenne a déploré cette mesure et demande à Moscou de revenir sur sa décision afin d'éviter une nouvelle détérioration de relations déjà mises à rude épreuve. L'Union européenne et la Belgique considèrent que les allégations russes ne sont pas fondées et que ce décret est incompatible avec la Convention de Vienne de 1961 sur les relations diplomatiques.

S'agissant de la question sur l'Arctique, le 20 mai dernier, la deuxième réunion des ministres des Affaires étrangères du Conseil de l'Arctique

doen aangevochten worden?

In de aanloop naar de vergadering van de Arctische Raad heeft Rusland het Westen de wacht aangezegd met de boodschap geen ambities te koesteren aangezien het noordpoolgebied aan Rusland toebehoort. De Verenigde Staten hebben ertoe opgeroepen de militarisering van het gebied te voorkomen, maar de Russische militaire activiteiten zijn er nog toegenomen.

Welke resultaten heeft de vergadering van de Arctische Raad opgeleverd? Hoe staat het met de Russische, Amerikaanse en Noorse aanspraken? Wat is het standpunt van de NAVO met betrekking tot de massale Russische aanwezigheid in het noordpoolgebied?

06.03 Minister **Sophie Wilmès**: De voorbije maanden is het aantal incidenten met Rusland toegenomen. Op de bijeenkomst van de Europese Raad van 24 en 25 juni werd bevestigd dat er vastgehouden wordt aan de kordate aanpak en aan de selectieve samenwerking met Rusland op gebieden die van belang zijn voor de EU. Op 19 april heeft de Raad Buitenlandse Zaken van de Europese Unie gevraagd Aleksej Navalny toegang te verlenen tot medische professionals die hij vertrouwt en stilgestaan bij de recente uitzetting van Russische diplomaten door Tsjechië nadat bekend was geraakt dat de Russische militaire inlichtingendienst betrokken was bij de explosie van een Tsjechisch munitiedepot in 2014. Ons land steunt de beslissingen van Tsjechië.

Rusland heeft op 15 mei aangekondigd dat Tsjechië en de Verenigde Staten op de lijst van onvriendelijke landen waren geplaatst. De Europese Unie heeft Rusland gevraagd op die beslissing terug te komen en

s'est tenue à Reykjavik. Les ministres des huit États arctiques étaient tous présents, et l'Union européenne était présente en tant qu'observateur. Le rôle du Conseil de l'Arctique comme plate-forme de coopération pacifique dans l'Arctique a été confirmé. La déclaration commune met l'accent sur l'économie durable, le développement social et la qualité de vie des populations locales et autochtones dans le contexte du changement climatique et de la détérioration de la situation écologique.

Après l'Islande, la présidence du Conseil de l'Arctique revient pour les deux prochaines années à la Russie, qui a annoncé les trois priorités suivantes: le développement social, la protection de l'environnement et le développement économique de la région.

Dans votre question, madame Jadin, vous faites également référence à l'intensification des activités militaires russes dans la zone. Malgré l'atmosphère constructive au sein du Conseil de l'Arctique, la Russie et les États-Unis continuent à être préoccupés par leur présence militaire respective. Dans ce contexte, les États-Unis ont récemment renouvelé et renforcé leur coopération de défense avec la Norvège.

Bien que les questions militaires et de sécurité ne soient pas couvertes par le Conseil de l'Arctique, la Russie a proposé de relancer progressivement les consultations entre les chefs de la Défense des huit pays arctiques. Ces consultations ont eu lieu à intervalles réguliers dans le passé mais ont été interrompues en 2014 en raison de l'occupation russe de la Crimée.

L'Arctique est également plus souvent à l'ordre du jour de l'OTAN en raison de la concurrence géopolitique accrue dans la région. Il s'agit principalement, à ce stade, du partage d'informations et du suivi des évolutions dans la région. L'Alliance est consciente des répercussions potentielles considérables des développements dans l'Arctique sur la sécurité de la zone euro et qu'il convient, dès lors, d'y prêter l'attention nécessaire.

beschouwt, net als ons land, de Russische aantijgingen als ongegrond en die beslissing als strijdig met het Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer.

Op 20 mei werd op de twaalfde vergadering van de ministers van Buitenlandse Zaken van de Arctische Raad in Reykjavik bevestigd dat die Raad als platform voor vreedzame samenwerking in het noordpoolgebied fungeert. In de gezamenlijke verklaring wordt het accent gelegd op de duurzame economie, de sociale ontwikkeling en de levenskwaliteit van de lokale autochtone bevolking in de context van de klimaatverandering en de achteruitgang van het milieu.

Na IJsland komt het voorzitterschap van de Arctische Raad opnieuw aan Rusland toe. Dat land heeft drie prioriteiten gesteld: sociale ontwikkeling, milieubescherming en economische ontwikkeling.

Ondanks de positieve sfeer binnen de Arctische Raad blijven Rusland en de Verenigde Staten bezorgd over hun respectievelijke militaire aanwezigheid. De VS hebben hun samenwerking met Noorwegen versterkt. Hoewel de kwesties op het stuk van Defensie niet door de Arctische Raad behandeld worden, wil Rusland het overleg tussen de Defensiechefs van de 8 betrokken landen nieuw leven inblazen.

Wegens de toegenomen geopolitieke concurrentie staat het noordpoolgebied thans vaker op de agenda van de NAVO. Er wordt informatie gedeeld en de regionale ontwikkelingen worden opgevolgd. De NAVO is zich bewust van de grote impact van de ontwikkelingen in het noordpoolgebied op de Euro-Atlantische veiligheid en volgt ze dan ook op de voet.

06.04 Christophe Lacroix (PS): Madame la vice-première ministre, je pense comme vous qu'il faut, par rapport à la Russie et à ses

06.04 Christophe Lacroix (PS): We moeten krachtadig reageren

décisions, réagir avec la plus grande fermeté et la plus grande vigilance et surtout qu'il faut offrir un front européen uni. Je suis très heureux que vous considériez, à l'instar de vos homologues européens, que désigner la Tchéquie comme un pays inamical aux yeux de la Russie est un acte totalement infondé.

Comme pour la Chine, nous ne devons pas céder aux sirènes de la tentation - auxquels certains pourraient céder - à chaque fois que les intérêts et la liberté de l'UE peuvent être mis en cause par des puissances telles que la Russie. Nous devons faire front, comme vous l'avez indiqué. Je vous remercie pour votre réponse.

06.05 Kattrin Jadin (MR): Madame la vice-première ministre, je vous remercie pour vos réponses sur le volet russe. Je suis d'accord avec M. Lacroix. L'union est la clé de l'UE et elle doit aussi le démontrer sur la scène internationale, ce qui lui donnera encore plus de crédibilité à l'avenir. Il est très bien que l'UE ait réagi de telle sorte par rapport à l'inscription de la Tchéquie sur une liste de pays inamicaux.

Sur le deuxième volet, celui de l'Arctique, je vous remercie également pour vos réponses. L'évolution générale est inquiétante et nous serions bien inspirés de la suivre avec beaucoup d'attention, à savoir celle de la militarisation progressive et des forces en place dans cette région du monde. Avec mon collègue Jasper Pillen, j'ai l'intention de déposer une proposition de résolution à ce sujet. Il y aura à l'avenir encore matière à discussion.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

07 Vraag van Sander Loones aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De kabinetsorganisatie met het oog op de opvolging van de staatshervorming" (55017036C)

07 Question de Sander Loones à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'organisation des cabinets en vue du suivi de la réforme de l'État" (55017036C)

07.01 Sander Loones (N-VA): Mevrouw de vicepremier, ik spreek u aan over uw bevoegdheid voor het algemeen beleid. In het regeerakkoord lazen we de ambitie van de regering met betrekking tot de voorbereidingen van de volgende staatshervorming. Er ligt dus heel wat werk op de tafel. Ik vind het altijd interessant om te zien hoe dat precies zal worden aangepakt. Een van de manieren om dat tastbaar te maken, is om te weten hoeveel mensen en middelen er op dat dossier worden gezet.

Ik heb de vraag aan de bevoegde ministers gesteld, aan mevrouw Verlinden en de heer Clarinval, die de vraag voor hun kabinet hebben beantwoord. Zij verwezen wel naar het feit dat dit de bevoegdheid van de hele regering was. Zij zeiden mij dat er op elk kabinet van de viceministers mensen zijn vrijgemaakt die aan die staatshervorming werken.

Daarom stel ik deze vraag aan u, mevrouw de minister. U bent de laatste in mijn vragenronde, waarvoor mijn excuses, want ik moest de vraag een aantal keren uitstellen. Mevrouw de minister, hoeveel mensen werken in uw kabinet aan het dossier van de staathervorming?

op de Russische beslissingen en Europa moet een gesloten front vormen. Ik ben blij dat u van mening is dat het totaal ongegrond is om Tsjechië aan te merken als niet-bevriende natie. Net als tegenover China moet men aan de verleidingen weerstaan wanneer er getornd wordt aan de belangen en de vrijheid van de EU. We moeten front maken.

06.05 Kattrin Jadin (MR): De eenheid is de sleutel van de EU, en die eenheid moet ook naar voren komen op het internationale toneel, wil de Unie geloofwaardiger overkomen. De reactie van de EU was positief.

We moeten de toenemende militaire aanwezigheid op de Noordpool nauwlettend in de gaten houden. Collega Pillen en ik zullen een voorstel van resolutie indienen.

07.01 Sander Loones (N-VA): Dans la perspective de la préparation de la prochaine réforme de l'État, il serait intéressant de savoir combien de personnes et de ressources chacun des ministres compétents consacre à ce dossier. Quel est ce nombre au cabinet de la ministre Wilmès?

07.02 Minister **Sophie Wilmès**: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Loones, ik wist niet dat u de vraag ook aan de andere ministers had gesteld.

In antwoord op uw vraag over de opvolging van de besprekingen en de voorbereidingen van de toekomstige institutionele hervormingen kan ik u meedelen dat verschillende medewerkers van mijn beleidscel en mijn cel Algemeen Beleid op deze kwestie zullen blijven werken. Dit is te verklaren door het transversale karakter van de thema's die in de verschillende materies zullen worden bestudeerd.

Wij zijn momenteel niet van plan om een beroep op externe deskundigen te doen. Met de huidige samenstelling van mijn team zouden wij in staat moeten zijn om voor de nodige opvolging te zorgen.

Er is dus geen extra financiering voorzien voor de aanwerving van een externe deskundige.

07.03 **Sander Loones** (N-VA): Mevrouw de minister, het is een soortgelijk antwoord als dat van al uw andere collega's. Meestal zeggen uw andere collega's dat ze de jurist van dienst op het kabinet vragen om een en ander op te volgen. U zegt dat iedereen het bij u een beetje opvolgt.

Ik wil u er enkel aan herinneren dat, als iedereen bevoegd is, het risico bestaat dat er uiteindelijk niemand bevoegd wordt. Daarom vraag ik u om het nauwgezet op te volgen, ook omdat het regeerakkoord niet enkel spreekt over de ambitie om een nieuwe staatshervorming voor te bereiden, maar ook om nu al te zorgen voor een asymmetrisch beleid. Normaal gezien bent u al gecontacteerd door uw collega-ministers om nu al een aantal zaken gedifferentieerd te kunnen aanpakken voor Vlaanderen, Wallonië en Brussel, waar dat nodig is. Daarbij denk ik voor uw specifieke domein aan het samenwerkingsakkoord en de diplomatieke vertegenwoordiging. Die behoren zeer duidelijk tot uw portefeuille. Daarom wil ik u vragen om hier voldoende man- of vrouwkracht op te zetten.

07.04 Minister **Sophie Wilmès**: Mijnheer Loones, wat de bevoegdheid van Buitenlandse Zaken betreft, heb ik al persoonlijk contact gehad met mijn collega's ministers-presidenten om te zien hoe ver ze staan. We weten ook dat dit een werkpunt was, dat al enkele jaren geleden opgestart werd. We beginnen dus niet van nul.

We nemen dit natuurlijk ernstig. Iedereen zal een inspanning moeten doen om tot een akkoord te komen.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

08 Questions jointes de

- Samuel Cogolati à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le rôle de la diplomatie dans l'implantation d'Alibaba à Liège Airport" (55017064C)
- Annick Ponthier à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'implantation du hub logistique d'Alibaba à l'aéroport de Liège" (55018099C)

08 Samengevoegde vragen van

- Samuel Cogolati aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De rol van de

07.02 **Sophie Wilmès**, ministre: Plusieurs membres du personnel de ma cellule stratégique et de ma cellule de politique générale travaillent sur ce dossier, eu égard au caractère transversal des thèmes. Nous n'avons pour le moment pas l'intention de faire appel à des experts externes, aussi n'avons-nous pas prévu de financement supplémentaire à cet effet. Le recours au personnel interne tel que prévu actuellement est suffisant.

07.03 **Sander Loones** (N-VA): Je reçois une réponse similaire à celle reçue des autres ministres interrogés. J'apprends que chaque ministre compétent suit le dossier en quelque sorte, d'où le risque bien sûr que personne ne se sente responsable. J'insiste auprès de la ministre pour qu'elle mène une politique asymétrique, en concertation avec les entités fédérées.

07.04 **Sophie Wilmès**, ministre: En ce qui concerne mes compétences, j'ai déjà eu des contacts personnels avec les ministres-présidents des entités fédérées afin de voir où ils en sont. Nous ne partons certainement pas de zéro et nous prenons bien ce dossier au sérieux.

diplomatie in de vestiging van Alibaba op Liège Airport" (55017064C)

- **Annick Ponthier** aan **Sophie Wilmès** (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De implementatie van de logistieke hub van Alibaba in de luchthaven van Luik" (55018099C)

08.01 Annick Ponthier (VB): *In 2018 investeerde Chinese e-commercegigant Ali Baba 75 miljoen euro in een Europees distributiecentrum in de Luikse luchthaven en in 2019 kwam hier nog eens 25 miljoen euro bij. Vanuit de luchthaven van Luik zal de pakjesdienst van Ali Baba haar pakketten verder over Europa verdelen en er is zelfs een spoorlijn aangelegd tussen China en Luik, om dit te faciliteren.*

De nauwe banden tussen Ali Baba en de Chinese Communistische Partij zijn gekend. In China stelt Ali Baba zijn technologie ten dienste van het regime, bijvoorbeeld via hun betalingsdienst Alipay. Met die betalingsservice rangschikt Ali Baba zijn klanten op basis van hun gedrag, via de sociale kredietsystemen die in China gangbaar zijn. De Chinese Centrale Bank heeft tevens aan de financiële tak van Ali Baba, Ant Group, de gegevens van zijn 700 miljoen klanten opgevraagd. Dit geeft aanleiding tot ernstige ongerustheid over het bemachtigen van klantgegevens van Belgische klanten bij Ali Baba.

Wat was de rol van de Belgische diplomatie en de FOD Buitenlandse Zaken bij de totstandkoming van de investeringen van Ali Baba in hun distributiepunt in de Luikse luchthaven? Wat was de rol van Chinese diplomatie en de Chinese overheid?

Hoe schat u het gevaar in van Chinese spionageactiviteiten en het doorspelen van Belgische klantgegevens via Ali Baba aan de Chinese Centrale Bank en de Chinese overheid; lees de Chinese Communistische partij?

Hoe schat u het risico in op toenemende Chinese staatsinvloed in de Luikse en bij uitbreiding de Belgische politiek, gezien de nauwe banden tussen Ali Baba en de Chinese overheid? Dit project neemt Luik op als hub in het grote "Belt and Road"-initiatief, dat van China de spil van de Euraziatische economie moet maken via een gigantisch infrastructuurnetwerk dat Peking met alle uithoeken van het continent verbindt. Acht u het mogelijk dat China hier, zoals typerend is voor dit regime, van zijn economische macht gebruik zal maken om ook verder aan politieke invloed in België en Europa te winnen?

Welke consulaire voordelen halen Chinese agenten die betrokken zijn bij dit project, uit hun investeringen in de Luikse luchthaven? Wat houden die voordelen precies in en hoeveel Chinezen maken hier gebruik van sinds dit project?

Worden dezelfde faciliteiten aan investeerders uit andere landen aangeboden? Wat zijn de eventuele verschillen en op welke basis worden die verantwoord?

08.02 Minister Sophie Wilmès: *Mijnheer de voorzitter, mevrouw Ponthier, het zwaartepunt van de buitenlandse handel ligt sinds de staatshervormingen van 1980, 1992 en 2002 bij de Gewesten. Zij zijn ook de eerste verantwoordelijken voor het aantrekken van directe buitenlandse investeringen naar ons land. Het aantrekken van de investering van het Chinese Alibaba werd dan ook in de eerste plaats gepiloteerd door het Agence wallonne à l'Exportation et aux*

08.01 Annick Ponthier (VB): *Le géant du commerce en ligne Alibaba, étroitement lié au Parti communiste chinois, a investi ces dernières années 100 millions d'euros dans un centre de distribution européen à l'aéroport de Liège.*

Quel a été le rôle de la diplomatie belge et du SPF Affaires étrangères dans la mise en place de ces investissements? Quel a été le rôle de la diplomatie chinoise et du gouvernement chinois? Qu'en est-il du risque d'activités d'espionnage chinoises et d'une influence étatique croissante de la Chine sur la région de Liège et, partant, sur la politique belge et européenne? Quels sont les avantages consulaires que les agents chinois impliqués dans ce projet tirent de leurs investissements dans l'aéroport de Liège? Les investisseurs d'autres pays y bénéficient-ils des mêmes facilités?

08.02 Sophie Wilmès, *ministre: L'agence wallonne compétente, l'Awex, a piloté l'attraction des investissements, avec l'appui des autorités fédérales et de la diplomatie belge, à la demande de la Région wallonne. Les pays*

Investissements Etrangers (AWEX). De federale overheid en de federale diplomatie hebben die inspanningen, op vraag van het Waalse Gewest, ondersteund. Zoals u mogelijk weet, bestond er ook actieve interesse vanuit onze buurlanden voor het aantrekken van de investering. De Chinese gesprekspartner in het dossier was het bedrijf Alibaba en niet de Chinese staat.

Wat het spionagerisico in verband met het bedrijf Alibaba betreft, beschikt de FOD Buitenlandse Zaken niet over een mandaat om dergelijke onderzoeken uit te voeren. De diensten laten echter niet na om in hun contacten met zowel de regionale autoriteiten als de Belgische ondernemingen de aandacht te vestigen op het risico van spionage op hen en op bepaalde Chinese praktijken die voortvloeien uit het systeem van sociale kredieten, waarover u sprak. Ook de verplichtingen waaraan Chinese bedrijven door hun overheid worden onderworpen, komen daarbij aan bod.

België heeft, met dank aan zijn logistieke troeven en multimodale platformen, belangrijke troefkaarten voor buitenlandse investeerders. Van nature zet België in op een goede connectiviteit met landen binnen en buiten Europa. Ons land is er zich echter van bewust dat China via het *Belt and Road Initiative*, een vlaggenschipinitiatief van het Chinese buitenlandbeleid met een geopolitieke en economische inslag, zijn invloed tracht uit te breiden naar derde markten en zelfs naar Europa. De federale overheid ondertekende geen *MoU* met China inzake het *Belt and Road Initiative* en is dat ook niet van plan. België schakelt zich in in de Europese benadering van connectiviteit uitgaand van duurzame sociale, milieu- en fiscale normen, die een gelijk speelveld voor onze economische operatoren moeten garanderen.

Wat betreft de consulaire voordelen waarover u spreekt, mevrouw Ponthier, worden alle visumaanvragen volgens de regels van de kunst behandeld, binnen de wettelijk vastgelegde termijnen. Voor meer informatie daarover verwijst ik naar de staatssecretaris van Asiel en Migratie.

Alibaba en haar filialen gelinkt aan de luchthaven van Luik werden door het agentschap AWEX voorgedragen voor de fast-tracklijst, waarop een 200-tal Belgische en Chinese bedrijven staan die een beroep kunnen doen op een vereenvoudigde visumprocedure. Sinds de uitbraak van COVID-19 vraagt de consulaire post voor visa voor essentiële reizen een steunbrief van Awex voor de Belgische uitnodigende instantie. De betrokken personen genieten verder geen enkele consulaire voordelen. Onze ambassade in Beijing leverde 23 visa af, 28 in 2019 en 4 voor 2021. Het consulaat-generaal van België in Shanghai leverde voor dit jaar 20 visa voor essentiële reizen.

08.03 Annick Ponthier (VB): Mevrouw de vicepremier, u verwijst voor een aantal onderdelen van de problematiek door naar de Gewesten en dat klopt natuurlijk ook voor een deel. De bevoegdheden zijn voor een deel regionaal, maar de Belgische overheid heeft toch een verantwoordelijkheid. De ondersteuning van de Belgische diplomatie komt in dit dossier ook naar voren. Er zijn tal van bezorgdheden. Aanvankelijk heeft de Belgische overheid *in globo* de rode loper uitgerold voor deze Chinese internetreus, die zeer nauwe banden heeft met de Chinese overheid, lees: de CCP. U zegt dat het niet gaat om de Chinese staat, maar die banden zijn zeer

voisins ont aussi manifesté beaucoup d'intérêt. L'interlocuteur était Alibaba et non les autorités chinoises. Le SPF Affaires étrangères ne dispose pas de mandat pour enquêter par rapport au risque d'espionnage, mais attire l'attention des entités fédérées et des entreprises belges sur les dangers potentiels à cet égard.

La Belgique dispose de bons atouts pour les investisseurs étrangers. Notre pays est conscient de l'influence que la Chine tente, via la Nouvelle route de la soie (*Belt and Road Initiative*), d'étendre à des marchés tiers et même à l'Europe. Les autorités fédérales n'ont signé aucun Mémorandum d'entente (MoU) à ce sujet avec la Chine et elles n'en n'ont pas non plus l'intention. La Belgique s'intègre dans l'approche européenne de connectivité, laquelle doit garantir des règles du jeu équitables pour nos opérateurs économiques.

Toutes les demandes de visa sont traitées conformément aux procédures habituelles et dans les délais légaux. Alibaba et ses filiales liées à Liege Airport ont été proposés par l'Awex pour la liste Fast track, à laquelle s'applique une procédure de visa simplifiée. Il n'y a pas non plus de privilèges consulaires. Le Consulat général de Belgique à Shanghai a délivré 20 visas pour des voyages essentiels cette année.

08.03 Annick Ponthier (VB): Les autorités belges ont déroulé le tapis rouge à ce géant chinois de l'Internet qui entretient, par ailleurs, des liens très étroits avec le gouvernement chinois. L'euphorie suscitée au début a entre-temps fait place à une inquiétude justifiée.

nauw. Men had het initieel over een win-winsituatie, maar intussen heeft de euforie van destijds al snel plaatsgemaakt voor terechte en voorspelbare ongerustheid.

De bezorgdheid om het verlies van banen is eigen aan de internationale e-commerce, omdat ze het lokale economische weefsel uitholt. Er is snel gebleken dat we eigenlijk gerold werden door de Chinese overheid, niet het minst door het aantal jobs dat al snel werd bijgesteld van de initiële 900 naar 300. Bovendien dringt het besef door dat we door de implementatie van de logistieke hub van Alibaba in Luik de deuren hebben opengezet voor spionage en ongeoorloofde datastromen. Dat kunnen we gewoonweg niet ontkennen. De verantwoordelijkheid van de Belgische overheid ter zake is dan ook immens en cruciaal in het hele verhaal.

De Chinese spionageactiviteiten, het doorspelen van Belgische klantengegevens aan de Chinese Centrale Bank en dus de Chinese overheid zijn nu perfect mogelijk. Men kan er absoluut niets aan doen. Van een naïeve Pekingpolitiek gesproken, die deze overheid nastreeft. China wordt alsmaar agressiever en België is ons inziens alweer met open ogen in deze fata morgana getrapt die hen voorgehouden werd. Dat vinden wij bijzonder betreurenswaardig.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

09 Samengevoegde vragen van

- Tim Vandenput aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De uitrol van het EU COVID-19-certificaat" (55017094C)
- Anneleen Van Bossuyt aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het Europese COVID-19-certificaat" (55017131C)

09 Questions jointes de

- Tim Vandenput à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le déploiement du certificat Covid-19 européen" (55017094C)
- Anneleen Van Bossuyt à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le certificat européen Covid-19" (55017131C)

09.01 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik heb eerst een puur praktische vraag.

Ik heb gehoord dat mevrouw de minister tot 19.30 uur zal blijven. Ik heb nog een hele reeks vragen. Ik had dus heel graag in uw en haar gezelschap gebleven tot 19.30 uur. Jammer genoeg – het is niets persoonlijk – heeft mijn dochter echter voor de zoveelste keer haar voet verzwikt. Er wordt gezegd dat meisjes niet wild zijn, maar zij heeft al een voet en een schouder gebroken. Mijn zoon heeft nog niks gebroken. Gisteren deed ze het opnieuw en dus moet ik straks om 17.30 uur naar de dokter. Dus zal mijn medewerkster mijn vragen die tussen mijn huidige vraag en 19.30 uur aan bod komen, in een schriftelijke vraag omzetten.

Ik dank u dus voor uw begrip.

Ik ga nu over naar mijn vraag over het coronacertificaat.

Mevrouw de minister, de ingediende vraag is ondertussen al deels achterhaald. Iedereen weet ondertussen wat het coronacertificaat is en wie het kan krijgen. Niettemin is een aantal punten nog niet

Si l'e-commerce international nuit au tissu économique local, le nombre d'emplois prévus par Alibaba a également rapidement diminué, passant de 900 à 300. En outre, en instaurant ce hub logistique, nous avons ouvert les portes à l'espionnage et aux flux de données interdits. La Belgique a fait preuve de naïveté à l'égard de Pékin.

09.01 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Les personnes vaccinées avec des vaccins chinois et russes pourront-elles se rendre dans notre pays?

La Norvège et la Suisse reconnaîtront le certificat Covid européen. Des négociations sont-elles en cours à cet égard avec le Royaume-Uni et les États-Unis?

helemaal beantwoord of duidelijk. Daarover zou ik u graag een vraag stellen.

Ten eerste, is België van mening dat mensen die met Chinese en Russische vaccins zijn ingeënt ook toegang moeten kunnen krijgen tot ons land?

Een tweede vraag gaat over de erkenning, ook buiten de Europese Unie, en het mogelijke gebruik van het coronacertificaat buiten de Europese Unie. Wij weten ondertussen dat onder andere Noorwegen en Zwitserland, indien ik het goed heb, het coronacertificaat ook zullen erkennen.

Wat gebeurt er met het Verenigd Koninkrijk en bijvoorbeeld ook met de Verenigde Staten? Lopen met deze landen onderhandelingen op Europees niveau of zelfs eventueel op bilateraal niveau?

Le **président**: Madame Van Bossuyt, il va de soi que la transformation de vos questions orales en questions écrites n'est pas un problème, sauf bien entendu s'il s'agit de questions jointes, auquel cas vous devriez vous adresser aux députés qui ont joint leur question pour obtenir leur approbation. Mais je pense que vous le savez.

09.02 Minister **Sophie Wilmès**: Mijnheer de voorzitter, ik weet niet volgens welke regels de commissie werkt.

Si les questions sont jointes, je peux répondre oralement. Les réponses sont de toute façon préparées.

Le **président**: Madame la ministre, merci pour votre compréhension. Madame Van Bossuyt, vous aurez ainsi une réponse que vous pourrez consulter.

09.03 Minister **Sophie Wilmès**: Mevrouw Van Bossuyt, ik zal graag op de best mogelijke manier op uw vragen antwoorden.

Wat u net heeft gevraagd, staat niet in uw schriftelijke vraag, behalve wat de erkenning van het vaccinatiecertificaat betreft. Ik zal het toch proberen met de informatie die ik vandaag heb, maar alvast mijn excuses als het niet volledig correct is: ik zal u dan een schriftelijke correctie geven.

De eerste vraag is welke vaccins aanvaard zullen kunnen worden op ons grondgebied. We kiezen voor een Europese aanpak en we vragen aan elke lidstaat om dat te doen, maar niet elke lidstaat doet dat. Hongarije heeft bijvoorbeeld het Spoenik-vaccin gebruikt. Daar is er dus wel een verschil, maar eerst en vooral hanteren we dus een zo breed mogelijk Europese aanpak.

Wat de erkenning van vaccins betreft, vragen we natuurlijk het standpunt van het EMA. Zodra het EMA een vaccin erkent, menen wij dat we dat moeten aanvaarden. Maar opnieuw, ik spreek zonder te hebben gecheckt met mijn kabinet, dus ik zal dat nog eens navragen en eventueel corrigeren.

We bespreken momenteel de wederzijdse erkenning van het vaccinatiecertificaat, of liever, het COVID-certificaat dat niet alleen maar een vaccinatiecertificaat is, want het gaat ook over de PCR-test en het bewijs van herstel. Naar ik heb vernomen, was er op 15 juni een EU-VS-top waarop overeengekomen is een werkgroep op te

09.03 Minister **Sophie Wilmès**: Je réponds sur la base des informations dont je dispose aujourd'hui. Si elles devaient ne pas être entièrement correctes, je vous fournirai une réponse écrite.

S'agissant des vaccins qui seront acceptés sur notre territoire, nous optons pour une approche européenne aussi large que possible, mais ce n'est toutefois pas le cas de tous les États membres. La Hongrie a ainsi opté en faveur d'un vaccin Spoenik-V. Dès que l'Agence Européenne du Médicament (AEM) aura reconnu le vaccin, nous devons accepter le choix de la Hongrie.

L'agrément réciproque du certificat corona est toujours en cours de négociations. Lors d'un sommet UE-USA, le 15 juin dernier, il a été convenu de la création d'un

richten om "de hervatting van reizen op een permanente en veilige manier mogelijk te maken."

groupe de travail en vue de permettre la reprise des voyages d'une manière permanente et sûre.

Ik ben ervan overtuigd dat de lezing en de aanvaarding van een dergelijk certificaat met de VS nodig zal zijn. Er is dus zeker een wil om hieraan te werken.

L'acceptation d'un tel certificat par les États-Unis sera indispensable à cet égard. La volonté d'œuvrer en ce sens est sans conteste présente.

09.04 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): Mevrouw de minister, ik dank u voor het antwoord en voor uw begrip.

09.04 Anneleen Van Bossuyt (N-VA): La réponse ne dit pas clairement si un accord sur la reconnaissance du certificat covid a déjà été conclu avec le Royaume-Uni.

Als ik het goed begrijp is het EMA bezig met een onderzoek van het Spoeetnik-vaccin. Daarover zullen wij binnenkort meer weten.

Voor de VS moeten wij het resultaat nog afwachten.

U hebt niet gezegd of een akkoord met het Verenigd Koninkrijk is afgesloten over de erkenning en het gebruik van het coronacertificaat.

Ik kijk uit naar de toelichting die u ons hierover nog zult bezorgen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

10 Samengevoegde vragen van

- Ellen Samyn aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De bedreiging van de Verenigde Staten door Iran op de Iraanse staatstelevisie" (55017394C)
- Malik Ben Achour aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het raamakkoord voor strategische samenwerking tussen Iran en China" (55018842C)
- Ellen Samyn aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Behnam Mahjoubi en de schending van de mensenrechten in Iran" (55018666C)
- Ellen Samyn aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De stand van zaken m.b.t. de onderhandelingen over het nucleair akkoord met Iran" (55019100C)

10 Questions jointes de

- Ellen Samyn à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La menace adressée aux États-Unis par l'Iran sur la chaîne de télévision publique iranienne" (55017394C)
- Malik Ben Achour à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'accord-cadre de coopération stratégique signé entre l'Iran et la Chine" (55018842C)
- Ellen Samyn à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Behnam Mahjoubi et la violation des droits de l'homme en Iran" (55018666C)
- Ellen Samyn à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'état d'avancement des négociations relatives à l'accord nucléaire avec l'Iran" (55019100C)

10.01 Ellen Samyn (VB): Mevrouw de minister, zondag is door de Iraanse staatszender, vlak voor een toespraak van ayatollah Ali Khamenei, een video afgespeeld die opgevat kan worden als rechtstreeks bedreigingen aan het adres van de Verenigde Staten. Op de beelden is te zien hoe het Capitool in Washington explodeert en in vlammen opgaat, alsook wordt de Iraanse militaire macht tentoongespreid. De ayatollah deed er een schepje bovenop, door de Iraanse Revolutionaire Garde te bejubelen, die verantwoordelijk is voor aanvallen op Amerikaanse doelwitten overal ter wereld. Eerder had de Iraanse president, Hassan Rouhani, al verklaard dat de "economische oorlog" die de V.S. tegen Iran voert, bijna door Teheran gewonnen is en dat de sancties tegen het regime aan hun laatste

10.01 Ellen Samyn (VB): L'Iran intensifie la rhétorique guerrière à l'encontre des États-Unis. La ministre s'est-elle déjà entretenue, à cet égard, avec l'ambassadeur iranien? Quelle est l'évaluation des menaces proférées à l'encontre des États-Unis? Quel est l'impact sur les négociations relatives au JCPOA?

À la mi-février, le prisonnier

adem toe zijn.

Dit alles vindt plaats tegen de achtergrond van de indirecte onderhandelingen tussen Washington en Teheran over het hernemen van het Joint Comprehensive Plan of Action, de nucleaire deal met Iran. De oorlogsretoriek van Iran wijst op een falen van de onderhandelingen, waardoor Iran de druk opvoert met dit soort acties en uitspraken. In Amerika leiden de bedreigingen door Teheran uiteraard ook tot stijgende spanning en druk op de Bidenadministratie. Zo wijzen sommige Republikeinen erop dat de huidige regering prioriteit moet maken van de Iraanse dreiging tegen de VS en dat van sancties opheffen dus geen sprake kan zijn.

Heeft u omtrent deze oorlogstaal vanuit Teheran reeds contact gehad met de Iraanse ambassadeur? Zo ja, welke communicatie heeft u met hem gehad en wat was zijn reactie/houding?

Heeft u hieromtrent reeds contact gehad met de Amerikaanse ambassadeur? Zo ja, welke communicatie heeft u met hem gehad en wat was zijn reactie/houding?

Hoe schat u de impact van deze bedreigingen in op de verdere onderhandelingen omtrent het JCPOA? Ziet u zelf nog slaagkansen voor het re-installeren van het akkoord?

Gewetensgevangene, Behnam Mahjoubi, overleed midden februari in Iran door nalatigheid van de gevangenisautoriteiten. De heer Mahjoubi stierf doordat het regime hem niet de juiste medische zorg heeft geboden.

Er werd bij Behnam Mahjoubi epilepsie vastgesteld en volgens de artsen kon hij de omstandigheden in de gevangenis niet verdragen. De autoriteiten weigerden echter hem vrij te laten. Erger nog, naar verluidt beroofden ze Mahjoubi van zijn medicatie en werd hij geïnjecteerd met onbekende medicijnen wat zijn ziekte verergerde totdat hij in coma raakte en naar het ziekenhuis moest gebracht worden.

Er zijn tientallen andere soortgelijke gevallen waarin het regime politieke gevangenen op verschillende manieren elimineert.

Bent u op de hoogte van deze feiten?

Dit is een zoveelste voorbeeld van de systematische schending van de mensenrechten door het regime. Zal u dit aankaarten of heeft u dit aangekaart op internationaal niveau?

Er wordt door Iraanse belangenverenigingen gepleit om een internationale onderzoekscommissie naar Iran te sturen om de gevangenis, en meer bepaald de politieke gevangenen, te bezoeken. Wat is het standpunt van de regering in deze? Werd er reeds op internationaal niveau gesproken over de mogelijkheid om een onderzoekscommissie naar Iran te sturen?

Heeft u deze feiten aangekaart bij de Iraanse ambassadeur of heeft u deze feiten aangekaart tijdens bilaterale contacten met de vertegenwoordigers van de Islamitische Republiek Iran?

Zal u als gevolg van de zoveelste schending van de mensenrechten

politique Behnam Mahjoubi est décédé dans une prison iranienne des suites d'une privation de soins médicaux adéquats. Il n'est pas le seul prisonnier à avoir été éliminé par le régime de cette manière. La ministre abordera-t-elle la question sur les forums internationaux? Quelle est la position de notre pays à l'égard de la création d'une commission d'enquête internationale consacrée à la situation dans les prisons iraniennes? La ministre va-t-elle plaider, à cet égard, en faveur de nouvelles sanctions européennes?

L'Agence internationale de l'énergie atomique des Nations Unies a déclaré que les tentatives de rétablissement de l'accord nucléaire ne pourraient être poursuivies qu'après les élections présidentielles iraniennes. Quelles sont les chances de réussite depuis l'élection de l'islamiste radical Ebrahim Raïssi comme président? Notre pays a-t-il participé au processus diplomatique dans le cadre de cet accord? En cas de conclusion d'un accord, les entreprises occidentales pourront-elles investir sur le marché iranien? La ministre ne craint-elle pas que ces moyens investis soient finalement utilisés abusivement par l'Iran en vue d'investissements dans des conflits régionaux?

door Iran pleiten voor nieuwe Europese sancties?

Onlangs zijn indirecte gesprekken gevoerd in Wenen tussen de Verenigde Staten en Iran, over het herstellen van het nucleair akkoord van 2015. Duitsland, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk, Rusland en China namen eveneens deel aan de gesprekken. President Biden toont een zekere bereidheid tot toegevingen, indien Iran zich terug conformeert aan de bepalingen van het akkoord en zijn uraniumverrijkingsprogramma stopzet. Iran op zijn beurt eist dan weer dat alle economische sancties tegen het regime eerst worden opgeheven, alvorens er concessies gedaan worden. De Verenigde Staten zouden wel al hebben verklaard dat ze openstaan voor een "bredere routekaart" richting de relance van de nucleaire deal.

Onlangs heeft het International Atomic Energy Agency van de VN gesteld dat het herstellen van het akkoord zal moeten wachten op de formatie van een nieuwe Iraanse regering. Het re-installeren van de deal zal immers op goedkeuring van alle betrokken politieke actoren moeten rekenen, rekening houdend met de Iraanse verkiezingen. Radicale islamist Ebrahim Raisi maakt een grote kans op een overwinning, een sharia-jurist die grote verantwoordelijkheid draagt voor de massa-executies van 1988 tegen politieke dissidenten en gevangenen in Iran.

Wat zijn volgens u de slaagkansen van het herstellen van het akkoord indien hardliner Raisi de Iraanse presidentsverkiezingen wint?

Wat was de rol van België tijdens deze gesprekken? Heeft u of deze regering op enigerlei wijze deelgenomen aan het diplomatieke proces omtrent dit akkoord of bleef België volledig aan de zijlijn?

Heeft u hieromtrent al contact opgenomen met uw Iraanse collega of met de Iraanse ambassadeur?

Indien het nucleaire akkoord alsnog tot stand komt met Iran zal dit regime veel financiële middelen vergaren, die mogelijks ook uit België zullen komen. Veel westerse bedrijven wensen immers in de Iraanse markt te investeren en zaken te doen. Bent u bevreesd dat Iran deze middelen verder zal aanwenden zoals zij altijd in het verleden gedaan hebben, namelijk investeren in regionale conflicten en terreur? Zo neen, waarom baart u dit geen zorgen?

10.02 Malik Ben Achour (PS): Madame la ministre, fin mars, un pacte de "coopération stratégique et commerciale" était signé entre l'Iran et la Chine à Téhéran. Conçu pour une période de 25 années, il est non contraignant et a donc à ce stade une valeur encore symbolique. Peu d'éléments ont filtré sur son contenu. Il n'en demeure pas moins que ce type de symbole compte et qu'il est facile d'y voir une nouvelle illustration de la tendance de plus en plus marquée de l'Iran de tourner son regard vers l'Est.

Dans le même temps, et après un scrutin présidentiel iranien, les négociations de Vienne sur la relance du JCPOA se poursuivent. Un sixième cycle de discussions s'est terminé le 20 juin sans avancées majeures. Le 19 mai, le diplomate européen Enrique Mora, qui participe aux débats, disait "voir se dessiner les contours de ce à quoi pourrait ressembler l'accord final". Plus récemment, le Secrétaire d'État américain, Antony Blinken, préférait lui insister sur les

10.02 Malik Ben Achour (PS): Eind maart hebben Iran en China een niet-bindend strategisch en commercieel samenwerkingsakkoord ondertekend. Dit kan worden gezien als een verder bewijs van de neiging van Iran om zijn blik op het Oosten te richten. Tegelijkertijd worden de onderhandelingen over de hervatting van het Joint Comprehensive Plan of Action (JCPOA) voortgezet. Die overeenkomst tussen Peking en Teheran toont aan dat de reactivering van het JCPOA voor de EU van groot

"centaines de sanctions" qui resteraient malgré tout d'application en cas de retour à l'accord, en ce compris certaines de celles imposées par l'administration Trump. C'est une affirmation dont on peut supposer qu'elle ne contribue sans doute pas à la sérénité des pourparlers en cours.

Quoi qu'il en soit, l'accord conclu entre Pékin et Téhéran montre à quel point la réactivation du JCPOA est d'une importance stratégique fondamentale pour l'Union européenne et ses États membres. Rappelons que c'est à la suite de la décision unilatérale de Washington de rompre le JCPOA que l'Iran a donné en 2018 un coup d'accélérateur à la réorientation de sa diplomatie vers l'Est, Ali Khamenei déclarant que l'Occident n'était pas un partenaire digne de confiance.

Madame la ministre, quelle analyse vos services font-ils de cet accord? Quel est son impact sur le dialogue en cours dans la capitale autrichienne? Comment évaluez-vous dans ce cadre l'attitude de la Chine, par ailleurs partie prenante à ces négociations? De façon générale, pourriez-vous faire un état des lieux de celles-ci?

10.03 **Minister Sophie Wilmès:** Mijnheer de voorzitter, mevrouw Samyn, over de onderhandelingen met Iran over het nucleair akkoord JCPOA kan ik u zeggen dat België de inspanningen van de EU en de E3 om tot een hernieuwd akkoord te komen, uiteraard ten volle steunt. België volgt de onderhandelingen ook van nabij op in de Board of Governors van het Internationaal Atoomagentschap. De signalen vanuit Wenen, waar de onderhandelingen worden gevoerd, zijn voorzichtig positief. De recentste zesde onderhandelingsronde heeft nog geen akkoord opgeleverd. De periode die nu aanbreekt tot de inauguratie van de nieuwe Iraanse president begin augustus kan misschien een opportuniteit zijn om het nucleaire akkoord definitief te herbevestigen.

De heer Ebrahim Raisi, die verkozen werd, heeft zich tijdens de kiescampagne niet uitgesproken tegen een nieuw akkoord. Een akkoord en de verlichting van de Amerikaanse sancties zouden een positieve impact kunnen hebben op de Iraanse economie. Dat kan een motiverende factor zijn voor de pas verkozen president. Wij hopen op redelijkheid, want de binnenlandse economische agenda is van het grootste belang voor de noodlijdende Iraanse bevolking.

Het blijft hoe dan ook onze overtuiging dat het JCPOA de beste garantie is om te vermijden dat Iran een nucleair wapen kan ontwikkelen en dat er in de strategische regio een nucleaire wapenwedloop wordt gestart. Naast de nucleaire kwestie moet uiteraard ook het regionaal beleid van Iran worden besproken, met inbegrip van de Iraanse betrokkenheid in Syrië, Irak en Jemen, maar een oplossing voor het nucleaire vraagstuk lijkt een noodzakelijke, eerste stap om de regionale problematiek in zijn geheel aan te pakken.

En réponse à votre question sur l'accord-cadre de coopération stratégique signé entre l'Iran et la Chine, comme je l'avais indiqué, il y a quelques semaines à l'occasion de ma réponse à la question parlementaire de la députée Annick Ponthier au sujet du même accord, la Chine cherche, aujourd'hui, à sécuriser ses intérêts stratégiques et notamment ses approvisionnements énergétiques au

strategisch belang is. Naar aanleiding van de eenzijdige beslissing van Washington om dat akkoord te verbreken heeft Iran zijn diplomatie geheroriënteerd.

Hoe analyseren uw diensten dat symbolische akkoord? Heeft het een invloed gehad op de zesde besprekingsronde van het JCPOA? Hoe schat u de houding in van China, dat betrokken partij is bij die besprekingen? Hoever staat het met die besprekingen?

10.03 **Sophie Wilmès, ministre:** Nous soutenons pleinement les tentatives de parvenir à un nouvel accord nucléaire avec l'Iran. Nous suivons les négociations au sein du Conseil des gouverneurs de l'Agence internationale de l'énergie atomique. Les signaux sont prudemment positifs.

Le président récemment élu Ebrahim Raïssi ne s'est pas prononcé contre un nouvel accord pendant la campagne électorale. Un accord et un allègement des sanctions peuvent avoir un impact positif sur l'économie iranienne et partant, constituer une motivation pour le président fraîchement élu. Le JCPOA offre la meilleure garantie contre le lancement par l'Iran d'une course aux armements nucléaires dans la région. L'accord nucléaire représente une première étape nécessaire avant de pouvoir discuter également de la politique régionale de l'Iran – y compris son implication en Syrie, en Irak et au Yémen.

Dankzij het akkoord met Iran wil China zijn energievoorziening in het Midden-Oosten en in de Perzische Golf veiligstellen. Met dat plan beogen China en Iran een cultureel, strategisch, politiek en

Moyen-Orient et dans la région du Golfe.

Dans le cas présent, il s'agit, à travers cet accord, de mettre en place un vaste plan de coopération visant à relever les relations bilatérales au niveau économique, politique, stratégique et culturel sur une période de 25 ans pour prendre la forme d'un partenariat stratégique.

Au niveau politique, les deux pays entendent renforcer leur concertation, leur coopération au sein des organisations régionales et internationales ainsi qu'en matière de défense et de lutte contre le terrorisme.

Dans le domaine économique, la Chine et l'Iran visent une coopération renforcée dans des secteurs tels que l'énergie, les infrastructures, les transports, les télécommunications, la science, les technologies et la santé.

L'Iran poursuit sa participation à l'initiative chinoise relative aux nouvelles routes de la soie. En outre, le tourisme et la coopération universitaire sont identifiés comme des domaines dans lesquels les deux pays peuvent coopérer. La Chine est également convaincue de l'utilité et de la nécessité du Joint Comprehensive Plan of Action (JCPOA).

L'Iran semble chercher des alternatives à ses relations commerciales avec l'Europe. Il est donc important que nous poursuivions le dialogue avec ce pays sur la question nucléaire, mais aussi sur d'autres aspects des relations bilatérales entre l'Iran et l'Europe, y compris en matière de commerce. Après tout, l'Iran continuera à jouer un rôle important dans la région dans un proche avenir, non seulement par son approvisionnement énergétique considérable, mais aussi par son implication dans les différents conflits régionaux.

Téhéran souligne que le plan doit être considéré comme une feuille de route qui, en tant que telle, n'établit pas de lien contractuel. Selon Téhéran, c'est également la raison pour laquelle le texte de l'accord n'a pas été rendu public.

Par ailleurs, la Chine ne voudra pas mettre en péril ses relations avec les autres acteurs de la région et voudra maintenir l'équilibre dans le Golfe, au regard de ses intérêts géostratégiques et économiques.

In antwoord op uw vraag over de bedreiging van de Verenigde Staten door Iran en de schending van de mensenrechten in Iran kan ik u het volgende meedelen.

De bedreigingen op de Iraanse staatstelevisie tegen een bondgenoot als de VS zijn uiteraard ten eerste te betreuren, maar hun impact moet ook niet overschat worden. Het is spijtig genoeg een retorisch onderdeel van de Iraanse diplomatie en het zal wellicht ook niet voor het laatst zijn dat de Iraanse autoriteiten zich daaraan schuldig maken. Ook in bepaalde Amerikaanse politieke kringen wordt vaak harde taal gesproken ten aanzien van Iran. De impact van die retoriek op de lopende onderhandelingen om het nucleaire akkoord met Iran, het JCPOA, nieuw leven in te blazen, zal mijns inziens beperkt zijn. Zowel langs Amerikaanse als langs Iraanse kant is er immers een duidelijke wil en een duidelijk belang opdat dat akkoord opnieuw door alle partijen gerespecteerd wordt.

economisch strategisch partnerschap dat over 25 jaar loopt. De twee landen zullen hun politieke samenwerking in regionale en internationale organisaties en op het vlak van defensie en de strijd tegen terrorisme intensiveren.

Nu Iran op zoek is naar alternatieven voor zijn handelsbetrekkingen met Europa moeten we er de dialoog mee aangaan over kernwapens en handel.

Voor Teheran is het plan een routekaart zonder contractuele verbintenis, zodat de tekst ervan niet openbaar is gemaakt.

China zal overigens zijn betrekkingen met andere actoren in de regio niet in gevaar brengen.

Les menaces dirigées contre les États-Unis à la télévision iranienne sont regrettables, mais elles constituent une partie avant tout rhétorique de la diplomatie iranienne. Aux États-Unis aussi un langage dur est parfois employé vis-à-vis de l'Iran. L'impact de ce discours sur les négociations du PAGC (JCPOA) me semble limité. La volonté de voir l'accord respecté est présente des deux côtés.

Nous suivons de près la situation des droits de l'homme et

Wat de mensenrechtensituatie in Iran betreft, kan ik u verzekeren dat ons land die op de voet volgt. Ook het dossier van Behnam Mahjoubi was bij mijn dienst bekend. België neemt systematisch deel aan het interactieve debat met de speciale rapporteur over de situatie van de mensenrechten in Iran tijdens de zittingen van de Mensenrechtenraad. Het recentste interactieve debat werd gehouden in maart jongstleden.

De speciale rapporteur heeft zijn jongste verslag gepresenteerd waarin hij onder meer zijn bezorgdheid uit over de willekeurige detentie, de omstandigheden van detentie en de rechten en waarborgen van een eerlijk proces. België geeft voorrang aan de handhaving van dit mandaat en ons land steunt de verlenging ervan. Tijdens het laatste Universeel Periodiek Onderzoek van Iran in november 2019 deed België drie aanbevelingen, waarvan Iran nota heeft genomen. Voorts steunt ons land ook de jaarlijkse resolutie van de Algemene Vergadering van de VN over de mensenrechtensituatie in Iran. De recentste resolutie werd door de derde commissie aangenomen tijdens de 75^e zitting van de Algemene Vergadering afgelopen najaar.

Het Internationale Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, dat Iran geratificeerd heeft, bepaalt ook dat alle gevangenen in hechtenis met de nodige menselijkheid en respect moeten worden behandeld. Zo bepaalt artikel 7 dat niemand onderhevig mag zijn aan foltering, wrede of onmenselijke behandeling en dat niemand zonder zijn toestemming medische of wetenschappelijke experimenten mag ondergaan.

Ik kan u verzekeren dat België de mensenrechtensituatie in Iran aan de orde stelt in al onze bilaterale contacten. Daarbij komen ook de omstandigheden in de Iraanse gevangenissen aan bod.

Ten slotte handhaaft de Europese Unie sinds 2011 beperkende maatregelen in verband met ernstige schendingen van de mensenrechten in Iran. Deze Europese sancties worden jaarlijks geëvalueerd en indien nodig aangevuld, zoals dat eerder dit jaar gebeurde. Deze sancties zijn dus nog steeds van kracht, wat erop wijst dat de situatie zorgwekkend blijft.

10.04 Ellen Samyn (VB): Mevrouw de minister, u kent ondertussen onze houding ten aanzien van Iran. We blijven evenwel vraagtekens plaatsen bij de houding van diplomatieke openheid van de Europese Unie en België ten aanzien van Iran. Welke relatie dan ook, hetzij diplomatie, politiek of economisch, Iran blijft een land dat bedreigingen uit aan westerse landen. Een land dat zonder enige reden mensen vasthoudt, waar er geen respect is voor de mensenrechten. Het is een land dat kritische stemmen zonder pardon of proces in de gevangenis steekt, zoals de gewetensgevangene Behnam Mahjoubi. Hij stierf omdat het regime hem niet de juiste medische zorg heeft geboden.

In verband met de nucleaire deal spreekt u van "voorzichtig positief", maar ik houd toch mijn hart vast voor de nieuwe president Ebrahim Raisi. Tijdens zijn verkiezingscampagne heeft hij zich allicht niet uitgesproken over de nucleaire deal. In het verleden deed hij dat wel

connaissions le dossier de M. Mahjoubi. Nous participons au sein du Conseil des droits de l'homme à un débat interactif avec le rapporteur spécial sur la situation des droits de l'homme en Iran. Le rapporteur spécial a exprimé ses inquiétudes par rapport aux conditions de détention dans son dernier rapport. Nous donnons la priorité à la continuité de ce mandat. Lors du dernier examen périodique universel pour l'Iran en 2019, nous avons émis trois recommandations. Nous soutenons aussi la résolution annuelle de l'ONU par rapport à la situation des droits de l'homme en Iran.

La dernière résolution a été adoptée lors de la 75ème session de l'Assemblée générale. L'Iran a ratifié le Pacte international relatif aux droits civils et politiques, qui dispose que tous les prisonniers doivent être traités avec humanité et respect. L'article 7 indique qu'une personne ne peut être soumise à des expériences médicales sans son consentement. Dans tous nos contacts bilatéraux, nous évoquons la situation des droits humains et les conditions de détention. Depuis 2011, l'UE maintient des sanctions contre l'Iran pour des violations des droits de l'homme. Ces sanctions sont réévaluées annuellement et, si nécessaire, complétées. La situation reste préoccupante.

10.04 Ellen Samyn (VB): Nous nous posons des questions sur l'ouverture diplomatique de l'UE à l'égard de l'Iran. L'Iran est une menace pour l'Occident. Ce pays procède à des détentions arbitraires et ne respecte pas les droits humains. J'ai des doutes quant au succès de l'accord nucléaire. Raïssi a critiqué cet accord par le passé. Il est très inquiétant de constater que le principal responsable des exécutions de masse de 1988 est désormais président.

en heeft hij die zeer sterk bekritiseerd. Wat nog meer zorgen baart, is dat Ebrahim Raisi, die een grote verantwoordelijkheid draagt voor de massa-executies van 1988 tegen politieke dissidenten en gevangenen in Iran, nu aan het hoofd staat van dat land. Dat is zorgelijk voor de toekomst van de Iraanse bevolking.

10.05 Malik Ben Achour (PS): Madame la ministre, je vous remercie pour votre réponse.

D'un point de vue géostratégique, je pense, d'une part, que ces négociations qui touchent le JCPOA et, d'autre part, que ce rapprochement, ce changement de doctrine de Téhéran qui regarde de plus en plus vers l'Est, indiquent qu'on est peut-être à un tournant et prêt à assister à une potentielle reconfiguration des alliances dans la région. En effet, vous l'avez dit, l'intérêt de l'Iran pour la Chine, c'est que l'Iran est une étape importante dans la route de la soie que veut reconstruire Pékin. L'intérêt de la Chine pour Téhéran, c'est qu'étranglé par des sanctions économiques qui l'étouffent, l'Iran n'a pas vraiment d'autre choix que de trouver d'autres partenaires à l'Est.

On en sait peu du contenu de cet accord de coopération mais certains éléments circulent. On parle de 400 milliards de dollars d'investissements chinois sur 25 ans. On parle de 5 000 soldats chinois sur le territoire iranien pour protéger toute une série d'investissements qui seraient réalisés. J'ai quand même l'impression que plus l'Iran se rapprochera de la Chine, plus il sera nuisible ou dangereux pour l'équilibre déjà très précaire de la région. On ne peut espérer qu'une chose, c'est que les négociations sur le cadre nucléaire (le JCPOA) puissent aboutir à un accord équilibré et accepté par tout le monde.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

11 Samengevoegde vragen van

- Ellen Samyn aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De spanningen over visserij tussen het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk" (55017446C)
- Sander Loones aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De rol van de Vlaamse visserij in de spanningen tussen Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk" (55017517C)
- Simon Moutquin aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De toegang tot de Britse visgronden" (55019448C)

11 Questions jointes de

- Ellen Samyn à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les tensions concernant la pêche entre le Royaume-Uni et la France" (55017446C)
- Sander Loones à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le rôle de la pêche flamande dans les tensions entre la France et le Royaume-Uni" (55017517C)
- Simon Moutquin à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'accès aux zones de pêche britanniques" (55019448C)

11.01 Ellen Samyn (VB): De laatste week laaien de gemoederen tussen het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk hoog op. De aanleiding is het doorvoeren van nieuwe toegangsvoorwaarden voor de Franse vissers door het VK waardoor de vissers korter actief kunnen zijn in het gebied rond de Kanaaleilanden en minder soorten uit het water mogen halen. Het VK publiceerde een lijst met 41 Franse vissersboten waaraan nieuwe voorwaarden zijn gesteld, volgens

10.05 Malik Ben Achour (PS): Uit de onderhandelingen over het JCPOA, de toenadering met het Oosten en de verandering van de Iraanse doctrine blijkt dat de bondgenootschappen in de regio verschuiven. Iran is een belangrijke etappe van de Chinese Nieuwe Zijderoute, en het land, dat verstikt wordt door economische sancties, moet nieuwe partners vinden in het Oosten. Men kent de inhoud van het samenwerkingsakkoord niet, maar er is sprake van 400 miljard euro aan Chinese investeringen over een periode van 25 jaar en van 5.000 Chinese soldaten op het Iraanse grondgebied om die investeringen te beschermen. Die toenadering verstoort het nu al wankel evenwicht in de regio. Men kan alleen maar hopen dat de onderhandelingen over het JCPOA uitmonden in een evenwichtig akkoord, dat door iedereen aanvaard wordt.

11.01 Ellen Samyn (VB): En raison de l'instauration par le Royaume-Uni de nouvelles conditions d'accès pour les pêcheurs français, les esprits s'échauffent entre ce pays et la France. La ministre a-t-elle eu des

Frans minister Annick Girardin werd dit niet besproken of afgestemd als deel van de Brexitovereenkomst tussen het VK en de EU.

Graag verneem ik van de minister:

Heeft u hierover contact gehad met de Franse en Britse ambassadeurs en/of met de ministers van Buitenlandse Zaken van Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk?

Aangezien de Britse premier marineschepen stuurde uit vrees dat Franse vissers de voornaamste haven, Saint Helier, zouden blokkeren, welke gevolgen heeft dergelijke actie?

Wordt er nog gevreesd voor militaire acties/conflicten?

Zal dit conflict impact hebben op andere allianties, wat is de impact op het NAVO-bondgenootschap?

Denkt u dat dit economische gevolgen zal hebben voor België en bij uitbreiding de Europese Unie?

contacts à ce sujet avec les ambassadeurs et/ou les ministres des Affaires étrangères des deux pays?

Le premier ministre britannique a déjà envoyé des navires militaires par crainte que des pêcheurs français bloquent le port de Saint Hélier sur l'île de Jersey. Quelles sont les conséquences de cette action? Craint-on encore d'autres actions et conflits militaires? Ce conflit aura-t-il un impact sur l'alliance atlantique? Tout cela aura-t-il des conséquences économiques pour la Belgique?

11.02 Sander Loones (N-VA): Mevrouw de minister, in 2017 was ik in Manchester op het partijcongres van de British Conservatives en toen was Theresa May nog premier. Ze kreeg daar een gigantische hoestbui en ik moest daaraan denken toen u daarnet ook wat last had met uw stem. Op dat partijcongres had Theresa May net haar C4 gekregen van een comedian die was binnengevallen en viel er vlak daarna een stuk decor naar beneden. Het beeld was heel duidelijk: de Brexit wordt een ramp.

Dat is realiteit gebleken en het wordt met de minuut absurder. Recent zijn er discussies ontstaan over een aantal visgronden. De Fransen willen vissen rond de Kanaaleilanden en er was daarover discussie, waarop de Britten beslisten om een deel van hun marine naar daar te sturen.

Heeft dat het voorwerp van discussie uitgemaakt bij uw collega's op de Europese vergadering? Heeft dat mogelijk ook consequenties voor onze vissers? Ik mag hopen van niet. Dat de brexit niet ideaal verloopt, hebben we intussen allemaal al gezien, maar er zijn toch grenzen aan het redelijke.

11.03 Simon Moutquin (Ecolo-Groen): Madame la vice-première ministre, en effet, comme cela a été dit, depuis la sortie effective du Royaume-Uni de l'Union européenne, d'importantes restrictions ont été décidées par les Britanniques concernant l'accès des pêcheurs européens aux zones territoriales britanniques. Cela concerne éventuellement nos pêcheurs belges, mais comme nous sommes aussi citoyens européens, cela concerne en fait les pêcheurs de toute la côte atlantique.

Vous ne le savez certainement pas, mais une partie de ma vie est très liée au Cotentin normand puisque mon père y vit maintenant depuis 20 ans. D'ailleurs ce matin, vous discutiez de conseils touristiques dans nos belles Ardennes, en parlant de Daverdisse et de Redu. Je vous conseille vraiment le Cotentin. Là-bas, des centaines de pêcheurs font vivre toute une économie et une région par leur pêche qui est davantage une pêche traditionnelle qu'industrielle, celle-

11.02 Sander Loones (N-VA): Les pêcheurs français veulent pêcher dans les environs des îles Anglo-Normandes. Le Brexit a suscité des discussions par rapport au nombre de zones de pêche, amenant les Britanniques à dépêcher une partie de leur marine sur place. Des discussions ont-elles lieu à ce sujet au sein de l'UE? Le litige pourrait-il avoir des conséquences pour nos pêcheurs?

11.03 Simon Moutquin (Ecolo-Groen): Sinds de Brexit hebben de Britten de toegang van de Europese vissers tot hun territoriale wateren sterk beperkt. In de Cotentin ondersteunen honderden vissers de economie met hun traditionele visserij. Begin mei hebben er zich incidenten voorgedaan toen Franse en Britse patrouilleboten naar Jersey gezonden werden naar aanleiding van een protestactie door de bemanning van een Franse trawler.

ci étant parfois néfaste d'ailleurs pour les stocks de poissons et pour les fonds marins.

Depuis le Brexit, ces pêcheurs sont amputés d'une très large zone de pêche puisque des *miles* côtiers entiers au niveau des îles anglo-normandes leur sont désormais interdits. Comme cela a été dit, des incidents sont survenus début du mois de mai, lorsque des patrouilleurs français et britanniques ont été dépêchés vers les îles de Jersey, à la suite d'une manifestation d'équipages de chalutiers français.

Madame la ministre, avez-vous connaissance d'incidents impliquant des bateaux belges survenus ces dernières semaines, également liés aux nouvelles restrictions imposées par les Britanniques? Si oui, de quelle nature sont ces incidents? Estimez-vous que ces restrictions décidées par les Britanniques sont conformes à l'accord de retrait négocié avec l'Union européenne? Finalement, quelle est la position belge dans ce dossier? Quelles initiatives ont-elles été prises pour défendre les droits des pêcheurs belges et des pêcheurs côtiers européens de manière générale?

11.04 Sophie Wilmès, ministre: Merci, monsieur Moutquin, pour votre question. Après Daverdisse, le Cotentin. On verra à la fin de ce marathon de questions/réponses où nous pourrions encore aller. N'hésitez pas! On dressera une liste!

Le **président**: C'est sûr que l'on voyage beaucoup avec M. Moutquin.

11.05 Minister **Sophie Wilmès**: Zoals u weet, varen de vissersschepen onder Belgische vlag, maar valt de sector onder de exclusieve bevoegdheid van het Vlaamse Gewest.

Pour la pêche dans la zone économique exclusive, des licences britanniques ont été délivrées aux navires de pêche des États membres de l'Union européenne, sans problème majeur. Toutefois pour la pêche dans leurs eaux territoriales, les autorités britanniques exigent que les demandes des navires de pêche soient accompagnées de la preuve qu'ils pêchaient déjà dans ces eaux avant le 1er janvier 2021. Cela concerne à la fois l'accès aux eaux territoriales autour des îles anglo-normandes et autour des îles britanniques. Le premier accès ne posait un problème que pour les pêcheurs français. Le second accès pose également un problème pour quelques navires de pêche belges qui, pour diverses raisons administratives, ont du mal à prouver qu'ils y pêchaient avant le 1er janvier.

Deze zaak wordt via de Belgische permanente vertegenwoordiging bij de EU door het Vlaams Gewest opgevolgd bij de Europese Commissie, die de opvolging van de kwestie bundelt voor de EU-lidstaten en dat opvolgt met het Verenigd Koninkrijk.

Een en ander leidde ettelijke weken geleden inderdaad tot een

Bent u op de hoogte van incidenten met Belgische schepen in verband met de door de Britten opgelegde beperkingen? Zo ja, over welk soort incidenten ging het daarbij? Vindt u dat die beperkingen in overeenstemming zijn met de overeenkomst die met de EU gesloten werden? Welke initiatieven werden er genomen om de rechten van de Belgische en Europese vissers te verdedigen?

11.05 **Sophie Wilmès**, ministre: Si nos navires de pêche naviguent effectivement sous pavillon belge, le secteur de la pêche relève de la compétence exclusive de la Région flamande.

De vissersschepen van de EU-lidstaten hebben vergunningen gekregen om te vissen in de exclusieve economische zone. Voor visserij in territoriale wateren eist de Britse overheid dat de schepen aantonen dat ze al vóór 1 januari 2021 in die wateren visten. De toegang tot de Kanaaleilanden is alleen voor Franse vissers van belang, anders dan voor de Britse eilanden, waar Belgische vissers actief zijn. Om administratieve redenen is het voor hen moeilijk om dat bewijs te leveren.

La Région flamande suit de près ce dossier auprès de la Commission européenne via la représentation permanente de la Belgique auprès de l'UE. La Commission combine le traitement de ce

protestactie van Franse vissers rond de Kanaaleilanden. Dat leidde ertoe dat Britse marineschepen koers zetten naar die eilanden om de openbare orde in die wateren te handhaven. Er zijn bij mijn weten geen incidenten geweest met Belgische vissersschepen. Die protesten hebben niet tot militaire actie geleid en hebben geen impact gehad op de goede werking van de NAVO.

dossier pour les États membres de l'UE et en assure le suivi avec le Royaume-Uni. Cette situation a déjà donné lieu à une action de protestation des pêcheurs français autour des îles anglo-normandes. En conséquence, des navires de la marine britannique ont fait route vers ces îles afin de maintenir l'ordre public dans ces eaux. Aucun incident n'a été signalé concernant des navires de pêche belges. Les protestations n'ont donné lieu à aucune action militaire et n'ont pas eu d'impact sur le bon fonctionnement de l'OTAN.

Les répercussions économiques possibles de ces difficultés administratives sont réelles pour les entreprises concernées. C'est précisément la raison pour laquelle les autorités compétentes de notre pays prennent cette question à cœur. Toutefois, ces problèmes ne semblent pas entraîner de tensions économiques plus larges pour la Belgique ou pour l'Union européenne.

Aangezien die administratieve moeilijkheden economische repercussies kunnen hebben, nemen de overheden de kwestie ter harte, maar het ziet er niet naar uit dat een en ander voor België of de EU tot toegenomen economische spanningen leidt. De FOD Buitenlandse Zaken staat in contact met het Vlaams Gewest. Indien het Vlaams Gewest een exclusieve bevoegdheid heeft in dit domein, moet elk diplomatiek initiatief op vraag van en in overleg met dat gewest genomen worden.

11.06 Ellen Samyn (VB): Mevrouw de minister, bedankt voor uw antwoord. Het belangrijkste in dezen is dat het conflict geen impact heeft gehad op onze visserijsector.

11.06 Ellen Samyn (VB): L'essentiel est que le conflit n'ait pas eu d'impact sur le secteur de la pêche belge.

11.07 Sander Loones (N-VA): Mevrouw de minister, bedankt voor uw antwoord en voor uw nauwgezette opvolging. Alles komt terug, zo lijkt het. Ooit vonden er kabeljauwoorlogen plaats tussen IJsland en het Verenigd Koninkrijk, in 1958, 1972 en 1975. Ook toen werden marineschepen ingezet en is er zelfs een dode gevallen. Hopelijk komt dat toch niet terug.

11.07 Sander Loones (N-VA): Par le passé, il y a eu des guerres du cabillaud entre l'Islande et le Royaume-Uni. À l'époque également, des navires de la marine ont été déployés et une personne y a même laissé la vie. Espérons qu'on n'en arrive plus à ce genre d'affrontements.

Le **président:** Monsieur Moutquin, vous aurez remarqué que Mme la ministre, même quand elle parle du Cotentin, ne donne pas de réponse de Normand, et c'est tant mieux!

11.08 Simon Moutquin (Ecolo-Groen): Monsieur le président, je vais me reconverter en agence de voyages. Je vous conseille d'aller voir Omonville-la-Rogue, c'est un splendide petit village du Cotentin où vivent beaucoup de pêcheurs.

11.08 Simon Moutquin (Ecolo-Groen): Ik zal mijn collega's van Groen ertoe aanmoedigen om de Vlaamse regering te ondervragen. Het is de bedoeling om een familialer en respectvoller

Madame la ministre, merci beaucoup pour votre réponse complète. Je

n'ai malheureusement pas l'occasion de poser une question au gouvernement flamand, mais j'encouragerai mes collègues de Groen à le faire.

Je pense qu'il est question de la défense de nos pêcheurs, c'est sûr, mais aussi de la défense d'un modèle de pêche beaucoup plus familial et respectueux. Celui-ci va souffrir, vu qu'il est peu concurrentiel, des restrictions dans les zones de pêche du Cotentin. Je pense que ce sera aussi le cas ailleurs sur la côte atlantique. Je crois que cela doit aussi nous faire réfléchir à la défense de ce modèle. Finalement, ce sont aussi nos valeurs européennes.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

12 Samengevoegde vragen van

- Steven De Vuyst aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De Universal Periodic Review van België" (55017468C)

- Georges Dallemagne aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De aanbevelingen aan het adres van België bij de derde universele periodieke doorlichting" (55017931C)

- Sophie Rohonyi aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De raadpleging van het maatschappelijke middenveld inzake de follow-up van de UPR-aanbevelingen" (55019438C)

12 Questions jointes de

- Steven De Vuyst à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'Examen périodique universel relatif à la Belgique" (55017468C)

- Georges Dallemagne à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les recommandations faites à la Belgique lors de son troisième Examen Périodique Universel" (55017931C)

- Sophie Rohonyi à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La consultation de la société civile concernant le suivi des recommandations relatives à l'EPU" (55019438C)

12.01 Georges Dallemagne (cdH): *Monsieur le président, madame la ministre, lors du troisième examen périodique universel (EPU) de la Belgique à l'ONU à Genève, 308 recommandations ont été faites à notre pays.*

Parmi ces recommandations, 27 concernent les lacunes de l'Institut fédéral pour la protection et la promotion des droits humains (IFDH), 6 concernent la protection des minorités nationales et la lutte contre les discriminations linguistiques, 2 concernent la collaboration avec la société civile. Autant de points mis en avant par la Coalition des associations francophones de Flandre et de l'Association de promotion des droits humains et des minorités (CAFF-ADHUM), dans leur rapport alternatif.

La Suisse recommande à la Belgique de "ratifier la Convention-cadre pour la protection des minorités nationales". Pour la Suisse, dont l'identité est fondée sur le pluralisme et la coexistence de différentes communautés, notamment linguistiques, la protection des minorités nationales est une priorité.

Notons qu'indépendamment de l'EPU, le Comité pour l'élimination de la discrimination raciale (CERD) vient de recommander à la Belgique "d'adopter les mesures nécessaires, en consultation avec la société civile et les autres parties prenantes, pour rendre l'Institut fédéral pour la protection et la promotion des droits humains pleinement conforme aux Principes de Paris, notamment en veillant à ce que son mandat couvre l'ensemble des droits de l'homme pour tout le territoire de

visvangstmodel te verdedigen, want dat is minder concurrentieel is en zal beperkingen ondervinden in de Cotentin en aan de atlantische kust. De verdediging van dat model maakt ook deel uit van onze Europese waarden.

12.01 Georges Dallemagne (cdH): *Tijdens het derde Universeel Periodiek Onderzoek (UPR) van België bij de VN in Genève, werden er voor ons land 308 aanbevelingen gedaan, waarvan er sommige handelden over de tekortkomingen bij het Federaal instituut voor de bescherming en de bevordering van de rechten van de mens (FIRM) en inzake de bescherming van nationale minderheden, de bestrijding van taaldiscriminatie of de samenwerking met het middenveld.*

Het Committee on the Elimination of Racial Discrimination (CERD) van de VN heeft ons land zopas aangeraden om de nodige maatregelen te treffen om het FIRM in overeenstemming te brengen met de Principes van Parijs, met name door erop toe te zien dat het mandaat van het FIRM alle mensenrechten voor het

l'État partie, y compris le niveau fédéral et régional. Il recommande également de confier à l'Institut fédéral le mandat de recevoir et traiter les plaintes individuelles, y compris les cas de discrimination linguistique concernant les minorités".

Par quel processus, la Belgique va-t-elle déterminer les recommandations qu'elle accepte et s'engage donc à mettre en œuvre d'ici son prochain EPU en 2026?

Les représentants des minorités nationales pourront-ils être entendus par les autorités avant que la Belgique ne réponde à l'ONU?

Quelles sont les directions identifiées par le groupe d'experts qui, vous l'avez dit, s'est réuni en mars et dépendent de la Conférence interministérielle de politique étrangère (CIPE) chargée de définir la notion de minorité nationale?

hele grondgebied bestrijkt. Het comité adviseert om het FIRM het mandaat te verlenen om individuele klachten te ontvangen en te behandelen, waaronder ook de gevallen van taaldiscriminatie met betrekking tot minderheden.

Hoe zal men bepalen welke aanbevelingen er in praktijk gebracht zullen worden in de periode tussen nu en onze volgende UPR in 2026? Zullen de vertegenwoordigers van de nationale minderheden door de overheden gehoord kunnen worden vooraleer België de VN een antwoord stuurt?

Heeft de groep van experts die van het CERD afhangt vooruitgang geboekt wat de definitie van het begrip nationale minderheid betreft?

12.02 Sophie Rohonyi (DéFI): *Madame la ministre, en mai dernier, pour son troisième examen périodique universel, la Belgique a accepté deux recommandations qui lui avaient été proposées par la Malaisie et l'Albanie, à savoir de coopérer et de collaborer régulièrement avec la société civile concernant le suivi des recommandations auxquelles elle a souscrit.*

Il conviendrait en effet que des réunions thématiques périodiques, par exemple tous les 6 mois, de suivi des recommandations de l'EPU et des autres Comités de l'ONU aient lieu avec la société civile. Cela nous permettrait d'accorder un suivi sérieux, objectif et circonstancié des très nombreuses recommandations qui ont été formulées à l'égard de notre pays, concernant les violences policières, les droits des minorités linguistiques, la surpopulation carcérale...

En conséquence, madame la ministre, comment envisagez-vous de mettre en œuvre ces deux recommandations? Une procédure ad hoc sera-t-elle suivie en la matière? Des consultations seront-elles régulièrement prévues avec les associations?

12.03 Sophie Wilmès, ministre: *Monsieur le président, chers collègues, le dialogue dans le cadre de l'Examen périodique universel (EPU) a effectivement eu lieu le 5 mai dernier: 119 États membres des Nations Unies y ont participé et formulé un total de 308 recommandations à l'intention de notre pays.*

Comme cela a déjà été évoqué lors de nos échanges de vue en présence de la directrice du service compétent du SPF Affaires étrangères au sein de cette commission, le 25 mai 2021, la Belgique a immédiatement accepté 218 recommandations. Elle a également décidé de ne pas en accepter 21. Ces premières indications faisaient suite à une concertation le 6 mai 2021 avec les représentants de toutes les instances belges concernées, fédérales et fédérées.

12.02 Sophie Rohonyi (DéFI): *Voor zijn universele periodieke doorlichting heeft België aanvaard samen te werken met het maatschappelijk middenveld wat de follow-up van de aanbevelingen betreft.*

Er zouden dus regelmatige follow-upvergaderingen van de universele periodieke doorlichting en van de VN-commissies met het middenveld gehouden kunnen worden.

Hoe zult u die aanbevelingen in praktijk brengen? Zal er een ad-hocprocedure uitgewerkt worden? Is er regelmatig overleg gepland?

12.03 Minister Sophie Wilmès: *De dialoog voor de Universal Periodic Review van België heeft op 5 mei plaatsgevonden. Ons land heeft 218 aanbevelingen die eruit voortvloeiden onmiddellijk aanvaard, heeft 21 ervan verworpen en heeft een bedenktijd gevraagd voor 69 andere aanbevelingen, die door de bevoegde instanties onderzocht moeten worden. De meerderheid daarvan zou aanvaard moeten*

La Belgique a demandé un délai de réflexion pour 69 recommandations qui doivent être examinées par toutes les instances compétentes au sein des organes prévus à cet effet. Pour la majorité d'entre elles, nous allons vers une acceptation sauf pour certaines qui sont contraires à la Constitution, aux législations belges, comme par exemple celle relative à l'euthanasie.

Parmi les 218 recommandations acceptées dès le surlendemain, figurent effectivement les recommandations de l'Albanie et de la Malaisie relatives à la collaboration de la société civile. Nous les avons acceptées car ce dialogue existe en amont et en aval de l'Examen périodique universel et également à mi-parcours entre deux EPU. Mais il va de soi qu'un tel dialogue existe en dehors de cet exercice et que mes services sont en contact régulier, presque permanent, avec les organisations de la société civile. Je suis convaincue qu'il en va de même pour les différents autres ministres compétents pour cette matière.

Un débriefing a eu lieu le 11 juin dernier avec toutes les parties prenantes (société civile, institutions publiques indépendantes, droits de l'homme) qui ont donc pu être entendues par les instances compétentes. En effet, un certain nombre de recommandations ont déjà été formulées lors des deux précédents Examens périodiques universels de la Belgique, comme la ratification du protocole facultatif à la Convention des Nations Unies contre la torture et le développement d'un plan national contre le racisme. Dans les deux cas, l'autorité compétente s'efforce de trouver des solutions et nous avons donc accepté ces recommandations.

Comme je l'ai indiqué quand j'ai parlé au nom de notre pays lors du dialogue, la Belgique est un État fédéral. La protection des droits humains est donc assurée par différents niveaux de pouvoir. Tant le rapport national belge que le dialogue sont le résultat d'une concertation étroite entre les différentes instances belges, à savoir le gouvernement fédéral, les Communautés et les Régions. Le suivi des recommandations nécessitera également un effort conjoint.

Le groupe d'experts "Minorités nationales" a reçu le mandat de définir le concept de minorité nationale dans le contexte institutionnel belge. À la suite de consultations tenues en 2019 entre le groupe d'experts "Minorités nationales" et les experts du Conseil de l'Europe, il est apparu que le Comité consultatif de la convention-cadre, qui est chargé de veiller à son respect par les États qui en sont partie, utilise déjà dans sa pratique une définition du concept de minorité nationale. Il n'est dès lors pas acquis qu'une définition qui serait agréée au niveau belge soit réellement prise en compte par les instances du Conseil de l'Europe si notre pays devait y devenir État partie.

La question d'un changement d'approche a dès lors été évoquée. Plutôt que se focaliser sur la recherche d'une définition matérielle du concept de minorité nationale, le groupe discute maintenant de la possibilité de partir de la définition utilisée dans la pratique du Conseil de l'Europe et de voir quelles réserves devraient, sur cette base, être formulées pour répondre à l'objectif de la déclaration formulée par la Belgique lors de la signature de la convention.

Pour rappel, cette déclaration prévoit que l'application de la

worden, behalve de aanbevelingen die tegen de Grondwet en de Belgische wetgeving indruisen, met name in verband met euthanasie.

Tot de 218 aanvaarde aanbevelingen behoren deze van Albanië en Maleisië inzake de samenwerking met het maatschappelijke middenveld. We hebben die aanbevelingen aanvaard, aangezien die dialoog zowel vóór als na de UPR en ook tussentijds plaatsvindt. Mijn diensten staan bijna voortdurend in contact met de organisaties van het maatschappelijk middenveld. Ik ben ervan overtuigd dat dat ook voor de andere bevoegde ministers het geval is.

Op 11 juni hebben de stakeholders hun standpunten geuit tijdens een debriefing. Tijdens de vorige UPR's werden er meerdere aanbevelingen geformuleerd, zoals de ratificatie van het facultatief protocol bij het VN-Verdrag tegen foltering en de ontwikkeling van een nationaal plan tegen racisme. We hebben die aanbevelingen aanvaard, aangezien de daarvoor bevoegde overheid oplossingen zoekt.

Aangezien België een federale Staat is, zijn zowel het nationaal verslag als de dialoog het resultaat van overleg tussen de federale regering en de deelgebieden. Ook voor de opvolging van de aanbevelingen zal er een gezamenlijke inspanning geleverd worden.

De expertengroep nationale minderheden moet dat concept definiëren in de Belgische context. Aangezien het Raadgevend Comité van het Kaderverdrag al een definitie van dat concept hanteert, is het niet zeker dat de Raad van Europa een Belgische definitie in aanmerking zal nemen, mocht ons land een verdragsluitende Staat worden.

Het zou nuttiger zijn dat die groep

convention-cadre ne devrait pas porter préjudice à nos principes constitutionnels et à nos lois relatives à l'emploi des langues.

zich baseert op de definitie die de Raad van Europa in de praktijk hanteert en bekijkt welk voorbehoud er geformuleerd zou moeten worden om te beantwoorden aan de doelstelling van de verklaring die België bij de ondertekening van het Verdrag heeft geformuleerd.

Pro memorie, die verklaring bepaalt dat de toepassing van het Kaderverdrag geen afbreuk mag doen aan de Grondwet en aan de wetten op het gebruik van de talen.

12.04 Georges Dallemagne (cdH): Madame la ministre, je vous remercie pour votre réponse.

Il est vraiment temps, selon moi, que l'on ratifie cette convention-cadre sur les minorités nationales. Je rappelle qu'elle a été signée par la Belgique, il y aura vingt ans le 31 juillet prochain. La ratification d'une convention après un tel délai constitue un record. Il est vraiment temps que la Belgique honore sa place notamment en tant que membre fondateur du Conseil de l'Europe. Elle a été pointée du doigt, entre autres, par un pays confédéral comme la Suisse qui lui demande de ratifier cette convention-cadre.

J'espère donc qu'on va avancer vers cette ratification le plus rapidement possible. En effet, cette situation qui a trop duré nous déshonore sur le plan des droits de l'homme.

12.04 Georges Dallemagne (cdH): Het is tijd om het kaderverdrag inzake de bescherming van de nationale minderheden te ratificeren, dat twintig jaar geleden op 31 juli werd ondertekend, te ratificeren. Dat is een record! België moet zijn status als stichtend lid van de Raad van Europa eer aandoen. Zwitserland heeft met de beschuldigende vinger naar ons gewezen. Ik hoop dat wij dat snel zullen doen. Die situatie strekt ons land tot oneer op het vlak van de mensenrechten.

12.05 Sophie Rohonyi (DéFI): Madame la ministre, je vous remercie pour vos réponses.

La question du suivi des recommandations émises par les différents États à destination de la Belgique lors de son Examen périodique universel est une vraie nécessité, car il est chaque fois constaté que la grande majorité des recommandations émises à cette occasion sont les mêmes.

Pour ce qui concerne la ratification de la convention-cadre pour la protection des minorités nationales, à l'instar de mon collègue Dallemagne, j'estime que cette situation a trop duré. On se réfugie trop derrière les travaux du groupe de travail chargé de sa définition. Il y a aussi la nécessité de mettre en place un plan d'action national de lutte contre le racisme ou de ratifier l'OPCAT avec la mise en place d'un mécanisme national de prévention pour tous les lieux de privation de liberté. La plupart de ces recommandations sont formulées depuis des années, ce qui pose la question de leur bon suivi par notre pays et pour s'assurer de celui-ci, la meilleure façon de le faire est d'associer pleinement la société civile.

Vous semblez dire que cela va de soi et que c'est la raison pour laquelle ces recommandations ont été acceptées puisque le dialogue avec la société civile existerait déjà en amont. Mais force est de

12.05 Sophie Rohonyi (DéFI): De follow-up van de aanbevelingen is noodzakelijk. De aanbevelingen zijn telkens dezelfde. Met betrekking tot de ratificatie van het kaderverdrag voor de bescherming van de nationale minderheden verschuilt men zich te veel achter de werkzaamheden van de werkgroep. Er moet een nationaal actieplan voor de bestrijding van racisme worden opgesteld en het Verdrag tegen foltering (CAT) moet worden geratificeerd. De meeste aanbevelingen worden al jarenlang geformuleerd. Om de follow-up ervan te verzekeren moet men het maatschappelijk middenveld daar volledig bij betrekken. Niet alle verenigingen worden met dezelfde regelmaat geraadpleegd.

constater que dans les faits, toutes les associations concernées ne sont pas sur le même pied, ne sont pas concertées avec les mêmes constance et régularité. J'insiste vraiment auprès de vous, madame la ministre, pour que ces recommandations soient pleinement concrétisées dans les faits.

Présidente: Els Van Hoof.

Voorzitster: Els Van Hoof.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

La **présidente**: Les questions n° 55017469C, n° 55017896C et n° 55018603C de M. Steven De Vuyst sont reportées.

13 Questions jointes de

- Samuel Cogolati à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les prisonniers de guerre arméniens" (55017603C)
- Michel De Maegd à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'incursion azérie en Arménie" (55017730C)
- Michel De Maegd à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La capture de nouveaux soldats arméniens par l'Azerbaïdjan" (55018232C)
- Michel De Maegd à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'évolution de la situation en Arménie" (55018816C)
- Els Van Hoof à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les prisonniers de guerre arméniens" (55019420C)

13 Samengevoegde vragen van

- Samuel Cogolati aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De Armeense krijgsgevangenen" (55017603C)
- Michel De Maegd aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De Azerbeïdjaanse inval in Armenië" (55017730C)
- Michel De Maegd aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het opnieuw gevangenmaken van Armeense soldaten door Azerbeïdjan" (55018232C)
- Michel De Maegd aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De evolutie van de situatie in Armenië" (55018816C)
- Els Van Hoof aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De Armeense krijgsgevangenen" (55019420C)

13.01 Michel De Maegd (MR): Madame la ministre, le 13 mai dernier, le dirigeant arménien Nikol Pachinian annonçait le viol de la frontière arménienne par les soldats d'Azerbaïdjan. Les troupes azerbaïdjanaises se seraient avancées de trois kilomètres à l'intérieur des frontières arméniennes au sud du pays. Quelques jours plus tard, nous apprenions que six soldats arméniens avaient été capturés par les troupes de Bakou. Cela s'est passé quelques jours après qu'un militaire arménien a été tué dans un accrochage avec des soldats azéris.

La situation reste précaire depuis l'accord de cessez-le-feu de novembre dernier. Ce nouveau regain de tension entre les deux parties est inquiétant. Il est primordial d'utiliser tous les moyens diplomatiques possibles et d'éviter un nouvel embrasement dans la région.

Le 27 mai, notre Parlement a adopté une résolution sur la situation appelant à un retrait immédiat des troupes de Bakou, à une libération des prisonniers militaires et civils arméniens toujours détenus.

13.01 Michel De Maegd (MR): In mei zijn troepen van Azerbeïdjan de Armeense grens overgestoken en hebben er zes Armeense soldaten gevangengenomen. De toestand blijft er hachelijk sinds het akkoord over een staakt-het-vuren in november. In een resolutie van ons Parlement wordt er tot een onmiddellijke terugtrekking van de Azerbeïdjaanse troepen en de vrijlating van de Armeense gevangenen, zowel burgers als militairen, opgeroepen.

Welke informatie hebt u over die Azerbeïdjaanse inval, de gevangengenomen soldaten en de Armeniërs die er in Azerbeïdjan vastgehouden worden?

Madame la ministre, de quelles informations disposez-vous sur l'incursion azérie en territoire arménien au mois de mai dernier? Quelles informations avez-vous sur les six soldats capturés fin mai et sur leur sort? De quelles informations disposez-vous concernant les civils et militaires arméniens toujours détenus en Azerbaïdjan?

Nous apprenions, il y a quelques jours, la libération de 15 d'entre eux. Pouvez-vous nous en dire davantage?

13.02 Els Van Hoof (CD&V): Mevrouw de minister, ik sluit mij aan bij de vragen van collega De Maegd. Wij hebben samen een resolutie opgesteld waarin wij de vrijlating vragen van de Armeense krijgsgevangenen. Wij weten niet exact hoeveel mensen nog gevangen zijn en of zij gevangen zijn genomen voor of na het staakt-het-vuren. Dat maakt geen verschil. Het zijn geen terroristen zoals Azerbeïdjan beweert. Het gaat ook over familieleden en niet alleen over militairen.

In onze resolutie vragen wij de regering ook om de zaak ter sprake te brengen ten aanzien van Azerbeïdjan in de bilaterale dialoog met dat land. Een ander belangrijk aspect van de resolutie is het verzekeren van de toegang van het Rode Kruis tot de gedetineerden. Wij vragen ook dat de inspanningen worden voortgezet om onder auspiciën van de Minsk Group te komen tot een duurzame politieke regeling voor het conflict.

Wat is tot slot de stand van zaken met betrekking tot de troepenmacht van Azerbeïdjan op Armeens grondgebied?

13.03 Sophie Wilmès, ministre: Sur le plan international, les contacts bilatéraux et multilatéraux se poursuivent avec les co-présidents du groupe de Minsk. Des contacts trilatéraux Arménie-Azerbaïdjan-Russie ont été mis sur pied par Moscou. Face à cette activité diplomatique, les avancées sur le terrain ont été limitées ces derniers mois. Il n'y a pas de consensus entre l'Arménie et l'Azerbaïdjan concernant les modalités d'accès au Haut-Karabakh pour une visite de terrain des co-présidents du groupe de Minsk et une visite des agences spécialisées des Nations Unies.

La première donnerait la possibilité de se rendre compte sur le terrain de la complexité politique, sécuritaire et humanitaire de la situation et de relancer le dialogue entre les protagonistes. La seconde permettrait de faire un état des lieux des besoins humanitaires spécifiques et des éléments nécessaires à la reconstruction du Haut-Karabakh ainsi que dans les districts qui l'entourent. Notons aussi que le comité international de la Croix-Rouge et la Russie ont subvenu à une grande partie des besoins humanitaires de base au Karabakh depuis la fin des hostilités.

Les co-présidents du groupe de Minsk ont, le 5 mai, à travers une déclaration commune, salué la libération de trois prisonniers arméniens et ont appelé les deux parties à compléter le processus d'échange des prisonniers tout en veillant dans l'intervalle au traitement humain de ceux-ci.

À travers cette déclaration commune, les co-présidents du groupe de Minsk ont rappelé, outre le renvoi des prisonniers, les éléments centraux de leur déclaration du 13 avril, à savoir la communication de

13.02 Els Van Hoof (CD&V): Avec M. De Maegd, j'ai rédigé une proposition de résolution demandant la libération des prisonniers de guerre arméniens. Nous demandons également au gouvernement d'aborder ce dossier avec l'Azerbaïdjan, de garantir à la Croix-Rouge l'accès aux détenus et de poursuivre les efforts déployés dans le cadre du Groupe de Minsk pour parvenir à un règlement politique durable.

Qu'en est-il de la présence d'une force azerbaïdjanaise sur le territoire arménien?

13.03 Minister Sophie Wilmès: De bilaterale en multilaterale contacten met de Groep van Minsk worden voortgezet. Rusland heeft een driepartijenoverleg tussen Armenië, Azerbeïdjan en Rusland opgestart. Er is echter geen consensus over de vraag of de Groep van Minsk en VN-agentschappen toegang krijgen tot Nagorno-Karabach.

Als de Groep van Minsk toegang krijgt tot de regio, kunnen we ons rekenschap geven van de complexiteit van de situatie op politiek, humanitair en veiligheidsvlak, en kunnen we de dialoog opnieuw op gang trekken. Als de VN-agentschappen toegang krijgen, kunnen we de noden in Nagorno-Karabach in kaart brengen. Het Rode Kruis en Rusland hebben de humanitaire noden van de lokale bevolking gelenigd.

De Groep van Minsk toonde zich tevreden over de vrijlating van drie

toute information pouvant aider au déminage, la levée des restrictions d'accès au Haut-Karabakh, la protection et la préservation du patrimoine culturel et religieux et la mise sur pied de mesures pouvant favoriser les liens entre les citoyens des deux communautés. Ils ont à nouveau rappelé leur disponibilité à contribuer à la facilitation du dialogue entre la partie arménienne et la partie azérie. Ils ont réitéré leurs demandes le 28 mai, dans un contexte de regain de tensions le long de la frontière arméno-azérie.

Sinds onze laatste ontmoeting zijn ongeveer 18 Armeense gevangenen teruggestuurd naar Armenië, waaronder 15 op 12 juni, in ruil voor militaire kaarten waarop de locaties staan van mijnvelden die door het Armeense leger zijn aangelegd in de regio Agdam, die aan het einde van de vijandelijkheden teruggegeven zijn aan Azerbeidzjan. Anderzijds werden eind mei verschillende Armeense soldaten door het Azerbeidzjaanse leger gearresteerd. Bakoe beweert dat zij op Azerbeidzjaans grondgebied zijn aangehouden en beschuldigd zijn van sabotage, wat Jerevan weerlegt.

In mijn vorige interventie op 27 april en op basis van de Azerbeidzjaanse informatie waarover ik beschik heb ik gemeld dat er nog minstens 62 Armeniërs in de Azerbeidzjaanse gevangenis werden vastgehouden. De Armeense autoriteiten schatten dat er nog ten minste 250 Armeense soldaten en burgers worden vermist, van wie er mogelijk nog 81 gevangen worden gehouden. Het zoeken naar en identificeren van de stoffelijke resten is nog steeds aan de gang. Er is een gerechtelijk onderzoek ingesteld om de verantwoordelijke vast te stellen voor wat is omschreven als grove criminele nalatigheid bij het beheer van de stoffelijke resten. Het kan niet worden uitgesloten dat deze Armeense soldaten die tijdens gevechten zijn gesneuveld op de Armeense lijsten staan van personen die eventueel in Azerbeidzjan gevangen zouden zitten. Het blijft dan ook moeilijk om precieze informatie te verstrekken over het aantal Armeense gevangenen dat nog steeds in Azerbeidzjaanse gevangenis wordt vastgehouden.

Ongeacht het precieze aantal Armeense gevangenen in Azerbeidzjan is het echter absoluut noodzakelijk dat zij zo spoedig mogelijk worden vrijgelaten, zoals gevraagd door de Minsk Group. België heeft tijdens contacten met Azerbeidzjaanse vertegenwoordigers steeds aangedrongen op de terugkeer van alle Armeense gevangenen. Op 10 juni laatstleden had ik de gelegenheid om met de voorzitter het International Committee of the Red Cross, of het Internationale Rode Kruiscomité, de heer Peter Maurer, te spreken over de situatie in Nagorno-Karabach en de gevangenen. Tijdens die vergadering heb ik herhaald dat België de stappen steunt die het ICRC heeft ondernomen voor de gevangenen.

We weten echter dat elke van de 62 Armeense soldaten die in de Azerbeidzjaanse gevangenis worden vastgehouden, bezoek heeft gekregen van verantwoordelijken van het ICRC en de toestemming

Armeense gevangenen en riep de partijen op tot een gevangenenruil. De groep brengt de verklaring van 13 april in herinnering: informatie verstrekken met het oog gericht op het neutraliseren van achtergebleven munitie, Nagorno-Karabach vlotter toegankelijk maken, het culturele en religieuze erfgoed beschermen, en de betrekkingen tussen beide gemeenschappen bevorderen. De Groep van Minsk is beschikbaar om bij te dragen aan de dialoog en herhaalde nogmaals haar verzoeken van 28 mei.

Au moins 62 Arméniens sont toujours détenus, mais il est très difficile de fournir des informations précises à ce sujet. Selon les autorités arméniennes, au moins 250 soldats et civils arméniens sont toujours portés disparus. Une enquête judiciaire a été ouverte pour identifier les responsables d'une négligence criminelle grave dans la gestion des dépouilles.

Les prisonniers arméniens doivent sans aucun doute être libérés le plus rapidement possible. La Belgique exhorte l'Azerbaïdjan à les relâcher. Le 10 juin, j'ai encore abordé cette situation avec le président du Comité international de la Croix-Rouge.

En prison, les soldats arméniens ont reçu la visite du Comité International de la Croix-Rouge et ont eu la possibilité d'enregistrer un message vidéo pour leurs familles.

Le 4 mai, 3 prisonniers arméniens ont été remis en liberté. Le 27 mai, une nouvelle arrestation de 6 militaires arméniens a eu lieu. Le 13 juin, 15 prisonniers ont été échangés contre des informations militaires. Selon l'Azerbaïdjan, 50 Arméniens seraient encore détenus en prison, mais selon l'Arménie, ce nombre est nettement plus élevé.

heeft gekregen om een videoboodschap naar familie te sturen.

Op 4 mei 2021 kondigden de Azerbeidzjaanse autoriteiten de vrijlating aan van drie Armeense gevangenen en hun terugkeer naar Jerevan. Toch werden op 27 mei 2021 zes Armeense militairen langs de Armeens-Azerbeidzjaanse grens door het Azerbeidzjaanse leger gearresteerd. De versies van de feiten verschillen. Volgens Jerevan bevonden deze soldaten zich op Armeens grondgebied, terwijl Bakoe beweert dat zij zich op Azerbeidzjaans grondgebied bevonden.

Tenslotte vond op zaterdag 13 juni 2021 een ruil plaats tussen Bakoe en Jerevan, gefaciliteerd door de Verenigde Staten en Georgië. Vijftien Armeense gevangenen werden geruild tegen de kaarten van de mijnevelden die de Armeniërs langs de oude frontlinie in de regio Agdam hadden gelegd. Deze ruil brengt het aantal Armeense gevangenen dat Bakoe sinds het staakt-het-vuren van 10 november 2020 heeft vrijgelaten op 88.

Als gevolg van deze laatste ontwikkeling zouden er zich, nog steeds volgens Bakoe, 50 Armeense gevangenen in Azerbeidzjaanse gevangenissen bevinden. Armenië van zijn kant blijft volhouden dat het aantal Armeense gevangenen veel hoger is dan 50. In zijn contact met Azerbeidzjaanse vertegenwoordigers pleit België stevast voor de terugkeer van alle Armeense gevangenen.

J'en viens maintenant au problème de la délimitation et de la démarcation des frontières. En effet, ces dernières semaines ont été marquées par un regain de tension progressif entre l'Arménie et l'Azerbaïdjan. Le 12 mai, des forces armées azéries – entre 500 et 600 soldats – se sont positionnées dans la région du lac Noir. Si l'Arménie accuse l'Azerbaïdjan d'avoir franchi illégalement sa frontière, cette dernière estime être sur son propre territoire. Selon les informations dont nous disposons actuellement, aucun coup de feu n'aurait cependant été tiré. Le même phénomène se serait produit à deux autres endroits le long de la frontière méridionale entre les deux pays.

Cet élément souligne, comme dans d'autres anciennes républiques soviétiques, les nombreux conflits transfrontaliers et frontaliers potentiels ainsi que le besoin de délimitation et de démarcation claire des frontières. Dans le cas présent, les frontières ont été négociées et établies avec imprécision du temps de l'ex-URSS, et depuis la fin de l'URSS, la frontière entre les deux pays n'a jamais été confirmée et encore moins démarquée.

La Russie a rapidement instauré une médiation en vue de la désescalade et d'une résolution des différends frontaliers. Le 19 mai, alors même que les consultations de Moscou avec Bakou et Erevan se poursuivaient, le premier ministre Pachinian a confirmé la préparation d'un accord trilatéral portant sur les différends frontaliers. Cet accord, qui n'a pas encore pu être finalisé, devrait prévoir la mise sur pied d'une commission sur la délimitation et la démarcation de la frontière arméno-azérie.

Quant au regain de tensions le long de la frontière, il est réel. Les incidents de ces dernières semaines sont les plus sérieux depuis le 9 novembre 2020, font monter la pression, nourrissent les inquiétudes et compliquent d'autant plus le processus diplomatique lié à la

De jongste weken zijn de spanningen tussen Armenië en Azerbeidzjan opnieuw opgelopen. Op 12 mei hebben Azerbeidzjaanse strijdkrachten in de regio van het Sevanmeer stelling genomen. Armenië beschuldigt Azerbeidzjan van het illegaal overschrijden van zijn grens, terwijl Azerbeidzjan die regio als zijn grondgebied beschouwt. Op twee andere plaatsen zou zich hetzelfde scenario afgespeeld hebben. Over de grenzen werd er ten tijde van de voormalige USSR onderhandeld zonder dat ze precies vastgelegd werden. Sindsdien werd de grens tussen de twee landen nooit bevestigd of afgebakend.

Rusland heeft snel een poging tot bemiddeling ondernomen. Op 19 mei heeft premier Pasjinjan bevestigd dat er een trilaterale overeenkomst werd voorbereid die voorziet in een commissie voor de afbakening en demarcatie van de Armeens-Azerbeidzjaanse grens. De recente incidenten zijn de ernstigste sinds 9 november 2020. Bakoe en Jerevan moeten zich

situation et au retour du Haut-Karabakh. Il importe, dès lors, que Bakou et Erevan continuent à faire preuve de la plus grande retenue le long de la frontière et qu'ils s'engagent le plus tôt possible dans un exercice visant à délimiter la frontière arméno-azérie. C'est en ces termes que tant les coprésidents du Groupe de Minsk que le haut représentant et vice-président de la Commission européenne Josep Borrell se sont exprimés publiquement, en réaction aux incidents qui se sont produits le long de la frontière.

Je partage entièrement ce point de vue. J'ai moi-même exprimé publiquement mon inquiétude quant à l'évolution de la situation à la frontière arméno-azérie. Le 28 mai, j'ai appelé à la retenue et à la relance d'un mécanisme de délimitation et de démarcation de la frontière. Sur le terrain, la situation reste malheureusement inchangée pour le moment.

Pour conclure cette partie, il convient de rappeler les élections législatives qui ont eu lieu en Arménie le 20 juin. Elles étaient polarisantes mais compétitives et transparentes, selon les observateurs de l'OSCE. Le parti du premier ministre Pachinian a remporté 54 % des suffrages, ce qui signifie qu'il dispose à nouveau d'une majorité parlementaire stable pour son gouvernement. Cela signifie également qu'il existe des perspectives de stabilité. On ne peut qu'espérer que les dirigeants des deux pays choisiront la voie d'une forme de normalisation arméno-azérie.

Ten slotte wil ik het nog hebben over het optreden van de Europese Unie op het humanitaire vlak. Sinds de vijandelijkheden is bijna 7 miljoen euro uitgetrokken voor Nagorno-Karabach, via verschillende begrotingsschijven. Daarnaast zijn er diverse rechtstreekse bijdragen van de lidstaten. Op 17 mei besliste de Europese Commissie ondanks de opgelopen spanningen om 10 miljoen extra vrij te maken. Deze toekenning van extra middelen weerspiegelt de wens van de Europese Unie om bij te dragen tot de duurzame en volledige stabilisering van de regio en tot de totstandbrenging van het vertrouwen en verzoeningsmaatregelen tussen Armenië en Azerbeïdjan.

13.04 Michel De Maegd (MR): Madame la ministre, je vous remercie pour votre réponse.

Lors de la dernière guerre meurtrière au Haut-Karabakh, c'est un euphémisme de dire que les Arméniens ont été abandonnés à leur sort par la communauté internationale. Je pense, en particulier, au peu d'activités et de résultats du Groupe de Minsk. Depuis, les nombreuses infractions aux conventions internationales dont celle de Genève sur les prisonniers de guerre sont évidemment inacceptables.

Madame la ministre, ce sont des familles entières qui sont dans l'angoisse et qui attendent avec beaucoup d'impatience le retour de leurs proches et de tous les prisonniers. C'est un pays entier qui attend légitimement le respect de son intégrité territoriale. Il ne peut y avoir une nouvelle guerre larvée, silencieuse, vicieuse des Azéris après l'accord de cessez-le-feu obtenu sous l'égide de la communauté internationale.

Vous avez évoqué les échanges de soldats relatant la présence de

terughoudend opstellen en hun grens snel afbakenen. De mede-voorzitters van de Minsk-Groep en de Hoge Vertegenwoordiger van de EU hebben zich in die zin uitgelaten.

Ik heb publiekelijk uiting gegeven aan mijn ongerustheid. Op 25 mei heb ik opgeroepen tot terughoudendheid en tot de afbakening van de grens.

De parlementsverkiezingen in Armenië van 20 juni waren polariserend, maar competitief en transparant, volgens de OVSE-waarnemers. De partij van eerste minister Pasjinjan heeft 54% van de stemmen behaald, wat betekent dat zijn regering over een stabiele parlementaire meerderheid beschikt. We hopen dat de leiders van beide landen voor een normalisering van de betrekkingen zullen opteren.

Depuis les hostilités, l'UE a débloqué quelque 7 millions d'euros. Il existe également des contributions individuelles des États membres. Le 17 mai, la Commission européenne a décidé de contribuer à concurrence de 10 millions d'euros supplémentaires à la stabilisation de la région et à une réconciliation entre l'Arménie et l'Azerbaïdjan.

13.04 Michel De Maegd (MR): De talrijke schendingen van de Conventie van Genève ten aanzien van de Armeense oorlogsgevangenen zijn onaanvaardbaar. Talrijke gezinnen wachten op de terugkeer van hun familieleden en Armenië verwacht dat zijn territoriale integriteit gerespecteerd wordt. Het is onaanvaardbaar dat de Azerbeïdjanen na het staakt-het-vuren een verkapte oorlog voeren.

Ik hoop dat de bezoeken ter plaatse door de inspecteurs van de Verenigde Naties en de Minsk-Groep vruchten zullen afwerpen.

mines dans la région. Vous avez évoqué les visites attendues sur le terrain des agents des Nations Unies et du Groupe de Minsk. Celui-ci nous a davantage habitués à des déclarations plutôt qu'à des actions. J'espère que ces déclarations d'intention seront donc suivies d'effets.

Je vous remercie de continuer, comme vous le faites depuis des semaines dans de nombreux cénacles, à faire pression sur Bakou, tant dans le cadre bilatéral que multilatéral, pour que soient libérés les 62 prisonniers arméniens emprisonnés, mais aussi les 81 captifs qui feraient partie des 250 personnes portées disparues, et à faire pression pour que soit respectée l'intégrité territoriale de l'Arménie. Ce n'est, en réalité, que sur ces bases qu'un accord durable pourra être trouvé sur le futur statut du Haut-Karabakh.

J'ai été satisfait d'entendre qu'une nouvelle enveloppe de dix millions d'euros devrait être débloquée par l'Union européenne en plus de celle de sept millions d'euros à destination des habitants du Haut-Karabakh qui vivent dans la souffrance. Cela apportera certainement une bouffée d'oxygène à ces personnes qui sont dans une situation humanitaire désastreuse.

Ik dank u dat u druk blijft uitoefenen op het regime in Azerbeidzjan om de Armeense gevangenen vrij te laten. Alleen als de territoriale integriteit van Armenië erkend wordt, kan er een duurzaam akkoord over Nagorno-Karabach tot stand komen.

Ik ben blij dat de EU voor de inwoners van die streek 10 miljoen euro aan bijkomende middelen uittrekt.

13.05 Els Van Hoof (CD&V): Ik kan niet veel toevoegen aan de repliek van de heer De Maegd. Het akkoord van eind november vorig jaar met Jerevan is een akkoord dat tot stand is gekomen met het mes op de keel, onder toezicht van Rusland, waarbij Turkije in de rug Azerbeidzjan steunde. Het was een onevenwichtig akkoord. Het zal blijven leiden tot bijkomende spanningen. Men spreekt van een bevroren conflict, maar het kan gemakkelijk weer ontdoen. Het uitblijven van de ruil van alle gevangenen is een element dat tot spanning leidt tussen de beide landen. Het feit dat ook de territoriale integriteit niet wordt gerespecteerd, is een bijkomend spanningselement. Het is goed dat u er kort op zit en bilateraal handelt, met Azerbeidzjan, maar ook met het Rode Kruis. Ook bij de Europese Unie blijft u benadrukken dat het akkoord moet worden uitgevoerd, dat de groep van Minsk actief moet blijven en dat humanitair de nodige maatregelen moeten worden getroffen.

13.05 Els Van Hoof (CD&V): L'accord de fin novembre 2020, supervisé par la Russie, a été conclu avec Erevan en lui mettant le couteau sous la gorge, la Turquie soutenant également l'Azerbaïdjan. Cet accord déséquilibré continuera à créer des tensions, exacerbées par l'échec de l'échange de tous les prisonniers et le non-respect de l'intégrité territoriale.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

De **voorzitter**: Vraag nr. 55017670C van mevrouw Van Bossuyt is uitgesteld.

14 Question de Katrin Jadin à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les bains de sang en Afghanistan" (55017693C)

14 Vraag van Katrin Jadin aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De bloedbaden in Afghanistan" (55017693C)

14.01 Katrin Jadin (MR): Madame la présidente, j'ai transformé toutes mes questions en questions écrites, mis à part celles qui étaient jointes. C'est une communication que j'ai transmise ce matin déjà.

15 Vraag van Ellen Samyn aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De vernieling en ontheiliging van een Chalcedonische kerk in het oosten van Turkije" (55017829C)

15 Question de Ellen Samyn à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La profanation et la destruction d'une église chalcédonienne dans l'est de la Turquie" (55017829C)

15.01 Ellen Samyn (VB): In het bergdorpje Mehr in het oosten van

15.01 Ellen Samyn (VB): Dans

Turkije is een Chalcedonische kerk, de Marta Shimoni kerk, vernield en ontheiligd. De agressie was gericht op de relieken in de kerk; kruisen, rozenkransen en iconen van Jezus werden gevandaliseerd.

De kerk werd vernoemd naar Shimoni Diril, moeder van een Chalcedonisch katholieke priester. Zij en haar echtgenoot Hurmuz werden in 2020 ontvoerd, Shimoni werd dood teruggevonden, elk spoor ontbreekt nog van haar echtgenoot. De Turkse autoriteiten zouden geen werk maken van de zoektocht naar de echtgenoot en van het onderzoek naar de verdwijning en dood van Shimoni.

Bent u op de hoogte van deze feiten?

Heeft u informatie over wie er verantwoordelijk wordt gesteld voor de moord op mevrouw Shimoni Diril en de mogelijke ontvoering/verdwijning van haar echtgenoot?

Zal u deze feiten aankaarten bij de Turkse ambassadeur?

Zal u deze feiten aankaarten op internationaal niveau?

15.02 Minister **Sophie Wilmès**: Ik ben inderdaad op de hoogte van de recente daden van vandalisme in de Chalcedonische kerk in Kovankaya in de provincie Sirnak in het oosten van Turkije. Ik ben tevens op de hoogte van de ontvoering van een echtpaar uit hetzelfde dorp in januari 2020, waarbij de vrouw dood werd teruggevonden in maart 2020 en de man nog steeds wordt vermist. Ik beschik niet over informatie over de persoon of instantie die verantwoordelijk zou zijn voor die misdaden. Het officiële onderzoek is nog steeds lopende en er kon nog geen dader geïdentificeerd worden door de Turkse autoriteiten. In deze omstandigheden wens ik mij natuurlijk niet uit te spreken of te speculeren over de verantwoordelijkheden inzake de ontvoering van het echtpaar, de moord op de vrouw, de aanhoudende verdwijning van de echtgenoot of de daden van vandalisme tegen de Chalcedonische kerk van Kovankaya.

Ik begrijp de emotie en de bezorgdheid die deze gebeurtenissen hebben veroorzaakt binnen de kleine Chalcedonische katholieke gemeenschap in Turkije, evenals onder de geloofsgenoten en de mensenrechtenorganisaties die haar over de hele wereld steunen. De achteruitgang van de mensenrechten in Turkije, met inbegrip van de rechten van de religieuze minderheden, is een element van ernstige bezorgdheid voor België. Deze kwestie wordt nauwlettend gevolgd door onze posten in Ankara en Istanbul, evenals door mijn diensten in Brussel. Het respect voor de mensenrechten en voor de rechten van minderheden, inclusief religieuze minderheden, zal ik blijven aankaarten in mijn bilaterale gesprekken met mijn Turkse ambtgenoot, alsook op Europees en multilateraal niveau.

15.03 **Ellen Samyn** (VB): Mevrouw de minister, bedankt voor uw antwoord. Het doet mij in ieder geval deugd dat u dergelijke zaken zult blijven aankaarten op bilateraal niveau. Maar het is helaas een droeve vaststelling dat in een toenemend aantal landen, voornamelijk in de Arabische wereld, christelijke minderheidsgroepen worden gezien als een bedreiging. Al te vaak en zonder enige aanleiding worden jaarlijks duizenden christenen geïntimideerd, vervolgd en in het ergste geval zelfs gedood omwille van hun geloof.

l'est de la Turquie, l'église chalcédonienne Marta Shimoni a été détruite et profanée. Elle avait reçu son nom de Shimoni Diril, la mère d'un prêtre de confession chalcédonienne. Elle a été enlevée avec son mari en 2020 et retrouvée morte ensuite. Les autorités turques ne chercheraient ni à mener une enquête ni à retrouver la piste de son mari.

La ministre abordera-t-elle la question auprès de l'ambassadeur de Turquie et au niveau international?

15.02 **Sophie Wilmès**, ministre: J'ai été informée de ces faits mais je ne dispose d'aucune information concernant les responsables. L'enquête officielle est toujours en cours et il n'a pas encore été possible d'identifier les auteurs. Le recul des droits humains et des droits des minorités religieuses en Turquie est préoccupant. Nos représentants à Ankara et à Istanbul ainsi que mes services à Bruxelles suivent la question avec attention. Je continuerai à aborder le sujet du respect de ces droits dans mes entretiens bilatéraux avec mon homologue turc ainsi qu'aux niveaux européen et multilatéral.

15.03 **Ellen Samyn** (VB): Il est positif que la ministre aborde cette question au niveau bilatéral, mais il est regrettable que les groupes minoritaires chrétiens soient considérés comme une menace dans un nombre croissant de pays, notamment dans le monde arabe.

Het aantal berichten uit Turkije over grof geweld, dreigementen, intimidatie en pesterijen door de Turkse autoriteiten neemt alleen maar toe. Dat is toch wel schrikwekkend te noemen.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

De **voorzitter**: Aan de orde zijn de samengevoegde vragen nrs. 55017946C van de heer Vandenput en 55018156C en 55018839C van mevrouw Van Bossuyt. Zij zijn niet aanwezig.

16 Questions jointes de

- Séverine de Laveleye à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les brevets sur les vaccins contre le Covid-19" (55018029C)
- Anneleen Van Bossuyt à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La levée des brevets" (55018843C)
- Steven De Vuyst à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La levée des brevets sur les vaccins contre le coronavirus" (55018887C)
- Sophie Rohonyi à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La levée des brevets des vaccins pour lutter contre le Covid-19" (55019442C)

16 Samengevoegde vragen van

- Séverine de Laveleye aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De patenten op de coronavaccins" (55018029C)
- Anneleen Van Bossuyt aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het openstellen van de patenten" (55018843C)
- Steven De Vuyst aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De opheffing van de patenten op de vaccins tegen het coronavirus" (55018887C)
- Sophie Rohonyi aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De opheffing van de patenten op de vaccins in de strijd tegen COVID-19" (55019442C)

16.01 Séverine de Laveleye (Ecolo-Groen): Madame la ministre, depuis ma dernière question, plusieurs nouveaux éléments sont apparus. Le nombre de morts et de malades augmente encore de façon vertigineuse dans certains pays. Certains pays européens ont rejoint le groupe des pays demandant la levée des brevets - notamment l'Espagne. Le Parlement européen s'est aussi positionné le mercredi 21 mai pour la levée des brevets sur les vaccins contre le covid-19.

Par ailleurs, suite à l'annonce faite en mars par l'Inde - le plus grand fabricant de vaccins contre le covid -, de ne plus pouvoir fournir l'initiative Covax avant la fin de l'année, l'OMS a annoncé le 17 mai que l'objectif de 20 % de la population vaccinée d'ici fin 2021 était en danger.

Pendant ce temps-là, *Forbes* a publié un rapport (partagé par Oxfam) qui montre que, pendant que le monde s'affaiblit et que des personnes décèdent, la pandémie a fait au moins 9 nouveaux milliardaires qui ont amassé une fortune nette de 19,3 milliards de dollars, somme qui permettrait de vacciner 1,3 fois l'ensemble de la population des pays à faibles revenus, soit 10 % de la population mondiale.

Madame la ministre, mes questions sont un peu mises à jour depuis que je les ai déposées. Comment le G20 s'est-il positionné le 21 mai sur la levée des brevets sur les vaccins contre le covid? La position belge au sein du débat européen est-elle enfin orientée vers la levée temporaire des brevets?

16.01 Séverine de Laveleye (Ecolo-Groen): In sommige landen neemt het aantal sterfgevallen en zieken sterk toe. Enkele landen, waaronder Spanje, maar ook het Europees Parlement hebben zich uitgesproken voor de opheffing van de patenten op de coronavaccins. Sinds India aangekondigd heeft dat het tot het einde van het jaar geen dosissen meer zal kunnen leveren aan het COVAX-programma, heeft de WHO op 17 mei verklaard dat de doelstelling om 20 % van de bevolking gevaccineerd te krijgen tegen eind 2021 in gevaar is. Het Amerikaanse tijdschrift *Forbes* heeft een rapport uitgebracht waaruit blijkt dat de pandemie 9 miljardairs heeft voortgebracht die samen 19,3 miljard dollar hebben vergaard; met zo'n bedrag zou de bevolking van lage-inkomenslanden – hetzij 10 % van de wereldbevolking – 1,3 keer gevaccineerd kunnen worden.

Welk standpunt heeft de G20 op

Quelle position l'Europe a-t-elle défendue au dernier sommet de l'OMC? Maintenant, nous le savons évidemment. Qu'est-ce qui est prévu pour le prochain sommet, l'année prochaine? Je vous remercie.

21 mei ingenomen met betrekking tot de opheffing van de patenten? Huldigt België in het Europese debat het standpunt van een tijdelijke opheffing? Welk standpunt heeft Europa verdedigd op de jongste WHO-top? Wat overweegt men voor de top van volgend jaar?

16.02 Sophie Rohonyi (DéFI): *Madame la ministre, le 10 juin dernier, le Parlement européen s'est prononcé sur la levée temporaire des brevets de vaccins pour pouvoir augmenter et renforcer l'accès mondial à des vaccins abordables. Dans la résolution, le Parlement européen a proposé d'entamer des négociations sur une levée temporaire de certaines dispositions de l'accord ADPIC de l'OMC sur les brevets afin d'améliorer l'accès mondial à des produits médicaux abordables liés au COVID-19 et pour traiter la question des contraintes de production dans le monde ainsi que des pénuries d'approvisionnement.*

À cet égard, les députés européens ont également invité les États-Unis et le Royaume-Uni à lever sans délai leur interdiction d'exportation de vaccins et de matières premières nécessaires à la production de vaccins.

Il est clair que l'objectif consacré par la résolution du Parlement européen doit être entendu. Il est en effet inconcevable que les droits de propriété intellectuelle puissent entraver la lutte contre le Covid-19 en empêchant les pays en voie de développement d'accéder à la quantité de vaccin nécessaire pour atteindre une immunité collective qui, in fine, bénéficiera au monde entier. Pascal Lamy, l'ancien patron de l'OMC, ou encore le directeur général de l'OMS ont d'ailleurs qualifié cette situation "d'appartheid vaccinal".

C'est pourquoi nous devons garder une position ferme et indépendante à l'égard des entreprises et des pays qui participent à l'individualisme sanitaire, en plaidant tant la levée des brevets que le partage des technologies et des connaissances relatives à la production de vaccins. En effet, comme nous l'ont démontré les experts lors des auditions relatives aux propositions de résolution relatives à la levée des brevets en commission de la Santé, cette levée à elle seule ne sera pas suffisante.

• Quelle position adoptez-vous au regard de la résolution du Parlement européen du 10 juin 2021? Puisque la Belgique dispose d'une position majeure dans la production de vaccins dans le monde entier, notre gouvernement entend-il soutenir la mise en œuvre de cette résolution?

• Ne devrions-nous pas adopter une position commune pour la levée des brevets en concertation avec d'autres États membres?

• Vous avez également assisté à un entretien avec le Président Biden et le premier ministre lors duquel la question de la production de vaccins en Belgique a été abordée. Qu'en est-il ressorti? Quelle position les États-Unis défendent-ils concernant l'échange de vaccins et de produits indispensables entre nos deux pays? Pouvons-nous espérer un accord pour endiguer cette lutte de vitesse à la

16.02 Sophie Rohonyi (DéFI): *Op 10 juni heeft het Europees Parlement een standpunt ingenomen met betrekking tot de tijdelijke opheffing van de patenten op vaccins teneinde de wereldwijde toegang tot betaalbare vaccins te kunnen verbeteren. Het Europees Parlement heeft voorgesteld om te onderhandelen over de tijdelijke opheffing van bepaalde bepalingen van de TRIPS-overeenkomst. De Euro-parlementsleden hebben de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk verzocht onverwijld hun verbod op de export van vaccins en noodzakelijke grondstoffen voor de productie van vaccins op te heffen.*

De intellectuele eigendomsrechten mogen de bestrijding van COVID-19 in de ontwikkelingslanden niet in de weg staan. De opbouw van groepsimmunitet komt uiteindelijk de hele wereld ten goede. We moeten een krachtig standpunt innemen ten opzichte van de bedrijven en de landen die bijdragen tot het gezondheids-individualisme. Volgens de experts die in de commissie voor Volksgezondheid gehoord werden, zal de opheffing van de patenten niet volstaan.

Zal onze regering de toepassing van deze resolutie ondersteunen? Moeten we in samenspraak met de EU-lidstaten geen gezamenlijk standpunt innemen ten voordele van de opheffing van de patenten? Wat was het resultaat van uw gesprek met president Biden en de eerste minister? Welk standpunt verdedigen de Verenigde Staten wat de uitwisseling van vaccins en producten tussen onze beide

vaccination?

16.03 Sophie Wilmès, ministre: Collègues, je vous remercie pour vos questions. Comme je l'ai déjà indiqué dans cette assemblée, l'accès aux médicaments et vaccins pour tous est une réelle priorité que le gouvernement belge partage pleinement. Il s'agit d'une question épidémiologique et de solidarité internationale dans laquelle l'Union européenne s'inscrit tout à fait par le biais d'initiatives comme COVAX, pour laquelle l'UE et les États membres ont déjà investi à hauteur de 2,2 milliards d'euros, ou comme le mécanisme européen de partage des vaccins qui a l'ambition de donner 100 millions de doses d'ici la fin de l'année.

Pour ce qui est de votre première question, madame de Laveleye, sur le Sommet mondial de la santé sous l'égide du G20 le 21 mai dernier, celui-ci a confirmé l'importance d'une coopération entre tous les acteurs publics et privés en vue de l'augmentation de la disponibilité équitable des outils et instruments de production des vaccins ainsi que d'en améliorer l'accessibilité pour tous. La Déclaration de Rome issue de ce sommet encourage l'emploi d'instruments tels que les licences volontaires, le transfert de technologies et de know-how volontaires ainsi que le *pact and pooling*, par le biais de conditions convenues d'un commun accord. Ce ne sont que quelques-unes des pistes avancées dans la Déclaration de Rome issue de ce sommet.

S'agissant de vos différentes questions sur la position défendue par l'UE lors des travaux du G7 qui s'est tenu au Royaume-Uni du 11 au 13 juin dernier, je vous renvoie volontiers à la déclaration finale du sommet dans laquelle les dirigeants se sont engagés à soutenir la fabrication dans les pays à faibles revenus et à participer de manière constructive aux discussions de l'OMC sur le rôle de la propriété intellectuelle, notamment en travaillant de manière cohérente dans le cadre de l'accord sur les ADPIC et la santé publique.

Le G7 a souligné l'impact positif que les licences volontaires et le transfert de technologies à des conditions mutuellement convenues ont déjà eu sur l'augmentation de l'offre mondiale et s'est aussi engagé à étudier toutes les options permettant de garantir des outils covid-19 abordables et accessibles aux pays les plus pauvres, y compris la production à but non lucratif, la tarification échelonnée et transparente et le partage par les fabricants d'une partie de la production via COVAX.

Enfin, concernant votre question relative au Conseil sur les aspects du droit de propriété intellectuelle qui touchent au commerce, qui s'est tenu à Genève les 8 et 9 juin, l'UE y a présenté sa nouvelle proposition visant à obtenir l'engagement des membres de l'OMC en faveur d'un plan d'action commercial multilatéral pour accroître la production de vaccins contre le covid-19 et garantir un accès universel et équitable à ceux-ci.

Dans cette proposition, l'Union européenne souligne le rôle central de l'OMC dans la réaction à la pandémie et presse les autres membres de l'OMC de s'accorder sur un ensemble d'engagements, y compris en matière de droit de propriété intellectuelle.

landen betreft? Mogen we verwachten dat er een akkoord bereikt wordt?

16.03 Minister Sophie Wilmès: De toegankelijkheid van geneesmiddelen en van het vaccin is een prioriteit van de regering. De Europese Unie neemt deel aan die solidariteit via het COVAX-programma en het Europese verdeelmechanisme voor de vaccins.

Tijdens de Global Health Summit werd er aangedrongen op een publiek-private samenwerking om vaccins te produceren en ze voor iedereen toegankelijk te maken. In de Verklaring van Rome op het einde van de top worden vrijwillige licenties, de overdracht van technologieën en *patent pooling* via gemeenschappelijk overeengekomen voorwaarden aangehouden.

Wat het standpunt van de EU tijdens de G-7 van 11-13 juni betreft, verwijs ik naar de eindverklaring, waarin de productie in de lage-inkomenslanden en de constructieve deelname van aan de WHO-onderhandelingen over de intellectuele eigendomsrechten gesteund worden.

De G-7 benadrukt de positieve impact van de vrijwillige licenties en van de overdracht van technologieën op de toename van het aanbod op wereldschaal en zal alle opties bestuderen waarmee er voor betaalbare anti-COVID-19-middelen in de armste landen gezorgd kan worden.

Tijdens de raad voor commerciële intellectuele eigendomsrechten van 8-9 juni in Genève heeft de EU haar voorstel ingediend om de WTO-leden ertoe op te roepen zich te verbinden tot een multilateraal handelsactieplan om de productie van COVID-19-vaccins op te voeren en voor een universele en billijke toegang tot die vaccins te zorgen. Ze vraagt

Concrètement, l'Union européenne invite les gouvernements à faire en sorte que les vaccins et traitements contre le covid-19 et leurs composants puissent franchir les frontières librement. Il s'agit ici de limiter les restrictions à l'exportation et de maintenir les chaînes d'approvisionnement ouvertes.

Deuxièmement, cette proposition vise à encourager les producteurs à accroître leur production tout en veillant à ce que les pays qui ont le plus besoin de vaccins les reçoivent à un prix abordable. On pense ici à des accords de licences, à des partages d'expertise des prix différenciés, y compris les ventes à prix coûtant aux pays à faibles revenus, à la fabrication, la sous-traitance et de nouveaux investissements dans des installations de production au sein des pays en développement.

Troisièmement, elle vise à faciliter le recours aux licences obligatoires dans le cadre de l'accord existant de l'OMC sur les aspects des droits de propriété intellectuelle qui touchent au commerce. L'accord sur les ADPIC prévoit déjà cette flexibilité qui est un outil légitime dans le contexte de la pandémie, auquel on peut faire appel rapidement si nécessaire.

L'Union européenne propose ainsi des solutions concrètes à court et à moyen terme pour garantir l'accès universel à des prix abordables.

Madame Rohonyi, dans sa résolution, le Parlement européen invite l'Union européenne à adopter une attitude constructive et à participer activement aux négociations au sein du Conseil des ADPIC.

Il s'agit là d'un point prioritaire également pour la Belgique et que nous soulignons systématiquement dans nos contacts avec la Commission qui représente les États membres dans ces négociations. En outre, la résolution souligne aussi la valeur ajoutée du système des droits de propriété intellectuelle et son importance dans le contexte de l'innovation et aborde les flexibilités existantes dans le cadre des accords ADPIC, y compris les licences obligatoires. La résolution reconnaît également que l'élargissement et l'encouragement des accords de licences volontaires et des transferts volontaires de technologies et de savoir-faire constituent le meilleur moyen d'accroître la production mondiale de vaccins. À cet égard, l'approche proposée par la résolution n'est pas très différente de l'approche globale présentée par la Commission au Conseil des pays ADPIC et dont je viens de vous énumérer les trois grands axes.

Vous m'interrogez aussi sur la position des États-Unis dans ce débat. Il faut bien reconnaître que celle-ci reste pour le moins ambiguë. Alors que les États-Unis, sous le président Trump, s'étaient montrés résolument négatifs à l'égard de la discussion sur la levée des droits de propriété intellectuelle, l'administration du président Biden semble désormais plus ouverte à envisager cette possibilité, ce qui avait été annoncé publiquement par la représentante au Commerce début mai. Cependant, depuis cette annonce, la position n'a pas encore été clarifiée et aucun texte concret n'a été déposé par les États-Unis à Genève sur cette question au contraire de l'Union européenne. Il faudra donc attendre le début effectif des négociations sur les textes cette semaine à Genève pour avoir des précisions sur les intentions américaines.

dat de regeringen de COVID-19-vaccins en -behandelingen vrij zouden laten circuleren door de uitvoerbepalingen te beperken en de toeleveringsketens open te houden. Ze pleit ervoor de productie te verhogen en de vaccins tegen een betaalbare prijs aan te bieden aan de landen die ze het hardst nodig hebben. Ze wil het gebruik van dwanglicenties faciliteren via de TRIPs-overeenkomst inzake commerciële intellectuele eigendomsrechten, die al in die flexibiliteit voorziet. Het is een legitiem instrument in tijden van een pandemie waarop er snel een beroep gedaan kan worden.

In de resolutie van het Europees Parlement wordt er aan de EU gevraagd een constructieve houding aan te nemen en actief deel te nemen aan de onderhandelingen in de TRIPs-Raad. In onze contacten met de Commissie leggen we steeds de nadruk op die prioriteit.

In de resolutie wordt het belang van het systeem van de intellectuele eigendomsrechten voor innovatie benadrukt. De flexibele regelingen die er in het kader van de TRIPs-overeenkomsten bestaan, waaronder de dwanglicenties, komen erin aan bod.

Er wordt in erkend dat het aanmoedigen van vrijwillige licentieovereenkomsten en overeenkomsten inzake technologie-overdracht de beste manier is om de vaccinproductie op wereldschaal te verhogen. Die benadering verschilt niet veel van de aanpak van de Commissie in de TRIPs-raad.

Terwijl de VS onder president Trump gekant waren tegen het opheffen van intellectuele eigendomsrechten, lijkt president Biden meer open te staan voor die mogelijkheid. Er werd echter nog geen tekst ingediend en de bedoelingen van de VS zullen pas

J'en viens finalement à la position de la Belgique dans toutes ces discussions et je peux vous indiquer que notre pays s'y inscrit avec un esprit ouvert et prend très au sérieux les préoccupations émises par les pays en développement qui n'ont pas encore accès aux vaccins. Nous plaillons dans les enceintes européennes et internationales pour des solutions pragmatiques qui permettent de répondre aux problèmes qui se posent aujourd'hui, à savoir un goulot d'étranglement de la production. Il faut, pour ce faire, notamment faciliter le commerce et la transparence des chaînes de distribution, réduire les restrictions aux exportations, faciliter les partenariats entre détenteurs de licences et producteurs, encourager le transfert de connaissances, renforcer les flexibilités existantes et explorer les pistes permettant de lever les obstacles à la production.

Nous sommes particulièrement attentifs aux travaux menés sur ces questions à l'OMC. Espérons qu'ils permettront d'atteindre rapidement des résultats. L'efficacité et l'utilité de toute proposition visant à augmenter la production et à faciliter la distribution de vaccins dans le domaine de la propriété intellectuelle ou de tout autre domaine, doivent être étudiées. C'est précisément la position que défend la Belgique, tant à Bruxelles qu'à Genève et à New York.

tijdens de besprekingen in Genève duidelijker worden.

België neemt de bezorgdheid van de ontwikkelingslanden die nog geen toegang tot het vaccin hebben, ernstig. We pleiten voor pragmatische oplossingen voor de bottleneck in de productie. We moeten voor transparantie in de distributieketens zorgen, de uitvoerbeperkingen verminderen, de partenariaten tussen de licentiehouders en de producenten vergemakkelijken en de kennisoverdracht aanmoedigen.

Wij volgen met aandacht de werkzaamheden van de WTO. Laten we hopen dat er snel resultaten zijn. Elk voorstel dat de productie van vaccins kan opvoeren en de distributie ervan kan faciliteren, moet wat België betreft bestudeerd worden.

16.04 Séverine de Laveleye (Ecolo-Groen): Merci, madame la ministre, pour votre très bonne et longue réponse. Je voudrais d'abord une fois de plus saluer l'engagement de notre gouvernement dans les valeurs de solidarité et d'efficacité contre le virus, parce que c'est évidemment bien de cela dont nous parlons. Je pense que c'est toujours utile de souligner, comme vous l'avez fait, toutes les démarches déjà entreprises au niveau européen et au niveau belge pour faciliter l'accès au vaccin de toutes les populations de la planète, y compris dans les pays à faibles revenus.

Il y a évidemment un petit bémol quand même; je me permets de rappeler que la levée des brevets sur les vaccins a été présentée par plusieurs experts lors des auditions que nous avons eues dans notre Parlement comme étant une étape, qui a son rôle, non pas à la place de toutes celles que vous avez présentées, mais elle constitue une étape supplémentaire qui pourrait encore faciliter l'accès au vaccin. Nous continuons, nous, à avancer. Il faut se donner toutes les armes, y compris celle-là. Ce n'est pas du tout à la place de celles que vous avez présentées et qui sont évidemment des pistes qui doivent être soutenues. Elles sont complémentaires et la levée des brevets pourra faciliter l'accès du plus grand nombre au vaccin, le plus vite possible. Je sais que nous partageons ce souci d'être les plus efficaces possible dans la lutte contre le virus. Nous continuons à vous soutenir dans une réflexion encore plus ambitieuse. On verra comment la Belgique avancera encore au niveau de ce dossier.

16.04 Séverine de Laveleye (Ecolo-Groen): Ik begroet met applaus het commitment van de regering op het stuk van de solidariteit en de efficiëntie in de strijd tegen het virus. Het is nuttig om de inspanningen te onderstrepen die geleverd werden om de toegang tot het vaccin te faciliteren voor de hele wereldbevolking.

Tijdens de hoorzittingen hebben experts het opheffen van de octrooien voorgesteld als een stap in de richting van een betere toegang tot het vaccin. We moeten alle middelen in de strijd werpen, ook de opheffing van de octrooien. Daarmee zou men de toegang tot het vaccin voor iedereen snel vergemakkelijken. Wij willen ook dat het virus zo efficiënt mogelijk bestreden wordt. We blijven u steunen met het oog gericht op een nog ambitieuzere gedachteoefening.

16.05 Sophie Rohonyi (DéFI): Madame la ministre, je vous remercie pour l'ensemble de vos réponses très détaillées. Finalement, je vous remercie de votre engagement aux niveaux européen, international et national, parce qu'il est vrai que l'inégalité vaccinale

16.05 Sophie Rohonyi (DéFI): Ik dank u voor uw engagement; de ongelijke toegang tot de vaccins is onzinnig. We zullen niet uit de

que l'on constate aujourd'hui est un non-sens d'un point de vue humanitaire mais aussi sanitaire et économique. En effet, nous savons tous que la sortie de crise ne sera réelle que si tous les pays du monde bénéficient de la vaccination et ce, au plus vite, car nous vivons aujourd'hui une véritable course contre la montre face aux variants du virus.

Dès lors, j'entends votre détermination à aller vers une réponse qui soit forte, mais qui soit aussi pragmatique. C'est vraiment le très juste mot que l'on se doit d'utiliser dans ce contexte, qui implique d'accompagner l'éventuelle levée des brevets de transferts de compétences, de technologies et de la formation du personnel sur place. J'entends qu'au niveau de l'Union européenne, la position se serait clarifiée. Je me permets d'émettre quelques doutes à cet égard, tout en sachant qu'il faut vraiment aller vers une vraie concertation avec l'ensemble des autres États membres de l'Union européenne, en raison des divergences d'opinion qui se manifestent au sein même de ces États et qui ne nous permettent pas d'avancer ou, à tout le moins, de porter une même voix dans ce dossier fondamental.

Par ailleurs, le mécanisme COVAX a été assez critiqué en commission de la Santé, à la suite des auditions fort intéressantes que nous avons eues sur des propositions de résolution portant sur la levée des brevets. C'est donc un argument de plus en faveur d'une position forte au niveau européen, pour soutenir les pays qui n'ont pas encore pu bénéficier, comme ils l'auraient dû, de la vaccination.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

De **voorzitter**: Vraag nr. 55018038C van mevrouw Van Bossuyt wordt uitgesteld.

17 Questions jointes de

- Kattrin Jadin à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le nouveau putsch militaire au Mali" (55018173C)

- Anneleen Van Bossuyt à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La situation au Mali" (55018280C)

17 Samengevoegde vragen van

- Kattrin Jadin aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De nieuwe militaire putsch in Mali" (55018173C)

- Anneleen Van Bossuyt aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De situatie in Mali" (55018280C)

17.01 Kattrin Jadin (MR): *Madame la ministre, alors que le Mali venait d'installer un nouveau gouvernement, l'armée malienne vient à nouveau d'arrêter le chef de l'état ainsi que le président du gouvernement car les responsables de l'armée n'étaient pas d'accord avec une restructuration d'un cabinet politique.*

Ce détournement a rapidement été condamné par de nombreux états, les Nations Unis, l'Union africaine, l'Union européenne et bien d'autres. D'ailleurs, du côté de l'Union européenne, des sanctions à l'encontre des personnes impliquées dans cet enlèvement ont été annoncé pour augmenter la pression au maximum.

La situation politique au Mali est instable depuis de nombreuses années et la violence y est omniprésente. Pour ces raisons, les Nations Unis y mènent des missions de stabilisation dont l'opération

crisis raken als niet alle landen zo snel mogelijk hun bevolking kunnen vaccineren.

U wilt een krachtig en pragmatisch antwoord om de opheffing van de patenten en de overdracht van knowhow en technologie aan elkaar te koppelen. De Europese Unie zou haar standpunt verduidelijkt hebben. Dat betwijfel ik, want daarvoor moet er overleg gepleegd worden met alle andere EU-lidstaten, en ik ken de interne tegenstellingen waardoor men in dit fundamentele dossier geen eenstemmig standpunt kan innemen.

Het COVAX-mechanisme werd in de commissie Volksgezondheid bekritiseerd. Er is nood aan een krachtig Europees standpunt om de landen te ondersteunen die nog geen vaccins ontvangen hebben.

17.01 Kattrin Jadin (MR): *De nieuwe regering van Mali zit nog maar pas in het zadel en het leger heeft het staatshoofd en de regeringsleider al opgepakt. Tal van landen, de Verenigde Naties, de Afrikaanse Unie en de Europese Unie hebben die ontvoering veroordeeld. De EU heeft beslist om sancties op te leggen aan de personen die erbij betrokken zijn. Mali kampt al jarenlang met politieke instabiliteit. Geweld is er alomtegenwoordig. De Verenigde Naties voeren er*

MINUSMA à laquelle notre Défense est associée.

• Quelles sanctions sont envisagées par l'Union européenne à l'encontre des responsables de ce détournement?

• Avez-vous connaissance de l'état de santé des politiciens 'arrêtés' par les militaires?

• Est-ce que ce détournement aura-t-il des conséquences sur la mission Minusma et les soldats belges présents sur place?

stabiliseringsmissies uit, waaronder MINUSMA, waaraan ons land deelneemt.

Waarin zullen de Europese sancties bestaan? Wat is de gezondheidstoestand van de opgepakte politici? Zal deze ontvoering gevolgen hebben voor MINUSMA en de Belgische soldaten ter plaatse?

17.02 **Sophie Wilmès**, ministre: Madame Jadin, je ne reviendrai pas sur le nouveau putsch qui s'est déroulé au Mali, ni sur les promesses qui avaient été faites et qui ne sont pas respectées.

Comme l'ensemble de la communauté internationale, la Belgique soutient l'organisation régionale, la Communauté économique des États de l'Afrique de l'Ouest (CEDEAO) qui a pris l'initiative de condamner le coup d'État et de mener une médiation. La Belgique a contribué à l'adoption de la déclaration commune de l'UE du 4 juin et la soutient. Sur cette base, des contacts diplomatiques ont eu lieu dans la capitale malienne, Bamako.

Ces événements contribuent à l'érosion de la crédibilité et de la légitimité de l'État malien, rendant les modèles alternatifs de gouvernance proposés par les djihadistes de plus en plus attractifs pour une partie de la population.

Ce coup d'État constitue un nouveau mauvais précédent dans la région. Il détourne l'attention des priorités immédiates du Mali, comme la sécurité. Ce sont les principales raisons pour lesquelles la Belgique et la communauté internationale ont fermement condamné ce nouvel épisode.

Mais d'un autre côté, l'affaiblissement de l'État malien pourrait conduire à davantage de violence et d'instabilité dans la région. C'est pourquoi, tout en examinant les modalités de son aide, la communauté internationale devait continuer à soutenir les Maliens dans leurs efforts pour ramener la stabilité, en déployant toutes les ressources diplomatiques, militaires et de développement appropriées.

L'imposition de sanctions est une mesure exceptionnelle. Il existe des sanctions individuelles, comme l'interdiction de voyager, le gel des avoirs de certaines personnes; mais aussi d'autres mesures, comme l'adaptation des modalités des différentes coopérations (développement ou sécurité). Bien que le Conseil européen ait évoqué cette possibilité, je constate que, suite au sommet de la CEDEAO du 20 juin, il est peu probable que des mesures très sévères, telles que des sanctions, soient imposées à court terme.

Selon divers témoignages, les états de santé de l'ancien président de la transition et de son premier ministre ne semblent pas préoccupants. Je regrette que leurs libertés demeurent entravées et je réitère la demande de l'ensemble de la communauté internationale de mettre fin aux restrictions qui leur sont imposées.

17.02 **Minister Sophie Wilmès**: België steunt de Economische Gemeenschap van West-Afrikaanse Staten (ECOWAS), die de staatsgreep heeft veroordeeld en bemiddeld heeft. Ons land heeft bijgedragen tot de gemeenschappelijke verklaring van de EU van 4 juni en steunt ze. Op basis daarvan hebben er in Bamako diplomatieke contacten plaatsgevonden.

Die gebeurtenissen tasten de legitimiteit van de Malinese Staat aan, waardoor de door de jihadisten voorgestelde modellen aantrekkelijk worden voor een deel van de bevolking.

Die staatsgreep leidt de aandacht af van de prioriteiten van Mali, zoals de veiligheid. Daarom hebben België en de internationale gemeenschap de staatsgreep veroordeeld.

Om te voorkomen dat er in de regio instabiliteit ontstaat, moet de internationale gemeenschap de Malinezen steunen, door alle nodige diplomatieke, militaire en ontwikkelingsmiddelen in te zetten.

Behalve maatregelen zoals de aanpassing van de modaliteiten van de samenwerking is het weinig waarschijnlijk dat er op korte termijn harde maatregelen, zoals sancties, worden opgelegd.

Volgens diverse getuigenissen is de gezondheidstoestand van de voormalige president van de transitie en van zijn eerste minister niet zorgwekkend. Ik herhaal het

Enfin, ce coup d'État n'a pas eu de conséquence majeure sur la mission MINUSMA dont le mandat devait de toute manière être revu ce mois-ci par le Comité du Conseil de sécurité de l'ONU. L'impact sur les soldats belges de la MINUSMA a été insignifiant.

verzoek van de internationale gemeenschap om een einde te maken aan de restricties die hen worden opgelegd.

Die staatsgreep heeft geen grote gevolgen gehad voor de MINUSMA-missie (waarvan het mandaat eind deze maand moest herzien worden) en evenmin voor de Belgische soldaten.

17.03 Kattrin Jadin (MR): Madame la ministre, je vous remercie pour vos réponses à toutes les questions que j'avais posées, y compris sur l'opération MINUSMA que je suis également en commission de la Défense. Nous sommes évidemment inquiets par tant d'instabilité et de discrédit des institutions et mécanismes démocratiques en place mais aussi par la montée du djihadisme et de l'islamisme fanatique dans cette région.

17.03 Kattrin Jadin (MR): De instabiliteit en de opkomst van het jihadisme in die regio baren ons zorgen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: Vraag nr. 55018217C van de heer Moyaers is omgezet in een schriftelijke vraag.

18 Vraag van Ellen Samyn aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Christenenvervolgingen in Nigeria" (55018219C)

18 Question de Ellen Samyn à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les persécutions subies par les chrétiens au Nigeria" (55018219C)

18.01 Ellen Samyn (VB): Een nieuw rapport, uitgebracht door Intersociety Rule of Law, heeft onthuld dat islamitische jihadisten in Nigeria in de eerste vier maanden van 2021 minstens 1.470 christenen hebben vermoord en meer dan 2.200 hebben ontvoerd.

18.01 Ellen Samyn (VB): Selon le rapport de l'Intersociety Rule of Law, au Nigéria, les djihadistes auraient assassiné au moins 1 470 chrétiens et enlevé plus de 2 200 d'entre eux au cours des 4 premiers mois de 2021. La Commission des États-Unis sur la liberté religieuse internationale met en garde contre un génocide à l'encontre des chrétiens dans ce pays. Quelle suite la ministre donnera-t-elle à ces rapports?

Het rapport merkt op dat de Nigeriaanse regering "ten onrechte beweert" dat het hoge aantal moorden en ontvoeringen dit jaar in het West-Afrikaanse land voornamelijk kan worden toegeschreven aan "herders-boerenconflicten" en niet aan religieuze motieven.

Het rapport van de Amerikaanse Commissie voor Internationale en Religieuze Vrijheid 2021 waarschuwde reeds dat Nigeria "meedogenloos in de richting van een christelijke genocide zal evolueren" als er geen actie wordt ondernomen.

Bent u op de hoogte van deze twee rapporten? Wat is het standpunt van de regering? Zal u dit dossier aankaarten op internationaal niveau? Zal u deze mensenrechtenschendingen van de christelijke minderheden in Nigeria aankaarten bij de Nigeriaanse ambassadeur? Heeft u hierover contact gehad met uw Europese collega's? Zo ja, wat was het resultaat hiervan?

18.02 Minister Sophie Wilmès: Mevrouw de voorzitter, mevrouw Samyn, ik word op de hoogte gehouden door de Belgische ambassadeur in Abuja. Die rapporteert regelmatig over de veiligheidsuitdagingen waar Nigeria voor staat, daarbij steunend op een brede en gevarieerde waaier aan betrouwbare bronnen, waaronder ook rapporten van ngo's.

18.02 Sophie Wilmès, ministre: L'ambassadeur belge à Abuja me tient informée des défis sécuritaires au Nigeria. Le pays doit intensifier les efforts pour lutter contre la pauvreté et

Het is duidelijk dat de Nigeriaanse overheid haar inspanningen ter bestrijding van armoede en ten gunste van de interetnische en interreligieuze dialoog moet opvoeren. Het versterken van de veiligheid van haar burgers en de ontwikkeling van een evenwichtig agrarisch beleid op haar grondgebied zijn allebei essentieel. Een oplossing kan worden gevonden voor het traditionele en structurele conflict tussen veetelers en landbouwers, maar ook voor de andere conflicten die zich daarop enten.

De ontwikkelingen inzake veiligheid in Nigeria worden van nabij opgevolgd door onder meer de gespecialiseerde structuren van de Verenigde Naties en ook op Europees niveau. België deelt de ongerustheid van de internationale gemeenschap over de stijgende spanningen in de Nigeriaanse samenleving. Het spreekt voor zich dat de beheersing van deze conflictdynamieken, die overigens in grote delen van West- en Centraal-Afrika voorkomen, deel uitmaakt van de thema's die aan bod komen in de internationale Europese dialoog met en over Nigeria.

In Abuja zijn er op regelmatige basis, onder andere in EU-verband, formele contacten met de Nigeriaanse overheid. Veiligheid voor de burgers en respect voor de mensenrechten staan hier altijd samen hoog op de agenda. De diensten van de FOD Buitenlandse Zaken in Brussel zullen niet nalaten de nieuwe Nigeriaanse ambassadeur in Brussel toelichting te vragen bij de religieuze dimensie van de conflictdynamieken in de Nigeriaanse samenleving.

In de relevante Europese werkgroepen komt de veiligheidssituatie in Nigeria regelmatig aan bod. Verscheidene EU-lidstaten en de EU hebben financieringsprojecten en -programma's in Nigeria die de vrede en veiligheid daar moeten bevorderen. Een concreet resultaat daarvan is het National Livestock Transformation Programme dat in 2019 werd goedgekeurd. De komende jaren zullen de EU en verschillende lidstaten blijven inzetten op communautaire en interreligieuze dialogen en op een geïntegreerde economische ontwikkeling. Zo zal een moderne en duurzame oplossing kunnen worden nagestreefd voor het traditionele conflict tussen herders en boeren, zodat de religieuze overtuigingen van de diverse Nigeriaanse bevolkingsgroepen niet langer worden opgehitst voor politieke doeleinden.

18.03 Ellen Samyn (VB): Mevrouw de minister, ik sprak daarnet nog over het geweld op christelijke minderheidsgroepen in een aantal landen. De cijfers inzake de christenenvervolging in Nigeria zijn hallucinant te noemen. Het rapport waarvan sprake onthulde dat islamitische jihadisten in de eerste vier maanden (...) naar verluidt minstens 1.470 christenen hebben vermoord en (...). Ik mag hopen dat dergelijke dossiers over christenenvervolging waar ook ter wereld blijvend worden aangekaart op internationaal niveau.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: Vragen nrs. 55018279C en 55018395C van mevrouw Bossuyt worden uitgesteld. De samengevoegde vragen nrs. 55018398C van mevrouw Jadin, 55018446C van de heer De Vuyst en 55018917C van de heer Cogolati worden omgezet in schriftelijke vragen. Vraag nr. 55018448C van de heer

favoriser le dialogue interethnique et interreligieux. Il faut trouver une solution à l'opposition structurelle entre les éleveurs de bétail et les agriculteurs et aux conflits qui se greffent sur cette opposition.

Nous partageons les préoccupations de la communauté internationale au sujet de la recrudescence des conflits qui se font jour sur de larges portions de l'Afrique centrale et occidentale. Ces thématiques sont abordées dans le cadre du dialogue avec le Nigeria et à son sujet. Des contacts formels réguliers ont lieu à Abuja, notamment dans le cadre de l'UE, avec les autorités nigérianes. Mes services demanderont des éclaircissements au nouvel ambassadeur nigérian à Bruxelles concernant la dimension religieuse des conflits.

La situation sécuritaire au Nigeria est abordée au sein des groupes de travail européens pertinents. Plusieurs États membres ont des projets de financement en cours au Nigeria afin d'y promouvoir la paix et la sécurité, tels que, par exemple, le programme National Livestock Transformation.

Nous continuons à miser sur le dialogue et sur un développement économique intégré, de telle sorte que les convictions religieuses ne soient plus exacerbées à des fins électorales.

18.03 Ellen Samyn (VB): Le nombre de chrétiens persécutés cette année au Nigeria est hallucinant. J'ose espérer que nous continuons à dénoncer systématiquement, à l'échelon international, la persécution des chrétiens où que ce soit dans le monde.

De Vuyst wordt uitgesteld.

19 Vraag van Ben Segers aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De spionage door Soedanese consuls op het Nederlandse grondgebied" (55018492C)

19 Question de Ben Segers à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'espionnage par des consuls soudanais sur le territoire néerlandais" (55018492C)

19.01 Ben Segers (Vooruit): Ik verwijs naar de ingediende vraag.

In NRC Handelsblad verscheen op 31 mei een artikel over de spionage van Soedanese consuls op Nederlands grondgebied.

Uit onderzoek bleek dat Nederland tussen 2012 en 2019 drie consuls van de Soedanese ambassade in Den Haag verzocht te vertrekken, omdat zij agenten bleken te zijn van de Soedanese inlichtingen- en veiligheidsdienst NISS. Zij hielden hierheen gevluchte oppositieleden uit Soedan in de gaten en intimideerden hen. Zeker één verzoek werd onderbouwd met bevindingen van inlichtingendienst AIVD.

U weet dat een vorige staatssecretaris van asiel migratie over de uitzetting van Soedanezen uit België afspraken maakte met Motrif Siddiq Ali, toenmalig vertrouwenspersoon van al-Bashir en de voormalige nr. 2 van de Soedanese veiligheidsdiensten.

Mijn vragen zijn dan ook evident:

Werd de voorbije 10j net als in Nederland onderzocht of bepaalde Soedanese diplomaten agenten waren van Soedanese inlichtingen- en veiligheidsdiensten of daar innig mee samenwerkten?

Indien zo, wanneer? Welke vaststellingen waren er? Welk gevolg werd eraan gegeven? Werden er bvb. zoals in Nederland personen weggestuurd vanwege NISS-werk? Indien zo, wie en wanneer?

Werd in het bijzonder de positie van dhr. Motrif Siddiq Ali onderzocht?

Eind januari publiceerde NRC ook een artikel waaruit bleek dat 5 Soedanezen vertelden dat de NISS hen na uitzetting had mishandeld, vastgezet of gemarteld. Heeft u nog verder informatie over de Soedanezen die door België werden teruggestuurd? Werd dit door u, uw voorgangers en/of uw departement opgevolgd?

Destijds werd bvb. gesteld dat er afspraken gemaakt zouden worden met de Internationale Organisatie voor Migratie. Werden die afspraken gemaakt? Heeft u via IOM verdere info over het lot van de uitgezette Soedanezen?

Heeft de Belgische ambassade bevoegd voor Soedan de uitgezette Soedanezen verder opgevolgd? Wat kan u zo over hen vertellen?

De Soedanese overgangsregering zou schoon schip proberen te maken en heeft al vele aan oud-president Bashir gelinkte diplomaten ontslagen. Welke gevolgen heeft dit voor de ambassade in België gehad? Werd ook hier schoon schip gemaakt? Is er nog lopend Belgisch onderzoek naar mogelijke linken met de NISS?

19.02 Minister **Sophie Wilmès**: Uw vraag over de spionage door de Soedanese consul op Nederlands grondgebied kan ik moeilijk

19.01 Ben Segers (Vooruit): *Des enquêtes ont-elles été menées ces dix dernières années pour déterminer si certains diplomates soudanais étaient des agents du NISS, les services soudanais de renseignement et de sécurité, ou s'ils coopéraient avec ces services? Dans l'affirmative, quelles ont été les conclusions et quelle suite y a-t-on donnée?*

L'ex-secrétaire d'État à l'Asile et la Migration avait passé des accords concernant l'expulsion de ressortissants soudanais avec Motrif Siddiq Ali, l'ancien numéro deux des services de sécurité soudanais. La position de celui-ci a-t-elle été examinée? La situation des Soudanais expulsés qui auraient été maltraités par les services de renseignement soudanais à leur retour a-t-elle fait l'objet d'un suivi? Disposons-nous par l'intermédiaire de l'Organisation internationale pour les migrations (OIM) d'autres informations à ce propos? Le gouvernement de transition soudanais a déjà limogé de nombreux diplomates liés à l'ancien président el-Béchir. Quelles ont été les conséquences pour l'ambassade en Belgique? Une enquête est-elle toujours en cours à ce sujet?

19.02 Sophie Wilmès, ministre: Depuis la chute du régime d'el-

beantwoorden, aangezien de kwestie onder de bevoegdheid van Justitie valt. Wat uw vraag over de terugkeer en de follow-up van uit België uitgewezen Soedanezen betreft, dat is de bevoegdheid van de staatssecretaris van Asiel en Migratie. Tot slot kan ik bevestigen dat sinds de val van het regime van Omar al-Bashir in 2019 er wel degelijk veranderingen hebben plaatsgevonden in het Soedanese diplomatieke corps. Zo overhandigde de nieuwe ambassadeur van de republiek Soedan op 29 september 2020 nog zijn geloofsbrieven aan Koning Filip.

Béchir en 2019, la composition du corps diplomatique soudanais a en effet été modifiée. Les questions relatives à l'espionnage relèvent de la compétence du ministre de la Justice et celles relatives au suivi des Soudanais expulsés de la compétence du secrétaire d'État à l'Asile et à la Migration.

Sorry, mijnheer Segers, voor die ene keer dat u in de commissie hier een vraag komt stellen: het is niet opzettelijk gedaan, maar ik moet de bevoegdheden van mijn collega's respecteren.

19.03 Ben Segers (Vooruit): Mevrouw de minister, ik zal mij wenden tot uw collega's.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

20 Vraag van Ellen Samyn aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De recente gesprekken tussen Griekenland en Turkije" (55018488C)

20 Question de Ellen Samyn à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les récents pourparlers entre la Grèce et la Turquie" (55018488C)

20.01 Ellen Samyn (VB): Ik verwijs naar mijn ingediende vraag en ben benieuwd naar het antwoord van de minister.

Vorige maand zijn onderhandelingen gevoerd tussen de Turkse minister van Buitenlandse Zaken Mevlüt Çavuşoğlu en zijn Griekse collega, Nikos Dendias, in Ankara. Op maandag 31 mei is Çavuşoğlu naar Athene gereisd om de Turks-Griekse gesprekken verder te zetten.

Çavuşoğlu meldde in de Turkse pers dat hij "met een positieve agenda" de onderhandelingen zou benaderen. De politieke en militaire gesprekken die de Turkse en Griekse ministers houden, kaderen in de escalerende spanningen in de Egeïsche en Middellandse Zee tussen beide landen.

Op 29 mei ontmoetten de Turkse onderminister voor Buitenlandse Zaken Sedat Önal en zijn Griekse tegenhanger Konstantinos Fragogiannis elkaar al, ter bespreking van zakelijke samenwerking, toerisme, interconnectiviteit op bilateraal en regionaal niveau en een aantal vroegere initiatieven die nooit geïmplementeerd zijn. Na de gesprekken meldde Çavuşoğlu dat Griekenland en Turkije aan gemeenschappelijke projecten werken om hun economische en commerciële banden te verbeteren.

Deze ontmoeting wordt gezien als een mogelijke voorloper op een ontmoeting tussen Turks president Erdoğan en Grieks premier Mitsotakis in Brussel, bij gelegenheid van de geplande NAVO-top midden juni.

Recentelijk zoekt Turkije iets meer toenadering tot de EU en Griekenland, gezien de fragiele interne politieke positie van Erdoğan en de diepe economische recessie in het land. Çavuşoğlu benadrukte dat Griekenland en Turkije elkaars geografische burens zijn en dus

20.01 Ellen Samyn (VB): *Depuis quelques temps, la Turquie cherche à se rapprocher de l'UE et de la Grèce. Ce rapprochement doit s'envisager à la lumière de la position fragile du président Erdoğan sur le plan intérieur et de la profonde récession économique que traverse le pays.*

Quel regard la ministre porte-t-elle sur cette évolution? Des contacts diplomatiques et politiques ont-ils déjà eu lieu à ce propos? Quelle est la position de l'UE vis-à-vis de ces développements? Certains éléments sont-ils susceptibles d'influencer une possible adhésion à l'UE?

moeten focussen op samenwerking eerder dan op confrontatie.

1. Hoe kijkt u naar deze evolutie? Welke positie hebben u en de Belgische regering ten aanzien van een mogelijke Turks-Griekse of Turks-Europese toenadering?

2. Heeft u hierover en omtrent de gesprekken op de NAVO-top reeds contact gehad met respectievelijk de Turkse en/of Griekse ambassadeur en minister van Buitenlandse Zaken?

3. Heeft Griekenland de projecten die het met Turkije aan het uitwerken is gecommuniceerd en besproken op EU-niveau? Zo ja, hoe staat de EU hiertegenover?

4. Wat is de stand van zaken omtrent de kandidatuur voor EU-lidmaatschap van Turkije? Heeft dit gevolgen voor de kansen van Turkije om alsnog tot de Unie toe te treden, volgens u?

5. Welke thema's zullen aan bod komen op de NAVO-top in juni? Zal de Turkse agressie op de verschillende tonelen waar Turkije actief is, (oostelijke Middellandse Zee, Cyprus, Nagorno-Karabach) worden besproken? Staat het conflict tussen Armenië en Azerbeidzjan en Nagorno-Karabach op de agenda, inclusief de Turkse rol ter zake?

20.02 Minister **Sophie Wilmès**: Mevrouw Samyn, de toename van diplomatieke contacten tussen Griekenland en Turkije sinds het begin van het jaar is een positieve ontwikkeling, die moet worden toegejuicht. Turkije heeft zijn unilaterale actie in het oostelijk Middellandse Zeegebied gestaakt en zijn agressieve retoriek ten opzichte van de EU en enkele van haar lidstaten afgezwakt. Die verandering van houding heeft de EU in staat gesteld om opnieuw een positieve agenda voor onze betrekkingen met Turkije te overwegen.

De evaluatie van de ontwikkeling en de wijze waarop de EU hierop dient te reageren, vormden agendapunten voor de bijeenkomst van de Europese Raad op 24 en 25 juni. De Europese Raad herhaalt dat de EU bereid is om op een gefaseerde, proportionele en omkeerbare wijze de samenwerking met Turkije te versterken op een aantal gebieden van gemeenschappelijk belang, zoals migratie, volksgezondheid, klimaat en terrorismebestrijding.

België juicht uiteraard de net aangehaalde positie toe als een positieve ontwikkeling, maar blijft toch zeer waakzaam, vooral wat de duurzaamheid van de veranderde Turkse houding in de oostelijke Middellandse Zee betreft. Turkije stond niet op de agenda van de NAVO-top in Brussel van 14 juni. Dat is ook logisch, aangezien Turkije als NAVO-lid mee rond de tafel zit. Ik wil er u op wijzen dat ik vorige week naar Griekenland ben gereisd voor een tweedaags bezoek. De kwestie van het oostelijke Middellandse Zeegebied en de betrekkingen van de EU met Turkije zijn aan bod gekomen.

De contacten tussen Griekenland en Turkije, waarnaar u in uw vraag verwijst, vinden plaats op zowel technisch als politiek vlak. Sinds februari 2021 werden ze, na een onderbreking van meer dan vier jaar, hervat. De besprekingen gaan voornamelijk over de afbakening van de maritieme grenzen tussen beide landen. Daarnaast vinden er nu ook regelmatig bijeenkomsten plaats tussen de twee ministeries van

20.02 **Sophie Wilmès**, ministre: Il est positif que les contacts diplomatiques entre la Grèce et la Turquie se soient intensifiés depuis le début de l'année. À la suite de ces contacts et du changement de position de la Turquie, le Conseil européen a déclaré en juin que l'UE était disposée à renforcer sa coopération avec la Turquie dans un certain nombre de domaines d'intérêt commun de manière progressive, proportionnelle et réversible. Nous restons toutefois vigilants quant à l'évolution de la position de la Turquie en Méditerranée orientale.

La Turquie ne figurait pas à l'ordre du jour du sommet de l'OTAN où le pays était présent mais la question a été abordée lors de ma visite en Grèce la semaine dernière.

Depuis février 2021, les contacts entre la Grèce et la Turquie ont repris au niveau technique et politique. Cela concerne principalement la délimitation des frontières maritimes. En outre, il existe des contacts réguliers entre les ministères de la Défense sur l'identification des mesures

Defensie, met als belangrijkste agendapunt de identificatie van vertrouwenwekkende maatregelen.

De ontmoeting tussen de viceministers van Buitenlandse Zaken, waarnaar u verwijst in uw vraag, vond plaats op 19 mei in Kavala en was bedoeld om de samenwerking tussen de twee landen op toeristisch, economisch en handelsgebied nieuw leven in te blazen. Ook op politiek niveau zijn de contacten tussen Turkije en Griekenland toegenomen, zoals blijkt uit het bezoek aan Athene op 31 mei van de heer Çavuşoğlu, de Turkse minister van Buitenlandse Zaken, en de ontmoeting die gepland staat in Brussel in de marge van de NAVO-top tussen president Erdogan en premier Mitsotakis.

Met betrekking tot de kandidatuur van Turkije voor de Europese Unie valt er niets nieuws te melden. Die kwestie staat volledig los van de eventuele implementatie van een positieve agenda met Turkije. Ik herinner u eraan dat de toetredingsonderhandelingen met Turkije momenteel de facto bevroren zijn. Om de blokkering van de onderhandelingen op te heffen, is een substantiële en duurzame verbetering van de rechtsstaat en van de eerbiediging van de mensenrechten in Turkije nodig, wat in de gegeven omstandigheden niet het geval is.

permettant de rétablir la confiance. La réunion des vice-ministres des Affaires Étrangères en mai portait sur la coopération dans le domaine du tourisme, de l'économie et du commerce.

L'adhésion à l'Union européenne est une question distincte. Le déblocage de ces négociations nécessitera d'abord une amélioration substantielle et durable de l'État de droit et du respect des droits de l'homme en Turquie.

20.03 Ellen Samyn (VB): Mevrouw de minister, bedankt voor uw zeer uitgebreid antwoord. Ik zal uw antwoord nog eens grondig nalezen en later eventueel bijkomende vragen stellen.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

21 Questions jointes de

- **Katrin Jadin à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'interdiction des robots tueurs" (55018544C)**

- **Kris Verduyckt à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'interdiction des robots tueurs" (55018809C)**

21 Samengevoegde vragen van

- **Katrin Jadin aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het verbod op killerrobots" (55018544C)**

- **Kris Verduyckt aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het verbod op killerrobots" (55018809C)**

21.01 Katrin Jadin (MR): *Madame la ministre, lorsque la majorité s'est formée, un point important stipulait dans l'accord de coalition: la Belgique prendra l'initiative en vue d'arriver à un cadre réglementaire sur les systèmes des armes entièrement autonomes en vue d'une interdiction internationale.*

En effet, bien que certaines nations se lancent dans le développement de cette technologie moderne, un incident en Lybie démontre que l'armement déshumanisé peut rapidement devenir dangereux. Un drone armé avait à l'époque tiré sur des humains sans avoir reçu la moindre injonction.

Les Nations Unies et de nombreuses ONG réclament depuis longtemps l'interdiction des robots tueurs mais jusqu'à présent, aucun instrument juridique contraignant n'a été mis en place.

À quel point sommes-nous dans l'interdiction internationale des robots

21.01 Katrin Jadin (MR): *Volgens het regeerakkoord moet ons land streven naar een regelgevend kader inzake volledig autonome wapensystemen met het oog gericht op een internationaal verbod. Net als veel ngo's eist de VN al geruime tijd een verbod op killerrobots, maar tot op heden werd er geen bindend rechtsinstrument in het leven geroepen.*

Stevenen we af op een internationaal verbod op killer robots? Zijn er daarover in de EU of in de NAVO onderhandelingen

tueurs comme stipulée dans l'accord de coalition? Un consensus à ce sujet est-il en négociation au niveau européen voire de l'Otan? Avez-vous connaissance de l'implication d'entreprises belges dans l'élaboration d'armement autonome et déshumanisé? Quelles mesures la Belgique peut-elle prendre pour contrarier le développement de ce genre d'armement?

aan de gang? Weet u of er Belgische bedrijven betrokken zijn bij het ontwikkelen van killer-robots? Hoe kan ons land de ontwikkeling van dergelijke wapens tegengaan?

21.02 Minister **Sophie Wilmès**: Mevrouw de voorzitter, het gaat zo snel. Ik moet even zoeken aan welke vraag wij nu zijn gekomen.

La **présidente**: Madame la ministre, je précise que la question n° 55018542C de Mme Kattrin Jadin est transformée en question écrite.

21.03 **Sophie Wilmès**, ministre: En réponse à votre question sur l'interdiction des systèmes d'armes létales autonomes, l'accord de gouvernement stipule que notre pays "prendra l'initiative en vue d'arriver à un cadre réglementaire sur les systèmes des armes entièrement autonomes en vue d'une interdiction internationale".

D'un point de vue éthique, la décision de vie ou de mort intégralement confiée à des machines échappant à toute forme de supervision humaine est tout simplement inacceptable.

D'un point de vue juridique, l'application du droit international humanitaire qui régit les conflits armés impose que l'usage d'une arme puisse être rattaché à une responsabilité humaine.

Je peux vous informer que la Belgique préside actuellement le groupe d'experts gouvernementaux dédié à ce sujet au sein de la Convention sur certaines armes classiques (CCAC). Ce groupe d'experts a déjà réalisé un travail substantiel pour identifier les principes de base d'un cadre réglementaire futur.

La présidence belge du groupe d'experts espère que, malgré la pandémie, les discussions pourront reprendre très prochainement pour approfondir les avancées significatives obtenues ces deux dernières années, notamment sur le contenu de ce cadre réglementaire. Une réunion du groupe d'experts est prévue à la fin de ce mois.

Le groupe d'experts devrait remettre un rapport contenant des recommandations sur le cadre réglementaire au président de la Conférence de révision de la CCAC prévue pour la fin de 2021.

Il faut laisser l'opportunité à notre présidence de mener les discussions sans pression extérieure qui pourrait impacter négativement les avancées significatives attendues dans le cadre du groupe de travail. Au niveau européen, il a été décidé de contribuer au débat en cours via une proposition de recommandation à la présidence belge du groupe d'experts. Les négociations sont en cours sur ce que devrait contenir cette recommandation et au niveau de l'OTAN, un processus de réflexion est en cours sur les nouvelles technologies. Les questions liées aux armes autonomes ne seront abordées qu'en 2022.

Le SPF Affaires étrangères n'a pas connaissance d'entreprises belges qui seraient actives dans le développement de systèmes d'armes létales autonomes. En ce qui concerne le développement de

21.03 Minister **Sophie Wilmès**: In het regeerakkoord is afgesproken dat België het initiatief zal nemen om te komen tot een regelgevend kader inzake autonome wapens, waarbij het streeft naar een internationaal verbod.

Het is onaanvaardbaar dat beslissingen over leven en dood toevertrouwd worden aan machines zonder dat er enige menselijke controle is en het internationaal humanitair recht stelt dat het gebruik van een wapen altijd gekoppeld moet zijn aan een mens.

België is voorzitter van de expertengroep die rond dit onderwerp bijeenkomt in het kader van het Verdrag inzake bepaalde conventionele wapens. Ons land hoopt dat de besprekingen hervat zullen worden om de basisbeginselen van een toekomstige regelgeving verder uit te diepen. Eind deze maand is er een vergadering gepland. De groep zou tegen eind 2021 een verslag moeten uitbrengen over het regelgevende kader.

Men moet ons voorzitterschap de gesprekken laten voeren zonder druk van buitenaf. Op Europees niveau werd er beslist om een bijdrage te leveren via een voorstel van aanbeveling aan het Belgische voorzitterschap van de expertengroep. Op het niveau van de NAVO zullen de kwesties die verband houden met de autonome wapens pas in 2022 worden behandeld.

ce type d'armes, une réflexion est en cours au sein du groupe d'experts visant à garantir le respect du droit international humanitaire et une forme de contrôle humain tout au long du cycle de vie des systèmes d'armes létales autonomes.

De FOD Buitenlandse Zaken draagt geen kennis van Belgische bedrijven die actief zijn op het stuk van de ontwikkeling van dodelijke autonome wapens. De expertengroep onderzoekt op welke manier de eerbiediging van het internationale humanitaire recht en een vorm van menselijke controle kunnen worden gegarandeerd.

21.04 Kattrin Jadin (MR): Madame la ministre, je vous remercie pour vos réponses. Ceci permet de refaire le point sur les principes que nous défendons en ce qui concerne ces robots tueurs. Nous attendons avec impatience les résultats de ce groupe d'experts pour pouvoir rapidement mettre à niveau nos connaissances en la matière. Il faudra retravailler sur ces dossiers au sein de cette commission ou en commission de la Défense.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

La **présidente**: La question n° 55019323C de Mme Kattrin Jadin est transformée en question écrite.

Vraag nr. 55018602C van de heer De Vuyst is uitgesteld.

22 Vraag van Ellen Samyn aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De stijging van 'plaasmoorde' of systematische moorden op boeren" (55018645C)

22 Question de Ellen Samyn à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'augmentation des "plaasmoorde" ou assassinats systématiques de fermiers" (55018645C)

22.01 Ellen Samyn (VB): Mevrouw de voorzitter, ik verwijs naar mijn schriftelijk ingediende vraag.

De burgerrechtenorganisatie AfriForum heeft midden mei haar laatste statistieken over aanvallen op boerderijen in Zuid-Afrika vrijgegeven. Sinds april vorig jaar zijn er in het hele land 395 aanslagen op boerderijen geweest.

Hoewel het aantal boerderijaanvallen is afgenomen ten opzichte van het vorige jaar, is er een toename van het aantal boerderijmoorden. Het afgelopen jaar zijn 59 mensen vermoord op boerderijen in Zuid-Afrika, tegen 41 in het voorgaande jaar.

Overvallen op boerderijen blijven een bron van grote zorg vanwege het buitensporige geweld dat regelmatig wordt gebruikt tijdens deze misdrijven. Bij 22% van de aanslagen werden slachtoffers brutaal gemarteld door ze te verbranden met ijzers, door ze dood te slaan of te schoppen of door ze herhaaldelijk met een scherp voorwerp te steken.

Graag verneem ik van de minister:

Bent u op de hoogte van deze cijfergegevens?

Naar verluidt grijpt de Zuid-Afrikaanse regering niet of amper in. Het is zelfs zo dat, binnen de kaders van de wet, de boerengemeenschap-

22.01 Ellen Samyn (VB):
L'organisation de défense des droits civiques AfriForum a récemment révélé que 395 attaques contre des fermes ont eu lieu en Afrique du Sud depuis avril de l'année dernière. L'année dernière, 59 personnes ont été tuées, contre 41 l'année précédente. Ces attaques impliquent souvent une violence extrême et des tortures brutales.

La ministre est-elle au courant de ces chiffres? Est-il exact que le gouvernement sud-africain n'intervient presque pas, voire pas du tout? La ministre va-t-elle contacter l'ambassadeur d'Afrique du Sud pour aborder ce sujet? Exprimera-t-elle son inquiétude, par le biais d'organisations internationales telles que l'ONU, au sujet de l'augmentation des "plaasmoorde" en Afrique du Sud?

pen wordt aangeraden hun veiligheid in eigen handen te nemen en veiligheidsnetwerken op te zetten of zich aan te sluiten bij een van de 160 buurt- en boerderijwachten van AfriForum in het hele land. Bent u hiervan op de hoogte?

Zal u contact opnemen met de Zuid-Afrikaanse ambassadeur voor een inhoudelijk gesprek hierover?

Zal u via internationale organisaties als de VN uw bezorgdheid omtrent de stijgende Plaasmoorde in Zuid-Afrika uiten?

22.02 Minister **Sophie Wilmès**: De problematiek van de zogenaamde plaasmoorde behoort jammer genoeg tot een van de talrijke vormen van zwaar geweld waarmee Zuid-Afrika wordt geconfronteerd. Onafhankelijk onderzoek toont aan dat de oorzaken ervan van uiteenlopende aard zijn en niet kunnen worden gereduceerd tot een kwestie van ras of kleur. Uiteraard ben ik van mening dat aan dit geweld, net als aan andere vormen ervan, een einde dient te worden gesteld. Persoonlijke veiligheid is een van de basisrechten van elke burger. Gezien de zeer hoge graad van geweld vormt dit voor de Zuid-Afrikaanse overheid een enorme uitdaging.

Ik ben van mening dat de Zuid-Afrikaanse democratie en rechtsstaat de burger toelaat de vrijwaring van dit basisrecht na te streven. Onze ambassade in Pretoria staat regelmatig in contact met de overheden in Zuid-Afrika en blijft haar bezorgdheid uiten voor de algemene toename van de criminaliteit. De Zuid-Afrikaanse regering verzekert ons dat de aanpak van gewelddadige criminaliteit prioritair is en dat in de strijd tegen criminele activiteit iedereen gelijk wordt behandeld. Ook in Brussel zijn er contacten. De directeur Afrika van de FOD Buitenlandse Zaken heeft tweemaal een ontmoeting gehad met de nieuwe Zuid-Afrikaanse ambassadeur om de stand van zaken op te maken over belangrijke bilaterale dossiers en de kwestie van mensenrechten werd besproken. België pleit bovendien op relevante fora, zoals in Genève bij de VN-Mensenrechtencommissie, blijvend voor respect voor en waarborging van mensenrechten en onderhoudt hierover nauwe contacten met andere landen. Ook specifiek inzake de strijd tegen racisme en discriminatie is België zeer actief op internationaal en multilateraal niveau.

22.02 **Sophie Wilmès**, ministre: Les "plaasmoorde" sont malheureusement l'une des nombreuses formes de violence grave en Afrique du Sud. Des études démontrent qu'il ne s'agit pas toujours d'une question de race ou de couleur de peau. Il doit évidemment y être mis fin, car la sécurité personnelle est un droit fondamental de tout citoyen. La démocratie et l'État de droit en Afrique du Sud doivent permettre aux citoyens de revendiquer ce droit. Notre ambassade à Pretoria a régulièrement des contacts avec les autorités en Afrique du Sud et continue d'exprimer ses inquiétudes à l'égard des manifestations de criminalité. Le gouvernement sud-africain nous assure qu'il accorde une importance prioritaire à la lutte contre la criminalité violente. Le directeur Afrique du SPF Affaires étrangères a rencontré à deux reprises le nouvel ambassadeur sud-africain pour un état de la situation concernant certains dossiers bilatéraux importants et les droits humains. La Belgique continue également de plaider, à l'échelon international, en faveur de la garantie des droits humains et de la lutte contre la discrimination et le racisme.

22.03 **Ellen Samyn** (VB): Mevrouw de minister, bedankt voor uw antwoord. De plaasaanvalle en plaasmoorde in Zuid-Afrika blijven verschrikkelijk. Blanke boeren, hun families en vaak ook hun medewerkers, zwart of blank, worden op de meest gruwelijke en barbaarse manier gemarteld, verkracht en ook vaak vermoord. Minder dan 35.000 commerciële boeren in Zuid-Afrika voorzien momenteel voedsel voor een bevolking van 60 miljoen mensen. In plaats van hen zoveel mogelijk bescherming te bieden, laat de overheid die boeren echt aan hun lot over en moeten zij niet alleen de droogtes en dergelijke doorstaan, maar moeten ze ook voortdurend

22.03 **Ellen Samyn** (VB): Lors de ces assassinats appelés "plaasmoorde", des fermiers blancs, leurs familles, ainsi que leur personnel, indépendamment de la couleur de peau des employés, sont sauvagement torturés, violés et, très souvent, tués. Actuellement, moins de 35 000 fermiers exerçant une

voor hun eigen veiligheid zorgen omdat de politie niet kan of wil reageren op de aanvallen. Het wordt hoog tijd dat de Europese Unie, België en bij uitbreiding de internationale gemeenschap stopt met weg te kijken en de Zuid-Afrikaanse regering heel zwaar op haar verantwoordelijkheid wijst om de Zuid-Afrikaanse samenleving te verlossen van deze ontoelaatbare gewelddaden.

activité commerciale en Afrique de Sud assurent l'approvisionnement alimentaire de 60 millions de personnes. Il est grand temps que la communauté internationale ouvre les yeux et rappelle clairement au gouvernement sud-africain ses responsabilités.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

De **voorzitter**: Vraag nr. 55018665C van mevrouw Ponthier werd omgezet in een schriftelijke vraag. Vraag nr. 55018768C van de heer De Maegd wordt omgezet in een schriftelijke vraag.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

23 Questions jointes de

- Michel De Maegd à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La mission belge dans le camp de Roj" (55018768C)
- Malik Ben Achour à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le rapatriement d'enfants de djihadistes et de leur mère" (55018798C)
- Peter De Roover à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le rapatriement de femmes et d'enfants liés à l'EI" (55018884C)

23 Samengevoegde vragen van

- Michel De Maegd aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De Belgische missie in het kamp Al-Roj" (55018768C)
- Malik Ben Achour aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De repatriëring van kinderen van jihadisten en hun moeder" (55018798C)
- Peter De Roover aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De repatriëring van IS-vrouwen en -kinderen" (55018884C)

23.01 Malik Ben Achour (PS): Madame la ministre, le cabinet du premier ministre a confirmé qu'une mission consulaire s'était déroulée ces dernières semaines afin de préparer le rapatriement au cas par cas, décidé en mars par le CNS et confirmé par le gouvernement, de plusieurs enfants de djihadistes belges ainsi que celui éventuel de certaines de leurs mères.

Dans ce cadre, l'évolution de la position du Danemark peut nous inciter à la réflexion. Alors qu'il se démarquait par son attitude intransigeante, le gouvernement danois a finalement annoncé le 18 mai qu'il allait faire en sorte que trois épouses et leurs quatorze enfants rentrent au pays. Les premières seraient interpellées dès leur arrivée et les seconds pris en charge et soumis à un programme de déradicalisation.

L'élément déclencheur de ce changement de cap aura été un rapport des services de renseignement chargés de mettre en balance le risque de laisser ces individus en Syrie avec la menace que pourraient représenter leur retour, contrôlé ou pas. Il semble que les conclusions aient validé la seconde option comme la moins menaçante puisque le document pointe "la menace à long terme, et plus grave, que représenteront les femmes et leurs enfants, s'ils rentrent de façon incontrôlée, plus radicalisés, et avec un entraînement aux armes". Or le constat d'une augmentation depuis peu des tentatives d'évasion des camps est également posé par les

23.01 Malik Ben Achour (PS): Het kabinet van de eerste minister heeft bevestigd dat er een consulaire missie gaande was om de repatriëring van verscheidene kinderen van Belgische jihadstrijders en van sommige moeders voor te bereiden. Het standpunt van Denemarken kan ons stof tot nadenken geven. Dat land koos aanvankelijk voor de harde lijn, maar is nu bereid om drie echtgenotes en veertien kinderen te repatriëren. De echtgenotes zouden aangehouden worden zodra ze voet aan land zetten en de kinderen zouden een deradicaliseringsprogramma moeten volgen. Die omslag is er gekomen na een rapport van de inlichtingendiensten waaruit bleek dat die vrouwen en kinderen op lange termijn een grotere bedreiging zullen vormen als ze ongecontroleerd terugkeren,

auteurs.

Parallèlement à ce travail, une *task force* composée de représentants de divers ministères a en outre jugé qu'une évacuation des enfants seuls n'était pour l'heure pas possible, les mères la refusant et les autorités locales exigeant l'aval de ces dernières.

Madame la ministre, l'étude danoise a-t-elle été évoquée au niveau européen? Avez-vous pu en prendre connaissance? Comment analysez-vous l'évolution du positionnement danois? Ces éléments sont-ils de nature à préciser les modalités de la procédure de rapatriement mise en place par la Belgique ou à nourrir la réflexion des autorités sur cette question?

omdat ze dan nog sterker geradicaliseerd zullen zijn en wapentraining zullen hebben gekregen. Een interministeriële werkgroep heeft bovendien geoordeeld dat het niet mogelijk is om enkel de kinderen te repatriëren.

Welke analyse maakt u van de evolutie van het Deense standpunt? Heeft de EU die studie besproken? Zal de studie een invloed hebben op de Belgische repatriëringsprocedure of op de reflectie van de beleidsverantwoordelijken?

23.02 Peter De Roover (N-VA): *Mevrouw de minister, een Belgische overheidsmissie is bloedstalen en interviews gaan afnemen in een Syrisch detentiekamp al-Roj met het oog op de repatriëring van vrouwen en kinderen. De Nationale Veiligheidsraad zou besloten hebben dat kinderen tot 12 jaar mogen terugkeren, voor de repatriëring van de jongvolwassenen tussen 12 en 18 jaar en de moeders, zou er geval per geval gekeken worden.*

23.02 Peter De Roover (N-VA): *Une mission des autorités belges s'est rendue dans le camp de détention syrien d'al-Roy pour procéder à des prélèvements sanguins et à des interviews en vue du rapatriement de femmes et d'enfants.*

Vandaar dat ik de minister de volgende vragen wil stellen:

Vooreerst kan de minister een laatste stand van zaken geven. Hoeveel van deze vrouwen en kinderen met een Belgische link bevinden zich momenteel nog in de wijde regio? Hoeveel van hen verblijven in een detentiekamp en hoeveel zijn nog op vrije voeten? Hoeveel personen bevinden zich in al-Roj en hoeveel in al-Hol?

La ministre peut-elle indiquer l'état d'avancement de ce processus, y compris pour le camp d'al-Hol? Combien de personnes entrent en ligne de compte pour un rapatriement direct et combien pourraient être rapatriées après un examen individuel de leur dossier? Combien de mères ont déjà fait savoir qu'elles se sépareraient de leurs enfants pour faciliter leur rapatriement? Combien ont refusé cette séparation? Le gouvernement entretient-il des contacts avec les pays voisins pour évoquer cette problématique ou une éventuelle collaboration en matière d'identification et de rapatriement? Quelles sont les conditions posées par les Kurdes au rapatriement de foreign terrorist fighters (FTF)? Quelles compensations attendent-ils en retour?

Hoeveel van deze personen voldoen momenteel aan de parameters die gesteld werden door de Nationale Veiligheidsraad om direct gerepatriëerd te kunnen worden? En hoeveel komen in aanmerking voor repatriëring na individuele behandeling van hun dossier?

Hoeveel moeders hebben al aangegeven afstand te zullen doen van hun kinderen om hun repatriëring te vergemakkelijken? Hoeveel hebben dit geweigerd?

Kan de minister toelichting geven bij de overheidsmissie die al-Roy bezocht? Wie maakte deel uit van het team, hoe lang verbleven ze er, welke bescherming kregen ze en welke kosten werden er gemaakt voor deze operatie?

Welk tijds kader hanteert de minister voor de repatriëring in de komende maanden? Zal er één evacuatie plaatsvinden of zal dit geleidelijk verlopen?

Ook in Nederland loopt het debat over de repatriëring, heeft de regering contact met haar buurlanden hierover of een eventuele samenwerking rond de identificatie en terugbrenging?

Welke zijn de voorwaarden die de Koerden nu nog stellen voor de gehele of gedeeltelijke repatriëring van FTF'ers? Welke compensaties

verwachten zij eventueel van ons en verwacht de minister nog problemen van de Noord-Syrische Autoriteiten bij de uiteindelijke operatie?

23.03 Minister **Sophie Wilmès**: Wat uw vragen over FTF en kinderen betreft, kan ik u het volgende zeggen. Volgens de cijfers van mijn diensten verblijven er in de kampen van Noordoost-Syrië momenteel 20 vrouwen en 27 kinderen die een link met België zouden hebben. Mijn diensten beschikken niet over informatie over personen met een Belgische link die zich buiten deze kampen in het gebied zouden bevinden.

Comme vous le savez, le 3 mars, le Conseil national de sécurité a décidé d'une nouvelle approche de rapatriement d'enfants et, éventuellement, de leurs mères FTF, selon des critères stricts. Cette décision a été expliquée en séance plénière du 4 mars par le premier ministre. J'ai récemment répondu à plusieurs questions en commission des Relations extérieures du 27 avril dernier.

Je puis vous confirmer qu'en application de la décision du Conseil national de sécurité, une mission s'est rendue dans le nord-est de la Syrie, comme le premier ministre l'a évoqué en plénière du jeudi 10 juin. Le ministre de la Justice a également répondu à certaines questions à ce sujet. Je ne peux donc que répéter que cette mission d'enquête a recueilli des informations qui pourraient servir de base aux décisions individuelles à cet égard.

Au nom de la sécurité de tous et de la vie privée des personnes concernées, je ne suis pas en mesure de vous en dire plus à ce sujet pour le moment.

Daarnaast kan ik u bevestigen dat ons land contacten onderhoudt met partnerlanden, waaronder de buurlanden, waarbij *lessons learned* worden uitgewisseld.

Tot slot, mijnheer De Roover, kan ik u bevestigen dat de positie van de lokale de facto autoriteit in Noordoost-Syrië ongewijzigd is. Er wordt gevraagd om eigen onderdanen te repatriëren en dit zonder voorwaarden. Een scheiding van moeders en kinderen wordt slechts in humanitaire gevallen aanvaard. Ons land tracht, net als in andere delen van Syrië, een bijdrage te leveren om de humanitaire situatie van de bevolking ter plaatse te verbeteren.

23.04 **Malik Ben Achour (PS)**: Madame la ministre, je vous remercie de votre réponse, qui apporte peu d'informations véritablement

23.03 **Sophie Wilmès**, ministre: Actuellement, 20 femmes et 27 enfants ayant un lien probable avec la Belgique séjournent dans les camps du nord-est de la Syrie. Mes services ne disposent pas d'informations concernant des personnes ayant un lien avec la Belgique qui se trouveraient en dehors de ces camps dans la région considérée.

Op 3 maart heeft de Nationale Veiligheidsraad beslist over een nieuwe benadering inzake de repatriëring van kinderen en van hun FTF-moeders, volgens strikte criteria. Die beslissing werd toegelicht door de eerste minister.

Overeenkomstig die beslissing heeft er een missie naar het noordoosten van Syrië plaatsgevonden. De minister van Justitie heeft bepaalde vragen hierover beantwoord. Die onderzoeksmissie heeft informatie verzameld op basis waarvan er individuele beslissingen zouden kunnen worden genomen.

Om de veiligheid en de privacy van de betrokkenen te vrijwaren kan ik daar momenteel niets meer over zeggen.

Notre pays entretient des contacts avec des pays partenaires, dont les pays voisins, afin d'échanger des expériences. La position de l'autorité locale *de facto* dans le nord-est de la Syrie reste inchangée: elle demande que nos propres ressortissants soient rapatriés sans conditions. Une séparation des mères et de leurs enfants n'est autorisée que pour des motifs humanitaires. Notre pays s'efforce également d'améliorer la situation humanitaire des populations locales.

23.04 **Malik Ben Achour (PS)**: Sommige landen, die een vrij

neuves.

Nous voyons quand même plusieurs pays commencer à bouger. J'ai cité l'exemple du Danemark, mais je pense plus généralement à certains pays qui maintenaient une position plutôt ferme sur la question du rapatriement.

Je me souviens des auditions que nous avons organisées voici un an et demi. Je parle sous le contrôle de Mme la présidente. À l'époque, tant le directeur de l'OCAM que le procureur général Van Leeuw plaidaient en faveur d'un rapatriement – non pas pour des raisons humanitaires ou quelque motif du même ordre, mais précisément au nom de la sécurité. L'argument, que j'ai exposé dans ma question, était le suivant: pour garantir la sécurité, il vaut mieux maîtriser ces individus dangereux sur notre propre sol que de les laisser dans la nature, dans un contexte de plus en plus bancal qui est celui des camps contrôlés par les Kurdes.

Nous restons évidemment attentifs à cette question, sans dogmatisme ni idéologie, car l'enjeu n'est pas de cette nature, mais concerne avant tout la sécurité et aussi la justice qui devra être rendue.

23.05 Peter De Roover (N-VA): Mevrouw de minister, u hebt niet op alle vragen geantwoord, misschien niet kunnen antwoorden.

Alleszins begrijp ik dat u hier een strikte lijn trekt, wat natuurlijk volkomen terecht is. Onze fractie is van mening dat we hier toch een onderscheid moeten maken tussen moeders en kinderen. Men kan moeilijk pasgeboren of heel jonge kinderen hun afkomst verwijten, dat spreekt voor zich. Maar de moeders hebben wel daden gepleegd en keuzes gemaakt die consequenties horen te hebben. Ik verwijs daarbij naar de lijn die getrokken is, mevrouw de minister, in de regering-Michel, die dat onderscheid duidelijk maakte. Wij dringen erop aan dat u diezelfde lijn aanhoudt.

We volgen dit probleem verder op, en graag binnen de context van het beleid dat is uitgestippeld toen wij nog samen in de regering zaten.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

24 Samengevoegde vragen van

- Anneleen Van Bossuyt aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De VS-sancties tegen Bulgarije" (55018786C)

- Jan Briers aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Corruptie en Bulgaarse bedrijven" (55018944C)

24 Questions jointes de

- Anneleen Van Bossuyt à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les sanctions des États-Unis à l'égard de la Bulgarie" (55018786C)

- Jan Briers à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La corruption et des entreprises bulgares" (55018944C)

De **voorzitster**: Mevrouw Van Bossuyt is niet aanwezig.

24.01 Jan Briers (CD&V): Mevrouw de minister, begin deze maand liet het Amerikaanse ministerie van Financiën weten dat actie

stellige houding inzake repatriëring hadden aangenomen, beginnen nu te evolueren.

Tijdens de hoorzittingen van anderhalf jaar geleden pleitten de directeur van het OCAD en procureur-generaal Van Leeuw voor een repatriëring, niet om humanitaire maar wel om veiligheidsredenen, omdat het beter is om die individuen bij ons onder toezicht te houden dan hen in de kampen te laten die onder controle van de Koerden staan en waar de context heel onzeker is.

Los van de ideologie gaat het in de eerste plaats om de veiligheid en het recht dat zal moeten geschieden.

23.05 Peter De Roover (N-VA):

La ministre trace à juste titre une ligne claire en la matière. La N-VA estime cependant qu'une distinction doit être établie, sur ce point, entre les mères et les enfants. Les mères ont en effet commis certains actes et effectué certains choix qui ne peuvent pas rester sans conséquence.

24.01 Jan Briers (CD&V): Début juin, le département du Trésor

ondernomen werd tegen drie beruchte Bulgaren, Vasil Bozhkov, Delyan Peevski en Ilko Zhelyazkov en een 64-tal bedrijven die rechtstreeks aan hen gelinkt zijn. De betrokken ondernemingen werden op de zogenaamde Amerikaanse 'Zwarte lijst' geplaatst. Het betreft bedrijven die veelal actief zijn in de gok-, voedings- en mediasector, eigendom van de betrokken corrupte Bulgaarse ondernemers.

Deze sancties zijn er uiteraard niet zomaar gekomen. De drie worden onder meer verdacht van corruptie, omkoping, witwaspraktijken, fraude, bedreigingen, enz. Zoals u ongetwijfeld weet is corruptie een enorm probleem in Bulgarije, nochtans één van onze collega-EU-leden. De internationale waakhond 'Transparency International' plaatste het land onlangs nog op een 69ste plaats in de corruptierangschikking, wat neerkomt op de laagste score van een lidstaat van de Europese Unie.

Mevrouw de minister, ik meen dat de Verenigde Staten met deze sancties een zeer sterk signaal geven tegen corruptie. Het feit dat deze personen en hun bedrijven nu op de Amerikaanse zwarte lijst belanden, wijst er bovendien ook op dat zij internationaal actief zijn en dus mogelijk ook in ons land.

Bijgevolg wens ik u volgende vragen te stellen:

- Ongetwijfeld zijn een aantal van deze bedrijven bij ons actief: wat wordt naar hen toe ondernomen?
- Welke acties kan ons land naar de 3 betrokkenen ondernemen?
- Wordt deze zaak door u aangekaart op EU-niveau en wat wenst u daar te bereiken?

[24.02] Minister Sophie Wilmès: Mevrouw de voorzitter, ik heb wel degelijk kennis genomen van de Amerikaanse sanctie in het kader van hun wereldwijde Magnitsky-sanctieprogramma tegen Bulgaarse oligarchen en bedrijven.

Ik heb geen informatie over de mogelijke activiteit in België van de betrokken personen en bedrijven. U zult echter begrijpen dat het niet aan mij is om commentaar te geven over de motieven die de VS hebben ingeroepen om deze sanctie uit te vaardigen. Deze sanctie moet in het algemeen kader van de corruptieproblematiek in Bulgarije worden gezien.

Op het Europese niveau wordt deze problematiek structureel aangepakt. Het is echter een complex probleem en het zal nog enige tijd vergen vooraleer zichtbaar vooruitgang in de bestrijding van dit fenomeen wordt geboekt. Sinds zijn toetreding tot de EU is de lidstaat onderworpen aan een streng toezicht, met name op het gebied van corruptiebestrijding via het mechanisme voor samenwerking en toetsing. Met behulp van dit instrument wordt door de diensten van de Commissie een halfjaarlijkse analyse van de situatie in Bulgarije uitgevoerd en wordt eenmaal per jaar een schriftelijk verslag gepubliceerd, vergezeld van specifieke aanbevelingen. In 2020 heeft de commissie besloten geen schriftelijk verslag meer uit te brengen over Bulgarije, gezien de oprichting van het jaarlijkse verslag over de rechtstaat. Het jaarlijkse toezicht op de rechtstaat, dat ook een

américain a annoncé que des mesures avaient été prises à l'égard de trois Bulgares tristement célèbres, Vasil Bozhkov, Delyan Peevski et Ilko Zhelyazkov, et de quelque 64 sociétés qui sont directement liées à ceux-ci et dont beaucoup opèrent dans les secteurs des jeux d'argent, de l'alimentation et des médias. Les trois personnes sont soupçonnées de corruption, de pots-de-vin, de blanchiment d'argent, de fraude et de menaces. Quelles mesures notre pays prendra-t-il vis-à-vis des entreprises concernées?

[24.02] Sophie Wilmès, ministre: J'ai connaissance de la sanction américaine à l'encontre d'oligarques bulgares et de leurs entreprises dans le cadre du régime mondial de sanction américain Magnitsky. Je n'ai pas d'informations concernant des activités en Belgique. Le problème est abordé de façon structurelle au niveau européen, mais il s'agit d'un problème complexe. Depuis son entrée dans l'UE, la Bulgarie est soumise à un contrôle sévère en matière de lutte contre la corruption par le biais du mécanisme de coopération et de vérification. À travers cet instrument, la Commission analyse la situation dans le pays tous les semestres et publie un rapport écrit une fois par an avec des recommandations spécifiques. Le contrôle annuel de l'État de droit, qui comprend aussi une

onderdeel corruptiebestrijding omvat, vervult nu deze rol. Het jaarverslag van 2021 wordt in juli verwacht.

België is een grote voorstander van het nieuwe mechanisme voor toezicht op de rechtstaat. We hebben eveneens, samen met andere lidstaten, uitdrukkelijk gepleit voor de voortzetting van de formele jaarlijkse rapportage over Bulgarije in het kader van het mechanisme voor samenwerking en toetsing, zolang de nationale situatie dit vereist.

Tijdens de jaarlijkse dialoog over de rechtstaat in de Raad Algemene Zaken van 10 november 2020 is Bulgarije daarom ondervraagd over zijn voornemens op het vlak van corruptiebestrijding in het kader van de bevindingen van de Commissie in haar jaarverslag over de rechtstaat. Aan de lidstaten en de Commissie is een gedetailleerde hervormingsagenda voorgelegd, die momenteel wordt geïmplementeerd en die door de diensten van de Commissie nauwlettend in het oog wordt gehouden.

partie consacrée à la lutte contre la corruption, remplit ce rôle depuis 2020. Le rapport annuel de 2021 est attendu pour juillet.

Notre pays est un fervent partisan du nouveau mécanisme de suivi de l'État de droit. Nous avons explicitement plaidé pour un rapport annuel officiel sur la Bulgarie. Lors du dialogue annuel sur l'État de droit au Conseil des Affaires générales du 10 novembre 2020, la Bulgarie a été interrogée sur ses plans de lutte contre la corruption. Un programme de réformes détaillé a été présenté aux États membres et à la Commission européenne, qui est maintenant mis en œuvre et suivi de près par la Commission.

24.03 Jan Briers (CD&V): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

La **présidente**: Les questions n° 55018787C de Mme Van Bossuyt et n° 55018825C de Mme Jadin sont reportées. La question n° 55018788C de Mme Van Bossuyt est transformée en question écrite.

25 Question de Malik Ben Achour à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La corruption au Liban" (55018801C)

25 Vraag van Malik Ben Achour aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De corruptie in Libanon" (55018801C)

25.01 Malik Ben Achour (PS): Madame la présidente, madame la ministre, les soupçons qui pèsent sur Riad Salamé, le gouverneur de la Banque du Liban, prennent une dimension de plus en plus internationale. En France, l'AFP a appris que le Parquet national financier (PNF) avait ouvert une enquête préliminaire à son encontre pour association de malfaiteurs et blanchiment en bande organisée, une démarche qui fait suite à deux plaintes, l'une déposée en avril par la fondation suisse Accountability, l'autre par l'organisation française Sherpa, qui s'est spécialisée dans la protection et la défense des populations victimes de crimes économiques, et un collectif d'épargnants libanais. En Suisse, il est inquiété pour de possibles détournements de fonds. Ses avoirs y sont gelés. Enfin, au Royaume-Uni aussi, des plaintes sont enregistrées.

M. Salamé ne doit pas être l'arbre qui cache la forêt. D'autres figures profitent de la corruption systémique et généralisée qui s'est infiltrée à tous les échelons du pouvoir libanais, que celui-ci soit d'ordre politique, économique ou juridique.

Chaque jour qui passe apporte une nouvelle illustration de cette situation. Le 27 mai dernier, par exemple, a vu l'arrestation d'un

25.01 Malik Ben Achour (PS): De verdenkingen die rusten op Riad Salamé, gouverneur van de centrale bank van Libanon, nemen internationale proporties aan. In Frankrijk heeft het nationaal financieel parket een vooronderzoek ingesteld wegens bendevorming en georganiseerde witwaspraktijken. Dat gebeurde naar aanleiding van een klacht die in april ingediend werd door de stichting Accountability Now en de Franse organisatie Sherpa, die gespecialiseerd is in de bescherming van volken die het slachtoffer zijn van economische misdrijven, samen met een collectief van Libanese spaarders. In Zwitserland wordt er een onderzoek gevoerd naar de

avocat, Me Alleik, membre de l'ONG Mouttahidoun, à l'origine d'une plainte visant Riad Salamé au Liban. Presque au même moment, plusieurs jeunes auraient été privés de liberté pour avoir arboré une banderole critiquant le procureur Oueidate régulièrement accusé d'entraver la lutte contre la corruption.

J'ajouterai encore qu'en août 2020, un rapport publié par l'Organized Crime and Corruption Reporting Project – un consortium de journalistes d'investigation – et *Daraj* pointait du doigt les dizaines de millions de dollars investis par d'importants responsables libanais, dont Salamé, au Royaume-Uni, en Allemagne et chez nous en Belgique.

Madame la ministre, face aux malheurs du Liban, des sanctions ciblées nous paraissent indispensables. En tout cas, des mesures doivent être prises. Lors de la dernière réunion de cette commission, vous m'aviez signalé que la Belgique allait participer activement à la réflexion à ce sujet au niveau européen sur la base, notamment, d'un document d'option du Service européen pour l'action extérieure (SEAE).

Madame la ministre, quelle est votre réaction à ces nouveaux éléments? Où en est-on au niveau de l'analyse menée au Conseil Affaires étrangères? En ce qui concerne les éventuelles mesures et sanctions à prendre, quelles possibilités existe-t-il à l'échelle belge et/ou européenne en matière de gel des avoirs détenus par les Libanais politiquement exposés?

heer Salamé wegens verduistering en zijn bezittingen zijn bevroren. Ook in het Verenigd Koninkrijk zijn er geregistreerde klachten.

Andere figuren profiteren van de systemische corruptie die de Libanese Staat ondermijnt. Op 27 mei werd meester Alleik, advocaat van de ngo Mouttahidoun, die aan de oorsprong lag van de klacht tegen Riad Salamé in Libanon, aangehouden. Jongeren werden van hun vrijheid beroofd omdat ze een spandoek hadden uitgehangen waarop ze kritiek uitten op procureur Oueidate, die ervan beschuldigd wordt de strijd tegen corruptie te belemmeren. In augustus 2020 wees het journalistenconsortium Organized Crime and Corruption Reporting Project in zijn rapport met de beschuldigende vinger naar de dollars die hooggeplaatste functionarissen geïnvesteerd hebben in het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en België.

Gelet op de rampzalige toestand in Libanon zijn gerichte sancties absoluut noodzakelijk en moeten er maatregelen worden genomen. U hebt gezegd dat België zou deelnemen aan overleg op Europees niveau, op grond van een nota met mogelijke opties van de Europese Dienst voor extern optreden.

Hoe reageert u op die nieuwe elementen? Kan België de tegoeden van Libanese politieke prominenten bevroren?

25.02 **Sophie Wilmès**, ministre: Madame la présidente, monsieur Ben Achour, nous sommes bien sûr également informés via la presse des allégations et des enquêtes menées par la Suisse et la France à l'encontre du gouverneur de la Banque nationale du Liban, M. Riad Salamé, et de la situation précaire des Libanais qui n'ont pas pu disposer de la totalité de leur argent depuis un certain temps.

Nous devons évidemment attendre le résultat de ces enquêtes. Je partage également votre point de vue selon lequel la communauté internationale doit en même temps veiller à ce que M. Salamé ne soit pas l'arbre qui cache la forêt.

25.02 **Minister Sophie Wilmès**: We zijn op de hoogte van de aantijgingen en van de Zwitserse en Franse onderzoeken tegen de gouverneur van de Nationale Bank van Libanon. We moeten de resultaten daarvan afwachten. België zal de strijd tegen straffeloosheid altijd steunen. Onze diplomatieke post zal de zaak op de voet blijven volgen.

La Belgique a toujours été et sera toujours engagée dans la lutte contre l'impunité. Notre poste diplomatique suit d'ailleurs de près les développements à cet égard. Je lui demanderai de continuer à suivre toutes les évolutions dans cette affaire.

Au niveau de l'Union, la situation au Liban a été examinée dans le cadre du Conseil Affaires étrangères en mars et en avril. Le Conseil reconnaît la gravité de la situation et s'accorde sur la nécessité de faire pression sur la classe politique libanaise afin de débloquent la situation politique et de mettre en œuvre un programme de réformes. Au sein du groupe de travail pertinent au sein du Conseil, un document d'options, auquel vous avez fait référence, a été discuté pour voir quels sont les leviers que l'Union européenne peut utiliser. Les options avancées par le SEAE sont à la fois stimulantes et dissuasives.

Vous m'interrogez sur les possibilités qui existent en termes de sanctions. L'Union européenne dispose déjà de deux régimes de sanctions concernant le Liban, mais ceux-ci sont basés sur d'anciennes sanctions onusiennes pour des cas spécifiques et ne sont pas applicables à la situation actuelle. Des régimes de sanctions transversaux, comme le nouveau régime contre les violations graves des droits humains, ne semblent a priori pas non plus les instruments adéquats.

La création d'un nouveau régime de sanctions ad hoc concernant le Liban, si le Conseil le décide, serait une option. Elles nécessiteront une base juridique solide. Les mesures envisagées traditionnellement sont un gel des avoirs, une interdiction de mettre les moyens économiques à disposition et une interdiction de voyager. Ce type de sanctions ne pourra être efficace que quand il sera adopté au niveau européen. Il est important pour la Belgique que l'approche privilégiée par l'Union permette d'apporter une réponse aux défis auxquels la population libanaise doit faire face aujourd'hui et de surmonter l'impasse politique avec un gouvernement de plein exercice amené à mettre en œuvre les réformes nécessaires.

[25.03] Malik Ben Achour (PS): Madame la ministre, je vous remercie pour votre réponse. Nous sommes, semble-t-il, sur la même longueur d'onde.

Je pense profondément que demander au Liban que des réformes politiques soient menées, qu'un gouvernement de plein exercice soit installé, etc. est important. Mais nous avons des moyens d'action encore plus directs que nous pouvons maîtriser. Je pense ici aux avoirs des personnes politiquement exposées en Belgique, en France, au Luxembourg, au Royaume-Uni, même si, pour celui-ci, les choses sont un peu différentes étant donné qu'il est sorti de l'Union européenne.

La revue *Alternatives Économiques* a publié une enquête qui évaluait la valeur des biens immobiliers de Riad Salamé et de ses proches, en France, à 50 millions d'euros dont 40 ont été acquis après son arrivée à la tête de la Banque du Liban en 1993. *Alternatives Économiques* dit aussi que l'enquête du parquet détermine que l'essentiel du patrimoine de Riad Salamé en France a été acheté dans le 16e arrondissement, dans un rayon de 1 km², pendant la même période, en cash ou par le biais de prêts hypothécaires souscrits

De Europese Raad Buitenlandse Zaken (RBZ) heeft zich in maart en april over de Libanese situatie gebogen. De RBZ onderkent de ernst van de situatie en is het erover eens dat er druk uitgeoefend moet worden op de politieke klasse in Libanon, opdat zij ervoor zou zorgen dat het land uit de impasse raakt en werk zou maken van een hervormingsprogramma.

Er zijn twee EU-sanctieregelingen van kracht tegen Libanon, maar die zijn niet van toepassing op de huidige situatie.

Een nieuwe sanctieregeling voor Libanon met een solide juridische basis is een mogelijkheid. Het gaat dan over het bevroren van de tegoeden, een verbod om economische middelen ter beschikking te stellen en een inreisverbod, maar dat zal enkel effect hebben als de sancties op het Europese niveau uitgevaardigd worden. Voor België is het belangrijk dat de Europese aanpak een antwoord biedt op de uitdagingen waarmee de Libanese bevolking geconfronteerd wordt en bijdraagt aan het oplossen van de politieke impasse.

[25.03] Malik Ben Achour (PS): Politieke hervormingen en een regering met volheid van bevoegdheid in Libanon zijn belangrijk. Maar we beschikken over directere actiemiddelen: de tegoeden van de Libanese politieke prominenten in België, in Frankrijk, enz. Volgens het magazine *Alternatives Économiques* bedraagt de waarde van de onroerende goederen van Riad Salamé in Frankrijk 50 miljoen euro, waarvan hij er 40 verworven heeft sinds hij aan het hoofd staat van de centrale bank van Libanon. Het meeste vastgoed werd in het 16e arrondissement gekocht, in diezelfde periode, met cash of via leningen bij HSBC en Société Générale.

auprès de deux banques, à savoir HSBC et la Société Générale.

Nous avons donc les moyens de faire la lumière, la transparence. Je vais d'ailleurs interroger, demain, le ministre des Finances sur le même sujet, à savoir comment faire la lumière sur les avoirs détenus par des personnes politiquement exposées libanaises qui sont les rouages d'un système de corruption qui est en train de ruiner le Liban et qui fait monter la colère du peuple comme cela a rarement été le cas depuis quelques années. Il faut donc absolument envoyer un signal car il existe un réel risque d'effondrement de la société libanaise qui est dégoûtée par la persistance de ce système corrompu.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: De heer Freilich is niet aanwezig, zijn vraag nr. 55018867C vervalt.

26 Vraag van Els Van Hoof aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Paul Rusesabagina" (55018928C)

26 Question de Els Van Hoof à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Paul Rusesabagina" (55018928C)

26.01 Els Van Hoof (CD&V): Volgens de familie van Paul Rusesabagina is het Rwandese regime hem aan het uithongeren in de cel. Ze zouden hem weigeren voedsel, drinken en medicijnen te geven. De Rwandese gevangenisautoriteiten ontkennen de aantijgingen.

Ook de kwestie van zijn nationaliteit blijft tot commotie leiden. Rwanda gaat er vanuit dat Paul Rusesabagina de Belgisch-Rwandese dubbelnationaliteit heeft, waardoor het de volledige jurisdictie over de zaak-Rusesabagina claimt en elk gesprek over repatriëring weigert. Volgens het verdedigingsteam van Rusesabagina heeft Rusesabagina echter verplicht verzaakt aan zijn Rwandese nationaliteit op het moment dat hij in 1999 de Belgische nationaliteit verkreeg.

Ik wil hieromtrent volgende vragen stellen:

Welke initiatieven heeft ons land sinds de laatste bespreking in commissie op 4 mei 2021 op bilateraal niveau ondernomen om een eerlijk proces te garanderen en te verzekeren dat Rusesabagina vertrouwelijk kan overleggen en documenten uitwisselen met zijn advocaten?

Heeft Rwanda intussen gereageerd op het Belgisch verzoek voor een bezoek van de Belgische advocaat van de heer Rusesabagina?

Kan de Minister aangeven welke consulaire bijstand ons land geleverd heeft aan Paul Rusesabagina sinds de laatste bespreking in commissie op 4 mei 2021?

Heeft ons land tijdens recente consulaire bezoeken kunnen verifiëren of Paul Rusesabagina voldoende voedsel, drinken en medicijnen krijgt en behandeld wordt conform de VN-standaard minimumregels voor de behandeling van gevangenen? Indien de aantijgingen van de verdediging van Paul Rusesabagina hieromtrent kloppen, welke

Ik zal de minister van Financiën een vraag stellen om duidelijkheid te scheppen over de tegoeden van de Libanese politieke prominenten. Er moet een signaal afgegeven worden, want de Libanese maatschappij, die genoeg heeft van dat corrupte systeem, staat op instorten.

26.01 Els Van Hoof (CD&V): Quelles initiatives notre pays a-t-il prises depuis début mai 2021 au niveau bilatéral pour garantir un procès équitable à M. Rusesabagina et pour assurer la confidentialité des échanges avec ses avocats? Le Rwanda a-t-il entre-temps répondu à la demande de la Belgique d'organiser une visite de l'avocat belge? De quelle assistance consulaire a-t-il bénéficié depuis le début du mois de mai? A-t-il été possible de vérifier si le détenu est traité correctement? Paul Rusesabagina a-t-il la double nationalité ou seulement la nationalité belge?

stappen zal ons land ondernemen om zijn integriteit te waarborgen?

Welke informatie heeft ons land over de nationaliteit van Paul Rusesabagina: beschikt hij over de dubbelnationaliteit of enkel de Belgische nationaliteit?

26.02 Minister **Sophie Wilmès**: Mevrouw de voorzitter, er hebben talrijke contacten plaatsgevonden, zowel in Brussel als in Kigali, op verschillende niveaus, over het principe dat centraal staat in uw vragen, namelijk: de omstandigheden waaronder de heer Rusesabagina wordt vastgehouden en de garantie die we eisen om hem een eerlijk en billijk proces te geven.

Het recentste contact is een brief die ik naar de heer Biruta, mijn Rwandese ambtgenoot, heb gestuurd, en die ik vorige week met een telefonisch contact met hem heb opgevolgd. In deze brief en tijdens dit gesprek heb ik aangedrongen op het belang van de rechten van de verdediging, het niet-discriminerende karakter van de detentiemaatregelen, de adequate medische opvolging en de toegang van zijn Belgische advocaat in het kader van de Belgische gerechtelijke procedure. Over de toegang van de Belgische advocaat tot de heer Rusesabagina heeft Rwanda geantwoord dat de vraag is ontvangen en momenteel wordt onderzocht. België blijft deze vraag geregeld aankaarten bij de Rwandese gesprekspartners, wat ik nogmaals heb gedaan tijdens mijn telefonisch onderhoud met mijn ambtgenoot op 15 juni.

In verband met de consulaire bezoeken die sinds mei laatstleden hebben plaatsgevonden, kan ik medelen dat er twee nieuwe consulaire bezoeken hebben kunnen plaatsvinden op 6 mei en 7 juni. Onze consul in Kigali heeft dan telkens met de heer Rusesabagina kunnen spreken. Uiteraard kan ik uit privacyoverwegingen niet ingaan op de inhoud van de gesprekken met de heer Rusesabagina. Net voor het recente gesprek heeft de Belgische consul in Kigali ook de directeur van de gevangenis ontmoet. Een bijkomend telefonisch contact met de directeur had al plaatsgevonden op 25 mei in verband met een specifieke vraag van de familie over de detentieomstandigheden.

Ik kan u dus bevestigen dat België regelmatig de aandacht van de Rwandese autoriteiten vestigt op de omstandigheden waarin de heer Rusesabagina in detentie verblijft en dat er regelmatig contacten zijn met de gevangenisautoriteiten. Discriminatie tegenover andere gedetineerden kan niet gerechtvaardigd worden.

De ambassade staat bovendien in contact met de Rwandese advocaten van de heer Rusesabagina, die op 7 en 16 juni 2021 door de Belgische ambassadeur in Kigali ontvangen werden.

Ik wil er ook op wijzen dat de bevoegde dienst van de FOD Buitenlandse Zaken in nauw contact staat met de familie en deze blijft informeren. De familie van Paul Rusesabagina is enkele weken geleden op mijn kabinet ontvangen. Ik heb ze zelf ook recent ontvangen.

Ten slotte, wil ik bevestigen dat Paul Rusesabagina de Belgische nationaliteit heeft. Hij krijgt dus alle bijstand waarop hij als Belgische burger recht heeft. België kan zich echter niet uitspreken over het al

26.02 **Sophie Wilmès**, ministre: De nombreux contacts ont déjà eu lieu à Bruxelles et à Kigali à ce sujet, les plus récents étant un courrier et une conversation téléphonique avec mon homologue rwandais. J'ai insisté dans les deux cas sur les droits de la défense, le caractère non discriminatoire des mesures de détention, le suivi médical adéquat et l'accès à son avocat belge. Le Rwanda étudie ce dernier point.

Des visites consulaires ont eu lieu le 6 mai et le 7 juin. Lors de la dernière visite, le consul belge à Kigali a également rencontré le directeur de la prison. En outre, l'ambassade est également en contact avec les avocats rwandais de M. Rusesabagina. Le service compétent du SPF Intérieur entretient des contacts étroits avec la famille que mon cabinet et moi-même avons également reçue.

Je peux confirmer que M. Paul Rusesabagina a la nationalité belge, mais je ne puis me prononcer sur la possession d'une autre nationalité. Je constate néanmoins que le Rwanda considère M. Rusesabagina comme un citoyen rwandais.

dan niet bezitten van een andere nationaliteit. Dat is de bevoegdheid van een andere staat. Ik stel wel vast dat Rwanda de heer Rusesabagina als een Rwandese staatsburger beschouwt.

26.03 Els Van Hoof (CD&V): Mevrouw de minister, dank u wel. U heeft volledig geantwoord op alle vragen.

Ik waardeer dat u de familie ontvangen heeft op het kabinet om hen persoonlijk te woord te staan.

Als we kijken naar het geheel van wat er aangekaart wordt door de Mensenrechtenraad, is Paul Rusesabagina een symbool. Ook andere gevangenen zijn hier het voorwerp van, met dit verschil dat hier de Belgische nationaliteit ook speelt.

Het is ook sterk dat u nu heel nadrukkelijk op de zaak zit, samen met de consul, en dat de ambassadeur de advocaten ontvangen heeft. Dat zijn positieve punten, die de familie, zijn kennissen en zijn sympathisanten een hart onder de riem steken.

Ik denk dat het van belang is dat u de repatriëring, waarnaar in de resolutie gevraagd werd, ook ter sprake kunt brengen. U kunt ze uiteraard niet opleggen. Tot nu toe is een eerlijk proces immers niet gegarandeerd. We hebben geen enkel teken in die richting gekregen.

Het is ook belangrijk dat recentelijk de ondervoeding aangekaart is. Voedsel en drank worden de heer Rusesabagina onttrokken. De medicijnen komen nog altijd niet regelmatig. Dat zijn allemaal elementen die maken dat we de repatriëring ter sprake kunnen blijven brengen, zowel nu als op een later moment. We weten natuurlijk niet wanneer de uitkomst van het proces zal gebeuren, al kennen we eigenlijk de uitkomst al. We volgen dit van nabij op en we waarderen de inspanningen van de consul, de ambassadeur en uzelf de laatste tijd.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

27 Vraag van Els Van Hoof aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Oost-Congo" (55018931C)

27 Question de Els Van Hoof à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'Est du Congo" (55018931C)

27.01 Els Van Hoof (CD&V): Ik verwijs naar mijn schriftelijk ingediende vraag.

Geachte minister, Oost-Congo wordt de laatste weken opnieuw geteisterd door geweld en moordpartijen. Alleen al op 31 mei vielen volgens Kivu Security Tracker 74 doden bij 3 verschillende aanvallen door gewapende groepen.

De nieuwe regering in Congo heeft van de aanpak van de crisis in Oost-Congo een prioriteit gemaakt. Sinds 6 mei is de noodtoestand uitgeroepen in de provincies Noord-Kivu en Ituri, waardoor het civiele bestuur plaats heeft gemaakt voor een militair bestuur. Tshisekedi heeft militaire gouverneurs aangesteld die leiding hebben over militaire operaties en volledige bevoegdheden op het gebied van ordehandhaving en politie.

26.03 Els Van Hoof (CD&V): Je suis satisfaite des réponses positives de la ministre et de son implication dans ce dossier. Il me semble important que le rapatriement, auquel il est appelé dans la résolution, soit évoqué, car les garanties d'un procès équitable font toujours défaut. Il est également important que la sous-alimentation ait été abordée. L'accès régulier à des médicaments n'est pas non plus garanti.

27.01 Els Van Hoof (CD&V): Le nouveau gouvernement de la République démocratique du Congo a fait de la lutte contre la crise dans l'Est du pays une priorité. Le président a décrété l'état de siège et a remplacé les autorités civiles par les forces armées.

Quelles propositions la Belgique soumettra-t-elle à l'ONU pour le déploiement d'une mission opérationnelle qui se focalisera davantage sur la protection de la

Ondanks het opflakkerende geweld, behouden Tshisekedi en premier Lukonde het vertrouwen in de operatie. De staat van beleg werd met 30 dagen verlengd. Volgens verscheidene waarnemers is het echter nog steeds wachten op grote operaties tegen gewapende groepen in de provincies Noord-Kivu en Ituri, terwijl al meer dan 100 burgers gedood zijn sinds het ingaan van de staat van beleg.

Ook de rol van Monusco staat steeds meer ter discussie, het draagvlak bij de bevolking voor de VN-vredesmacht neemt af terwijl de missie er niet in slaagt de bevolking te beschermen tegen het geweld.

Op zaterdag 5 juni communiceerde u samen met Minister Kitir over de Belgische steun voor de strijd tegen straffeloosheid in het oosten van de Democratische Republiek Congo. U pleitte voor een meer operationele VN-missie die meer aandacht heeft voor de bescherming van de burgerbevolking.

Ik wil u volgende vragen stellen:

Kan u toelichten welke voorstellen België precies zal voorleggen binnen de Verenigde Naties om te zorgen voor een meer operationele VN-missie die meer aandacht heeft voor de bescherming van de burgerbevolking?

Hoe beoordeelt u de strategie van de Congolese regering om de crisis in Oost-Congo aan te pakken met een staat van beleg tot nu toe? Welke resultaten zijn er geboekt en welke risico's bestaan er?

Zal ons land in bilaterale contacten met de Congolese autoriteiten erop wijzen dat de staat van beleg niet misbruikt mag worden om fundamentele grondrechten van de Congolese bevolking in te perken?

Hoe verloopt de samenwerking tussen Monusco en het militaire bestuur?

In uw antwoord in de commissievergadering van 2 maart hebt u aangegeven dat België zal bekijken hoe het de nieuwe Congolese regering kan ondersteunen in het ontwapenings-, demobilisatie- en re-integratieproces. Kan u intussen aangeven welke concrete steun België in dit proces zal geven?

27.02 Minister **Sophie Wilmès**: Ook al is België uittredend lid van de VN Veiligheidsraad, ons land zal in nauw overleg met de actuele leden de onderhandelingen in New York over de hernieuwing van de MONUSCO op de voet blijven volgen. Wij zullen niet enkel opvolgen. Wij zullen ervoor pleiten dat het mandaat van de MONUSCO robuust blijft en dat het ook als dusdanig uitgevoerd wordt.

Ik heb dit vorige week ook aangekaart bij de VN-secretaris generaal António Guterres. In de Algemene Vergadering van de VN zijn op dit moment onderhandelingen gaande over het budget van de MONUSCO. België verdedigt het standpunt dat er voldoende middelen ter beschikking gesteld moeten worden om de werking van de missie te versterken, en de middelen efficiënt in te zetten, bijvoorbeeld voor de bescherming van de burgers.

population? Quelle est la position de la ministre sur l'instauration de l'état de siège? Comment la MONUSCO coopère-t-elle avec les forces armées déployées dans l'administration? Quel soutien la Belgique apportera-t-elle au processus de désarmement, de démobilisation et de réintégration?

27.02 **Sophie Wilmès**, ministre: Même en tant que membre sortant du Conseil de sécurité des Nations Unies, nous continuons de suivre le renouvellement de la MONUSCO. Nous plaçons pour un mandat solide. J'ai soulevé la question avec le secrétaire général la semaine dernière. Nous demandons des moyens suffisants afin de renforcer la mission ainsi qu'un engagement efficace de celle-ci pour la protection des civils. La justice transitionnelle doit faire partie intégrante de la

Wat de exitstrategie van de MONUSCO betreft, zijn wij van oordeel dat transitionele justitie er een integraal deel van moet uitmaken.

Nadat president Tshisekedi dit reeds op 30 april had aangekondigd, werd vanaf 6 mei een staat van beleg ingesteld in de provincies Ituri en Noord-Kivu. Deze geldt voor 30 dagen en kan telkens met 15 dagen verlengd worden voor zover de Assemblée Nationale hiermee instemt. Op 3 juni stemde de Assemblée Nationale een eerste keer in met de verlenging van de staat van beleg met 15 dagen vanaf 16 juni. De staat van beleg houdt in dat de provinciale gouverneur en de regering vervangen worden door een militaire gouverneur en een vicegouverneur van de nationale politie. De uitvoerende macht berust bij het ministerie van Defensie.

De instelling van deze staat van beleg is een soevereine beslissing van de Congolese autoriteiten. Wat de concrete resultaten op het terrein betreft, is het nog te voorbarig om definitieve conclusies te trekken.

Zoals ik op 5 juni samen met minister Kitir nog benadrukt heb, blijft de veiligheidssituatie in het oosten van het land zeer zorgwekkend.

België steunt de inspanningen van de nationale autoriteiten en de regionale en internationale partners om de onderliggende oorzaken van de instabiliteit en onveiligheid in het oosten van de DRC aan te pakken, hetgeen een essentiële voorwaarde is voor het herstel van een duurzame vrede in de regio.

De bevoegdheden van het door de staat van beleg ingestelde militaire bestuur zijn zeer ruim, onder meer het uitvoeren van huiszoekingen, het instellen van beschermings- en veiligheidszones, het instellen van militaire rechtbanken.

In de contacten met de Congolese autoriteiten blijft België er dan ook op aandringen dat zij erop toezien dat de fundamentele rechten van burgers gewaarborgd worden en dat de democratische ruimte wordt gevrijwaard overeenkomstig de beleidslijn die door president Tshisekedi en de regering wordt verdedigd. Ik heb dit ook aangekaart tijdens mijn gesprek met minister Lutundula, mijn Congolese ambtsgenoot, op 5 mei jongstleden.

Nog iets over de MONUSCO. De samenwerking tussen de MONUSCO en de Congolese regering verloopt via een zetelakkoord uit 2016. De verandering van een burgerlijk provinciaal bestuur naar een militair bestuur heeft voor de MONUSCO op dit moment nog geen duidelijke operationele aanpassing gevergd. Operationeel gezien zijn er contacten tussen officieren van het Congolese leger en de blauwhelmen conform het mandaat van de MONUSCO.

De DRC werkt momenteel aan het opzetten van nieuwe structuren in het kader van het ontwapenings-, demobilisatie- en re-integratieproces, maar heeft nog geen nationale strategie ontwikkeld. België staat klaar om de inspanningen van de nationale autoriteiten en de internationale partners, met name de Europese Unie, te steunen om de veiligheidssituatie in het land te verbeteren. Verschillende opties liggen momenteel op tafel en worden door de bevoegde diensten geanalyseerd.

stratégie de sortie de la MONUSCO.

Depuis le 6 mai, l'état de siège est en vigueur dans les provinces de l'Ituri et du Nord-Kivu. Cette décision du président Tshisekedi a été prolongée ce mois-ci par le Parlement. Le gouverneur provincial et le gouvernement ont été remplacés par un gouverneur militaire et un vice-gouverneur de la police nationale. Le ministère de la Défense détient le pouvoir exécutif. Il s'agit d'une décision souveraine des autorités congolaises. Il est prématuré de tirer des conclusions.

La situation sécuritaire dans l'est du Congo reste préoccupante. Les autorités nationales et les partenaires régionaux et internationaux bénéficient de notre soutien pour s'attaquer aux causes sous-jacentes de l'instabilité et de l'insécurité. Les compétences de l'administration militaire sont très étendues. Elles comprennent notamment la réalisation de perquisitions, la mise en place de zones de protection et de sécurité et l'organisation de tribunaux militaires. Nous continuons à insister auprès des autorités congolaises pour qu'elles veillent au respect des droits fondamentaux des citoyens et au maintien de l'espace démocratique.

Le passage d'une administration civile à une administration militaire n'a pas encore nécessité d'adaptations de la MONUSCO au niveau opérationnel. Des contacts opérationnels ont lieu entre l'armée congolaise et les Casques bleus de l'ONU. La République démocratique du Congo s'emploie à mettre en place de nouvelles structures dans le cadre du processus de désarmement, de démobilisation et de réintégration mais il n'existe pas encore de stratégie nationale. Nous sommes prêts à soutenir tous les efforts d'amélioration de la situation

sécuritaire. Mes services sont en train d'analyser différentes options à cet égard.

27.03 Els Van Hoof (CD&V): Mevrouw de minister, dit is inderdaad een situatie die we op de voet moeten volgen. Het geweld in deze provincies in Oost-Congo lijkt wel een neverending story. Het is wel een gamechanger dat de staat van beleg daar nu door president Tshisekedi werd afgekondigd. Dat was wel nodig, na meer dan 20 jaar van gewelddadigheden.

Het is goed dat de Belgische regering daar de nodige financiële middelen tegenover stelt. Minister Kitir en uzelf pleiten voor de bescherming van de burgerbevolking. Dat staat ook centraal in de MONUSCO-missie. Dit is een bijkomend element in het kader van de exitstrategie, naast ontwapening en demobilisatie van de rebellen.

Het is goed dat wij de zaak van nabij opvolgen en dat we internationaal worden gezien als een land dat daarin de voortrekkersrol speelt en zal blijven spelen.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

28 Question de Malik Ben Achour à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le processus électoral péruvien" (55019093C)

28 Vraag van Malik Ben Achour aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het verkiezingsproces in Peru" (55019093C)

28.01 Malik Ben Achour (PS): *Monsieur le président, madame la ministre, du Pérou nous connaissons l'environnement naturel exceptionnel, le riche patrimoine précolombien mais aussi désormais l'instabilité politique récurrente des dernières années avec notamment cette rareté observée en novembre 2020: en une semaine, trois personnes se succédaient à la présidence. L'espoir était grand que l'élection programmée ces 11 avril, pour le premier tour, et 5 juin, pour le second, mettent un terme à l'instabilité.*

Ce ne sera pas le cas... Si, après 9 jours de dépouillement, c'est le candidat de la gauche, l'instituteur et syndicaliste Pedro Castillo, qui arrive en tête avec 50,12 % des voix contre 49,87 % pour Keiko Fujimori, fille de l'ex président de sinistre mémoire Alberto Fujimori, et par la même héritière du clan du même nom, cette dernière multiplie depuis les recours. Elle a demandé l'invalidation de plusieurs dizaines de milliers de bulletins. La mission d'observation électorale de l'Organisation des Etats américains a pourtant déclaré qu'elle n'avait pas détecté d'irrégularités graves. La Haute Commissaire Michèle Bachelet a appelé, ce 14 juin, au calme afin, je cite, "d'éviter de nouvelles fractures sociales".

Des inquiétudes plus profondes se font aussi jour au vu du profil de certains des soutiens dont dispose Mme Fujimori. Le député et ancien amiral Jorge Montaya demande ainsi l'annulation du scrutin tout en jugeant que le système électoral du pays n'inspire plus confiance. Le problème est qu'il n'est pas isolé: un groupe de 64 hauts gradés à la retraite s'est constitué qui met en doute la bonne tenue du processus électoral. Le Ministre de la Défense a affirmé que ceux-ci n'étaient pas représentatifs des forces armées. Il n'en demeure pas moins que

28.01 Malik Ben Achour (PS): *Peru heeft herhaaldelijk te kampen met politieke instabiliteit. Er was grote hoop dat de verkiezingen stabiliteit zouden brengen, maar terwijl de linkse kandidaat Pedro Castillo 50,12 % van de stemmen behaalde, rijgt Keiko Fujimori, die 49,87 % behaalde, de beroepsprocedures aan elkaar en eist ze dat duizenden stemmen ongeldig verklaard worden. De verkiezingswaarnemingsmissie van de Organisatie van Amerikaanse Staten heeft nochtans geen ernstige onregelmatigheden aan het licht gebracht. Een groep van 64 gepensioneerde hoge officieren vraagt de nietigverklaring van de stembusgang. Volgens de minister van Defensie vertegenwoordigen zij niet de strijdkrachten, maar doet hun actie vragen rijzen over de intenties van Fujimori. Hoog Commissaris Michèle Bachelet heeft opgeroepen tot kalmte.*

Welke informatie krijgt u van onze

cette démarche, réalisée probablement en accord avec Keiko Fujimori, questionne les intentions réelles de celle-ci.

Les questions que je voudrais vous poser sont simples, madame la ministre. Quelles sont les informations qui vous reviennent de notre représentation sur place? Quelle est l'analyse de nos services? Comment ce dossier est-il abordé au niveau européen?

28.02 **Sophie Wilmès**, ministre: Cher collègue, je peux vous confirmer que l'ambassade de Belgique à Lima a informé régulièrement les Affaires étrangères tant à propos de la campagne électorale que concernant les derniers développements relatifs à l'élection présidentielle. Vous avez vous-même rappelé les résultats très serrés du scrutin qui fait encore l'objet de contestations et de recours. Tant que ces procédures ne sont pas achevées, les résultats de l'élection ne seront pas officiellement confirmés par le conseil national électoral. On s'attend à ce que la décision finale soit prise à la fin du mois de juillet.

L'ensemble des autorités gouvernementales péruviennes, c'est-à-dire le pouvoir exécutif, mais également le pouvoir législatif et judiciaire, ont appelé au calme et au respect de la démocratie et des institutions publiques. Ces instances ont réitéré leur soutien aux autorités électorales dont le rôle est d'annoncer les résultats et le nouveau président. La plupart des observateurs internationaux, dont la mission électorale de l'Union européenne déployée sur place, estiment qu'il n'y a pas de preuves d'irrégularité ou de fraude majeure lors des élections du 6 juin. Les experts européens sont par ailleurs toujours dans le pays pour suivre la situation de près. Le groupe de travail compétent au sein du Conseil de l'Union européenne s'est également penché sur la situation à plusieurs reprises depuis les élections. Jusqu'à présent, l'Union européenne et ses États membres ne se sont pas encore prononcés publiquement, ni sur la situation actuelle, ni sur le déroulement des élections, préférant attendre que le processus électoral soit officiellement achevé. Je vous remercie.

28.03 **Malik Ben Achour** (PS): Madame la présidente, je vais me contenter de remercier la ministre pour cette réponse. Nous resterons comme vous attentifs, dans un contexte où l'Amérique du Sud connaît une poussée illibérale qui peut faire des ravages et l'emporter, comme dans le pays voisin, le Brésil. Soyons attentifs à ce que la démocratie et ses principes fondamentaux soient bien respectés là-bas!

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

29 Question de Malik Ben Achour à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La situation en Haïti" (55019095C)

29 Vraag van Malik Ben Achour aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De situatie in Haïti" (55019095C)

vertegenwoordiging ter plaatse? Welke analyse maken onze diensten van de situatie? Hoe pakt de EU dit dossier aan?

28.02 Minister **Sophie Wilmès**: Onze ambassade in Lima heeft Buitenlandse Zaken regelmatig geïnformeerd, zowel over de verkiezingscampagne als over de recentste ontwikkelingen in het kader van de presidentsverkiezingen. Er werden beroepsprocedures ingesteld tegen de verkiezingsuitslag, die erg nipt was. De eindbeslissing zal wellicht eind juli vallen.

De Peruviaanse autoriteiten hebben opgeroepen tot kalmte en tot de eerbiediging van de democratie en hebben hun steun herhaald aan de verkiezingsautoriteiten, die belast zijn met het bekendmaken van de resultaten. Volgens de meeste internationale waarnemers, onder wie de leden van de Europese missie, zijn er geen bewijzen van grootschalige fraude tijdens de verkiezingen van 6 juli.

De Europese experten volgen de situatie op de voet. In afwachting van de afronding van het proces heeft de EU zich nog niet uitgesproken over de huidige situatie en over het verloop van de verkiezingen.

28.03 **Malik Ben Achour** (PS): Wij zullen alert zijn op die illibérale evolutie in Zuid-Amerika.

29.01 Malik Ben Achour (PS): *Madame la ministre, depuis le 1er juin, Haïti connaît une nouvelle recrudescence des violences qui opposent plusieurs bandes rivales dans la capitale Port-au-Prince. D'après les données du Bureau pour la coordination des affaires humanitaires des Nations-Unies, ces affrontements ont provoqué le déplacement d'un millier de personnes entre les 6 et 9 juin lesquels s'ajoutent aux plus de 4000 qui avaient déjà pris la fuite au cours des douze derniers mois pour les mêmes raisons.*

La problématique n'est donc pas neuve et, qui plus est, le pays cumule les crises. A la crise sécuritaire, se greffe une crise politique, avec un président, Jovenel Moïse, dont le mandat s'est officiellement achevé le 7 février et qui depuis s'accroche au pouvoir, une crise sanitaire, avec une augmentation des contaminations au Covid, une crise sociale, avec une pauvreté qui continue de s'amplifier, et enfin une crise alimentaire, avec 4 millions de personnes impactées.

Récemment, 150 organisations haïtiennes, européennes mais aussi africaines, canadiennes et latino-américaines ont lancé un appel à un «changement de politique internationale vis-à-vis d'Haïti». Si les auteurs constatent une légère inflexion dans l'attitude de la communauté internationale, se traduisant notamment par une directive européenne adoptée au mois de mai, ils estiment qu'il est nécessaire d'aller plus loin en soutenant la mise en place d'un processus de transition qui se baserait sur la constitution de 1987. De même, et parmi une série d'autres demandes, ils insistent sur l'appui à apporter aux organisations haïtiennes afin que les responsables des diverses violations des droits humains que subit la population soient jugés.

- *Avez-vous pris connaissance de cet appel? Qu'y répondez-vous?*
- *Par ailleurs, quelles sont les dernières informations qui vous reviennent de notre représentation diplomatique dans la région? Qu'en est-il de la sécurité de nos ressortissants sur place?*

29.02 Sophie Wilmès, ministre: *Monsieur Ben Achour, nous avons pris connaissance de cet appel réunissant 150 organisations au sujet de la situation en Haïti et saluons cette mobilisation de la société civile en vue d'une solution pacifique à la crise haïtienne, aggravée par la situation sanitaire.*

Le dernier rapport périodique du secrétaire général des Nations Unies partage la préoccupation de la société civile quant à la dégradation de la sécurité et à l'absence de progrès en vue d'un accord politique. Initialement prévu pour la fin du mois, un référendum contesté sur la Constitution vient d'être reporté sine die. Les élections générales haïtiennes sont, quant à elles, toujours prévues - jusqu'à présent - pour le mois de septembre.

29.01 Malik Ben Achour (PS): *Sinds 1 juni heeft Haïti te kampen met een heropflakking van het geweld tussen rivaliserende bendes in Port-au-Prince. Volgens het VN-Bureau voor de Coördinatie van Humanitaire Hulp raakten er tussen 6 en 9 juni duizend mensen ontheemd, boven op de 4.000 die dit jaar al op de vlucht geslagen waren. Naast de veiligheids crisis heerst er in het land een politieke crisis, met president Moïse die zich sinds 7 februari aan de macht vastklampt, een gezondheids crisis, een sociale crisis, die gekenmerkt wordt door toenemende armoede, en een voedsel crisis, die 4 miljoen mensen treft.*

Onlangs hebben 150 organisaties opgeroepen tot verandering in het internationale beleid ten aanzien van Haïti. Ondanks de licht gewijzigde houding van de internationale gemeenschap – en de Europese richtlijn van mei –, pleiten ze voor een transitieproces op basis van de Grondwet van 1987. Ze benadrukken dat de Haïtiaanse organisaties ondersteund moeten worden zodat de verantwoordelijken voor de mensenrechtenschendingen berecht worden. Bent u op de hoogte van die oproep? Hoe reageert u daarop? Welke informatie krijgt u van onze diplomatieke vertegenwoordiging? Hoe zit het met de veiligheid van onze landgenoten ter plaatse?

29.02 Minister Sophie Wilmès: *We hebben kennisgenomen van die oproep en zijn verheugd dat het maatschappelijk middenveld gemobiliseerd wordt om aan te sturen op een vreedzame oplossing voor de crisis in Haïti. In zijn jongste periodieke verslag deelt de secretaris-generaal van de Verenigde Naties die bezorgdheid over de verslechterende veiligheidssituatie en het gebrek aan vooruitgang in de richting van een politiek*

La Belgique appelle tous les acteurs de la crise haïtienne à s'abstenir de recourir à la violence et insiste sur la lutte contre l'insécurité et l'impunité. Nous défendons également une position de fermeté à l'égard du président Jovenel Moïse. La priorité doit consister en un retour à la sécurité, sans laquelle toute tentative de sortie de l'impasse politique risque d'être vouée à l'échec.

Notre pays ne dispose pas d'ambassade en Haïti. Notre ambassade à Cuba, qui est accréditée pour Haïti, continue de suivre de près la situation politique et sécuritaire sur place. Les informations qui nous sont transmises confirment la recrudescence des cas de covid-19 et les affrontements de gangs au cours des dernières semaines. Les Belges résidant en Haïti reçoivent régulièrement des alertes de sécurité pour les informer de la situation et des déplacements à éviter. Par ailleurs, notre poste a effectué une mission sur place en mai, centrée sur la sécurité et la prévention des crises.

referendum. België roept op om geen geweld meer te plegen en dringt erop aan dat onveiligheid en straffeloosheid bestreden worden. Ons land verdedigt de standvastige aanpak tegenover president Jovenel Moïse.

De Belgische ambassade in Cuba, die ook bevoegd is voor Haïti, volgt de situatie op de voet. Men bevestigt ons dat er een toename is van het aantal coronabesmettingen en dat de gevechten tussen bendes opflakkeren. Belgen in Haïti ontvangen regelmatig updates zodat ze weten wat de veiligheidssituatie is en welke verplaatsingen ze beter vermijden.

29.03 Malik Ben Achour (PS): Madame la ministre, je vous remercie de votre réponse.

Dans ma réplique, je vais me référer à un autre appel, celui de Médecins sans frontières, qui a alerté au sujet des conséquences des affrontements sur ses propres structures médicales, ses ambulances, ses patients et son personnel.

Si vous me le permettez, je voudrais citer la chef de mission de MSF en Haïti: "Nous observons une détérioration extrêmement inquiétante de la situation sécuritaire. Des affrontements armés ont eu lieu près du centre d'urgence et des bureaux de MSF à Martissant. Le personnel médical a dû se protéger des balles perdues. Des individus armés ont braqué deux chauffeurs d'ambulance MSF, ainsi que d'autres véhicules en provenance de Martissant. Pour protéger notre personnel, nous avons dû réduire nos activités communautaires, mais nous continuons à prendre en charge des urgences."

On voit donc toutes les conséquences de la violence, y compris sur les services de base. J'aimerais rappeler que les raptés restent le principal fléau dans ce contexte de violence, car leur nombre est estimé à une vingtaine par semaine. C'est donc véritablement l'anarchie qui règne en Haïti et on se demande, malheureusement, ce qu'on peut faire pour rétablir la situation, à tout le moins une situation sécuritaire minimale, tant la situation devient compliquée.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

De **voorzitter**: Vraag nr. 55019098C van mevrouw Ponthier wordt omgezet in een schriftelijke vraag.

30 Questions jointes de

- **Christophe Lacroix à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les pensions des anciens collaborateurs militaires belges" (55019101C)**
- **Anja Vanrobaeys à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La situation en ce qui concerne les pensions du régime nazi" (55019273C)**
- **Sophie Rohonyi à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Les pensions octroyées par l'Allemagne aux Belges ayant collaboré avec le régime nazi" (55019436C)**

29.03 Malik Ben Achour (PS): AZG heeft de noodklok geluid over de gevolgen van de straatgevechten voor hun missies en hun personeel. Er is een escalatie van het aantal gewapende conflicten en ambulances worden aangevallen en beroofd door gewapende personen.

De ontvoeringen, en dat zijn er een twintigtal per week, vormen de grootste plaag. Het is anarchie troef in Haïti en de vraag is hoe men er opnieuw tot een aanvaardbare toestand zal kunnen komen.

30 Samengevoegde vragen van

- Christophe Lacroix aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De pensioenen van de voormalige Belgische militaire collaborateurs" (55019101C)
- Anja Vanrobaeys aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De stand van zaken m.b.t. de nazipensioenen" (55019273C)
- Sophie Rohonyi aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De door Duitsland aan Belgische gewezen collaborateurs van het naziregime toegekende pensioenen" (55019436C)

30.01 Anja Vanrobaeys (Vooruit): *Mevrouw de minister, ik kom bij u terug met betrekking tot de follow-up van de resolutie met betrekking tot de nazipensioenen.*

Begin april heeft hierover een coördinatievergadering plaatsgevonden tussen u en uw collega's van Financiën, Justitie en Wetenschapsbeleid. Daarop heeft de minister van Justitie aangekondigd dat zijn diensten op basis van het nationaal register een lijst hebben opgesteld van personen die geboren zijn vóór 1928, die momenteel in leven zijn en zijn veroordeeld wegens collaboratie. Op basis van dit onderzoek werd een lijst opgesteld van 180 namen, op een totaal van 80.000 mensen. Deze lijst zou van zodra hij definitief is, aan de Duitse autoriteiten worden overgemaakt, overeenkomstig punt 2 van voornoemde resolutie.

Daarnaast valt nog af te wachten of de minister van Financiën net zoals Nederland informatie zou opvragen over de fiscale gegevens aan Duitsland. Ik wil u er ook herinneren aan het onrecht dat bestaat in België, waarbij pensioenen op basis van gedwongen arbeid voor de Duitse bezetter wel wordt belast, terwijl diegenen die met hem samenwerkten, niet worden belast.

Mevrouw de minister, bijna twee maanden na uw vorige antwoord, zou ik u willen vragen naar een stand van zaken van de verschillende elementen in dit dossier.

30.02 Sophie Rohonyi (DéFI): *Madame la ministre, je reviens vers vous concernant le dossier des pensions octroyées par l'Allemagne aux Belges ayant collaboré avec l'occupant nazi durant la 2ème Guerre mondiale.*

Ces derniers mois, je vous ai interrogé ainsi que vos collègues à la Justice, aux Finances et à la Politique scientifique sur la question.

Il en est ressorti:

1. Que les Affaires étrangères coordonnent le travail des différents cabinets.

2. Que deux réunions ont eu lieu, le 25 mars et le 29 avril, suite auxquelles 3 pistes ont été dégagées: (1) les canaux d'informations fiscales, (2) les échanges d'informations à partir des données du SPF Justice et (3) l'installation d'une commission scientifique.

3. Parmi ces pistes, seule la seconde a fait l'objet d'une avancée significative, à savoir que les recherches du SPF Justice ont permis de dégager une liste de 180 personnes nées avant 1928, qui sont toujours en vie et qui auraient été condamnées à la déchéance des droits civiques et politiques, comme l'étaient tous les condamnés pour

30.01 Anja Vanrobaeys (Vooruit): *Début avril, la ministre a eu une réunion de coordination sur les pensions nazies avec les ministres des Finances, de la Justice et de la Politique scientifique. Le ministre de la Justice a dressé une liste des personnes nées avant 1928 qui sont encore en vie et ont été condamnées pour faits de collaboration. Cette liste compte 180 personnes et elle sera transmise aux autorités allemandes dès qu'elle sera définitive. Il reste également à voir si le ministre des Finances demandera des informations sur les dossiers fiscaux. Ceux qui ont été forcés de travailler sous l'occupation allemande paient des impôts. Ceux qui ont collaboré avec les Allemands n'en paient pas.*

Quel est l'état d'avancement de ce dossier?

30.02 Sophie Rohonyi (DéFI): *Wat het dossier van de Duitse pensioenen voor Belgische nazicollaborateurs betreft, blijkt dat de werkzaamheden van de kabinetten gecoördineerd worden door Buitenlandse Zaken, dat er drie pistes naar voren geschoven werden (kanalen voor de uitwisseling van fiscale informatie, gegevens van de FOD Justitie en oprichting van een wetenschappelijke commissie) en dat alleen de FOD Justitie een lijst opgesteld heeft van 180 personen die nog in leven zijn en die uit hun burgerlijke en politieke rechten ontzet werden.*

Heeft de Duitse overheid ons de nodige gegevens bezorgd? Hebt u een oplossing gevonden waarmee alle partijen vrede kunnen nemen?

des faits de collaboration à l'époque.

- Vous évoquiez le 4 mai dernier que les autorités allemandes n'avaient pas encore répondu positivement à nos demandes de transmission d'informations. Qu'en est-il aujourd'hui? Êtes-vous parvenue à trouver une solution qui convienne à toutes les parties? Quelles informations avez-vous déjà transmises? Si aucune information n'a été transmise, quand cela sera-t-il le cas?*
- Vous êtes-vous à nouveau entretenu avec vos collègues à la Justice, aux Finances et à la Politique scientifique sur la question? Dans l'affirmative, qu'en est-il ressorti?*
- La liste des 180 personnes dégagee par le SPF Justice avec les 9 personnes touchant toujours une pension allemande en Belgique a-t-elle été peaufinée? A-t-elle été communiquée aux autorités allemandes pour analyse? Dans l'affirmative, des liens ont-ils été établis entre ces listes? Si c'est le cas, confirmez-vous l'intention du gouvernement, telle qu'exposée par le Secrétaire d'Etat Dermine le 11 mai dernier, de demander à l'Allemagne la mise en place d'une commission scientifique? Cette demande a-t-elle été formulée?*
- Comment le suivi de ce dossier évolue-t-il au Bundestag? Le régime de pension a-t-il fait l'objet de discussions? Si oui, dans quel sens? Pouvez-vous faire un état des lieux des discussions avec les autorités allemandes sur la question?*
- Où en sont les recherches du SPF Finances relatives à l'utilisation des canaux d'échange d'informations fiscales? Ces recherches ont-elles mené à prendre des contacts avec les autorités allemandes?*

Welke informatie hebt u overgemaakt? Als u dat nog niet gedaan hebt, wanneer zult u dat doen?

Hebt u de kwestie besproken met uw collega's van Justitie, Financiën en Wetenschapsbeleid? Zo ja, wat was het resultaat van die gesprekken?

Werd de lijst met 180 personen, waaronder 9 personen die nog steeds een Duits pensioen ontvangen, verfijnd? Werd die lijst voor analyse bezorgd aan Duitsland? Werden er verbanden gelegd tussen de lijsten? Zo ja, hebt u Duitsland gevraagd om een wetenschappelijke commissie op te richten of zult u dat doen?

Hoe vordert dit dossier in de Bundestag? Werd het pensioenstelsel er besproken? Zo ja, in welke richting ging het debat? Hoe staat het met de gesprekken met Duitsland?

Hoe zit het met de opzoekingen van de FOD Financiën in het licht van de uitwisseling van fiscale informatie? Werd er contact opgenomen met de Duitse overheid?

30.03 Sophie Wilmès, ministre: Au cours de récentes concertations avec les ministres concernés, il a été convenu que la Belgique demanderait un échange d'informations avec les autorités allemandes sur base des données mises à jour du SPF Justice des personnes condamnées en Belgique pour faits de collaboration. Il a aussi été convenu que la Belgique proposerait la mise en place d'un comité scientifique belgo-allemand qui serait chargé de mieux examiner le contexte historique plus large et le profil des bénéficiaires de ces pensions.

30.03 Minister Sophie Wilmès: België zal om een gegevens-uitwisseling met de Duitse autoriteiten verzoeken op basis van de door de FOD Justitie bijgewerkte gegevens en voorstellen om een Belgisch-Duitse wetenschappelijke commissie op te richten die belast zal worden met het onderzoek van de historische context en van het profiel van de begunstigden van die pensioenen.

De diensten van de minister van Financiën hebben het gebruik onderzocht van de kanalen voor de uitwisseling van fiscale informatie om de gevraagde informatie te verkrijgen. Zij zijn echter tot de conclusie gekomen dat een dergelijk verzoek niet mogelijk is in het bestaande juridische kader tussen onze twee landen. Via onze diplomatieke post in Berlijn heb ik mijn Duitse ambtsgenoot begin juni een brief gezonden waarin de verzoeken in detail werden uiteengezet. Ik heb de Belgische ambassade in Berlijn ook opgedragen de nodige stappen te ondernemen om het belang en de gevoeligheid van deze

Les services du ministre des Finances ont examiné la question et sont arrivés à la conclusion que l'échange de données fiscales ne peut avoir lieu dans le cadre juridique existant entre nos deux pays. J'ai envoyé une lettre à mon homologue allemand pour lui faire part de nos demandes et

kwestie te benadrukken. Deze stappen zijn nu aan de gang.

Mon directeur de cabinet s'est également entretenu récemment avec l'ambassadeur d'Allemagne à Bruxelles sur cette question et j'espère prochainement avoir un retour de la partie allemande. Je ne manquerai pas de vous tenir informés des suites qui seront données.

En ce qui concerne la question sur l'état des débats sur ce sujet au Bundestag, notre poste diplomatique à Berlin m'informe qu'il y a eu des débats parlementaires sur cette question récemment via une question écrite et une proposition par un des groupes politiques de mettre en place une commission scientifique, qui n'a, à ce stade, par recueilli de majorité au sein de la commission qui l'a examinée.

30.04 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Mevrouw de minister, ik wil u in de eerste plaats bedanken voor de initiatieven die u binnen de regering heeft genomen om vooruitgang te boeken in deze zaak. Toen ik deze vraag de vorige keer stelde, beloofde iedereen wel wat, maar kwam er weinig beweging. U heeft duidelijk de kar getrokken en de zaak in beweging gekregen, in samenwerking met andere ministers.

Het stemt mij tevreden dat er een uitwisseling van gerechtelijke gegevens is en dat er ook een wetenschappelijk comité zal komen. Zoals gezegd lijkt mij dat gewoon een kwestie van rechtvaardigheid. De slachtoffers van het naziregime zullen niet rusten voor zij rechtvaardigheid gekregen hebben. Dit is de eerste stap.

Ik betreur wel dat een uitwisseling van fiscale gegevens niet mogelijk blijkt. Nederland heeft die gegevens namelijk wel verkregen. U moet ook weten dat de mensen die toen gedwongen zijn gaan werken wel altijd belasting hebben betaald op hun pensioen, terwijl dat voor collaborateurs niet het geval was. Dat wordt nog steeds als een onrechtvaardigheid aanzien.

30.05 Sophie Rohonyi (DéFI): Madame la ministre, je vous remercie pour votre réponse. Sincèrement, je suis très heureuse de voir que ce dossier bouge enfin après deux ans d'inertie. En effet, cela fait plus de deux ans que cette proposition de résolution qui donne une feuille de route au Parlement et au gouvernement dans ce dossier a été adoptée. C'était une proposition de résolution déposée par Olivier Maingain et soutenue par toute une série de partis politiques qui étaient vraiment choqués par ce système.

Par contre, il y a des choses qui m'échappent dans vos réponses. Premièrement, vous nous dites qu'il y aura un échange concernant les données mises à jour par le SPF Justice, sauf que ces données doivent encore être peaufinées. Le ministre de la Justice l'a bien spécifié parce que la liste des 180 personnes qui ont été retenues doit encore être travaillée en fonction de toute une série de critères. J'aurais voulu savoir ce qu'il en était parce que sans ce peaufinement, on ne pourra pas les communiquer aux autorités allemandes.

l'ambassade de Belgique à Berlin a également été chargée d'entreprendre des démarches dans cette affaire sensible.

Mijn kabinetsdirecteur heeft daarover onlangs met de Duitse ambassadeur in Brussel van gedachten gewisseld en ik hoop een antwoord van Duitsland te krijgen.

Onze post in Berlijn deelt me mee dat er daarover parlementaire debatten hebben plaatsgevonden en dat er een voorstel voor de oprichting van een wetenschappelijke commissie werd geformuleerd, dat tot op heden nog echter geen meerderheid heeft verkregen.

30.04 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Je remercie la ministre d'avoir joué un rôle moteur dans ce dossier. Je suis ravie qu'il y ait un échange de données judiciaires et qu'un comité scientifique soit mis en place. Je regrette que l'échange de données fiscales ne puisse se faire alors que les Pays-Bas y sont parvenus. Il demeure injuste que des collaborateurs ne paient pas d'impôt sur leurs pensions.

30.05 Sophie Rohonyi (DéFI): Ik ben blij dat er eindelijk schot in dit dossier komt. Het is nu al meer dan twee jaar geleden dat dat voorstel van resolutie werd aangenomen. U hebt het over een uitwisseling van door de FOD Justitie geüpdatete gegevens, maar die moeten worden gepreciseerd omdat de lijst van 180 personen moet worden verfijnd in functie van bepaalde criteria. Hoe zit het daarmee?

In de resolutie staat dat als er in de Bundestag geen meerderheid kan worden gevonden voor een Belgisch-Duitse wetenschappelijke

En ce qui concerne le Comité scientifique belgo-allemand, j'entends qu'une majorité ne s'est pas dégagée au sein du Bundestag. Toujours est-il que la proposition de résolution spécifie bien que, s'il n'y a pas de possibilité d'établir un comité belgo-allemand, on doit pouvoir le faire au niveau belgo-belge.

En ce qui concerne l'échange d'informations fiscales, je me dois de rappeler que les Pays-Bas ont pu obtenir des informations en dépit de certaines directives européennes sur la protection des données fiscales.

Madame la ministre, nous disposons de leviers qui doivent pouvoir être activés puisqu'ils ont pu l'être dans d'autres pays européens qui sont également concernés par ce système. Ce système est juste insupportable. Il récompense des personnes qui ont collaboré avec l'un des régimes les plus meurtriers de notre histoire. Il porte atteinte à notre devoir de mémoire et à la dignité des résistants et des victimes du nazisme. On l'a vu récemment dans un article de presse, ce système révèle aussi une injustice fiscale. C'est d'ailleurs la raison pour laquelle je vais interroger le ministre des Finances. En effet, les personnes enrôlées de force perçoivent une pension d'invalidité qui est taxée, contrairement aux pensions perçues par les personnes ayant collaboré en pleine connaissance de cause avec ce régime nazi. Je vous remercie.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

[31] Vraag van Peter De Roover aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het Chinese dreigement aan het adres van België" (55019138C)

[31] Question de Peter De Roover à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La menace chinoise proférée envers la Belgique" (55019138C)

[31.01] Peter De Roover (N-VA): *Mevrouw de minister, op 15 juni nam de Kamercommissie Buitenlandse Zaken een resolutie aan die de behandeling van de Oeigoeren in China aanklaagt en het een "risico op genocide" noemt. De reactie van China, bij monde hun woordvoerder van Buitenlandse Zaken in China, Zhao Lijian was direct. China dreigt met maatregelen als het Belgische parlement haar fout niet zou rechtzetten en alsnog stemt in de plenaire vergadering over de resolutie.*

Mevrouw de minister u stuurde in respons op een mededeling uit waarin u het recht van meningsuiting in het Belgische parlement verdedigde. Echter met de goedkeuring van het voorstel in de komende weken, is het niet ondenkbaar dat China haar dreigement hard zal maken en sancties zal treffen tegen ons land of bepaalde personen.

Vandaar dat ik de minister de volgende vragen wil stellen:

Is de minister of haar regering inmiddels nog in persoonlijk contact getreden met de Chinese autoriteiten of haar vertegenwoordigers? Hebben zij de vage dreigementen aan het Belgische adres herhaalt?

Werd er ook al gecommuniceerd over de mogelijke gevolgen, of hebben haar diensten al een inschatting gemaakt wat de mogelijke repercussies zullen zijn van de aanneming van de resolutie?

commissie, er een commissie zal worden opgericht die alleen uit Belgische wetenschappers zal bestaan.

Nederland heeft hierover wel informatie verkregen, ondanks de Europese richtlijnen over de fiscale gegevens.

Er kunnen hefbomen in werking worden gezet, zoals het Nederlandse voorbeeld bewijst. Die regeling belooft collaborateurs en is een kaakslag voor de slachtoffers van het nazisme. Ze getuigt ook van fiscale onrechtvaardigheid, aangezien de personen die onder dwang bij het Duitse leger werden ingelijfd een invaliditeitspensioen ontvangen dat wel wordt belast, in tegenstelling tot het pensioen van de collaborateurs.

[31.01] Peter De Roover (N-VA): *Le 15 juin, la commission des Affaires étrangères a adopté une résolution condamnant le traitement des Ouïghours en Chine et reconnaissant un "risque de génocide". La Chine menace de prendre des mesures si le Parlement ne corrige pas son erreur et vote la résolution en séance plénière.*

Dans l'intervalle, la ministre ou le gouvernement ont-ils eu des contacts directs avec les autorités chinoises ou leurs représentants? Qu'en ressort-il? Quid des possibles représailles si la résolution est adoptée? La ministre s'attend-elle à des actions symboliques de la Chine contre notre pays? S'attend-elle à d'autres cyberattaques? Le gouvernement y est-il préparé? La ministre compte-elle mener des

Verwacht de minister symbolische acties, gericht tegen onze diplomatieke contacten, Belgische producten, sancties tegen onze economische sectoren, havens, of gericht tegen sleutelfiguren die de resolutie steunden?

Verwacht de minister dat België in de komende weken/maanden, zoals bij eerdere resoluties die tegen China werden aangenomen door andere landen, dat het aantal cyberaanvallen zal toenemen? Is de regering hierop voorbereid?

Zal de minister coördinatie zoeken voor onze bescherming tegen eventuele Chinese represailles binnen de fora van de NAVO en EU?

action coordonnées au sein de l'OTAN et de l'UE pour assurer la protection de la Belgique contre d'éventuelles représailles chinoises?

31.02 Minister **Sophie Wilmès**: Mijnheer De Roover, zoals u weet, heb ik op 16 juni duidelijk en publiekelijk gereageerd op de uitlatingen van de woordvoerder van het Chinese ministerie van Buitenlandse Zaken. De onafhankelijkheid van het Parlement en zijn vrijheid van meningsuiting en van reflectie zijn niet onderhandelbaar en kunnen niet als voorwaarden worden gebruikt om – ik citeer – "onze goede bilaterale betrekkingen te vrijwaren".

Ik heb op 8 mei de gelegenheid gehad om openlijk van gedachten te wisselen over verschillende thema's, waaronder de situatie in Xinjiang en Hongkong, met mijn Chinese homoloog, Wang Yi. Op dat ogenblik waren de sancties gericht tegen Belgische en andere Europese Parlementsleden al van kracht. Hierbij heb ik de ernstige Belgische en Europese bezorgdheden omtrent de mensenrechtensituatie in China en over de Chinese sancties duidelijk geschetst. Mijn diensten doen dat ook systematisch.

Ik wens liever niet te speculeren over een mogelijke verdere reactie, maar wij blijven uiteraard zeer waakzaam. Het spreekt voor zich dat de zaak ook bilateraal en met de Europese partners ter sprake komt.

De diverse facetten van de relatie met China worden regelmatig besproken met de Europese partners, ook in het licht van de sanctie die de Unie uitgevaardigd heeft in het kader van haar globaal sanctiemechanisme voor mensenrechtenschendingen op 22 maart en de Chinese reactie daarop.

De relatie met China kenmerkt zich, zoals u weet, door een mate van complexiteit die maakt dat China zich toont als een partner, een economische en technologische concurrent, maar ook als systemische rivaal inzake vrijheid van meningsuiting of inzake de universaliteit van de mensenrechten.

Aangaande cyberaanvallen weet u dat de Nationale Veiligheidsraad op 22 mei jongstleden een nieuwe Belgische nationale strategie voor cyberveiligheid heeft aangenomen. Die is niet tegen een specifiek land gericht, maar maakt het voortaan ook mogelijk om cyberaanvallen diplomatiek te attribueren. Voor de andere aspecten die te maken hebben met de cyberveiligheid van België, nodig ik u uit om u te wenden tot het Centrum voor Cybersecurity.

31.02 **Sophie Wilmès**, ministre: Le 16 juin, j'ai réagi clairement et publiquement aux déclarations du porte-parole du ministère chinois des Affaires étrangères. L'indépendance du Parlement et sa liberté d'expression et de réflexion ne sont pas négociables. Le 8 mai, j'ai eu l'occasion de procéder avec mon homologue chinois, Wang Yi, à un échange de vues franc sur divers sujets dont la situation au Xinjiang et à Hong Kong. À cette date, les sanctions contre des parlementaires belges et d'autres parlementaires européens étaient déjà en vigueur. J'ai clairement fait part de nos préoccupations concernant la situation des droits humains en Chine et les sanctions chinoises, ce que mes services font également systématiquement. Nous demeurons très vigilants.

La relation avec la Chine est régulièrement discutée avec les partenaires européens, eu égard notamment à la sanction que l'Union européenne a décrétée le 22 mars dans le cadre de son mécanisme général de sanction pour cause de violations des droits humains et de la réaction de la Chine qui s'en est suivie. La relation avec la Chine est complexe, car ce pays est aussi bien un partenaire et un concurrent économique et technologique qu'un rival systématique en matière de droits humains.

Le 22 mai dernier, le Conseil national de sécurité a adopté une

nouvelle stratégie belge en matière de cybersécurité. Cette stratégie n'est pas dirigée contre un pays spécifique, mais permet dorénavant d'attribuer également des cyberattaques sur le plan diplomatique.

31.03 Peter De Roover (N-VA): Mevrouw de minister, we zitten een beetje in een moeilijke positie omdat wij China terecht vragen – daarin kunnen wij absoluut geen concessies doen – om de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van expressie, hier bij ons in het algemeen maar ook in het Parlement en uiteraard ook buiten het Parlement, ten volle te verdedigen. Ik kan mij indenken dat bepaalde landen, misschien wel China, van een inconsequentie zullen gewagen. Zij zullen als volgt redeneren: als u zich meent te moeten uiten over wat bij ons gebeurt, dan hebben wij het recht om ons te bemoeien met wat er in uw land gebeurt. Ik heb bij buitenlandse reizen, ook met de commissie in de vorige legislatuur, al wel eens de ervaring gehad dat men ons daar op een inconsequentie wijst.

Het is alleszins mijn overtuiging dat wij voor de vrije uitoefening van de politiek voor elke burger, in het bijzonder van elke collega, pal moeten staan. Ik moedig u graag aan om dat met onze steun te blijven doen.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

32 Samengevoegde vragen van

- **Peter De Roover aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De zaak-Daumerie" (55019256C)**

- **Ellen Samyn aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De situatie van een Dilbeekse ondernemer in Dubai" (55019301C)**

32 Questions jointes de

- **Peter De Roover à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'affaire Daumerie" (55019256C)**

- **Ellen Samyn à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La situation d'un entrepreneur de Dilbeek à Dubai" (55019301C)**

32.01 Peter De Roover (N-VA): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, ik heb zeer onlangs nog contact gehad met de betrokkene. Het is niet de bedoeling om hier elementen te bespreken die een individueel dossier zouden betreffen en de privacy niet zouden respecteren. Maar intussen hebben de media er ook al aandacht aan besteed en is de heer Daumerie zelf vragende partij om dit op een ander echelon te brengen dan dat van de privé- of diplomatieke contacten, zodat dit toch een zekere ruchtbaarheid krijgt.

Voor alle duidelijkheid zal ik geen enkele voorafname doen over de vraag of, door wie en in welke mate hier fouten zouden gebeurd zijn, die aanleiding zouden geven tot veroordelingen of wat dan ook. Ik heb wel een mening over het dossier, zoals ik het ken. Ik heb de indruk dat de heer Daumerie het slachtoffer is van bepaalde gebeurtenissen, maar nogmaals, ik kan en wil me niet in de plaats van een rechtbank stellen.

We moeten ons wel absoluut inzetten voor een correcte en eerlijke

31.03 Peter De Roover (N-VA): Nous nous trouvons dans une position difficile dès lors que nous demandons à juste titre à la Chine de soutenir pleinement la liberté d'expression. Le danger est bien entendu que la Chine se sente autorisée à s'immiscer dans nos affaires intérieures. Nous devons continuer à nous porter garant du libre exercice de la politique pour chaque citoyen.

32.01 Peter De Roover (N-VA): M. Daumerie exprime lui-même la volonté que ce dossier soit porté à un échelon différent de celui des contacts privés ou diplomatiques.

Il a séjourné pendant onze mois dans une chambre d'hôtel après que ses papiers d'identité lui ont été confisqués. Ensuite, il a dû faire face à un procès éclair de 90 secondes et à une condamnation à un mois de prison, mais en réalité beaucoup plus longue parce qu'il a également écopé d'une amende de 230 000 euros. Il devrait rester en prison jusqu'à ce que cette

rechtspraak. De gegevens die hij mij persoonlijk heeft gegeven, zeker niet met de vraag om die onder het tapijt te schuiven, mogen hier openbaar gemaakt worden. Hij heeft elf maanden in een hotelkamer verbleven nadat zijn papieren waren afgepakt. Daarna heeft hij een blitzproces gekregen, van volgens hem negentig seconden, met een veroordeling tot een maand cel en eigenlijk veel langer, want bijkomend een geldboete van 230.000 euro. Hij zou in de gevangenis moeten blijven tot die boete is betaald. Ik neem daar geen standpunt in, maar het verloop van dat proces past zeker niet in wat wij een normale rechtsgang noemen. Er is ook sprake van een soort beroep dat aangetekend is. Dat loopt nog altijd. Hij heeft zijn paspoort moeten afgeven, is amper op de hoogte van wat hem eigenlijk ten laste wordt gelegd, enzovoort. Een bekend internationaal advocatenkantoor heeft het over een schijnproces en heeft het over een uitzichtloze en mensonterende persoonlijke situatie.

U hebt kennis genomen van de aangelegenheid. Welke bijstand kan hem verleend worden met het oog op het krijgen van een eerlijk proces? In welke mate kan u contacten met uw collega's of met de autoriteiten in Abu Dhabi aanwenden om daarvoor te zorgen? Ik ben ervan overtuigd dat onze relaties met Abu Dhabi, waar trouwens heel veel mensen zakendoen, zowel voor ons als voor de autoriteiten in de Emiraten zeer belangrijk zijn en dat ze er prijs op zullen stellen dat er geen slechte sfeer ontstaat tegenover Abu Dhabi of de Emiraten.

Hebt u ook weet van andere Belgen die in een dergelijke situatie zouden zitten? Welke initiatieven zijn het meest zinvol om in deze pijnlijke affaire vooruitgang te krijgen en te komen tot een goed slot?

32.02 Ellen Samyn (VB): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, de heer De Roover bracht de vraag al vrij volledig, dus ik sluit mij bij zijn toelichting aan.

Bijkomend wil ik u vragen hoe het gesteld is met de gezondheidssituatie. Wordt eventueel ook medische bijstand verleend? Naar verluidt wordt het recht op een covidvaccin geweigerd, wat ik toch ook een belangrijke vraag vind in dit dossier.

32.03 Minister Sophie Wilmès: Mevrouw de voorzitter, mijnheer De Roover, mevrouw Samyn, over de zaak betreffende Johan Daumerie, een Dilbeekse ondernemer in Dubai, kan ik de volgende elementen meedelen in antwoord op uw vragen.

Onze ambassade te Abu Dhabi onderhoudt sinds november 2020 intensieve contacten met de heer Daumerie. De ambassade en de administratie van Buitenlandse Zaken zijn goed op de hoogte van het dossier en van de meest recente ontwikkelingen.

De Belgische privacywetgeving laat mij niet toe om persoonlijke gegevens over landgenoten te delen. Ik kan mij ten gronde ook niet uitspreken over de juridische aspecten van het dossier.

Aan de heer Daumerie wordt consulaire bijstand verleend, wat natuurlijk het geval zal blijven zolang hij dat zelf wenst en nodig heeft.

Respect voor de rechten van de verdediging is voor ons land prioritair en onze ambassade volgt de zaak van dichtbij op. Er kan echter geen

amende soit payée.

Le déroulement de ce procès ne correspond absolument pas à ce que nous appelons le cours normal de la justice. Une sorte d'appel a été introduit et est toujours en cours. Il a dû rendre son passeport et est à peine informé des charges qui pèsent contre lui. Un cabinet d'avocats international renommé évoque un simulacre de procès et une situation personnelle sans issue et scandaleuse.

Quelle assistance peut-on lui fournir dans l'optique d'un procès équitable? D'autres Belges se trouvent-ils également dans une telle situation? Quelles sont les initiatives les plus judicieuses pour réaliser des progrès dans cette affaire pénible et parvenir à une issue favorable?

32.02 Ellen Samyn (VB): Je rejoins les propos tenus par M. De Roover lors de son explication.

Quel est l'état de santé de M. Daumerie? Bénéficie-t-il éventuellement d'une assistance médicale? On aurait refusé de le vacciner contre le covid.

32.03 Sophie Wilmès, ministre: Notre ambassade à Abu Dhabi entretient des contacts intensifs avec M. Daumerie depuis novembre 2020. L'ambassade et l'administration des Affaires étrangères sont parfaitement au courant du dossier et des dernières évolutions de ce dernier.

La législation belge sur la protection de la vie privée ne me permet pas divulguer des données personnelles sur nos concitoyens. Je ne peux pas non plus commenter les aspects juridiques de l'affaire.

Une assistance consulaire lui sera

interventie in een lopende gerechtelijke procedure plaatsvinden. Dat zou als inmenging in de interne aangelegenheden van de Emiraten worden beschouwd en zou dus uiteraard ook niet in het belang van de heer Daumerie zijn. De intrekking van het paspoort en de verblijfsvergunning maken in deze context deel uit van de beslissingen genomen in het kader van de lopende juridische procedure. Onze ambassade blijft ook dat aspect van het dossier aandachtig opvolgen.

De kwestie van de medische bijstand in het kader van de covidpandemie werd nog niet opgeworpen door de heer Daumerie, maar onze ambassade zal vanzelfsprekend ook daarin bijstand geven als de vraag zich aandient.

Alle demarches die binnen onze bevoegdheden op een of ander moment opportuun geacht zouden worden in dit dossier, zullen worden bekeken.

octroyée aussi longtemps qu'il le souhaitera et qu'il en aura besoin.

Le respect des droits de la défense est une priorité pour notre pays. Notre ambassade suit l'affaire de près. Il n'est toutefois pas possible d'intervenir dans une procédure judiciaire en cours. Une intervention serait considérée comme une ingérence dans les affaires intérieures et irait à l'encontre des intérêts de M. Daumerie. Le retrait du passeport et du permis de séjour fait partie des décisions prises dans le cadre de la procédure juridique en cours. Notre ambassade continue de suivre cet aspect avec attention.

M. Daumerie n'a pas encore soulevé la question de l'assistance médicale dans le cadre de la pandémie de covid mais il va sans dire que notre ambassade fournira également une assistance à cet égard si la question se pose.

Nous examinerons toutes les démarches qui à un moment ou à un autre dans le cadre de nos compétences seraient jugées judicieuses dans ce dossier.

32.04 Peter De Roover (N-VA): Mevrouw de minister, ik heb er alle respect voor dat u niet op de juridische grond van de zaak ingaat en dat u daarover geen standpunt inneemt. Ik weet dat er contacten zijn tussen de heer Daumerie en de ambassade, maar de mogelijkheden van de ambassade zijn zeer beperkt.

U zegt dat u zich niet kunt mengen in bepaalde zaken. Wij hebben nochtans net een resolutie goedgekeurd over het proces van de heer Rusesabagina en daar is ook nog net een vraag over gesteld. Ik zal de vergelijking niet doortrekken, maar het gaat over een landgenoot in het buitenland die blijkbaar onderhevig is aan een rechtspleging die vragen oproept. Ik wil u zeker niet tegenspreken wanneer u omzichtig omspringt met deze aangelegenheid en wanneer u alle privacyelementen respecteert, maar het komt mij voor dat u hierin toch een verregaande passiviteit aan de dag legt en dat betreurt ik. U legt geen contact met uw ambtgenoot of met de instellingen in Abu Dhabi om die bekommernissen uit te drukken, want het feit is er wel, en dat vind ik niet passend bij de ernst van de zaak.

Ik zou toch echt willen aandringen op een actievere rol van u. Dat wil niet zeggen dat er een oordeel wordt geveld over juist en fout. U waakt er daarmee over dat er op een ernstige manier recht wordt gesproken, wat op het ogenblik zeker niet het geval is. Het

32.04 Peter De Roover (N-VA): La ministre déclare ne pas pouvoir se mêler de cette affaire. Sans vouloir comparer entièrement cette situation à celle de M. Rusesabagina, qui a d'ailleurs fait l'objet d'une résolution au sein de cette commission, dans le cas présent, il s'agit également d'un compatriote séjournant à l'étranger qui est confronté à une action en justice qui soulève des questions. Je déplore le fait que la ministre n'ait pas eu de contact avec son homologue à ce propos, ni avec les institutions d'Abu Dhabi.

Je plaide avec insistance en faveur d'un rôle plus actif de la ministre, sans porter de jugement sur ce qui est bien ou mal. La ministre veillerait ainsi à ce qu'il soit rendu justice de manière

persoonlijke lijden van de betrokkene en zijn familie mag absoluut niet worden onderschat. Ik zou u willen vragen om daar passende aandacht aan te besteden.

sérieuse, ce qui n'est certainement pas le cas à l'heure actuelle.

32.05 Ellen Samyn (VB): Ik sluit mij aan bij de repliek van de heer De Roover. Ik heb alle begrip voor het delicate van de zaak. U volgt de kwestie van nabij. Ik wil zeker erop aandringen dat zijn gezondheidssituatie wordt opgevolgd. Er moet zeker in voldoende gezond voedsel worden voorzien. Een eventueel medisch probleem moet zeker worden behandeld; hij heeft recht op medische bijstand.

32.05 Ellen Samyn (VB): Je comprends parfaitement que l'affaire soit délicate, mais il a droit à une assistance médicale.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

De **voorzitter**: De minister is bereid gevonden om nog wat te blijven, maar misschien is het goed om te verwijzen naar de schriftelijke vragen.

33 Questions jointes de

- Kattrin Jadin à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "L'update du pacte migratoire avec la Turquie" (55019297C)

- Ellen Samyn à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La situation aux frontières de la Grèce" (55019316C)

33 Samengevoegde vragen van

- Kattrin Jadin aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Het updaten van het met Turkije gesloten migratiepact" (55019297C)

- Ellen Samyn aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De situatie aan de Griekse grenzen" (55019316C)

33.01 Ellen Samyn (VB): De situatie aan de Griekse grenzen wordt ernstiger, naarmate illegalen en asielzoekers langs de Turks-Griekse route blijven oversteken om toegang tot de EU te verkrijgen. De instroom van migranten verhoogt nu de zomer nadert. De meesten komen uit Syrië, Afghanistan en Irak. In de steek gelaten door de EU is Griekenland genoodzaakt zijn grensbeleid te verstrengen. Dit doen ze door middel van inzet van geluidskanonnen, muren en hekken om de migratiestroom terug te dringen. Ook het aantal uitwijzingen is gestegen.

33.01 Ellen Samyn (VB): La situation aux frontières grecques et dans les camps de réfugiés sur les îles grecques est catastrophique. La Grèce demande à l'UE de mieux sécuriser ses frontières extérieures orientales. Entre-temps, la Turquie continue de brandir l'accord sur les réfugiés conclu avec l'UE comme une arme politique.

De situatie in de opvangkampen op de Griekse eilanden is schrijnend, omdat door de lange asielprocedures de centra overbezet geraken. De brand in Moria vorig jaar heeft de druk op de Griekse grenzen verhoogd en de situatie verergerd. In juni van dit jaar besliste Griekenland dan ook geen asiel meer te verlenen of asielaanvragen te behandelen, in het geval van asielzoekers die eerst door veilig land Turkije gereisd waren.

Y a-t-il déjà eu des contacts avec le ministre grec des Affaires étrangères ou l'ambassadeur grec? Où en est aujourd'hui l'accord avec la Turquie? Sera-t-il revu ou suspendu? Quel rôle la Belgique joue-t-elle dans les négociations avec la Turquie? L'UE donnera-t-elle à la Grèce davantage de moyens afin de mieux contrôler la frontière extérieure européenne?

Grieks Minister van Asiel en Migratie, Notis Mitarachi, noemt zijn beleid streng maar rechtvaardig en Griekenland roept de EU op om zijn oostelijke buitengrenzen beter af te schermen tegen de instroom.

Ondertussen blijft Turkije migratie en de vluchtelingendeal met de EU als een politiek wapen inzetten. Recentelijk duwde het Erdoganregime vluchtelingen vanuit onder andere Syrië rechtstreeks richting de Griekse grenzen en sloot het zelfs zijn eigen grens, om de migratiedruk op de EU te verhogen. Dit omwille van het feit dat de EU Turkije niet steunt in militaire interventies die Ankara ondernam in bijvoorbeeld Noord-Syrië. Zowel Griekenland en de EU als Turkije betichten elkaar ervan de verplichtingen van de Turkijedeal niet na te

komen.

Heeft u hierover reeds contact gehad met uw Griekse collega of de Griekse ambassadeur?

Wat is het statuut van de Turkijedeal, nu Turkije regelmatig dreigt om de vluchtelingen in Turkije los te laten op de EU? Zal dit akkoord herzien of opgeschort worden? Indien het herzien wordt, onder welke voorwaarden?

Welke diplomatieke rol speelt België in de onderhandelingen met Turkije omtrent de migratiestromen aan de Grieks-Turkse grens?

Zal de EU Griekenland van meer middelen voorzien via Frontex bijvoorbeeld, om de EU-buitengrens effectiever te bewaken?

33.02 Minister **Sophie Wilmès**: Mevrouw de voorzitter, mevrouw Samyn, er moet een onderscheid worden gemaakt tussen twee kwesties die weliswaar met elkaar verband houden, maar die toch verschillend zijn.

Het asiel- en migratiepact dat in september 2020 door de Commissie werd voorgesteld, is een reeks teksten waarmee wordt beoogd een totaalvisie op asiel en migratie te ontwikkelen om het beheer ervan te verbeteren. De verklaring EU-Turkije daarentegen is een overeenkomst uit 2016 over het beheer van de migratiestromen tussen de Europese Unie en Turkije. Ik kom hier later op terug en ga eerst in op het asiel- en migratiepact.

De onderhandelingen over het interne deel van het pact zijn de afgelopen maanden vastgelopen, deels als gevolg van de blokkade van bepaalde lidstaten met betrekking tot een evenwicht tussen solidariteit en verantwoordelijkheid. Anderzijds bestaat er een relatieve consensus over de voorstellen met betrekking tot de externe aspecten.

Deze kwestie werd besproken tijdens de Europese Raad van 24 juni, want hoewel de migratiestromen naar Europa momenteel minder groot zijn dan na de crisis van 2015 moet de situatie voortdurend worden opgevolgd. Er is sprake van een lichte stijging. Het valt niet uit te sluiten dat die zal doorzetten naarmate de opgelegde verkeersbeperkingen in het kader van de pandemie worden opgeheven, de weersomstandigheden gunstiger zijn, of afhankelijk van de politieke ontwikkelingen in bepaalde staten.

Tijdens de laatste Europese Raad hebben de lidstaten conclusies aangenomen over de externe dimensie van het migratiebeleid van de Europese Unie. Ze zijn erop gericht de partnerschappen en de samenwerking met de landen van herkomst en doorreis te intensiveren. Vanuit dit oogpunt wordt aan de Europese Commissie en de Hoge Vertegenwoordiger verzocht om in nauwe samenwerking met de lidstaat onmiddellijk de concrete actie met de prioritaire landen van herkomst en doorreis te versterken alsook de concrete steunmaatregelen voor deze landen. Dezelfde instanties worden ook verzocht om "in het najaar van 2021 een actieplan voor dezelfde landen voor te stellen met duidelijke doelstellingen, aanvullende steunmaatregelen en concrete tijdschema's".

33.02 **Sophie Wilmès**, ministre:

Le pacte sur l'asile et la migration proposé par la Commission en septembre 2020 tend à donner une vision globale de l'asile et de la migration afin d'en améliorer la gestion. Ces derniers mois, les négociations sur le volet interne du pacte sont au point mort, notamment en raison de désaccords sur l'équilibre entre la solidarité et la responsabilité. Sur les aspects extérieurs, il y a un relatif consensus. Lors du Conseil européen de juin, les États membres ont adopté des conclusions sur la dimension externe de la politique migratoire. Elles visent à renforcer les partenariats et la coopération avec les pays d'origine et de transit. La Commission européenne et le haut représentant ont été invités à se pencher sur ces questions et à présenter un plan d'action clair et concret à l'automne 2021. Il a également été demandé à la Commission de faire un usage optimal des moyens financiers. Enfin, le Conseil a condamné les tentatives de pays tiers visant à utiliser les migrants à des fins politiques. L'approche Team Europe a pour objectif de combiner les ressources de l'UE, de ses États membres et des institutions financières afin d'apporter une réponse multilatérale coordonnée aux questions de migration.

Ten slotte wordt de Commissie verzocht ten minste 10% van het NDICI Fund alsmede van de financiering uit hoofde van andere relevante instrumenten optimaal te gebruiken voor migratiegerelateerde actie en uiterlijk in november aan de Raad verslag uit te brengen over haar intentie op dit gebied. De Europese Raad sprak ook zijn afkeuring uit over elke poging van derde landen om migranten voor politieke doeleinden te gebruiken.

Meer in het algemeen wil ik erop wijzen dat het EUDO de Team Europe-aanpak heeft voorgesteld om de middelen te structureren die worden ingezet voor het beheer van de banden tussen governance, migratie en mobiliteit. Deze aanpak beoogt de middelen van de EU, haar lidstaten en de financiële instellingen te combineren om een gecoördineerde multilaterale reactie op migratievraagstukken te geven.

Ik kom dan bij het tweede onderwerp. In maart 2016 hebben de Europese Unie en Turkije een gezamenlijke verklaring aangenomen waarin beide partijen toezeggingen deden om de illegale migratiestromen van Turkije naar Europa te stoppen. Om te voorkomen dat mensen in gevaar worden gebracht, bevat de verklaring een reeks bepalingen over de terugkeer van migranten die illegaal van Turkije naar de Griekse eilanden zijn gekomen en over een systeem van hervestiging van Turkije naar de EU. In dat kader zou de Europese Unie financiële bijstand verlenen voor de opvang van Syrische vluchtelingen in Turkije. Een betere controle van de grenzen door de Turkse autoriteiten is ook gepland. De EU heeft hiervoor een ander financieel mechanisme, de vluchtelingenfaciliteit voor Turkije, in het leven geroepen. Deze faciliteit bestond uit twee schijven van 3 miljard euro, deels gefinancierd door de Europese begroting en deels door de lidstaten.

Outre ce pacte, il convient de souligner la déclaration conjointe de mars 2016 de l'Union européenne et de la Turquie, qui comporte des engagements visant à mettre fin à la migration irrégulière de la Turquie vers l'UE. Dans ce contexte, l'Union européenne accorderait une aide financière pour l'accueil des réfugiés syriens en Turquie. Un meilleur contrôle des frontières par les autorités turques était également prévu. À cette fin, l'UE a mis en place la facilité en faveur des réfugiés en Turquie, à laquelle deux tranches de 3 milliards d'euros ont été allouées.

33.03 Ellen Samyn (VB): Mevrouw de minister, ik zal het antwoord wel lezen in het verslag, of u kunt het mij ook schriftelijk toesturen. Ik zie dat het gaat om meerdere bladzijden.

33.04 Minister Sophie Wilmès: Dank u mevrouw Samyn. Ik heb een team dat vragen steeds heel nauwkeurig wil beantwoorden, en dat wil ik ook. Maar als er heel veel specifieke vragen zijn, dan neemt dat veel tijd in beslag.

Dank u voor uw begrip, mevrouw Samyn. We zullen u zeker het antwoord sturen.

33.05 Ellen Samyn (VB): Mevrouw de minister, u antwoordt steeds uitgebreid op onze vragen. Dat doet ons ook veel plezier.

Ik wil het kort hebben over de houding van Turkije in dit dossier. Die zal in ieder geval in het oog gehouden moeten worden, want het zou niet de eerste keer zijn dat Turkije migratie en de vluchtelingendeal met de EU als politiek wapen zou inzetten.

Met de recent verlengde deal met Turkije maakt de EU zich opnieuw afhankelijk van de Turkse regering. Laten we ook niet vergeten dat Turkije hiervoor ook nog royaal vergoed wordt. Ze krijgen een royale

32.03 Ellen Samyn (VB): Nous devons rester vigilants, car ce ne serait pas la première fois que la Turquie se servirait de l'accord sur les réfugiés comme arme politique. En prolongeant cet accord, l'Union européenne se rend de nouveau dépendante du régime turc. Ce pays touche en outre une compensation royale, alors que l'accord peut

cheque van 6 miljard euro voor de opvang van vluchtelingen. Maar laten we eerlijk zijn, de deal tussen de EU en Turkije kan moeilijk als een succes worden beschreven.

difficilement être considéré
comme une réussite.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

De **voorzitter**: Vraag nr. 55019323C van mevrouw Jadin wordt omgezet in een schriftelijke vraag.

34 Vraag van Vicky Reynaert aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "Myanmar" (55019378C)

34 Question de Vicky Reynaert à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "Le Myanmar" (55019378C)

34.01 Vicky Reynaert (Vooruit): Ik verwijs naar de ingediende vraag.

Op 29 april 2021 heeft de plenaire vergadering van dit parlement onze resolutie over Myanmar (doc55/1731/006) goedgekeurd waarin wij als parlement met klem de misdaden tegen de Rohingya en de militaire coup van begin februari 2021 veroordelen, maar waar het parlement ook een aantal acties vraagt aan de federale regering:

Wat betreft de Rohingya verzoekt het parlement de regering meer concreet, onder andere om het volgende:

Een krachtige veroordeling over mensenrechtenschendingen en daden van genocide tegen de Rohingya-bevolking, en dat ook op het internationale niveau blijvend aan te kaarten;

De zaak die Gambia bij het Internationaal Gerechtshof heeft aangespannen tegen Myanmar verder te ondersteunen en te faciliteren in aanloop naar een definitieve uitspraak en zich aldus conform artikel 63 van het Statuut van het Internationaal Gerechtshof aan te sluiten bij de initiatieven van Nederland en Canada hieromtrent;

Het pleiten voor de oprichting van een hybride straftribunaal.

Ook wat betreft de militaire coup die gepleegd werd sinds februari 2021 staan in de resolutie heel wat verzoeken gericht aan de regering.

Ondertussen werd op 18 juni een VN-resolutie goedgekeurd (119 landen stemden voor waaronder ook Myanmar zelf, 1 land stemde tegen, namelijk Wit-Rusland, 36 onthoudingen waaronder Rusland en China) die dit voorbeeld volgt: de militaire staatsgreep wordt veroordeeld, er wordt gevraagd de politieke gevangenen vrij te laten en 'de toestroom van wapens aan het land te voorkomen'. Een wapenembargo zoals ons parlement vraagt in de resolutie heeft het niet gehaald.

Wat is de stand van zaken van de uitvoering van deze resolutie 55/1731/006?

Kan u een overzicht geven van de ondertussen ondernomen initiatieven voor elk van de verzoeken uit deze resolutie?

34.02 Minister **Sophie Wilmès**: Bijna vijf maanden na de staatsgreep

34.01 Vicky Reynaert (Vooruit):

Le 29 avril 2021, la Chambre a adopté une résolution sur la Birmanie, condamnant tant les crimes à l'encontre des Rohingyas que le coup d'État militaire de février 2021.

Quelle suite le gouvernement a-t-il déjà donnée aux recommandations issues de cette résolution?

34.02 Sophie Wilmès, ministre:

van 1 februari in Myanmar en twee maanden na de goedkeuring van de resolutie door het Parlement blijft de situatie er uiterst zorgwekkend. Het geweld is alomtegenwoordig. De humanitaire situatie is ernstig. Het leger lijkt vastbesloten om geen enkele toegeving te doen. Het aantal gewapende actoren neemt toe en de conflicten leiden tot een toename van de stroom ontheemden.

De internationale druk om een oplossing te vinden, is dan ook van essentieel belang. België moet daar mede voor zorgen, in de eerste plaats samen met de Europese partners.

Als reactie op de verslechterde situatie en de wanpraktijken van het leger heeft de Europese Unie op 21 juni nieuwe sancties tegen Myanmar afgekondigd. De sancties treffen nu 43 personen en 6 entiteiten. Ze omvatten een bevrozing van tegoeden, een verbod op het beschikbaar stellen van middelen aan die personen en entiteiten en een reisverbod. Die sancties komen boven op de bestaande sancties, die op 30 april werden verlengd.

Voorts heeft de Europese Unie via haar hoge vertegenwoordiger steun toegezegd aan de consensus in vijf punten die de leiders van de Associatie van Zuidoost-Aziatische Naties ASEAN op 23 april hebben bereikt. De consensus betrof onder meer de instelling van een dialoogproces tussen alle partijen en de benoeming van een speciaal gezant van ASEAN alsmede humanitaire bijstand. Helaas is er weinig vooruitgang geboekt.

De Europese Unie blijft ook aanzienlijke humanitaire hulp verlenen. Op het niveau van de Verenigde Naties heeft België inderdaad deelgenomen aan de voorbereiding van de resolutie van de Algemene Vergadering. België steunt alle initiatieven om Myanmar op de agenda van de Veiligheidsraad te houden en steunt de werkzaamheden van de speciale gezant van de secretaris-generaal voor Myanmar, mevrouw Christine Burgener. België volgt de situatie op de voet. Onze ambassade in Bangkok, waarvan de bevoegdheid zich uitstrekt tot Myanmar, brengt regelmatig verslag uit over de situatie.

Ons personeel in de diensten van de FOD hebben ook diverse contacten gehad met ngo's die ter plaatse werkzaam zijn en met tegenstanders van de junta. België zal alle initiatieven die een oplossing dichterbij brengen, blijven steunen en blijven pleiten voor een onbeperkte humanitaire toegang. Voorts zal België de initiatieven in verband met de strijd tegen straffeloosheid voor de ernstige misdaden die in Myanmar werden gepleegd, zeer aandachtig blijven volgen. Zo staat ons land in nauw contact met een onafhankelijk onderzoeksmechanisme voor Myanmar dat in 2018 door de VN-Mensenrechtenraad is ingesteld en waarvan het mandaat betrekking heeft op schendingen die sinds 2011 in Myanmar zijn begaan.

Ons land blijft ook de zaak die Gambia bij het Internationaal Gerechtshof heeft aangespannen, op de voet volgen. Wij houden in dat verband contact met onze Nederlandse en Canadese ambtsgenoten. Het Internationaal Gerechtshof heeft in januari 2020, aangezocht door Gambia, beslist om voorlopige maatregelen te nemen.

Zo is Myanmar verplicht om alle maatregelen te nemen die in zijn macht liggen om elke daad van genocide tegen de Rohingya te

La situation en Birmanie reste extrêmement préoccupante. L'armée ne veut faire aucune concession et la violence est omniprésente. La pression internationale pour parvenir à une solution est d'une importance cruciale. La Belgique se doit d'y veiller avec d'autres, avant tout au sein de l'UE. Le 21 juin, l'UE a annoncé des sanctions supplémentaires, dont une interdiction de voyager, un gel des avoirs et une interdiction de mise à disposition de moyens financiers à l'encontre de 43 personnes et de 6 entités.

L'UE a salué le consensus auquel sont parvenus les dirigeants de l'Association des Nations de l'Asie du Sud-Est (ANASE) le 23 avril. Ce consensus prévoit notamment la mise en place d'un processus de dialogue entre toutes les parties, la désignation d'un envoyé spécial de l'ANASE et une aide humanitaire. Malheureusement, ces objectifs ne se sont pas vraiment concrétisés jusqu'à présent.

L'UE continue de fournir une aide humanitaire considérable. La Belgique a participé à l'élaboration de la résolution présentée lors de l'Assemblée générale des Nations Unies. La Belgique soutient toutes les initiatives visant à maintenir la question du Myanmar à l'ordre du jour du Conseil de sécurité ainsi que le travail accompli par l'Envoyé spécial du Secrétaire général pour le Myanmar. La Belgique suit la situation de près, notamment par le biais de notre ambassade à Bangkok. Nous avons également des contacts avec des ONG et des opposants à la junte.

La Belgique continue de plaider pour un accès humanitaire illimité. Nous consacrons également un suivi très attentif à la lutte contre l'impunité. Notre pays se trouve en contact étroit avec un mécanisme d'enquête indépendant du Conseil

voorkomen en om ervoor te zorgen dat het bewijsmateriaal met betrekking tot de vermeende daden van genocide wordt bewaard. Over die maatregelen moet Myanmar verslag uitbrengen.

We beschikken niet over informatie dienaangaande gezien het vertrouwelijke karakter van de procedure. Het is inderdaad aan het Internationaal Gerechtshof om toe te zien op de daadwerkelijke uitvoering van de maatregelen. Bij niet-uitvoering kan het Internationaal Gerechtshof de zaak voorleggen aan de Veiligheidsraad. Het VN-Handvest geeft de Veiligheidsraad een mandaat om de beslissing van het hof uit te voeren, wanneer een van de partijen die niet nakomt. We kunnen er echter van uitgaan dat een dergelijke stap onvermijdelijk aanleiding zal geven tot veel discussie in de Veiligheidsraad. De staatsgreep zal ongetwijfeld van invloed zijn op de zaak en ook de vraag wie Myanmar voor het Internationaal Gerechtshof zal vertegenwoordigen, zal belangrijk zijn.

des droits de l'homme des Nations Unies, dont le mandat porte sur les violations qui ont été commises au Myanmar depuis 2011. Nous suivons également de près l'action que la Gambie a intentée devant la Cour internationale de justice.

Le Myanmar est tenu de prendre toutes les mesures possibles en vue de prévenir tout acte de génocide à l'encontre de la minorité rohingya et de conserver les éléments de preuve relatifs aux actes de génocide. Le Myanmar doit en outre faire rapport sur ces mesures. Compte tenu du caractère confidentiel de la procédure, nous ne disposons d'aucune information à ce sujet. La Cour internationale de justice doit veiller à l'exécution. En cas de non-exécution, le Conseil de sécurité des Nations Unies se voit conférer le mandat d'exécuter la décision de la Cour. Le cas échéant, cela donnera assurément lieu à de nombreuses discussions au sein du Conseil de sécurité. Se pose en outre la question de savoir qui représentera, dans ce cas, le Myanmar devant la Cour pénale internationale.

34.03 Vicky Reynaert (Vooruit): Dank u wel voor uw uitgebreide antwoord, mevrouw de minister. Het ziet er inderdaad niet zo goed uit in Myanmar. Ik heb uiteraard ook kennisgenomen van de stappen die de EU en de VN al hebben gezet. Ik ben zeer tevreden dat België die ondersteunt en contacten onderhoudt ter plaatse via de ambassade.

In de resolutie stond er een vraag aan de regering om zich aan te sluiten bij de zaak die Gambia bij het Internationaal Gerechtshof heeft aangespannen. Ik begrijp dat er contacten zijn met Nederland en met Canada hieromtrent. Maar klopt het dat België zich niet aansluit bij de procedure op het moment?

34.03 Vicky Reynaert (Vooruit): Je suis satisfaite des actions qui sont entreprises. Je note qu'il y a des contacts avec les Pays-Bas et le Canada quant à l'affaire portée par la Gambie devant la Cour internationale de Justice. Est-il exact que la Belgique ne se joindra pas à la procédure?

De **voorzitter**: Misschien moet u daarover een andere vraag indienen.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

35 Vraag van Anja Vanrobaeys aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De ratificatie van het IAO-Verdrag nr. 190" (55019384C)

35 Question de Anja Vanrobaeys à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La ratification de la Convention 190 de l'OIT" (55019384C)

35.01 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Het Verdrag nr. 190 betreffende de uitbanning van geweld en intimidatie in de wereld van werk en de

35.01 Anja Vanrobaeys (Vooruit): La Convention n° 190 de

Aanbeveling nr. 206 betreffende de uitbanning van geweld en intimidatie in de wereld van werk, werden goedgekeurd door de IAO tijdens de 108ste Algemene Conferentie van de Internationale Arbeidsorganisatie, die plaatsvond in Genève van 10 tot 21 juni 2019. Als uitgangspunt stelt het verdrag dat elke lidstaat een geïntegreerde en inclusieve aanpak moet opstellen om geweld en intimidatie op de werkvloer te vermijden en te verhelpen.

België heeft op dit vlak steeds een voortrekkersrol gespeeld en heeft reeds aangekondigd het Verdrag nr. 190 zo snel mogelijk te willen bekrachtigen. In die optiek heeft de Nationale Arbeidsraad het advies nr. 2.168 uitgebracht en het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen zijn aanbevelingen nr.2021-R/001.

In antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 193 van 29/01/2022 stelde de minister van Werk dat de FOD WASO al een voorontwerp van de wet houdende instemming met Verdrag nr. 190 heeft voorbereid, maar dat de volgende stappen in de instemmingsprocedure onder uw bevoegdheid vallen. Aangezien het Verdrag nr. 190 gedeelde bevoegdheden bevat met de gefedereerde entiteiten, vereist de bekrachtiging van het Verdrag eveneens de instemming van de parlementen van de gefedereerde entiteiten.

Mijn vragen zijn dan ook:

Welke stappen heeft u reeds ondernomen om het IAO-Verdrag nr. 190 betreffende de uitbanning van geweld en intimidatie in de wereld van werk zo snel mogelijk te bekrachtigen zodat België ter zake een voortrekkersrol kan blijven spelen?

Heeft u hierover reeds overleg gehad met de gefedereerde entiteiten en met welk resultaat?

Binnen welke termijn zou de instemmingsprocedure kunnen worden afgerond?

35.02 Minister **Sophie Wilmès**: Mevrouw de voorzitter, mevrouw Vanrobaeys, Verdrag nr. 190 van de Internationale Arbeidsorganisatie betreffende de uitbanning van geweld en intimidatie in de wereld van werk is een belangrijk hulpmiddel om die praktijk van de werkvloer te krijgen. België heeft inderdaad een voortrekkersrol gespeeld en de ratificatie ervan is prioritair. België heeft trouwens een commitment hierover aangenomen in het kader van het Generation Equality Forum voor de vijftiende verjaardag van de conferentie van Beijing over vrouwenrechten.

Het voorbereide instemmingsdossier dient te worden samengesteld door de FOD Werkgelegenheid, die technisch bevoegd is. Zodra dit dossier ter beschikking is, kunnen mijn diensten de instemmingsprocedure opstarten. Het verdrag werd gemengd verklaard door de werkgroep gemengde verdragen, met als data februari 2020 en 18 mei 2021. De gefedereerde entiteiten zijn dus op de hoogte van het belang van het verdrag. Het verdrag werd reeds goedgekeurd via het Vlaams decreet op 30 april 2021. Er kan een ratificatie-instrument bij de depositaris van het verdrag neergelegd worden, zodra alle bevoegde parlementen ingestemd hebben met het verdrag.

l'Organisation internationale du Travail (OIT) stipule que chaque État membre doit mettre en place une approche intégrée et inclusive pour éviter la violence et l'intimidation sur le lieu de travail et y remédier. Dans ce domaine, la Belgique a toujours fait figure de pionnier et a déjà indiqué vouloir ratifier cette convention le plus rapidement possible. Le ministre du Travail a déjà préparé un avant-projet mais les étapes suivantes sont de la compétence de la ministre des Affaires étrangères.

Quelles démarches a-t-elle déjà entreprises pour ratifier cette convention? Dans quel délai la procédure d'assentiment pourrait-elle être bouclée?

35.02 **Sophie Wilmès**, ministre: La Convention n°190 de l'OIT concernant l'élimination de la violence et de l'intimidation dans le monde du travail est un outil important pour éliminer cette pratique sur le lieu de travail. En tant que pionnier, la Belgique a déjà exprimé son engagement à ratifier cette convention. Dès que j'aurai reçu le dossier préparatoire d'assentiment du SPF Emploi, mes services entameront la procédure d'assentiment. Il s'agit d'une convention mixte, qui doit être ratifiée par toutes les entités fédérées. La convention a déjà été adoptée par le biais du décret flamand du 30 avril 2021.

35.03 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Mevrouw de minister, ik dank u voor het antwoord. Ik vind dat verdrag ook zeer belangrijk. Ik benadruk daarbij ook nogmaals het belang van het feit dat België hierin een voortrekkersrol speelt.

Omdat het een internationaal verdrag is, kijkt men vaak naar andere landen maar de cijfers van het Instituut voor de gelijkheid van mannen en vrouwen tonen aan dat intimidatie op het werk ook in België met 13 % in 2020 is toegenomen, zelfs al waren we voornamelijk aan het telewerken. Ik denk dat dit ook voor België een belangrijk instrument is.

Uw antwoord met betrekking tot de voorbereidingen van de FOD WASO verbaast mij wel, want ik heb maanden geleden de vraag aan minister Dermagne gesteld. Hij zei dat alles klaar was en dat ik de vraag voor de ratificatie aan u moest stellen. Ik heb het gevoel dat ik van het kastje naar de muur word gestuurd. Ik zal de vraag zeker nogmaals aan minister Dermagne stellen, maar ik hoop dat dit geen groot probleem zal zijn.

Het verdrag is op 25 juni in werking getreden, twee jaar na de ondertekening. Ik hoop samen met u dat we dit verdrag zo snel mogelijk kunnen ratificeren, zodat we onze voortrekkersrol daarin verder kunnen opnemen en concrete maatregelen kunnen nemen voor de werknemers op de werkvloer.

35.04 Minister Sophie Wilmès: Mevrouw Vanrobaeys, ik wil zeker niet de indruk geven dat ik u wegstuur. Ik zal mijn kabinet vragen om meer inlichtingen te krijgen over uw vraag. Hopelijk is het gewoon een *misunderstanding*. Dat u dit dossier aankaart, versnelt hopelijk de procedure.

35.05 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Ik ga ook uit van een misverstand, mevrouw de minister.

35.03 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Il est très important que la Belgique continue à jouer son rôle de pionnier. Dans notre pays aussi, le harcèlement au travail a augmenté de 13 % en 2020. Je suis surprise que la ministre n'ait pas encore reçu les travaux préparatoires du SPF ETCS. Il y a quelques mois, le ministre du Travail m'avait pourtant assuré que tout était prêt et que la ratification ne dépendait que de la ministre. J'espère que la Convention sera ratifiée rapidement à présent.

35.04 Sophie Wilmès, ministre: Je ne veux pas donner l'impression de renvoyer Mme Vanrobaeys de Ponce à Pilate. Je vérifierai ce point.

35.05 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Je pense qu'il s'agit d'un malentendu.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitster**: Mijn vraag nr. 55019418C wordt omgezet in een schriftelijke vraag.

36 Question de Malik Ben Achour à Sophie Wilmès (VPM Affaires étrangères et européennes) sur "La base de données de l'ONU des entreprises actives dans les colonies israéliennes" (55019421C)

36 Vraag van Malik Ben Achour aan Sophie Wilmès (VEM Buitenlandse en Europese Zaken) over "De VN-database van bedrijven die zakendoen in de Israëlische nederzettingen" (55019421C)

36.01 Malik Ben Achour (PS): Madame la ministre, je fais ici référence à notre séance du 15 juin 2021. Je vous avais alors interpellée quant aux initiatives éventuelles à prendre, dans la perspective de la session actuellement en cours du Conseil des droits de l'homme, au sujet de la mise en place de cette base de données de l'ONU reprenant les entreprises actives dans les colonies israéliennes. Vous m'aviez répondu que la Belgique ne s'y opposait pas mais qu'aucun mécanisme n'était pour le moment prévu à cet effet, ni aucune ressource humaine ou financière. L'explication que vous avanciez était que la résolution 31/36 ne prévoyait pas d'actualisation. Or, au point 17, en page 8, il est bien demandé au Haut-Commissariat des Nations Unies aux droits de l'homme d'établir

36.01 Malik Ben Achour (PS): Op 15 juni 2021 heb ik u, in het kader van de zitting van de Mensenrechtenraad, vragen gesteld over de initiatieven die er genomen zullen worden met betrekking tot de VN-database waarin ondernemingen opgenomen zijn die actief zijn in de Israëlische nederzettingen. U hebt me geantwoord dat België geen bezwaar heeft tegen het

une base de données de toutes les entreprises impliquées et de l'actualiser chaque année.

Du reste, sur la base de ces éléments de réponse que vous me donniez, vous estimiez que cela pourrait signifier que l'initiative au sein du Conseil reviendrait aux Palestiniens. De ce côté, le signal attendu est arrivé la semaine dernière puisque la mission de Palestine auprès du Conseil a appelé de manière claire à cette réactualisation annuelle se disant "déçue qu'aucune mise à jour n'ait été publiée" et ne voyant "aucune justification aux retards". Une telle mesure serait d'une très grande utilité dans le cadre des efforts en cours pour approfondir notre politique de différenciation à laquelle ce gouvernement et donc vous-même, madame la ministre, souscrivez.

Madame la ministre, maintenez-vous votre analyse quant au contenu de la résolution 3136? Comment répondrons-nous à cet appel palestinien?

bijwerken van die database, maar dat er daarvoor geen mechanisme of middel bestaat, aangezien er in resolutie 31/36 niet bepaald werd dat die database moet worden bijgewerkt. Onder punt 17 van die resolutie wordt er echter gevraagd om een database van alle betrokken ondernemingen te creëren en die jaarlijks te updaten.

U was van mening dat het initiatief bij de Palestijnen ligt. Vorige week heeft de Palestijnse delegatie een oproep gedaan om de database jaarlijks bij te werken, waarbij ze haar teleurstelling uitsprak over het feit dat er nog geen update gepubliceerd werd en ze geen enkele rechtvaardiging voor die vertraging zag. Een dergelijke maatregel zou nuttig zijn om het differentiatiebeleid dat de regering onderschrijft te verfijnen.

Houdt u vast aan uw analyse van de resolutie? Wat zal ons antwoord zijn op de Palestijnse oproep?

36.02 Sophie Wilmès, ministre: Monsieur Ben Achour, en réponse à votre question sur la base de données de l'ONU sur les entreprises actives dans les colonies israéliennes, je tiens à préciser que, si la résolution 3136 de 2016 a permis de financer la création de cette base de données, elle n'a pas prévu un financement suffisant et pérenne pour une mise à jour annuelle.

En juin 2020, quelques mois après la publication de la base de données, la Haute-Commissaire, Michelle Bachelet, a confirmé elle-même au Conseil des droits de l'homme que "si les États membres préfèrent que le Haut-Commissariat continue à mettre à jour la base de données, un budget supplémentaire sera nécessaire". La Haute-Commissaire a clairement indiqué, pour ce qui concerne le suivi de la résolution 3136 et, en particulier, la mise à jour de la base de données, que "le Haut-Commissariat aux droits de l'homme souhaiterait recommander au Conseil des droits de l'homme de créer un groupe d'experts indépendants, dotés d'un mandat limité dans le temps, qui rendrait directement compte au Conseil à cette fin". En d'autres termes, la Haute-Commissaire a souligné la nécessité d'une action du Conseil des droits de l'homme dans cette matière.

Comme vous, j'ai pris note de la déclaration des Palestiniens à Genève lors de la session du Conseil des droits de l'homme en cours, déclaration qui demande une mise à jour.

Cette déclaration ne constitue pas, à ce stade, une initiative soutenue par le Conseil, s'agissant d'une déclaration. Elle ne demande pas aux autres États membres de se positionner.

36.02 Minister Sophie Wilmès: Op grond van de resolutie van 2016 werd er een database met bedrijven die actief zijn in de Israëlische nederzettingen opgericht, maar de resolutie voorziet niet in financiering om die gegevens jaarlijks bij te werken. In juni 2020 heeft de Hoge Commissaris de VN-Mensenrechtenraad geadviseerd een onafhankelijke expertengroep op te richten die een tijdelijk mandaat zou krijgen en verslag zou moeten uitbrengen aan de Mensenrechtenraad.

Ik heb nota genomen van de Palestijnse verklaring in Genève waarin er verzocht wordt om die gegevens bij te werken.

Jusqu'à présent, aucune initiative dans le sens des recommandations de la Haute commissaire n'a été prise.

36.03 Malik Ben Achour (PS): Madame la ministre, je prends acte de votre réponse, que je vais relire dans le rapport à tête reposée. Je reviendrai éventuellement vers vous pour poursuivre l'échange et essayer de faire avancer ce dossier qui me semble en effet important si nous voulons remplir les engagements de notre accord gouvernemental.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 19.30 uur.

La réunion publique de commission est levée à 19 h 30.

36.03 Malik Ben Achour (PS): Ik neem akte van uw antwoord en zal u indien nodig hierover opnieuw ondervragen.